

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

VELİ BABA MENAKIBNAMESİ

Yayına Hazırlayan :
Doçent Dr. Op. Bedri NOYAN
(Dede Baba)

**VELİ BABA
MENAKİBNAMESİ**

Doç.Dr.Opr. BEDRİ NOYAN(Dedebaba)

VELİ BABA MENAKIBNAMESİ

**Doç. Dr. Opr.
Bedri NOYAN (Dede baba)**

İsteme Adresi :Can Yayınları Adil Ali Atalay (Vaktidolu)
Yanıkkapı Sok. No. 21 Ortaklar İş Hanı
Kat 1 No. 12 Karaköy - İST.
Tel: 235 25 86 - 255 62 54

MART 1993
ISBN : 975-7812-06-4

KAPAK RESMİ: Ebuziya takvimi 25 Aralık 1951 tarihli Halk ve tasavvuf şairi VELİ BABA olarak yayınlanmıştır.
(Resmi bize gönderen Sınırkent Uluğbey'den Ali Gürer beye Teşekkür Ederiz.)

BASKI : ANADOLU MATBAA TİC. KOLL. ŞTİ.
Tel : 526 20 48 - 526 79 99

ÖNSÖZ

(Veli Baba) Yatır, Isparta- Senirkent yakınlarında İlçeye birkaç kilometre mesafede bulunan Uluğbey kasabasındadır. Bu zâtı anma ve tanıtmaya çalışmaları arasında, birkaç yıl önce, Fakırlarından de bir konuşma istemişlerdi.

Bu zâtın soyundan ve onun adını taşıyan (Veli-yyettîn Oktay). beyin bu davetine gitmiştim. Bu Veliyettin Oktay bey, eski belediye başkanlarından ve emekli bir öğretmen idi.

Kendilerine konuk olduğum sırada, (Veli Baba Menâkıpnâme) nı fakırlarına lutfettiler, bir sûretini çıkarttım, aslını kendilerine geri vermiştim.

Senirkent ve Uluğbey kasabaları uyanık, gelişmeye çok elverişli yerlerimizdendir. Önceleri buranın adı İleğüp iken sonra Uluğun olmuştur, şimdi Uluğbey olarak bilinmektedir. Çevrede Bizans kalıntıları ve bazı Kal'a harabeleri vardır.

Veli Baba (Veliyyettin Gaazî) Hazret-i Alî oğlu Hz. Hüseyin'in oğlu, Dördüncü İmâm Zeynel Âbidîn hazretlerinin oğlu Zeyd'den gelen kuşaktandır. Menâkıpnâme içinde Soy ağacı açıkça yazılıdır.

Veli Baba'nın büyük Dedesi Hasan Gaazî, Seyyit Battal Gâazi ile kardeş olduklarına dayanan bilgiler de vardır. (M. Faruk Görtünca :Seyyit Battal Gaazi, Ülkü Matb. 1976, s:21 - 22.).

Yapısı, günümüze kadar iyi korunmuş olan Yatır içinde Veli Baba ile aileden olan kişiler, Büyük Dedeleri, Amcaların sinleri vardır. Kabirlerin bulunduğu genişçe bölüme, yüzümüz onlara doğru girilince, soldan sağa doğru : 1)Hasan Gaazi, 2):-Hasan Gaazi oğlu Hüseyin Gaazi oğlu Hüseyin Gaazi Paşa, 3:- Veli Babanın annesi Hatice Sultan, 4:- Veli Baba Sultan, 5:- Veli Baba eşi Fatıma Hanım, 6:- Veliyyettin Gaazi, 7:- Mustafa Gaazi (Bu zat Eğirdir kal'ası fethinde orada şehid olmuş, salla getirilerek Yatır inşasından önce bu yere defnedilmiştir. Sonradan yatır binası buna göre inşa edilmiştir). 8:- Veli Baba yakınların-

dan Ali Müfred, 9:- Ünlü Gül Baba'nın (asıl adı: Ca'fer) üzeri açık olan makaamı vardır. Gül Baba Veli Baba Sultânın Amcasıdır.

Bu yatır bölümünün dokuz tane de penceresi vardır.

Yatır ve dergâh yapısı olan topraklar, köy arazisi Hasan Gaazi ve evlâdlarına Kılınç Timarı olarak verilmiş, aile kişileri Malatya ve diğer yörelerden buraya gelerek yerleşmişler.

Veliyettin Gaazi'nin ikinci oğlu Ca'fer Veli Baba'nın Amcası olur. Gül Baba adıyla ünlü Ca'ferdir, Budin'de medfûndur. Yatırdaki yeri makaam olarak ziyaret edilir.

Köy dolaylarında da batıya doğru Küçük Kabaca'ya giden bölümde Kuruçay (Sarpdere çayı) denen yerde (Uzun'er) (asıl adı: Seyyit Hüseyin) yatır var. Mezarı da normalden uzundur. Bu zât Veli Baba Sultanın büyük dedelerindendir.

Köyde de (Hüseyin Kutay) evi'nin altında kalan yerde, (Veli Baba Çillehânesi) denen çile ve ibadet yeri vardır.

Menakıpnamede de görüleceği üzere, Derviş Kara Dehman adlı birinin oğlu olur, Veli Babanın babasına gelerek bu çocuğa ad koymasını ister. Haydar adı verilir. Sonraları, esmer olduğundan Kara Haydar denilen bu gence Veli Babanın kızkardeşi Şehribânîyu nikâhlarlar. Bu Kara Haydar'ın da bir oğlu dünyaya gelir, adını Mehmet koyarlar. Bu Mehmed'i Veli Baba çok sever, yanından ayırmaz imiş.

Kara Haydar, o sıralarda aşiretleri ve Isparta çevresini kasıp kavuran Katırcıoğlu denilen eşkıyâ-ile işbirliği yapar. Soygunlara karışır, köy ve kasabaları basar, bir azgın eşkıyâ olur, gider.

Bunları duyan Veli Baba çok üzgündür. Halk ve Vâliler Veli Babaya haberler yollayarak bu Kara Haydar'a öğüt vermesini isterler. Fakat öğütler hiç bir sonuç vermez. Hattâ Babanın Kızkardeşi olan eşi Şehribânû'yu da boşar. Bir gün de Dergâha girip Sancağ-ı şerîfi kırar. Veli Baba'ya hakaretler eder.

Kara Haydar, talanlardan sonra geceleri, yine gelip köyde yatarmış. Fakat Kara Haydar'ı, Halktan kendisine düşman olan-

lardan bilinmeyen kişiler, evine girerek öldürürler.

Fakat (**Kara Haydar'ı Veli Baba Sultan öldürttü**) diye bir söylenti çıkar (1647). bu hususlarda Evliyâ Çelebi'de, Na'îma tarihinde ve Reşad Ekrem Koçu beyde de bilgiler vardır.

Kara Haydar'dan sonraları, İranda Şah İsmail'in Babası Şah Safî bir tarıyk îcâd ile bunu yaymaya çalışır. Bunun adamı **Saçlı Koca** diye birisi Veli Baba Yatırına gelir, evlenip Ulu-köy'e yerleşir. Şüpheli hareketlere başlar.

Veli Baba bunu çağırıp nasihatlar eder. Fakat bu **Saçlı Koca**'çevresine birkaç kötü kişi toplar. Bunlar **Kara Haydar'ın** oğlu Mehmed'i de kandırırlar ve içlerine alırlar. Bu Mehmed'i çok seven, aynı zamanda dayısı olan Veli Baba'yı çekiştirirler. Kara Haydar oğlu Mehmet'e (Senin babanı da bu öldürttü) dedikoduları ile etki yaparlar.

Sonuç olarak (1648) de Mehmet te Söğütdağına çıkar, başına da üç bin kişi toplar, bir gün gelip dergâhı basar.

Bu saldırı'da: Seyyit Veliyyettin gaazi oğlu Ali'nin oğlu Habib Nebî, Mustafa, Veli Baba Sultan, Mûsâ, Beşîr, Alî, Emine, Fatıma ve Hatice, Ümm-ü Gülsüm, Sekine, Atıyka, Zeynel, Ketayûn', Cenâne, Ümmühânî'yı öldürürler. O sıralarda **Kara Haydar oğlu Mehmet Onyedî yaşında imiş.**

Bu büyük saldırıdan Veli Baba'nın oğlu Seyyit Hüseyin Çelebî, eşi Emine, oğlu Nebî ve Nebî'nin eşi Aynî kurtulmuştur.

Menakıpnâme, bu başkaldıranlardan Katırcıoğlu, ve Kara Haydar oğlu Mehmet ile bunlara uyanların izlenmesi çalışmaları anlatılmaktadır.

Doç. Dr. Bedri Noyan

Sâdât-1 Aleviyye-i
Hüseyniyyeden Veli Baba
Hazretlerinin Lisan-1 fasafat-beyân-1 Arabiden
Lisân-1 Türkî-ye tercüme buyurduğı
Ve evrâd-1 üsbu'îyyelerini ve mücmilen şecerelerini
müştemil kasâidlerini ve evlâd evlâd evlâde
İlâveyi hâvî olmak üzere
bir menâkıb-1 âlîdir
Sene 1313 H.

Hâzâ Tercüme-i Menâkıb-1
Seyyid Veliyyeddin Gâzî
min evlâd-ül-Aleviyyet-il-
Hüseyniyye.
B-ism-illâh-ir-Rahmân-ir-Rahim
El-hamd-ü Rabb-il âlemîn.

V-es-selât-ü v-es-selâm-ü
elâ nebiyyinâ Muhammed-in ve lih-i ecma'în.

ÂDEM (A.S.) VE EVLATLARI

Veba'd-e bu dolâb-ı âsumân-ı meydân-ı kudrette sergerdân-olalı hâli âlem bir tavır üzre karâr etmemiştir. Ve halk-ı âlem anın şerrinden aman bulamamıştır. Hazret-i Âdem Selavat-ullah-i alâ nebiyyine ve aleyh babamız ve Efendimiz ile **Havvâ Anamız** cennetten ihrâç olunduklarında bu yer yüzüne indiklerinde Âdem bir iklime ve Havvâ diğer bir iklime düşüp üçyüz yıl giryân ve nâlân ve ber-keşte-i hâl-i beyâbân olup medetkârî-i inâyet-i Rabb-ül-âlemîn ile Arafat dağının altında birbirini bulup ve bilüp ol batha-yı gayr-ı zîzer'de tavattun edip tanasül ettiklerinde yeryüzünü Cenâb-ı Allâh nice ganî ni'metler ve taze, nihayetsiz yeşillikler ile müzeyyen iken **Âdem oğlu Kaabil** biraderi **Hâbil**'i katlidüp ol katil şe'âmetiyle Adem evlâtları arasına düşen tefrika cümlesini iki fırka edüp bir fırkası müsliman ve bir fırkası kâfir oldu.

İkiyüz yıl mikdarı aralarında fitne-i fesâd muharebe ve mücadele olunduktan sonra yüzbinlerle tarafeynden âdemler katlo-lundu.

Hak Subhânehû ve 'Ta'âlâ'nın Zahrel-fesâd-ü fil-berr-i v-el-bahri bima kesebet eydiyen-nâs (Rum süresi 41) nazm-ı celî-lesiyle beyan buyurdıkları gibi yeryüzünde eşcâr ve mezâri'den hayır ve berekât munkatı' olup buğday ve arpa ağacının dibinden tepesine kadar dâne mısır koçanı gibi iken bu gördüğümüz şekline girmiştir.

ŞİT, NUH, HÛD (A.S.)LAR

Ve Hazret-i Adem // âhirete teşrîf ettiklerinde Nübüvvet **Şit** aleyhis-selâm'a teslim olunduktan Kaabil-i hûnrîz evlâdınd-an nice yüzbin bugaat-ı keferî sâye-i livâ-yı dalâletine müctemi' olup **Hazret-i Şit** aleyh-is-selâm'dan Hâbil'in kanını talep etmekle ikiyüz yıl mikdarı âteşdân-ı harb-i kıtâl aralarında nâire-i cengi saçıp âhir-ül-emr medetkârî-i mecende-i melâike **Ka-**

abil-i Hûnhâr'ı alup Ayn-iş- Şems demekle ma'rûf mevzi'de he-
lâk ettiklerinden sonra mesned-i risâlet **Nuh Aleyh-is-selâm**
Efendimize teslîm olundukta halk-ı âlem mağrıptan maşrıka ka-
dar putperest olup Nûh aleyh-is-selâm'ı tekzîb için irtikâb ettik-
leri fesâdât ve küfriyyât ne'ûz-ü b-illâh dokuz yüz elli yıl mey-
dân-ı âlemden emn-ü amân gidüp her işde hükm-ü gaalib-in ol-
makla kûşe-be-kûşe kıyâmetler kopup nihayet-ül-emr eziyyet-i
süfehâ-yı kavmdan Nûh aleyh-is-selâm'ın tâkat-ı beşeriyyesi tâk
olmağla "Rabb-i lâ tezîr al-zel-arz-ı minel-kâfirîn-e deyyâr-en"
(Nuh suresi, ayet: 26) Kelâmiyle gemiye râkip olanlardan
ma'dâ yeryüzünde zîruh kalmadıktan sonra mesned-i hilâfet
Hûd Aleyh-is-se lâm'a ilbâs olunduktan sonra Âd kavmi tûl ka-
amet ve ziyade batş ve vefret-i kuvvetle sair mahlukattan müm-
tâz olmağla herbirinin e'âl-i kabihleri haddini aşup kimi şedîd
ve kimi şeddâd birer semte tegallüb ile her fâcir fâsık-ı pelîd fâ-
il-ün mâ yürîd olup kendini var eden Hallâk-ı Cihân'ı unutup
Hazret-i Hûd aleyh-is-selâm ol putperestleri tarîyk-ı müstakıy-
me komak için elli sene leylen ve nehâren da'vet-i Hak eyledi.

Ancak Lokman bin Âd ve Mürşid bin Sa'd ismiyle mevsûm
iki kimse îmân getirip anlar dahî zir-i kelîm-i ihfâdan izhâra ka-
adir olmadılar. **Hazret-i Hud Aleyh-is-selâm** ol kavm-i dâl ve
muzill'in îmânlarından me'yûs oldu ve Azîz-i z-ül-intikaam'a
her gün lâyük olmayan kelîmât-ı // haltıyyeye cür'et ederlerdi.

Pertab ettikleri tîr-i bârân-ı eziyyet ve cefâdan sîne-i bî-kî-
nesi gırbâl-i belâya döndükte yüzün dergâh-ı İzzet'e tutub ağla-
dıkta yedi sene gökten rahmet yağmadı. Ve yeryüzünde yedi se-
ne bil-küllîyye ekin nâmına ve ot nâmına birşeyler bitmedi. Ve
bunca eşcâr-ı müsmire, gayr-i müsmire kurudu. Ol küffâr dahî
zu'umlarınca ol belâ-yı âsumânîye çare aramağa başlayıp sonra
Kâ'be-i Mükerrermede olan putlardan medet ve inâyet talebinde
adamlar gönderdiler.

Ol hâlde bize rahmet ihsân eder putlar deyû intizârda iken
Kâ'be tarafından bir pâre siyah butul peydâ oldu. Bulutlar men-
ba'-ı yağmur olmak mülâbesesiyle ve mülâhazasıyla cümlesi

şâd-ü handân olup oynamağa ve sevinmeğe başladılar.

Meğer ki ol yağmur zannettikleri bulut ta menşe'-i tûfân-ı Nûh rîh-i sarsar-ı pür-âtespâre-i gazab imiş. Ol kavm-i cebbâr kuvvet-i bâzû ile gûh-i Kaaf'a el ursalar yerinden ayırırlardı. Bu rûtbede iken ol bir pâre buluta tâkat getüremediler. Göz açup yumunca bunca ifrîti ka'r-ı cehenneme vâsıl eyledi.

LOKMAN, SALİH, İBRAHİM (A.S.)LER

Hazret-i Hûd aleyh-is-selâm ile Lokmân bin Âd ve Mürşid'den gayrı bir kimse kelmayup ol göğün katına çıkmış şeddâdî binalar, Âdî şehirler zât-ül-imâd gibi murassa' gülşan-serây- lar ve muallâ kasırlar, musavvar kâşâneler ve müzeyyen puthâneler (de) nice yüz yıl kadar baykuşlar tünediler.

Bundan sonra mesned-i nübüveet **Salih Aleyh-is-selâm'a** teslim oldukta âl-i Semûd kuvvet-i şedîd ve batş-ı mezîd ashâbı olmağa kabm-i Ad'a isabet eden Cenab-ı Hakk'ın gazabı anıldıkça kavm-i Ad dediğimiz bir alay za'îf kimse idi. Bir mikdar yeke sivrisinek gibi tahammül edemediler. Cümleseni süpürdü gitti.

Hâl bu ise biz beş kabîle etfâl ve nisâdan ma'dâ yetmiş binden ziyade dilâver ve merdân-ı // zor-âverlerimiz vardır ve on kerre yüz binden ziyade safder-i saf-şiken ya'ni yani pehlivân-ı merd-efken âdemiz deyu Hazretî Sâlih'e ve Hazreî Zül-intikam'a her gün lâyük olmadık kelimâtî haltiyyeye cesaret ederlerdi.

Hazret-i Sâlih peygamber aleyh-is-salat-ı v-es-selâm bu vech üzere ikiyüz yıl da'vet-i Hak idüp bir karataştan tevellüd eden Naka-tullaâh gibi mu'cize-i bâhireden sonra Cenda' bin Amrû ile zu'afâ-yı kavmden ancak bir kimse îmâna gelüp bâkisi merkez-i tuğyânda sâbit-kadem idi.

Ol naka-tullâh muhafaza edeceklerine mevâsık ve uhûddan sonra o naka-tullah yaz gününde yaylaya çıkıp anların hayvânâtı naka-tullâhı görünce dağdan ovaya kaçarlardı. Ve kış gününde su-

ları olan dere de eğlenürdi. Andan korkup hayvanları dağa kaçar-
dı. Anlara bu bir iptilâ-yı azim idi. Binâen-aleyh o naka-tullâh'ı
katle ikdâm ettiler.

Gazab-ı Azîz-i Muktedir Cell-e Celâlehu âsârı zuhur edüp
üç günedek ol küffâr-ı hâksârın çehreleri garib renkler, acîb şe-
killere girüp dördüncü günü z-ül-batş-ış-şedîd sahibi olan Al-
lâh'ın emriyle Hazret-i Cebrâîl alyh-is-selâm bast-ı cenâh-ı
kahr ettikte dağlar gibi ateşler saçılıp bu kadar yüz bin küffâr-ı
semûd turfe-tül-ayn'da yanub hâkister oldukta memleketleri
olan Medâyin ve etraf ve eknâftaki bağ ve boston ve mezârî' ve
gülistan ile nice yüz yıl ibretnümâ'yı âlem olduktan sonra Haz-
ret-i îbrâhim aleyh-is- salât-ıv-es-selâm anasından doğmazdan
zulm-ü zulumât-ı Nemrûd -u merdûd yeryüzünü şarkan ve gar-
ban kaplayup hâşâ sümme hâşâ îlâh-il-âlemîn ben'im deyu dün-
ya halkını zâr-ü zebûn ettikte **Hazret-i Halil-ür- Rahmân** Efen-
dimizin avâz-i zuhur-u nübüvveti kâinâtı velveleye vèrdikte bir
gece Nerûd'un murassa' puthânesi köşklerinden sermigûn olup
âsumânda dahî // nice mühib-üş-şekil yıldızlar zâhir olduğun-
dan ma'dâ Nemrûd-u lâ'în dahi çok korkulu rû'yâlar görüp er-
bâb-ı ta'bîrden su'âl ettikçe bu günlerde ziyade yakın akrabânız-
dan mehd-i vücûda gelecek çocuktan kendinize ve tomturâk-ı
ulûhiyyetinize çok zarar irişecek görünür diye cevap verdiklerin-
de o dinsiz mel'ûn Nemrûd can korkusuna düşüb, evvelâ benim
oğlum bana ziyade yakındır deyu kendi ferzendini katlettikten
sonra zu'munca ihtiyât-ı azîm eyleyüp bunca günahsız halkın ço-
cuklarına sell-i seyf idüp yüzelli binden ziyade tıfl-ı ma'sûm
maktûl-ü seyf-i hayf olduktan sonra yeryüzünde nekadar hâmile
hâtûn var ise rahmindeki cenin katlolunsun deyû etrâf bilâda cel-
lâdân-ı bî-amân gönderüp nice yüzbin muhaddere-i ismet-pe-
nâh-ı perde-nişîn rahminde olan cenîn-i bî-günâh ile katl olun-
duktan sonra **îbrâhim** aleyh-is-selâm hazretlerine mesned-i nü-
büvvet teslim olundukta cenâb-ı nübüvvet-me'âbına kavm- Nem-
rûd eziyet ve cefâyâ başlayub husûsâ ta'lîm-i Şeytân ile mancı-
nık yapup o cehennem misâli nâr'a **îbrâhim** aleyh-is-selâm'ı at-

tıkta Cebrâîl aleyh-isselâm gelüp Yâ îbrâhim, benden bir yardım ister misin dedikte :-Senden istemem, buyurup Rabb'in Cel-le şâne'den iste dedikte "İlmihî bihâli kâf-in" su'âli cevabını verüp İbrâhim aleyh-isselâmın nâr'a inmesi akabında " Yânâr-ü kûnî berden ve selâm-en alâ İbrâhîm-e (Enbiya sûresi, âyet:69) hitâb-ı izzeti şerefsuduruyile varta-i mancınuk-ı nâr'dan İbrâhim halâs olmağla Nemrûd-u merdûd inâdından tertûb-i asker ve leşker idüp cenâbı Halîl-ir-Rahmân ile harbe şûru' ettikte ol Kah-hâr-ı Cebbaârı z-ül-celâl Ez'af-ı mahlûkaatından za'if Sivrisinek'ler nev'ini asker-i Nemrûd'a karşı saf saf olun deyû emir buyurdukta bölük bölük alay alay sivrisinekler saf ârâ olub" // ni-gehbânlık ile düşmen endâzlığa başladıklarında leşker-i Nemrûd'a Zelzele-i havf-ü heras düşüb bir takatsız sivri sineğin dahi Nemrûd'a salıp o dahi Nemrûd'un üzerine hücum ettikte Nemrûd-u lâ'in o bir sivrisineğin mehabetine takat getiremeyüp sara-yına kaçtı, halvethânesine girdi ve kapusunu seddeyledi.

Ve lâkin fâidemend olmayub âhir-ül-emr o sivrisinek burnunun deliğinden girüp dımâğının kubbesine çıktı, depinmeğe başladı.

O lâ'in kırk gün kırk gece pis başını taştan taşu urup başına taş dokundukça biraz rahat etmekle kâfir devletsiz başına bir tokmakçı ta'yîn eyleyüp perde-i dımâğ'a halel vermez derecede darb-ı haf ile darabâta şûru' ettirüp ziyade darb ziyade rahata bâ'is olmağın ziyadece ur deyû emridüp hizmetkâr aciz kalup tâ zemân-ı haşre kadar azâb-ı hâbdan baş kaldırmamak üzere başına şâhâne bir sard urub mel'ûnu derekât-ı cahîm'e gönderdikten sonra rub'-u meskûnde Nemrûd'a tapanların her birine birer za'if sivrisinek musallat olup birer süngü sokmakla mel'unları cehenneme gönderdiklerinden sonra bu zulmet abâd dünyâ mezâlim-i fir'avn-ı zâlim ile tenk-ü târ olup küfür ve tuğyân serhadd-i nihâyete yettikte Hak Cell-e ve alâ hazretleri Hazret-i Mûsâ aleyh-is-selâm'ı vücûda getirüp Fir'avn-i bî-avn-i zevâl mülkine mûta'allik rû'yalar görüp cümleden biri oldur ki: Seyr-i sahrâ-yı menâm ederken bir civân-ı dil-âşûb-u mevzûn endâm elinde bir

asa-yı ateşfeşân gelüp fir'avunun başına urup bu kadar yıllardan beri seni halkeden Fâtürüs-semâvât-i v-el-arz hazretlerinin perverde-i ni'met ve ber'âverde-i âtîfeti iken perverdigarın in âmını unuttun, ve tuğyanlık bayraklarını açtın, dalâlet derelerine düştün dedikte havf-ı asâ'dan feryâd ederek uyandıkta, vâkı'asını ashâbına ta//bîr ettirdikte cümlesi birden cevapları şu oldu ki:

MUSA-KELİM-ULLAH

Yakında bir çocuk dünyaya gelinecek. O Çocuk sadr-nişîn-i mansabba-i vücûd olsa gerektir. Muktezâ-yı hâl senin ve kavmin helâki anın elinden mukadder olsa gerektir dediklerinde .

Ol lâ'in-i bîdîn bir kaç günlük hayât-ı bî-sebâtın gamına düşüp evvelki günde oniki bin hâmile avretle bin tıfl-ı ma'sûm-u âcizi ta'ma-i şîr-i şimşîr eyleyüb ikinci gün yüzbinden ziyade tehammil-ül-haml havâtîn-i ismet-Ayîn iskaat-ı cenîn için havale-i cellâdân-ı bî-rahm'e emridüp işkence-i pençe-i azâbdan cümlesi âlûde-i hâk-i helâk olduktan sonra etraf-ı âleme dahî katl-i etfâl-i bî-günâh için zaleme-i bî-şefkat gönderüp böyle nice ma'sûm mazlumlara katl ettirdiğinden sonra **Hazret-i Mûsa Kelîm-ullâh** ibrâz-ı yed-i beyzâ ve izhâr-ı mu'cize-i asâ edüp sahare-i şu'bedebâz tâc-ı îslâm ile serfirâz oldukta gayret-i cahiliyye-i fir'evnî Benî îsrâîl'e izhâr-ı azamet için "Yâ Hâmân ibn-i lî sarhan âyet-i kerîmesi mîsdâkınca bir kasrı âlî binâsına ferman idüp zevele-i ırgad ve amele-i ferhâddan ma'dâ ellibin mimar gerdân-ı üstâd leyl-ü nihar sa'y-ü gayretle yedi yılda ancak hitam bulup bir vechile saf bahş oldu ki Ad ve Şeddâd'ın kasırları yanında hiç kaldı.

Fer'avn-ı lâ'inin böyle yüce köşke hurucu ile murabba'-nişîn-i mesned-i istiklâl olması Hazret-i Mûsû'nun hâtırına ağır gelüp hazreti Kakhâr'a niyâzmend olup berbâd-ü fenâ olmasını tazarru eyledikte Dergâh-ı Sultân-ı Lâyezâl'den alâmet-i kabul nümâyân olup yevm-i ziynet-i fir'avndaki kavm-i pür-levm'ine

arz-i tecemmüller ettiği gündür. Ol günde ne kadar Fir'avniler varsa cümlesi kasr// altına cem' olmak lâzım idi.

Ol rûz-ı kâfir-sûz'da Hazret-i Cebbâr-ı zev-il-intikaam emriyle Cebrâîl aleyh-is-selâm Kûşe-i cenâh-ı gazabı ol binâ-kerde-i ru'unet-i fir'avnî olan dâr-ül-gurûru esâs-ı lâzım-ül-indirâsından şöyle attı ki turfa (tül-ayn'da yirmi kerre yüzbin kâfir cehenneme gitti.)

ŞU'AYB, YAHYA, EŞ'İYÂ İSA (A.S.)

Fir'avn bu âsâr-ı gazabullâhı sihire nisbet etmekle müminân-ı Benî İsrâîl i kûşe be-kûşe aradup katlettikten sonra Hak Subhânehû ve Ta'âlânın gazab-ı İlâhiyyesi cûş-u hurûşa gelüp Nîl'den Kelîm'in Benî İsrâîl'le selâmet geçirüp Fir'avn'ı gark eyledikten sonra cebbârân-ı Benî İsrâîl ki Ya'kûb uşaklarından olanlar tâb-ü tüvân mâl-i firâvân ile külâh-ı kûşe-i gururu kubbe-i âsûmâna yatırıp sermest-i sahbâ-yı inâd olmağla mesnedi nübüvvet Şu'ayb aleyh-is-selâm'a teslim olundukta ita'at etmediklerinden fisk-u fücûr bayraklarını açtıkları için Fâtır-us-semâvât-ı v-el-arz Cell-e celâlehû fermân-ı râvî hittâi Şam Buhtunnasâr nâm seffâk-i bî-pâk'i fûtâk'i anlara musallat edüp müselleme kabza-i isti'dâdı olan Tîg-i bîdiriğ-i tuğyân ile ekin biçercesine bunca Yahudîlerin boyunlarını kesüp biçtikten sonra mâldârân-ı Yahud beyt-ül-mukaddes ki şübhesiz ibâdetgâhı kadîmdir, dâhil olanlar ganîmet-i emn-ü amâna nâil olurlar diye hazain-i emvâl-i şâyegân'la penâh götürmüşler idi. Anlar dahi perverde-i dest-i kahr-ü garât olub Hazân-hâne-i Beyt-ül Mukaddes'te atılmış Süleymân âleyh-is-selâmın himmeti olan bunca kıymet biçilmez berr'den ve bahir'den armağanlardan ma'dâ ekseri dâver-i mülûk- (i İsrâîleden çeşm-i cihân-ı felek görmediği cevâhir hazînesi ki nice yüzbin yıllardır Kudüs hazînesinde mahfûz idi. Ol cevâhirlerden yetmiş bin üzeri kilitli altın ve gümüş sandığı Buh-

tunn asar'ın eline geçti. Sekiz kerre yüzbin yahudî kılınçtan geçti. Buhtunn asar "âdem kanından değirmenler döndüreceğim">// deyû yemîn etmekle Beyt-ül-Mukaddes her deresinden âdem kanıyla değirmenler döndükten sonra ol fitne-i bâğıyye-i Yahûd mütemerridleri islâh olmayub zîyr-i livâ-yı dalâlete cem' olup Yahyâ mazlûm ile Eş'iyâ aleyhüm-esselâmları katla ikdâm etmeleriyle Hazret-i Kakhâr-ı z-il-intikaam iki def'a dahi Şimşîr-ı Hûnrîz-i Buhtunn asar'ı hânümân-ı Yahûd'a havâle idüp herbirinin yerine yetmiş beşer bin Yahûd katlolonup kısas yerine gelmekle Buhtunn asarın şimşiri katı'dan imtina' ettiyse de def a-i ûlâde Beyt-ül-mukaddesde değil pîrâmen-i dâmen-i âlemde İsm-i Yahûd itlak olunacak şahıs komayub ancak def'a-i sâniyede ol kadar şehirlerde ve köylerde endâze-i kıyâsa gelmez bağ ve ekin ve mer'â ve kusur nice câygâh-ı sürûr işretgâh-ı ma'muru hâk-i siyâha yeksân idüp nice yıllar baykuşlar dünedikten sonra mesned-i nübüvvet Hazreti İsâ Ruhullâh'a teslîm olundukta:

Bu Beyt-ül-Mukaddeste tekessür eden kavm-i Yahûd'a hezâr gûne da'vet-i dîn-i Hakk edüp Beyt-ül-Mukaddes sa'adet-i mültezimleri ile mahsûd-ı felek-i çârümîn ettiklerinde Benî İsrâîl mu'anidlerî rû-yi inkârdan âteşzen-i harmen-i şerr-ü sürûr olmağa başlayub giderek mükâlemeleri müşacereye müeddî olmağla zu'm-u fâsid-i muhal-endişleri üzere katl-i Rûhullâhı kasdettikleri içün Hazret-i Cebbâr-ı şedîd-ül-intikaam Rûhullâhı varta-i hücum-u cuhûdândan halâs idüp bâlâhâne-i zerrîn-i sakf-ı âsumâna ref'eyledi.

HZ. MUHAMMED-ÜL-MUSTAFA (S.A.S.)

Muktedâ-yı şerzime-i cuhûd olan Eşbû' nâm kâfiri hemreng-i sûret-i îsâ göstermekle ol bedbahtı keşti-i cellâdân-ı bîrahm'e ahzettirüp kanare-i siyâsetgâha getürdüklerinde Eşbu' yahudî her ne kadar gûş hırâ-ı feryâd olup Bire medet hay, ben îsâ bin Meryem değilim, belki sizin emr-i dînde müşkil-küşâdımız

olan Eşyu' benim diye gördiyse de kimse iltifât etmeyüb mühim-
mâtı salb -ü siyâsete ihtimâm ve icrâdan sonra kilâb-ı hadîd-ilen-
yâb-ı// Benî İsrâîl köşe be-köşe dendân-ı ma'artîz-i hûn-âlûde-
leriyle gezüp ne kadar îsâ perest yani mü'min muvahhid var ise
sad-pâre ettiklerinden sonra Hazret-i Îsâ 'dan tâ zemânı Hâce-i
âlem Seyyid-il-Arab v-el-Acem Nebî-yyi ekrem ve Muhterem
rahmet-enel-il-âlemîn olan **Muhammed-ül-Mustafâ Sall-Al-
lâh-ı Ta'âlâ aleyh-i ve sellim** Efendimizê gelinceye değin beş-
yüz yılı mütecâviz eyyâmı câhiliyyette ki hengâm-ı herc-ü merc
idi, ne bir sâhib-i adâlet pâdişâh var idi, belki, "El-hükm-üli-
men galeb" olmağla her köşede bir şakıy bayrağ-ı tuğyân açup
ateş-i ciğersûz-u fesâddan âlem yanmış idi ki Kelîb bin Vâ'il
nam Arab'ın himâyesinde Besûs dimekle ma'rûf bir avretin deve-
si bir kimsenin hamam eşyasını bozmağa gelüp o biçare deveyi
katl ettikten sonra akrabasından Mîsâs bin Mürre nâm bir atlu
yetişüp bir zahm-i sitân-ı Cânsitan ile Kelîb'i Paymâl-i müjmerk
idicek kabîle-i Arab arasında ateş-i fitne şerer-feşân olup gide-
rek cemi'kabâil-i Arab iki bölük olup kırk yıl mikdarı şemsîr-i
ateşbârı harb ve kıtal hûn-efşân olduktan sonra risalet ve nübüv-
vetî Hazret-i Sultân-üs-sakaleyn ve seyyid-il-hafıkıyn şehvâr-ı ar-
sai levlâk ve alem-efrâz-ı meydan-ı "lema halkt-ül eflak," gül-i
gülzar-ı "ve ma yantık-a hevâ ve bülbül- gûyân-ı "În hüve illâ
vah-yün yûhâ", imâm-ı enbiyâ Muhamed-ül mustafa sal-Allah-ü
aleyhi ve Selim Efendimiz hâzretlerine teslim olundukta rû-yi
âlem serâser hâristân-ı şerr-i şürûr olmağla kimse taryk-ı müsta-
kıyme gitmeyi bilmeyüp her labîle ahâlîsi mahlûkaattan birine
ki kimi suya, kimi ateşe; ve ki ni dağa ve kimi taş a ve kimi fer-
ce ve kimi şems'e ve kimi kamere taparken bu kadar erâzil-i
bed-nihâd-i dalâl i'tiyadı taryk-ı dalâletten döndürüp mihrâb-ı
İslâm'a serfûrû ettirdi.

Pederleri Abdullâh bin Abd-ül Muttalibdir. Mukaddem ana-
sı resûlü ekremi hâmile iken Mekke'de kârvanla Medîne'ye tica-
rete gitmişti. Anda hasta olup fevt oldu. Kabri Medîne'de bir ma-
hale'dedir ki anın adı Dâr-ün-nâbiga'dır.//

Ol vakit Peygamberimiz henüz anası karnında yedi aylık idi ki babası Abdullâh anda vefât etmişti. Beş yaşına girdi anası, Abdül- Muttalib'den destûr diledi, tâ ki Rasûlullâh Efendimizi Medîneye ilete. Atası Abd-ullâh'ın kabrini ziyaret ettire.

Abd-ül-Muttalib dahi destur verdi, anası aldı Medîne'ye geldi. Evvel seferi bu oldu. Anası ile Medîne'de bir yıl oturdular. Yine anası ile Mekke'yi kast ve murâd idüp gelürken yolda Medîne ile Mekke arasında Ebvâ derler bir yerde anası dahî vefât etti.

Yalnız kervan içinde kaldı. Bu kervâna aldılar Abd-ül-Muttalib'e getürdüler. Sekiz yaşına kadar Dedesi Abd-ül-Muttalib yanında kaldı. Andan sonra Abd-ül-Muttalib dahi vefat etti. Ol ululuk ve riyâset niçmu'u Ebû Talib'e kaldı. Abd-ül-Muttalib Ebû Tâlib'e Rasûlullâh'ı vasiyyet edüp ısmarladı. Tâ Hatice anamızı alıverinceye kadar,

Ebû tâlib Rasûlullâh'ı hoş tuttu. Ba'dehû Hadice'nin evine gitti ise de Ebi Talib Rasulullâh Efendimiz için çok fedâkarlıklar eyledi.

Ve; Hazret-i Amine bint Veheb Peygamber-i zîşânımız Efendimizin vâlide-i muhteremeleridir. Neseb ve edeb fazîletleri ile beraber cemâl-i kemâli hâiz bir vücûd idi. Nesebi vâlide cihetinden üçüncü peder cihetinden dördüncü batın bâlâda nesebi Nebvî ile birleşir. Vilâdet-i seniyye-i risâletpenahînin altıncı senesinde yirmibir yaşına karib Mekke-i Mükerreme ile Medîne-i münevvere arasında Ebvâ denilen mahalde ve bir rivâyette Mekke-i mükerremede irtihâl eylemiştir.

Peder-i âlî-güher-i peygamberî Abd-ullâh'dan ma'dâ kimseye tezvîç olunmamıştır. Ve peygamber-i zî-şân Efendimizden başka evlâdı dahî olmamıştır. Gayette rakıyk ba'zı eş'ârı vardır. Ve Peygamber-i zî-şân Efendimize Ebû Tâlib Efendimizin alıverdiği Hadice-tül-Kübrâ, Peygamberimiz Efendimizin ibtidâ-i zevecât-ı mutahharâtındandır. Şecere-i aliyyemizde olduğu vecihle eşrâfı Kureyş'ten Huveylid bin Esed bin Abd-ül-azâ bin Kussî'yin// kerîmesidir.

Vâlidesi Fatıma bint Zâide-tül-asım'dır ki Amir bin Lüvî evlâdındandır.

Zuhur-u İslâmdan mukaddem nisvân-ı Kureyş arasında Tâhire lâkabı ile yâd olunurdu. Kübrâ, ekber-i zevecât-ı Nebî olduğundan sonradan bir lakabtır. Kabl-el-ba's zevc-i Peygamber olmak şerefini ihrâz etmiş ve Peygamberimizin dört tane kerîmeleri ile Kaasım; Tahir Tayyib buna Abdullâh dahi denür, cümlesi bu Hadice'den olmuştur. Zevecât-ı nebeviyyenin efdali, Allâh-u ezîm-üş şân'ın vahdâniyyetini ve Rasûl'ün nübüvvetini tasdik etmekte zükûr ve inâs'ın evvelidir. Yirmi Dört yıl üç ay Rasûlul-lâh Efendimizle birlikte yaşamıştır. Hicretten üç sene evvel altmışbeş yaşında olduğu hâlde Mekke-i Mükerrermede irtihâl eyledi, Radiyallâh-ü anhâ.

HZ. ÂLİ, FATİMA-TÜZ-ZEHRA (A.S.) VE EVLATLARI

Ve Hazret-i Âlî kerremallâh-ü vecchü Efendimizin vâlidesi Fâtıma bint-il-Esed bin Hâşim bin Abd-i Menâf'ın kerîmesidir. İmâm Âlî Efendimizin biraderleri Tâlib ve Akıyl (Ukayl) ve Ca'fer ile hemşîreleri Ümmühânı ve Cümâne'nin vâlideleridir. Cümâne, Dürdâne demektir. Hazret-i İmâm kâ'benin içinde tevellüd ettikte pederi Ebi Tâlib diyâr-ı aharde olmağın isim tesmiyesi vâlidesine kalmıştı. Müşârü-ileyhâ kendi pederlerinin ismi Esed (arслан) olmak mülâbesesiyle oğlu Âlî'ye Haydar ve alâ kavlin (söylenene göre) aynen Esed nâmını verdi. Ve Hazret-i Şâh'ın Hayber cenginde Merhab ile mübareze esnâsında inşâd buyurmuş olduğu şu parça kavli evveli t'yîd ve takviye eder: İnnellezî semtenî ümmî Hayder-e.

Müşâr-ü ileyhâ'nın imânı kadîm ve hakk-ı risâletpenâhîde hizmeti azîm idi. Zevei Ebi Tâlib'in vefâtından sonra Nebi-yi ekremin hizmetine vâlidelik mertebesinde ihtimâm eylemiştir. Medîne-i münevverede irtihâl eyledikte Rasulullâh Efendimiz

anı mübarek gömleğiyle tekfin ve bizzât tedfin etmiştir. Kabra ibtidâ kendisi inerek biraz müddet Fâtıma bint Esed'in kabrinde uzanup ârâm etti. Sonra defnini icrâ ve hakkında du'â buyurmuştur.// Hâşimî kadınları içinde Hâşimî erkek sulbünden dünyaya evlâd getürenlerin birincisi Müşar-ı ileyhâ Fâtımadır "Radiyal-lâh-ü anhümâ".//

Ve Fâtıma-tüz-Zehrâ Peygamberimiz Efendimizin kerîmei muhteremesi, Hazret-i Şâh-ı vilâyet'in zevce-i mükerreremesidir ki Nur- udü-çeşm-i ehl-i vilâyet olan Haseneynin vâlide-i mâcîdeleridir.

Cemâl-ı mukaddesi nûr-efşân olduğundan ve hâtunların âdetleri dahi kendisinde olmayub ve nifas dahi bulunmadığından Zehrâ ile tavsif buyurulmuştur.

Hiç bir vakit namaz fevt etmemiştir. Rasûlullâh Efendimizin kerîmelerinin en küçüğüdür. Zîra Rasûlullâh Efendimizin kerîmelerinin en büyüğü Zeyneb'dir. Ve en küçükleri müşâr-ı ileyhâ Fâtıma-tüz-Zehrâ'dır.

Ortanca kızı Rukiyye, Zeyneb'in küçüğüdür ve Ümmü Gülsüm de Rukiyyenin küçüğü, Fâtıma-tüz-Zehra'nın büyüğüdür.

Cenâb-ı Rasûllâh Osman'a ibtidâ Rukiyyeyi tezviç edüp vefatından sonra Ümm-ü Gülsüm'ü tezviç etmiştir. Binaen-aleyh Osman'a Zinnûreyn derler.

Lâkin Zeyneb'i Atebe bin Ebi Leheb'e verdi. Atebe îmân etmeyüb tatlik etti. Ve hâşâ Rasûlullâh Efendimizin yüzüne tükürdü. Rasûlullâh Efendimiz de "Allâhümme sallit aleyh-i kelb-en min kilâbik-e" deyû du'â buyurdular.

Şam kafilesi içinde gece bir arslan gelüp Atebe'yi parça parça parçaladı. Bu Ümm-ü Gülsüm hicretten dokuz sene sonra zürriyetsiz olarak irtihâl-i bakaa etmiştir. "Radiyallâh-ü anhâ".

Ve Şâh-ı vilâyetin Ümm-ü Gülsüm namında Fâtıma'dan bir kızı dünyaya geldi. Ömer'e verdi, badehû Avn bin Ca'fer Tayyâr'a tezviç buyurulmuştur. Ve yine Ümm-ü Gülsüm nâmında bir kerîmesi dahi olup Abdullâh-il-Asğar bin Ukayl tezviç etmiştir. Ve bu Ümm-ü Gülsüm'lerden birine Kübrâ ve birine Suğrâ

denilür. "Radiyahallâh-ü anhumâ".

Osmân'ın aldığı// Ümm-ü Gülsüm'ün vefâtı Bedir gazâsının müjde-i muzafferiyyeti gününe tesadüf etmiştir. Osmân, Ümm-ü Gülsüm'ü bırakup ta Bedir gazâsına bile gidememiştir.

Bu dört Kerîme-i Rasulullâh Efendimiz vâlideleri Hadice--tül-Kübrâdır. Ve Hazret-i Fatıma-tüz-Zehrâ'nın Hazreti Murta-zâ ile izdivâcî Hicret-i Nebviyyenin ikinci senesi Zilhiccesinde vâkı' olmuştur.

Ol vakıt kendüsü ondört yaşını doldurup onbeşine kadem basmıştı. Haklarında Rasulullâh Efendimiz "Ceme'allâh'u şemlekümâ ve a'azz-ceddekümâ ve ahrece minkümâ kesîr-en tayyibâ" diye du'â buyurmuştur. Üçü erkek ikisi kız olarak dünyaya beş ve led getürdü. Biri sakat vâkı'olub ismini Muhsin koymuşlardır. Dünyaya gelenlerden erkekleri Hasan ve Hüseyin ve Muhsin'dir. Lâkin Muhsin tıflıken vefât eyledi. Kızlar Ümm-ü Gülsüm , Zeyneb hazerâtıdır. Nesl-i pâh-i Nebvî Hazret-i Fâtıma ile bakaa bulmuştur.

İrtihâl-i nebevîden sonra ancak altı ay berhayât oldu. Bu müddet zarfında Fahr-i Kâinât'ın fırâkından ve düşmanlarının cefâsından kat'â gün görmedi ve güldüğü görülmedi.

Hicret-i nebeviyyeden onbir sene sonra Ramazan'ı şerîfin üçünü salı gecesı yirmi iki yaşını doldurup yirmi üç yaşına gitmiş idi. Hasta oldu. Hastalığında gusl ederek yeni esvâb giyindi, sağ elini ruhsâr-ı akdes'i altına vaz' ile yanı üzerine yattı. Ba'dehû kibleye teveccüh ederek yattı beni kimse gaslitmesün, böyle defnetsünler deyû vasiyyet etti. Atîde zikrolunacağı vecihle vefâ-t etti.

O ânda Ali-yyel-Murtazâ geldi. Sûret-i hâl kendusine ihbâr olundu. Bilâ gusl üzerine namaz kıldı, defnolundu, "Rahmetul-lâhi aleyhâ".//

Ve Cafer Sâdık Radiyahallâh-ü anh Efendimizden mervîdir ki ceddımız Hazret-i Fâtıma radiyallâh-ü anhâ vaktâ ki vefat etti ise ceddımız Hazret-i Alî her gün gelüp kabrini ziyaret ederdi. Günlerden bir gün ziyaret için gelüp.Fâtımının kabri başına diz

çöktü, ağladı ve şu beyitleri söyledi:

"Mâlî merertü al-el-kubûr müslim-en
Kabr-el-habîb-i felem yüredd-e cevâbî
Yâ kabr-ü mâ leke lâ tucîb-ü münâdiyen
Emelelte ba'dî hulle-tül-ahbâb-i"

İmdi hatiften cevâb verildi ki ses işitilüp söyleyen görülmez,
dahî der= "Kaal-el-habîb-ü ve keyf-e lî bi-cevâbiküm

Ve en-e rehî-ü cenâdil-in ve turâb-in
Ekel-et-turâb-ü mehâsinî fenesîtüküm
ve hucebt-ü an ehlî ve an etrâbî
Fe'aleyküm min-es-selâm-ü takatta'at
Minnî ve minküm Hulle-tül-ahbâb-i"

Ya'ni Rûh ölmez, ölüm kalıba ârız olur. Lâkin rûh da kalıpsız murâdını kalpda olduğu gibi muhâtabına ifade edemez. Zira kalıp altıdır, bu sebebdan cevap veremedim.

Ve Ümmet-i muazzamanın en büyük mukaddes hâtûnu işte Hazret-i Fâtıma-tuz-Zehrâ'dır. Pederlerinden Önsakız Hadîs-i Şerîf rivâyet etmiştir. "Radiyallâh-u anhâ".

Ve âl-i abâ Peygamberimiz Efendimiz hazretlerinin bir gün bir muhabbetan mubarek abâsıyla örtmüş olduğu Ali, Fatıma, Hasan, Hüseyin hazerâtıyla zât-ı mukaddesinden ibâret beş vücûd-u şerîftir. Ve eimme-i isnâ-aşer Alî, Hasan, Hüseyin, Zey-el-âbidîn, Muhammed Bakır, Ca'fer Sâdık, Mûsâ Kâzım, Alî Rızâ, Muhammed Taki, Alî Nakii, Hasan Askerî, Muhammed Mehdî hazerâtıdır ki Ümmet-i muhammediyyenin karabet-i nebeviyye cihetiyle en ziyâde takdis eylediği zevât-ı kirâm radiyallâh-ü anhüm.// Ve Ondört ma'sûm pâkten murâd Rasûlullâh sallâllâh-u aleyh-i ve sellim ve Fâtımâ-tuz-Zehrâ ve eimme-i isnâ-aşer rıdvâullâh-i aleyhim ecma'ındır.

Sâhib-i menâkıb esmâ-i şerîflerini tertibleri üzere zikr esnâsında cedd-i a'lâları Zeyd-üş-Şehîd hazretlerinin Hişâm bin Abd-ül-Melik ibn-i Mervân zamanında Kûfe'de ba'deş-şehâdet ber-dâr olduğunu ve cedd-i a'lâları bulunan evlâd ve ahfâdını şecarede olduğu gibi beyân eder.

Ma'sûm luğatta ismet olunmuş demektir. İsmet ehl-i sünnet indinde cenâb-ı Hakk'ın ma'siyet mümkün olmaz ve muhâl olur derecesinde kulunu muhafazasına derler.

Bu "İsmet" enbiya-i ızâme ve melâ'ike-i kirâma mahsus derler. Ankarın gayrısında olmaz derler. Bu cûrette Eimme-i isnâ-aşer ma'sûm olmazlar belki sair Evliyaullâh gibi mahfûz-u min indallâh olurlar, derler.

Ammâ revâfız ve Şî'a tâifesi "İnnemâ yürîdullâh-ü liyüzhîb-e anküm-ür-rics-e ehl-el-beyt-i ve yutahhireküm tathîrâ" (Ahzâb sûresi, âyet: 32) naz-ı celîline temessük edüp Eimme-i isnâ-aşer-in ismetine kaail olmuşlar ve cedd-i a'lâları Zeyd-eş Şehîd'e Ebû Bekr ve Ömer hakkında iyulikten gayri nesne demezem didiğinden için ekserisi bi'atlerini bozup şehid ettirdikleri için anı eimmeden saymazlar ise de bunlar Hânedân-ı risâlettir ve Ehl-i Beyt'tir. Bunlarda su'i hâl ve aşâm (cürüm, kabahat) olmaz didiler.

Ravafız'ın ve Şî'anın bu i'tikadları dîne dokunur mes'elelerden değildir. Bu cihetten ma'sûmlardır 'demekte bir be'is yoktur. Belki Hânedân-ı risâlet-i uzmâyata'zîm vardır.

Eimme-i isnâ-aşer rıdvânullâh-i Ta'âlâ aleyhim ecma'in hazretlerini ta'dada şürû' edüp:

Ol eimme-i isnâ-aşerden birincisi cedd-i a'lâları **Hazret-i Alî kerremallâh-ü vecheh ile bed ederler ki Pîrlik vaktinde gazve-i// Hayber fethinde "Lâ fetâ illâ Alî lâ seyf-e illâ Zülfikaar"** (Alîden başka yiğit er, Zülfikaar'dan başka kılınç yoktur) buyurulmuştur. Sairleri Hazret-i Şâh-ı vilâyetin evlâd evlâdı olmuşlardır.

Ma'lûm ola ki Fâtıma-tüz-Zehrâ radiyallâh-ü anhâ ceddele-ri irtihâl-i dâr-ı bakaa buyurdukta **Hazret-i Şâh-ı vilâyet te'eh-hül ettiler ve ezvâc-ı müt'dadide aldılar. Ve anlardan çok evlâdı dünyâya geldi. Nitekim şecere-i aliyyelerinden mastûrdur. Lâkin anlara Şerîf ve Seyyid ta'bîr olunmaz.**

Bu makamın tahkik mufasssalaşağıda geliyor. Belki Alevî denir, zîre Siyâdet ve Şerâfet ceddeleri Hazret-i Fâtıma-tüz-

Zehrâ radiyallah-ü anha'dan olan evlâd-ı kırâma mahsustur.

Eğerçi Hazret-i Fâtıma'dan olanlara luğatta Alevî denür lâ-kin örfte istilâhda Alevî ta'bir olunmaz, belki Seyyid ve Şerîf ve İmâm ta'bir olunur. Hazret-i Alî hakkında Rasûlallâh dedi ki:

"Künt-ü ve Aliyyün nureyn-i yed-illâh-i kable en yahlük-Al-lâhü Adem-e bi-erba'at-e ve aşere elf-i âm-in felemmâ halak-Allâhü Adem-e bi-erba'at-e ve aşere elf-i âm-in felemmâ halak-Allâhü Adem-e nakale zâliken nûr-e ilâ sulbin felem yezele yenkuluhû min sulb-in ilâ sulb-in hattâ nezele min sulb-i Abd-ül Muttalib fekasemehû kısmeyn-i kısmî sulbe Abdullâh-i ve kısm-i Alî fi sulb-i Ebî Talib-in ve Ali-yyün minnî."

BEYT

Bil ey Selmân Alî ile beni ki
Cihânda yaradılmadan dahi şey'

Bil ondört bin yıl evvel Hayy-i Sübhân
Benim nûrum yaratmıştır O Rahmân

Dahî bir nûr'dan ber-dest-i kudret
İderim dinle birlikte şehâdet

Beni hem Haydar'î Hallak-ı Kaadir
O nûr-u vahdâniyetten kıldı zâhır

Gelicek Adem'e nakletti ol nûr
Pes andan nîce tavr'a erdi ma'mûr

Bulup Abd-ül-Muttalib'e karârı
İki kısın' oldu anda dinle kârı

Anın bir kısmı Abdullâh'a erdi
Nübüvvet nûru idi bâna verdi

Ebî Tâlib'e erdi kısm-ı sâni
Alî oldu öğüt bil bu beyânî.

Buyurdu yîne ol dem nûr-u Rahmân
İşte bir dâhi diyem sana Selmân

Ki bundan evvel ol Hallâk-ı âlem//
Ne yer vâ'r 'îdi// ne gök ne hod Adem

Benim nûrum o dem ki eyledi halk
İkiye böldü ortadan anı Hak

Birini yine iki böldü anın
Nazar kıl kudreti anla Hudâ'nın

Pes ol nûra dedi Nûr-u Muhammed
Benim nûrumdur ol nûr âdî Ahmed

Hak andan yaradup Seb'-i semâvât
Biri biri üzere kat ber-kat

İkinci nûru kim ismi Alîdir
Vilâyet menba'ı nûr-u velîdir

Yedi kat yeri andan yaradup Hak
Ol Alî nûrundan oldu muhakkak

Çun ki Eb-üt-Turâb oldu âna âd
Bu resme kıldı bu mülkü Hâk âbâd

O bir nûrdan düzdü yîne o bir nûr
Bu sırrı bilemedin mi ne sırdır

Benim adım ki Hatm-i Enbiyâdır,
Alî bil kim o Şâh-ı Evliyâdır

Olam der işen ey pîrehl-i îmân
Bulam dersin yakıyn dîn içre erkân

Muhib ol Haydar'a doğru nazar kıl
Sana şerh eyledim kimdir anı bil

Sall-i ve sellim alâ seyyidinâ Muhammed-in ve âli-yyin ve Fâtıma ve-el-Hasan-ı v-el-Hüseyn bi-aded-i Katarât-ı balır-i rahmetikel-vâsi'a (Seyyidlerimiz Muhammed, Alî, Fâtıma, Hasan ve Hüseyn'e geniş rahmet denize damlaları sayısınca salât ve selâm olsun).

Zülfekaar "Fa"nın fethiyle (yani: Fe okunmasıyla) Hazret-i Şâh'ın kılıncının alemidir. Fakaar lugatte Ege kemiğine ıtlak olunur.

Bu sayf-i şerîf dahi Çatal olmağla insanın eğge kemiklerine müşabihi sebebiyle Zülfekaar tesmiye olundu. Ve ma'lûn ola ki (Lâ fetâ illâ Alî lâ seyf-e illâ Zülfekaar) kelâmının kaaili Hazret-i Cibrîl-i Emîndir ki Hayber fethinde Şâh-ı vilâyet Hakkında buyurmuştur.

Fahr-i âlem S.A.S. buyurdular ki Yâ Alî Cibrîl-i emîn Melekler ile ne diyor acaba işidir misin? İmâm Alî dahi tevâzu' edip buyurdular ki İşitmem Yâ Rasûlallâh. Falır-i âlem buyurdular ki: (Lâ fetâ illâ Alî lâ seyf-e illâ Zülfekaar) deyû nidâ iderler.

Bu surette Hadîs ta'birinde be'is yoktur. Ma'nâsı Hak Ta'âlâ'nın indinde makbul ve sevgili pehlivan yoktur, ancak Alî vardır. Ve dahî nezd-i Hak da sevgili sayf yoktur, Alî'nin Zülfekaar'ı içinden müstesnâdır. Yani Ali gibi min indallâh pehlivan yoktur ve zülfekaar'ı gibi dahi makbul sayf yoktur// demektir. Ve Hazret-i Ali'ye muhabbet-i hasene-i azîmedir.

Nitekim Hadîs-i şerifte gelmiştir: Hubb-u Alî hasene-tün lâ tazurr-u ma'ahâ seyyi'e-tün ve bu'z-u Al-yyün seyyi'e-tün lâ tenfa'u ma'ahâ hasene-tün. "revâh-e Mu'âz ibn-i Cebel kezâ fi Hadîs-ül-Erba'în li-Mevlânâ Hüseyn-el-Vâ'iz" (Mu'az ibn-i Cebel ve Mevlânâ Hüseyn-el-Vâ'iz tarafından rivâyet edildi) Yani : Aliye muhabbet etmek sevâbdır. Ol sevâb ile beraber bulunan günâh muhibbine zarar vermez. Allâh-ı azîm-üş-şân günâhını

afiv buyurur demektir. Ve Alî'ye bu'z etmek günahdır, ol günahla bulunan sevab ol bu'zeden kimseye nefi' (yarar) vermez, sevâbı bâtil olur demektir.

Ve yine Hadîs-i şerîf'de "Zikr-i Ali-yyin ibâdet-ün" buyurulmuştur. Yani Alî'yi zikretmek ibâdettir, demektir (Ayşe'den rivayet edilmiştir.)

Ve yine Rasûl-ü ekrem S.A.S. "En-nazar-ü ilâ Ali-yyin ibâdet-ün" buyurulmuştur. (İbn-i Mes'ûd R.A. rivayet etmiştir). Yani: Hazret-i Alî'ye bakmak ibâdettir, buyurulmuştur.

Ve yine Hadîs-i şerifte "Al-yyün İbn-i Tâlib-in Mevlâ men küntü mevlâhü ve Ali-yyün Mevlâh-ü (İbn-i Ali R.A. rivayet etmiştir). Yani Ebi Tâlib oğlu Alî Efendidir. Ben kimin Efendisi isem Alî dahi anın eferdisidir.

Ve yine Fahr-i âlem S.A.S. "Ali-yyün minnî bi-menzilet-in re'sî min bedenî" buyurmuştur. (Câbir rivayet etmiştir). Yani : Alî benim bedenim üzerinde başım menzilesindedir demektir.

Ve yine Hadîs-i şerifte: "Ali-yyün ahî fid-dünyâ v-el-âher-ti" buyurulmuştur. (İbn-i Ömer rivayet etmiştir). Yani: Alî dünyâ ve âhiret benim karındaşımdır, demektir.

Zirâ muharebe esnâsında herkesi biribiriyile karındaşı ettiğinde Alî'yi kendisine müsâhip etmişdi.

Ve yine: "Men sebb-e Ali-yyen fekad sebbenî" vârid olmuştur. (Ümm-ü Seleme rivayet etmiştir, Yani : Bir kimse -ne'uz-ü billâh Alî'ye söğse Resûlullâh Efendimize söğmüş olur.

Ve yine "Men ahabb-e Ali-yyen fekad ahabbanî ve men ebğaz-e Aliyyen fekad ebğazeni" buyurulmuştur (Selmân Farisî'den rivayet) Yani: Alîyi seven beni sever // Alîye buğz'eden bana buğz eder, demektir.

Ve yine "Men ezâ Ali-yyen fekad ezânî" buyurulmuştur. Yani: Alî'ye eziyyet eden bana eziyyet etti, demektir.

Ve yine "Men mâ-t-e ve fî kalbihî buğz-u Alî bin Ebi Tâlib felyemût Yehûdiyyen ev Nasrâniyyeten" diye buyurulmuştur (Muaviye bin Habîde rivayet etmiştir). Yani: bir kimse öleceği vakitte eğerçi Hazret-i Alî bin Ebî Tâlib'e kalbinde buğz olduğu hâlde ölürse ol buğz ile ölen kimse muhayyerdır derlerse Yahudî ölümüyle ölsün, demezse Nasrânî ölümüyle ölsün. Zira anın kalbinde kiliseler gibi çanlar çalınur, demektir. Gûyâ kilisâlar gibi.

Ve yine: "En-nâs-ü min şecere-tin şettâ ene ve Ali-yyün min şecere-tin vâhide-tin" gelmiştir (Câbir rivayet etmiştir). Yani: Halk müteaddid ağaçlardan vücûda geldiler, benimle Alî bir tek ağaçtan vücûda geldik. Abd-ül-Muttalib ikimizin de ceddimizdir, demektir.

Ve yine "Ali-yyün aslî ve Ca'fer-ün fer'î" buyurulmuştur (Abdullâh bin Ca'fer rivayet etmiştir). Yani: Alî benim aslımdır, ve Ca'fer Tayyar fer'imdir, demektir. Zirâ bu Ca'fer Tayyar ve akiyl(ukayl) ve Alî Resûlullâh Efendimizin ammisi Ebi Tâlib'in oğullarıdır. Kihît (kıtlık) zamanında Akiyl'i Hazret-i Abbâs aldı ve Alî'yi Resûlullâh Efendimiz aldı. Ca'fer pederleri yanında kaldı.

Ve yine "Ali-yyün ma'al-Kur'ân v-el-Kur'ân-ü ma'a Ali-yin lem yefterika hattâ yeriden al-el-havz" vârid olmuştur. (Ümm-ü Seleme rivayet etmiştir). Yani: Alî Kur'ân ile, Kur'ân Alî ile beraberlerdir. Havz-ı Kevserin başına varmadıkça birbirinden ayrılmazlar, demektir.

Ve yine "Ali-yyün imâm-ül-bereret-i ve kaatil-il-fecere-ti" buyuruldu (Cabir rivayet etti). Yani: Alî hayırluların muktedâ-bih'idir. Hayırsız, kâfir, fâcirlerin kaatilidir, demektir.

Ve yine "Ali-yyün bâb-ü hitta-tin // men dahal-e minhü kân-e mü'minen ve men harec-e minhü kân-e kâfir-en" Varid olmuştur (İbni Abbas rivayet etti). Yani: Alî bir meydânın ve dairenin kapısıdır. Her kim ki gire, mü'min oldu ve her kim girüp çıka kâfir olur, demektir.

Ve yine "Alî-yyün aybe-te ilmî" vârid olmuştur (İbn-i Abbas rivayet etti). Aybe (Kab, türkçede:Heybe) ma'nasına işaret oldu-

ğundan: Alî benim ilmimin kabidir, demektir.

Ve dahî Ebû turâb Hazret-i İmâm Alî Efendimizin bir unvân-ı âlîsidir. Bir gün Peygamberimiz S.A.S. Efendimiz hazretleri İmâm-ı müşârün-ileyh'i Mescid-i şerîfte turâb üzerinde yatmış bulunca yanına yaklaşıp mubarek elleriyle vücûdundaki toz ve toprağı izale edüp kendisini mazhar-ı nüvâziş eyledikten sonra "Kum' yâ Ebâ Turâb, kumyâ Ebâ Turâb" hitâb-ı mükerreyle sem'-i sâmisini teşnif eyledikten (kulağıma küpe ile süsledikten) buyurduğundan bir künyası de Ebû Turâb olmuştur. Bu taltif-i mahsûs-ı cenâb-ı risâletpenâhî'den fevkal'âde memnûn olmuş olan Hazret-i İmâm dahî Ebû turâb künyesini Ebül-Hasan, Eb-ür-Reyhâneyn gibi sair künyyelerinden ziyade severdi, Kere-mallâh-ü vecheh.

Zikrolunan Hadîs-i şerîflerden ma'dâ İmâm Alî hakkında Ahâdîs-i şerîfelerin hesabı yoktur. Bu kadar ile iktifâ eyledim.

Ve Seyyide-tün-nisâ Hazret-i Fâtım-tüz-Zehrâ R.A. dünyadan incindi, dünyâyı istemezdi. Zîrâ sulahâlar dünyâda mu'ammer olmağı istemezler, civâr-ı Hakk'a intikaal isterler ve her kim ki ömür ister ve mevtinden nafret eder kaasırılığa alâmettir. Zîrâ dünyada olmak Cenâb-ı Hak'tan gaflettir Eğer Allâh'ı bilmiş olsaydı sebe-i vuslat olan mevti temennî iderdi.

Hazret-i Rasûlullâh Efendimiz "Men beşşerenî bi-hurûc-ı Safer-e beşsertühû b-il-cennet-i" buyurdular. Yani : Her kimse kim Safer ayı çıktı gitti deyû bana müjde ederse ben de ol kimseye sen Cennetliksin// deyû müjde ederim, demektir. Zîrâ şehri Rabi-ulevvel velâdeti olduğu gibi Safer-il-hayr'in hurucuyla şehir-i irtihâlleridir.

Safer-il-hayr'in hurucuyla Rabî-ul-evvelde civâr-ı Hakk'a intikaali karîb olacak, binâberîn bu hadîs-i mezkûru buyurmuştur.

Menkuuldur ki Bilâl-i Habeşî R.A. Efendimiz hasta oldular. Alâmet-i mevt vechinde zâhir olmağla zevce-i muhteremeleleri mubarek vechinde ol alâmet-i mevti gördükte ve nâ-ümîd oldukta "v-ahzünâh" buyurdular, yani: Vay benim mahzunluğuma

vay, demektir. Hazret-i Bilâl-ı Habeşî Efendimiz bunu işitüb: "v-atrebâh-u gaden elka-l-ahibbet-e "buyurmuşlardır. Yani : Vay olsun benim şevkıma ve iştiyâkıma ki yarın ben ahbablarıma mülâkat iderim, bu ahbâblarından murâdı Rasûlullâh Efendimiz ile sair irtihâl-i dâr-ı bakaa eden Sahabe-i Güzîn Efendilerimizi murad buyurmuşlardır. İşte kâmillerin hâli dahi böyledir. Hâsılı kelâm mevte iştiyâk emâre-i kemâl'dır. Ve mevttan içtinâb naks ve kusura âlâmettir.

Hâl bu ise **Hazret-i Fâtıma R.A.** nın dünyâdan nefret ve âzârı kazıyye-i müselleme-i bedihiyyedendir. Zirâ ömründe fak-ü fâka'yı ihtiyâr buyurdukları ve nezd-i Hudâ'da olana kemâl-i rağbetleri kütüb-ü siyerde musarrahtır. Bütün ömr-ü şerîflerini bir eski gömlek ve arpa unundan yapılmış etmeği tenâvül buyurmakta imrâr eylediler.

Bâhusûs Peygâmberimiz Muhammed-ül-Mustafâ S.A.S. Efendimiz Dârı bakaa'yı ihtiyâr buyurdukta dünyadan incinmesi ve nefreti ne mertebeye rêsîde şu mersiye-i şerîfelcrinden halleri ma'lûm olur.

Fahr-i kâinât alcyh-i ekmel-üt-tahiyyât Efendimizin defnoldğunun ferdâsı günü ravza-i mutahhareye vardılar. Nâle-i feryâd ederek kabr-i sa'âdetten bir kabza turâb alup koktukta bu mersiye-i dücihân-bahâ'yı // buyurmuşlardır:

Mâ zâ alâ men şemm-e turbe-ti Ahmedâ
En lâ yeşümme medez-zemân-i gavâliyâ
Subbet alâ mesâib-ü lev ennehâ
Subbet al-el-eyyâm-i sır-ne leyâlîhâ.

Yani: Hazret-i Ahmet aleyh-is-selâmın türbe-i sa'âdetin şemmeden kimseye zamanın gaayetine kadar güzcl kokulu nesne koklamamdan gayrı bir şey yoktur. Yani: gavâlî ki güzel kokulu şeyleri koklamaktan müstağni olur, hâcet kalmaz benim üzerime şol mesâip nâzil oldu ki eğer ol mesâib nûr-u şems ile münevver olan gündüzler üzerine nâzil olaydı meâibin kesretinden ol gündüzler gece olurlardı.

Yarabbî! Sen bize Habîb'in Ahmed aleyh-is-selâmin dünyada türbesinden kokmak ve ziyaret etmek nasîb eyle ashâbiyle ecma'in.

Ve âhirette dahi şefatını nasib eyle Yâ İlâh-il-âlemîn, Amîn.

Ve yine Hazret-i Fâtıma-tüz-Zehra R.A. her gün ravzâ-i mutahhara'ya varup azîm bükâ buyururlardı. Bükâsını (ağlamasını) işidenden ricâl ve nisâ R.A. ecma'in cem' olup beraber bükâ iderlerdi. Ve Ravza-i Mutahhara küll-i yevm-in nâla ve efgan ile mâlâmâl olur idi.

Mahasal bu hüznle altı mâh mıkdarı dünyâda oldular. Altı mâh tekmiinde Hazret-i Fâtıma R.A. ceddeleri dahî murâdına nail olup civâr-ı Hakk'a ve civâr-ı Rasûl-ü Kibriyâ'ya intikaal buyurdular. Cedleleri Şâh-ı vilâyet düşmanın kesretinden içün cesed-i mubârekelerini kabirlerinden çıkarup yakarlar deyû, nitekim Arab'da olzamanda âdet idi, gece ile kendisini yalnız defnitter, demişler.

Binâberîn kabr-i Fâtıma kande idüğün bilinemedi ve bir rivâyette dünyâda Fâtıma Ali'nin zevcesi olduğu gibi âhirette dahi olacağını Rasûlullâh haber vermekle hayyen meyyiten beyinlerine (... okunamadı) hulûl etmedi. Binsen aleyh kendi eliyle Ali gusleyledi Gece ile pederinin (..... okunamadı) (mürekkeb silik hâle gelmiş) verdi. Bir rivâyette Ravza-i Mutahharanın nezd-i şerîfinde Bâb-i Cibrîl karşusunda defnetti diye kabr-i şerîfte güzel sanduka üzerinde sırmalı pûşide-i şerîf ve üzerinde kıymetli ve a'lâşallar// vardır.

Ve bir rivâyette Cennet-ül-Baki nâm kabristana defnetti ve üzerinde bir âlî ve müzeyyen kubbe-i şerîf vardır. Ve yanında Hazret-i İmâm Hasan Efendimiz, ve bir rivâyette cedd-i a'lâları İmâm Hüsey'nin re's-i şerîfleri ve yine cedd-i a'lâları İmâm Muhammed Ca'fer-üs-Sâdık hazretleri vardır.

Bu zevât-ı kirâmın mecmu'u bir sanduka-i şerîfenin tahtındadır. Ve sandukanın üstü bir şebeke-i şerîf ile ihata olunmuştur. Ve bu türb-i şerîfeye Ehl-i Beyt R.T.A. ecmaîn türbe-i şeri-

fesi ta'bîr olunur ki Baki'a-i şerifte olan türbelerin a' zamıdır.

(Not: Bu gün böyle değildir. İbn-is-Su'ud zamanı, onların mezheblerinde türbe ümezar ziyareti makbul olmadığından Baki'ada ve sair yerlerdeki mezarlar yerle bir edilmiştir. Sonradan halk tarafından bilinen yerlere taşlar dizerek toprak üzerinde belli hâle getirilmiştir. İbn-is-Su'ud Ankara'ya geldiğinde de bu sebeble Atatürk'ün anıt kabrini ziyarete gitmemiştir).

Ve Hazret-i Fâtıma Kur'ân-ı azîme benzeyen dîn -i İslâmın ve kulûb-u sâfiyenin Sûre-i Fâtiha'sıdır. Ve dahî nisânın ulularının min indillâh makbûlü ve merğubudur.

Ma'lûm ola ki Sûre-i Fâtiha'nın lakab-ı şerîfesi Ümm-ül Kur'ândır. Ümm-ül-kitâb dahi öyle demektir. Kur'ânın aslı demek ma'nâsı murâd olunur mevâd-ı ma'lûmedendir ki Kütüb-ü İlâhiyyenin esrârı ve havassı ve müştemil oldukları nüket ve dakaik'ı Kur'ân-ı azîm câmi'dir. Nitekim Kal-Allâh-ü Ta'âlâ: Ve-lâ ratb-in ve lâ yâbis-in İllâ fî kitâb-in mübîn-in (En'âm sûresi, ayet: 59 sonu. Türkçesi: Yaşı, kuruyu -ki apaçık kitabdadır - O bilir.) . Ve dahi esrâr-ı Kur'âniyyeyi Fâtiha-yı şerîfe câmi'dir. Bu cihetten a'zam sûre fâtiha-yı şerifedir. Hattâ Fatiha'nın şanına ihtimâm için iki defâda münzel olmuştur.

Menkuuldur ki Hazret-i Muhammed A.S. bir gün buyurmuşlar ki İlâhî Hazret-i İsâ A.S. a kitab ve hikmet ve Tevrât ve İncîl ta (lim buyurdun ve dahi ihyâ-yı mevtâyâ kudret verdin ve dahi anadan gözsüz doğmuşlara göz verir idi ve abras (deride beyaz lekeler) olanlar mesh'ten şifâ bulurdu, ve yine çamurdan kuş sûreti yapup ana nefh idüp senin iznin ve ihsânın ile // tayr olup uçardı. Ve yine âlem-i bâlâyâ eyyâm-ı hayâtında ref'idüp mekânını âsumân ettik ve bunların emsâli fazail-i nâmütenâhiyye verdin, bana ne ihsân buyurdun? dedikte Allâh-ü azîm-üşşân cell-e celaleh buyurmuş ki:

"Sana dahî sûre-i Fâtiha'yı ve sûre-i Bakara'nın âharını verdim ve inzâl ettim"

İşte Fâtiha-i şerîfe İsâ A.S. a olunan ihsân-ı Bârî'ye mukabil gelür imiş. Var imdi Fâtiha-i Şerîfe ne mertebede imiş anla.

Ve bu âyet-i kerîme dahi sure-i Fâtiha'nın kemâline delâlet eder: (Kaal-Allâh-ü Ta'âlâ) (Yüce Allâh buyurdu): Ve lekad âteynâk-e seb'an min-el-mesânî v-el-Kur'ân-el-azîm-e (Hicr sûresi, âyet:87) (Türkçesi: sana yedi âyeti ve büyük Kur'ân-ı verdik).

Zîrâ Fâtiha-i şerîfe mecmu' Kur'ân-ı kerîme mukabil oldu. Seb'a mesânî'dan murâd Fâtiha-i şerîfedir. Cemî' dînin ve dil-i âgâhın esrârını câmi' olmaktadır. Hazret-i Fâtîma sûre-i Fâtîha'ya müşâbihdir. Bu dahi Hazret-i Fâtımayı kemâliyle medh-ü senâdır.

Hazret-i Fâtîma hakkında vârid olan ba'zı ahâdis ve ba'zı hikâyeleri teberrüken nakledeyim. Sen de güzelce istimâ' eyle:

(Ebi Hureyre R.A. dan rivayettir) Rasûlullâh S.A.S. dedi ki: (Îzâkân-e yevm-el-kıyâmet-i yünâdî münâd-ın min batnân-il-arş-i Eyyühennâs-i gaddû ebsâreküm hattâ tecûz-u Fâtîma-ti il-el-cennet-i). Yani: yem-i kıyamet olduğu vakitte arş altından bir münâdî nidâ eder ki ey halk gözlerinizi kapayın, âhir zamân Peygamberi Muhammed-ül-Mustafâ'nın kerîme-i muhteremesi ve Hazret-i Alî'nin zevcesi Fâtîma-tüz-Zekhrâ cennete geçinceye kadar, demektir.

Ve dahi : (Ebâ Eyyub Ensârî'dan rivayettir ki) : (İnn-en-Nebî aleyh-is-selâm-ü kaale İzâ kâ-e yevm-el-kıyâmet-i nâdî münâd-ın min batnân-il-Arş-i Yâ ehl-el-cem'i nekisû rû'üseküm ve gaddû ebsâreküm temmür Fâtîma bint Muhammed-in alâ-s-Sırât-i fetemmürü ma'a seb'in-e elf-i câriye-tin min-el-hûr-ul-ayn-i kemmer-ilberk-i). Yani: Rasûlullâh//Efendimiz buyurmuşlar ki, kıyamet gününde Arş-ı a'lânın altından bir münâdî nidâ eder ki Ey ehl-i mahşar, başınızı aşağı alın ve gözlerinizi kapayın. Muhammed A.S. ın kızı fâtîma geçinceye kadar Sırât üzerine imdi Hazret-i Fâtîma Hû-ul-ayn'dan yetmiş bin câriye ile berk-i hâtîf gibi Sırat köprüsünden geçer gider, demektir.

(Ebi Sa'îd-el-Hudrî'denrivayettir ki): "İnn-en-Nebî aleyh-is-selâm kaal-a, Fâtîma-tu seyyide-ti nisâ-il cennet-i, illâ Meryem bint İmrân". Yani: **Rasûlullâh Efendimiz buyurmuşlar**

ki : Cennette olan dünya hâatunlarının ulusu Hazret-i Fâtıma'dır. Ancak İmrân kızı Meryem müstesnâdır, demektir.

Ve, (Usâme bin Zeyd'den mervîdir ki) , "İnn-en-Nebî Aleyh-is-selâm kaale, Ahabb-ü ehlî ileyy-e Fâtıma-tü" yani : "E- vim içinde bulunan ehâlıdan en bana muhabbetlusu kerîmem Fâtıma-tüz-Zehrâdır", demektir.

Ve (Hazret-i Fâtıma-tüz-Zehrâ R.A. dan mervîdir ki) "Ka- al-e Rasûlallâh S.A.S. Yâ Fâtıma elâ tarzîn-e en tekûn-e seyyi- de-ti nisâ-il-mü'minîn-e" . Yani: " Ey Fâtıma, sen cemî' mü'min- lerin hâatunlarının seyyidesi olmaz mısın buyurdular, demek- tir.

Ve yine rasûlallâh Efendimiz buyurmuşdur ki : "İnnemâ Fâ- tıma-tu bid'atun minnî yu'zînî mâ ezâhâ ve yansibünî mâ ensaba- hâ". Yani:"Fâtıma benim cüz'ümdür. Ana eziyyet eden bana eziyyet eder. Ana şiddet ve ıztırâb veren bana şiddet ve ıztırab verir, demektir.

(Zübeyr'den rivayet ki) ve yine Rasûlullâh Efendimiz Şâh- ı vilâyet Efendimize buyurmuşlardır ki: "Fâtıma-tu ahabb-ü ileyye mink-e ve ent-e a'azz-ü aleyy-e minhâ". Yani- Yâ Alî, kerîmem Fâtıma bana senden muhabbetludur ve sen dahî Fâtımadan benim üzerime// ziyâde izzetlusun dur, demektir."

(Ebû Hureyra'dan rivâyettir ki) (Ve Ayşe'ye su'âl buyur- muşlar ki) Nâsın kangısı Rasûlullâh Efendimize muhabbetli idi, buyurmuş ki : Hâatunlardan Fâtıma erlerden zevci Alî'dir.

Ve yine Rasulullâh Efendimiz buyurmuşlar ki: "İnn-e benî Haşim binil Mugayre-te iste'zenû en yenkihû-bnetehüm Ali-y- yibn-i Ebi Tâlib felâ ezen-ü sümm-e lâ ezen-ü ilâ en yü- rîd-ebn-i Ebî Tâlibin yutallak-abnetî ve yenkeha-bnetüm feinne- mâ hiye mudğat-ün minnî yeribnî mâ yerîbühâ ve yu'zînî mâ yu'zîhâ. "" Revâh-e bin Alî". Yani: "Muğayra oğlu Hâşim'in oğulları kızlarını Alî bin ebî Talib'e nikâh etmek için benden izin istediler, ben izin vermedim. Bundan sonra yine izin verir değilim. Meğer ki benim kızım Fâtıma'yı Alî bin ebî Tâlib tat- lik etmek ve onların kızlarını nikâh eylemek murâd ederse olza-

man izin virem.

İmdi Fâtıma benim cüz'ümdür, ana şübhe eden bana şübhe eder. Ana eziyyet eden bana eziyyet eder demektir. Binaen aleyh Hazret-i Şâh-ı vilâyet Fâtıma'nın hayâtında te'ehhül etmedi. Günlerden bir gün Fâtıma'ya gücendi, te'ehhül murâd etti ve gitti, mescidi şerife yattı idi. Rasûlullâh Efendimiz gelüp, kalk Yâ Dabbe-tül-arz (görülmesi kıyamet alâmetlerinden olan, beklenen bir binek hayvanı) deyû ayağından depti, kaldırıp evine götürdü. Hazret-i Fâtıma: Amân yâ Habîbı diye Şâh-ı vilâyetin etrafını kâ'be gibi yedi defa tavaf idüp eteklerini öptü, hatırını ele aldı Ta Kim Şâh-ı vilâyet'i güldürdü. Yine bu hâlde cehennemden korkup Rasûlullâh Efendimize "Acaba Yâ Rasûlullâh benim Alî'yi gücendirdiğim için cehennemde azâb görür müyüm" deyû su'âl ettiklerinde Rasûlullâh Efendimiz "Yâ Fâtıma bu hâl üzre olaydın seni müslümân kabrine koymazdım" buyurup/vakit ahşam olmağla yataklarına yatmalarıyla Rasûlullâh gelüp ta'eddüp ettiklerinden sür'atle hemân kalkmak murad ettiklerinde ikisini dahi kaldırmayarak ben de sizin yatağınıza yatacağım deyû mubârek ayaklarını yatakları içine sokup şâh-ı vilâyeti bir tarafına Hazret-i Fâtıma'yı diğer tarafına alup bir miktar muhabbat ettikten sonra "Allâh-ı azîm-üş-şân muhabbet versün" deyüp sür'atle gitti hucre sine teşrif buyurmuşlardır.

Binâberîn Hazret-i Fâtımanın hakkında hâdis-i şerifler gayetle çoktur, ancak bir mikdâr ile iktifâ olundu. Ve fazlına delâlet eder hikâyeler dahi gayetle çoktur. Cümlesinden biri: Kefere-i Kureyş'in nisâsı Hazret-i Fâtıma'yı düğüne davet etmişlerdir. Bu da şundan için ki elbise-i fâhiresi yoktur, köhne libâsı ile gelsün de nisâ'nın yanında hacîle olsun deyu idi.

Da'vet günü geldikte Cibrîl-i emîn aleyh-is-selâm al-es-sabâh gelüp cennetten bir hulle ve bir kemer getürdü ve didi ki "Cenâbı Kibriyâ Fâtıma'ya selâm ider. Bu hulleyi giysün ve bu kemeri kuşansun, düğüne gitsün". Hazret-i Fâtıma dahi emr-i Bâhrî'ye imtisâl-en anları giyüb ve kuşanub düğüne gittiler. Orada olan nisvân Hazret-i Fâtımayı bu libâs-ı fâhire ile görürken

rinde gayet hayrân olup ve âdetâ akılları zâil ve Lât-ü azâ gibi nutka bîmecâl oldular.

Hazret-i Fâtıma dahî hâne-i sur'da bir miktar oturup yine hâne-i sa'adetine avdet buyurdular. Yine Cibrîl-i emin A.S. gelip Cenâb-ı Rabb-ül, İzzet'ten tahyir haberini getürdü, yani Fâtıma ister ise bu libasları dünyada giysün, isterse cennette giysün. Hazret-i Fâtıma dahî cennette giymeyi tercih edüp libasları Hazret-i Rasûl-u ekreme teslîm eyledi. Fahr-i âlem efendimiz dahî // Cibrîl-i emîne teslim edüp o dahi alup cennete götürdüler.

Ve Hazret-i Fâtıma dünyâdan âhirete teşrif buyurmağa muhaddıra iken buyurdular ki şu sanduka'da puşîdeli bir varaka-i mektûbei memhûre vardır. Anı benim kabrime vaz'isdisin yâ Alî deyu vasiyyet itti.

İmâm Alî su'âl buyurdu ki ol çaput içine sarılmış mühürlü mektubta ne yazılmıştır. Cevabında buyurdular ki Vâlidim Rasûlullâh S.A.S. beni size tezviç murad buyurdukta mihr ne istersin deyû su'al buyurdular, ben dahi didim ki "mihr-i dünyevî istemem, mihre bedel anı isterim ki istediğim kadar nisâ-i mü'minîne şefa'at ideyim ve bana Rabbim dünyada bir senet virsün. Fahr-i âlem dahi buyurdular ki Cibrîl-i emîn geldikte söyleyem. Ba'de hu Cibrîl'e söylediler ve Cibrîl dahi cenâb-ı Kibriyâya arzyledikte Rabbim niyâzımı kabul buyurup şu senedi Cibrîl ile irsâl ve ihsân buyurdular. İşte bu senet o senettir. Kabrime vaz'idesin. Badehû vasiyyeti üzere mahfazasıyla vaz'itti.

Ve Azraîl A.S. kabz'ı rûh için Hazret-i Fâtımaya geldikte buyurdular ki "Rabbim bana rûh verdiği vakit sen vâsıta mıydın?" Azraîl dahi değil idim buyurmuşlardır. Hazret-i Fâtıma da : "Sen git, bana rûh veren Zât-ı Rabb kendisi alsın" buyurdular.

Azraîl A.S. bil-avdet Cenâb-ı Rabb-ül-İzzete böylece söyledikte filvâki' Fâtıma'nın kelâmı yerindedir, bizzât Fâtımanın rûhunu ben azîmüs- şân kabzederim", sen vâsıta olma " buyurdular. Ve bizzât Vâcib-ül-vücûd hazret-i Fâtımanın rûh-u pür enveriyelerini kabz itmişlerdir. Ve Cenâb-ı Hakk'ın böyle bizzât rûh alması Hazreti Fâtıma R.A. nın hassasındandır. Zirâ Hasâis-i Fâtıma pek çoktur.

Birisi dahi // budur ve zîra Enbiyânın bile ervâh-ı tayyibelerini Azraîl A.S. Kabzetmiştir. Zehî şeref ve zehî fazilettir radiyallâh-ü anhâ seyyid-il-mürselîn hurmetine şefâ'atlerine bizleri de nail buyursun, Amin.

Ve lâkab-ı şerîfleri Zehrâ'dır ki (Ezber) (gayet güzel, beyaz ve parlak anlamına)in müennesidir. Pâk ve tâhîr ma'nâsındır.

Müşâr-ü ileyhâ Fâtıma, cemî- kabayih ve ma'âyib-i diniyyeden ve dünyeviyyeden ve hattâ nisâların âdetleri olan hayızdan dahi pâk olmağla Fâtıma-tüz-Zehrâ tesmiye olundu. Ve Hazret-i Rasûl-ü ekrem'in cemî' evlâdının evlâd'ı kirâmının Ahabb'ı ve sevgilisi idi.

Hattâ kemâl-i muhabbetinden Fahr-i âlem Efendimiz takbîl buyururlardı. Yani mubarek ayaklarından öperlerdiler.

Nitekim (Ayşe'den rivayettir ki)" Ve kânet iz dahalet alan-Nebiyi sallâllâh-u aleyh-i ve sellim Kaam-e ileyha ve kabbelehâ ve aclesehâ fî meclisihî Ve kân-en-Nebiyi Sallallâhü aleyh-i ve sellim izâ dahale aleyhâ kaamete min meclisiha fekabbelethu ve eclesethu fî meclisihâ. (kezâ fî Sünen-it-Tirmîzî). Yani : Hazret-i Fâtıma Rasûlullâh Efendimizin oturduğu odaya girse idi Rasûlullâh Efendimiz Hazret-i Fâtıma'ya kıyâm ider ve yüzlerinden öper ve oturduğu yere oturturdu. Ve Rasûlullâh Efendimiz dahi Hazret-i Fâtımanın oturduğu odaya girse idi Hazret-i Fâtıma kıyâm ider, pes Rasûlullâh Efendimizin mubarek yüzlerinden öper ve olduğu yere oturturlardı, buyurmuştur demektir.

Ve dahî Rasulullâh Efendimiz Hazret-i Alî Kerremallâh-ü vecheh hakkında buyurmuştur ki: "Küll-ü neseb-in ve sıhr-in yenkatî'ü yevm-el-kıyâmet-i illâ nesebî ve sıhrî". Yani: Kıyamet gününde her bir heseb ve damatlık münkatî' olur ancak benim nesebim ve sıhr'ım olmaz.

(Not:Sıhr yakınlık. Kaynata, kaynana, kayın birader, bal-dız, damat, enişte olarak yakınlık. Bu yakınlığa sıhriyyet denir.)Dr.B.N.

(İbn-i âkeden rivâyet) Rasûlullâh Efendimiz buyurmuştur ki:// Liküll-i nebi-yyin vasiy-yyin ve vâris-in ve Alî vasiy ve Vârisî. Yani: Her nebî'nin vasisi dahi vârisi var. Benim Vasim ve dahi vârisim Alîdir.

(Deylemî'den rivayettir) Ve Rasûlullâh Efendimiz buyurmuştur: Lev lem yuhlak-a Alî-yyin mâ kân-e li-Fâtıma-te küfv-ün.

(Yine Deylemî'den rivayettir) Ve Rasûlullâh Efendimiz buyurmuştur: Merhabâ bu-seyyid-il-mürselîn ve İmâm-el-muttakıyn kalehu li- Aliyyi.

(İbn-i Na'im'den rivayettir): Ve Rasûlullâh Efendimiz buyurmuş: Ali-yyün hayr-ül beser-i men şekk-e fih-i fekad kefer-e. Yani:Alî beşerin hayırlısıdır. Her kim anda şek iderse kâfir olur.

(Ebû Ba'li-el-Musulî rivayet etti ki): Ve rasûlullâh Efendimiz buyurmuş: Kullimen ahabb-a Aliyyen tehayyâ li-duhûl-il--cennet-i.

Ve dahî İmâm Alî bin Ebi Tâlib Hazret-i Fâtıma-tüz-Zehrâ'nın zevc-i âlîsi ve Haseneyn Efendilerimizin vâlid-i bâhir-ül-me'âlîsidir.

Osman'dan sonra Hicret-i nebeviyyeden otuzbeş sene sonra Halîfei Rasûlulâh, Emir-il-mü'minîn olmuştur. Ahâli-i Medîne Şâh-ı Vilâyeti gücendirdiler şehâdeti dahi orda vuku' bulacağın-dan Kûfeyi merkez-i hilâfet ittihâz buyurmuş idi.

Bugday benizlu, boyu kısaya karib orta idi. Lihye-i şerîfesi göğsünün kısm-ı a'lâsını örtecek surette büyük, omuzlarının aras-ı geniş, omuzları ile kolları kalın, gözleri gayetle elâ, bıyıkları büyük , pençeleri gayette kavî idi. Hayber kapusunu koparup at-tığı meşhurdur. Herkanğı pehlivan ile cenk itmiş ise galib gel-miştir. Ve (Esed-ullâh-il-galib) Allâhın yenen arslanı) unvânını almıştır. Kılıncını bir kerre ururdu bir uruşta ikiye bölerdi. "İnn-e darbete Ali-yyin kânet bikren fıkrası ma'lûmdur.

Ve Amrû bin Abdûd Şec'ân Arab'ın en nâmdârlarından idi. Cündîlikte (binicilik'te) ve silâhşorlukta bînazîr addolunurdu.

Kabâil-i Arab anı bir alay süvâriye mu'adil tutarlardı. Yek başına nice fırkalar dağıtmış idi.

Handek gazvesinde küffâr-ı Kureys ve Hayberde bulunmayan Yahûdiler kendisine burnu kırmızı bin re's deve virüp Rasûlullâh Efendimize terk-i // nübüvvet ettirmek için Medîne'ye getirdiler Peygamberimiz Efendimiz Medînenin etrafını hendek kazdırıp içine sular doldurdu. Üzerine bir köprü koydu idi. Bu Amrû bin Abdûd ileri at sürüb İslâmdan mübariz er diledi. Rasûlullâh Efendimiz ashâba baktı kimse tınmadı Hazret-i Alî Efendimiz Yâ Rasûlallâh "Ben çıkarım" didi. Nebi-yyi ekrem "Sen dur Yâ Alî, gelen Amrû bin Abdûd" buyurdu. Amrû tekrâr meydana okudu, içinizden meydân-ı mübarezeeye çıkacakr yok mudur? Hani sizin ulularınıza ta'yin ittiğiniz cennet nerede? diyordu. Hazret-i İmâm tekrar çıkmak istedi. Rasûlullâh Efendimiz yine ruhsat virmedi. Bu def'a Amrû bin Abdûd bütün bütün şımardı, meydana çıkacak kimse yok mudur diye üst perdeden na'ralar uruyordu.

Bunun üzerine Haydar-ı kerrâr Efendimiz "Yâ Rasûlullâh, Amrû da olsa çıkarım, Rüstem de olsa çıkarım, Kâfir bizden mübâriz dileyüp bugünkü günde bu kâfir bize galib olursa dîn-i Muhammediyye henüz kökleşmedin herkes kâfir olurlar ve bu kâfir böyle şımardıkça bütün herkesin gözü korkuyor, ve benizleri sararıyor. Elbet bana ruhsat vir" deyüp kıyâm itti. Rasûlullâh Efendimiz Şâh-i vilâyete kendi zırhını giydirüp Zülfekaar nâmında Mısır meliki Mukavkis hediye ettiği kılıncı beline taktıktan sonra "Yâ Rabbî, ammim Ubeyde Bedr gazâsında, ve ammim Hamza Uhut gazasında şehîd oldular. Kimsem kalmadı. Ancak yanımda bir biraderzâdem Alî kaldı. Bunı bâri muhafaza buyur, beni yalnız bırakma deyû çok du'âlar itti. (Not: Tüm siyer ve İslâm târihleri ile Hadîs kitablari Zülfekaarın Uhud savaşında Rasûl-ü ekrem yaralanıp çukura düştüğünde onun çağrısı ile gelip İlâhî bir bağış olarak verilmişti. Bazı başka eserlerde de Hendek savaşında Amrû bin Abdûd ile döğüşürken verildiği kayıdlıdır. Bu da ikinci rivayettir.) Dr.B.N.

Hemân Şâh-ı vilâyet piyade olarak Amrû bin Abdud zâlimin karşısına çıktı. İbtidâ ânı dîn-i Hakk'a da'vet itti. Ol hâlde // Fahr-i Kâinât Efendimiz Hazret-i Şâh-ı Vilâyete işaret ederek " Bu îmândır" ve Amrû'ya işaret ederek" Bu küfürdür. Eğer Alî ölürse imân öldü, kıyamete kadar küfür bâkiidir. Ve eğer bu kâfir ölürse imân kıyamete kadar bâkiidir. ", buyurdular.

Hemân du'âda bulundular. Bu da'vet-i Alî'ye Amrû gülererek: "Bu ağızla kimsenin karşıma çıkacağı hâtırıma gelmezdi, sen kimsin hele söyle bakayım" didi.

Şâh-ı vilâyet Efendimiz "Alî ibn-i Ebi Tâlib'im" diye cevap verdi. Amru didi ki:" Senin amcalarının içinde yaşlı başlı meydâna çıkacak biri yok mu?A biraderzadem, sen pek gençsin, ağzın henüz süt kokar. Pederinle pek çok vakit kardaş gibi görüştüm. Şimdi senin kanını dökmek bana pek güç gelür" didi. İmâm Alî söyle mukabele itti ki: "Öyle amma eğer sen müslümân olup dîn-i Muhammediyyeyi kabul idüp te pederim ile kardaş olduğun gibi benimle dahi kardaş olmaz isen ben senin kanını dökmekle mahzûz olurum, fakat sen de benim gibi piyade olsun".

Amrû bu sözden pek ziyâde hiddetlenerek heman atından inüp İmâm Alî'nin üzerine kılınçla hücum itti. Alî kalkanını karşı tuttu. O gün ahşama kadar Alî'den ana hamle ve andan Alî'ye hamle ile ahşâm oldu. Birbirinden ayrılıp Alî Medineye ve Amrû haymesine gitti.

O gece Cibrîl-i emîn Düldül ile Zülfekaar'ı Cenâb-ı Bârî tarafından getirüb Rasûlullâh Efendimiz berhayât oldukça kuşanub ba'dehû Necess bahrine bırakmak üzre Rasûlullâh Efendimize getirüb selâm-ı Rabbânî ile teslim itti.

Al-es-Sabâh Rasûlullâh Efendimiz mezkûr Zülfekaar'ı Şâh-ı vilâyetin beline kuşadup ve düldülü altına virüp hendek'ten // daşra çıkup "Yâ Amrû dünki günü avratler gbi kaba kaba atardınız, gel bu gün sana haddini tanıdayım" deyû bir na'ra urdu.

Bu sözden Amrû gayetle hiddetlenüp meydâna geldi. Tekrâr İmâm Alî teklîf-i imân itti, kabul itmedi. Alî'ye hamle idüp

öyle şiddetle bir kılıncı indirdi ki Alî kalkanı karşı tuttu ise de kalkanı iki parça ettikten başka Alî'nin başını da biraz yareledi.

Amru : "Gördün mü Yâ Alî" dedi. Şâh-ı vilâyet te: "Beli sen iki, ben bir de ,öyle" buyurdu. Amrû bin Abdûd: "Hani birimiz" deyince Şâh-ı vilâyet, önünde gölgesini gösterüp, Amrû önüne baktıkta "El-harb-i hud'a-ten" (savaş hiledir) deyüb zülfekaar'ıyla Amrû'nun başından bir kerre urdu, Amrûyu iki pâre idüp bir tarafı bir tarafa diğer tarafı bir tarafa düştü.

Ba'dehû hemşiresi gelüp gördü ki karındaşının üstünde hiç bir şey'ini almamış. Ve kantar getürüp vezn-i kantar ittirdikte iki tarafı birbirine müsâvî, yarım dirhem fazla değil, ol zaman: "Benim biraderimi katleden bir kerîm kişi imiş, ben karındaşımın öldüğüne ağlamam" didi. Ba'dehû sairleriyle muharebe itmeğe başladıkta Rasûlullâh Efendimiz Alî'yi meydândan çağırıp (Darab-ü Ali-yyün fî yevm-il-handek-a efdâl-ü min ibâdet-is-sakaleyn)(Türkçesi: Alî'nin Hendek günündeki vuruşu ins ve cinn'in ibâdetinden daha efdaldır) buyurmuşlardır.

(Abdullâh bin Abbâs R.A. den rivayettir) Ehl-i İslâm öyle bir beliiye-i azîmenin indifâ'ından gayette şâd ve Hurem oldular.

Hazret-i Alî (K.V.) kendusi güler yüzlü, halîm, kerîm, mütevâzî'idi. İlmi, adli, fesâhatı, belâğati zaten müselemdir. Kafa-i fezâil-i insâniyyeyi câmi' idi. (Esedullâh-i der vücûd âmed-- Der pes perde- her çi bûd âmed) (Yani: Alî dünyaya geldi, perde ardında ne var ise meydana çıktı).

Hazret-i Rasûlullâh Efendimiz gibi altmış üç yaşında olduğu hâlde Kûfe câmi'inde sabah namâzında iken Abdurrahmân // ibn-i Mülcem Amribn-i As'ın Muaviye tarafından iki kese altun ile gelüp ığvâsıyla (kandırması, ayartması) şehid ctmıştır. Merkad-i mutahharı muayyen değildir. Necef-i eşref makaamıdır. "Radiyallâh-u anh ve kerremallâh-u vecheh. Hicretin otuzbeş senesinde hilâfete geçte, dört sene hilâfet etti, hicretin kırkinci yılında şehîd oldu.

Hârûn aleyh-is-selâmın üç oğlu olup birinin ismi Beşer, ve birinin ismi Büşyr ve birinin ismi Mübeşşir olmağla Rasûlullâh Efendimiz İmâm Alî ile Fâtîma'dan olan üç veledlerinin isimlerine Hasen ve Hüseyin ve Muhsin tesmiye buyurub, Muhsin hâl-i suğrunda (küçüklüğünde) vefat buyurmuşlardır. Ridvânullâh-ı Ta'âlâ aleyhim ecma'în. Zirâ Rasûlullâh Efendimiz "Semmeytühüm bi-esmâ-i veledi Hârûn Beşer-ü büşeyr-ü mübeşşir, buyurmuşlardır. Birçok Hadis rivayet ediciler Alî ve Fâtîma hakkında çok rivayetler söylemişlerdir.

(Müşkât-ül-Mesâbih'te Ebu-Zer'den rivayet) Rasûlullâh buyurdu ki: "İnn-e mesel-e Ehl-i Beytî fiküm mesele seffinet-i Nûh-in men rekebehâ necâ vemen tehalef-e anhâ helek-e" (Türkçesi: Benim Ehli Beytim Nuh'un gemisine benzer. Ona binen kurtulur, karşı koyan helâk olur) (Not bazı rivayet edicilerde bu Hadîsin sonu (onu terk eden ve ya karşı gelen boğulur) şeklindedir.

(Yazmada Sayfa:36 dan sayfa Kırk'a kadar olan hâdislerin Arabca metinlerini almadım. Zirâ Sayfa Kırk sonuna doğru bunların Türkçe çevirilerini alıyorum) Dr.B.N.

Mevedde-tül-Kurbâ'da Seyyid Ali-yyül-Hemedânîde kelimâtından bu makaama gelince şu ikibuçuk kâğıtta zikrolunan Hadîs-i şerîflerin ma'nâları şöyledir ki Seyyid Ali-yyül-Hemedânî'nin Mevedde-tül-Kurbâ nâm kitabında mezkûrdur ki Ebû bekr Hârezmî menâkıbında Mûsâbin Alî-yyel-Kureysî'den rivâyet-en ihrâc eyledi. O da Kanber bin Ahmed'den, o da Bilâl bin Hammâm'dan rivayet etmiştir ki Bilâl bin Hammâm dedi ki bir gün Resûlullâh Efendimiz fevkal'âde mesrûr olduğu hâlde tebesüm ederek üzerimize teşrif buyurdular. Mübarek yüzleri bedir ay gibi leme'ân iderdi // İmdi Abdurrahmân bin Avf su'âl etti ki "Yâ Resûlullâh vech-i kerîminde bu günki günde gördüğümüz beşâset ve nûr her günden ziyâdedir. Sebebi nedir?".

Resûlullâh Efendimiz ana cevâben buyurdu ki: "Bu bir beşârettir ki Rabb'imden bana geldi. Biraderim ve ammim oğlu Alî ile Kızım Fâtîma hakkında ki Hak Subhânehu ve Ta'âlâ Kerî-

mem Fâtıma'yı Ammim oğlu Alî'ye tezviç buyurmuşlar ve cennetin hazînedârı olan Rıdvân'a Tûbâ ağacını salla deyû emir buyurub, Rıdvân Tubâ ağacını salladıkta Ehl-i beyt Cenâb-ı Allâh Tubâ ağacın altında nûrdan melâîkeler halk buyurmuş, ol Tubâ ağacından dökülen huccetler altında olan melâîkelerden her bir meleğe bir huccet düşmüş. Pes yevm-i kıyâmette halâik içinde melâîkeler nidâ iderler ki: "Ey muhibb-i Ehl-i Beytler gelin Ce-hennemden halâs olmak huccetlerinizi, berâtlarınızı alın".

Muhibb-i Ehl-i Beytten bir ferd kalmaz, ancak ol huccetlerden melâîkeler yedlerine birer huccet verirler. Ol huccette yazılmış ki Bu muhibb Cehennem nârından berîdir.

Pes Ammim oğlu Alî'nin ve kızım Fâtıma'nın nikâhı benim ümmetimden muhibb-i Ehl-i Beytin boyunlarının cehennemden âzâd olmasına sebep olmuştur. Bu sebebdan mesrûr oldum" buyurmuştur.

Ve anlardan gelen evlâdlarımın da isimleri Mûsâ eleyh-is-selâmın biraderi Hârûn'un evlâdları olan // lisân-ı ibrânide Beşer, Büseyr ve Mübeşşir isimlerinin ma'nâsınadır ki Hasen, Hüseyin ve Muhsin' demektir.

Ve kezâlik Müveddet-il-Hurbâ nâm kitabta Hazret-i Abbâs bin Abdül-Muttalib'den rivayet olunmuştur ki: Rasûlullâh Efendimiz Hazret-i Abbâs'a hitâben buyurmuşlardır ki: "Ey Ammi sana müjdeler olsun ki tahkik Cenâb-ı Hak beni Vasîlerin Seyyidi Alî ile kuvvetlendirdi ki anı benim kızıma küfüv kıldı.

Ve Menâvî'nin Künûz-ud-Deka'ik nâm kitabında mezkûr-dur ki Tahkik Cenâb-ı Hak bana emreyledi ki "Fatımayı Alî'ye tezviç eyle" deyû buyurmuştur.

Bunu da taberânî zikretmiştir. Ve Deylemî'nin rivâyetine göre Rasûlullâh Efendimiz:"eğerçi Alî halk olunmamış olsaydı Kerîmem Fâtıma'nın küfvü bulunmazdı. Lâkin Cenâb-ı Hak evlâdlarım Hasen ve Hüseyin ve Muhsin dünyaya getürmek murâd

Îlâhiyyesi olduğundan Alî'yi halk buyurdu. Küfüv-ü Fâtıma bulunmağla kendusine tezviç olundu" , buyurmuştur.

Zîrâ, Fâtıma cemî' nisâ'i dünyânın efdalidir. Anın zevci dahi cemî' ricâlin efdali olmak lâzımgelür. Kemâ vaka'a b-il-hadîs-issâbık (Geçen hadiste vaki' olduğu gibi).

Rasûlullâh Efendimiz, muhiblerinin Cehennemden âzad olmasına Alî ile Fâtıma'nın küfüv olması ve birbirine tezviç olmaları sebep olduğuna iftihâr buyurmuşlar. Nasıl Muhibb-i Ehl-i Beyt mesrûr ve müftehir olmasun ki Cerîr ibn-i Abdullâh-il-Becelî'den Kays bin Hazık'ın rivâyetinde senediyle Ebû İshak-es-Sa'lebî tefsirinde ihraç etmiştir ki Rasûlullâh Efendimiz buyurmuşlar :

"Ey ümmet-i ashâbım, sizler âgâh ve mütenebbih olunuz ki er ve avretten bir kimse // âl-i Muhammed'in muhabbeti üzerine dünyâdan göçse ol kimse Cennete zifâf olur. Nitekim gelin olan bâkire kızın zevcinin evine zifâf olduğu gibi. Sizler ol kimseyi topraklara gitti zanedersiniz. Halbikiyse Cennetin köşklerine gitmiştir. Ve yine âgâh ve mütenebbih olunuz ki bir kimse âl-i Muhammed'e mihib olarak irtihâl-i dâr-ı bakaa eylese Cennât-ı Allâh rahmet melâikelerini ol kimsenin kabrini ziyaret edici kılar. Ve yine âgâh ve mütenebbih olun ki bir kimse âl-i Muhammed'in muhabbeti üzerine dünyâdan göçse ol kimse Ehl-i sünnet v-el-cemâ'at üzerine vefât ider. Ve yine âgâhve mütenebbih olun ki bir kimse Al-i Muhammed'e buğz iderekten mürd ol- sa yevm-i kıyamette mahşer yerine geldiği vakitte alnında yızılur ki Bu âdem, ne-ûzü b-illâh-rahmet-i Îlâhiyyeden mahrûm ve me'yûsdur.

Ve yine âgâh ve mütenebbih olunuz ki bir kimse âl-i Muhammed'e buğz ederek vefât eylese kâfir olarak vefât ider. Ve yine Aagâh ve mütenebbih olunuz ki bir kimse âl-i Muhammed üzerine buğz iderek vefât eylese ol kimse Cennetin rayiha-i tay-

yibesini koklayamaz.", buyurmuştur.

Bu hadîs-i şerîfleri Hamdînî lafzıyla ihrâç ettiği gibi fasl-i hitâb dahi Mişkât-ül-mesâbih'de Ebî Zerden nakletmiştir ki// : Ebî Zer Kâ'be kapısını tutup der ki "Rasûlullâh Efendimizden işittim ki, buyurdu:" Benim Ehl-i Beytimin sıfatı ve hâl ve şânı Nûh aleyh-is-selâmın sefînesinin hâl ve Şânı gibidir. Her kim ki gemiye bindi halâs oldu. Binmeyen helâk oldu.

Bu hadîs-i şerîf merfû' olarak İbn-iz-Zübeyr "Cem-il-Fevâid"de zikretti. Ve İmâm Ahmet te rivâyet itti ki: Ehl-i Beyt'imın sıfatı Nuhun gemisinin sıfatı gibidir. Rakib olanlar necât buldu, rakim olmayanlar gark oldu.

Bezâzî'den menkuuldür ve Evsat nâm kitâbta ziyade etti ki: Rasûlullâh Efendimiz buyurmuşlar: İçinizde Ehl-i Beyt'imın hâl ve şânı Benî İsrâîl'in hıta yani meydânının hâl ve şânı gibidir ki dâhil olanlar mağfiret olur.

"YA ALİ BEN İLMİN ŞEHİRİYİM VE SEN KAPISISIN"

Ve dahî Rasûlullâh Efendimiz buyurmuşlar ki: "Eyümmet-i ashâbım, sizin içinizde iki şey birağup gideyorum. Ol iki şey'e temessük ittiğiniz müddetçe elbette dalâlette kalmazsınız. Ol iki şeyden biri Kitâbullâh' , diğeri benim Ehl-i Beyt'imdir. Bu ikisi birbirinden Hav-ı Kevşer'in başına varasıya kadar ayrılmazlar.

Ve yine Selîm bin Kays-il-hilâlî'den, Cüveynî, (Ferâid-i sımteyn)de senediyle İbn-i Cübeyr'den o da İbn-i Abbâd'tan, o da Rasûlullâh Efendimizden rivâyet ider ve Rasûlullâh Efendimiz Buyurmuşlardır ki (Yâ Alî ben ilmin şehriyim ve sen kapısı-sın.), (Elbette şehre gelinmez, gelen kapusundan gelür), (Yalan// söyler şol kimse ki gûyâ beni seviyor da Yâ Alî sana buğ-zediyor. Zîrâ yâ Alî sen bendensin ve ben senden'im, senin etin

benim etimdendir Ve senin kanın benim kanımdandır. Ve senin rûhun benim rûhumdandır. Senin gizlilerin benim gizlilerimdir ve senin âşikârların benim âşikârlarımdandır.), (Sana itâ'at eden kimse sa'îd oldu, ve sana isyân eden şaki oldu.), (Ve senin dostuna dost olanlar kazandı, Sana adavet edenler ziyân etti), (Senin ile ittifak edenler necât buldu, senden müfârakat edenler "ayrılanlar" helâk oldu) (ve Yâ Alî senin hâl ve Şânın ve benden sonra gelecek eimme'nin hâlleri Nuhunse înesinin hâl ve şânı gibidir. Her kim binerse necât buldu, her kim tehallûf ederse-karşı gelirse, hilâfında olursa gark oldu), (Ve, Yâ Alî Sizin hâl ve şanınız gökteki yıldızların hâl ve şanı gibidir. Her ne zaman bir yıldız gaib olursa yerine bir yıldız daha tulû' ider. Tâ Kıyamete kadar böyle gider).

İmâm Ahmed Hambel Affân'dan naklen Müsned'inde zikretti. Affân da Hammad bin Seleme'den, o da Zeyd bin Alî bin Sâbit'den, o da Bere' bin Azib'den rivayet eyledi. Berra' didi ki:

Biz Rasûlullâh Efendimizle Hacc-etül-vedâ'da Gadir-i Humm denilen mevzî'a geldik namaz içün ezân okundu. // Cemâ'at cem' olundu. Rasûlullâh Efendimiz oylan (öğlen) namazını kıldı. (Bana Eyyüh-er-Rasûl-ü bellig mâ Ünzil-e ileyk-e.. (Maide sûresi, âyet:67) (Türkçesi: Ey Peygamber.. Rabbinden sana indirileni tebliğ et.) âyeti nazil oldu, size tebkiğ edeyim" buyurub, Alî'nin elinden tuttu, minbere çıktı. Buyurdu ki: Ben mü'minlere kendilerinden daha ziyade merhametli ve evlâ ve elyak değil miyim? Sahabeler Belî didiler. Ol hâlde Sahâbelere hitâben buyurdu ki: İmdi ben kimin Mevlâsı isem Alî dahî anın mevlâsıdır. Yâ Allah Alîye dost olana sen de dost ol, ve Alî'ye düşman olana sen de düşman ol).

Berr' bin Azib dedi ki : Ömer o ânda Alî'ye mülâki oldu. "Mübarek olsun Yâ Alî bin Ebi Tâlib her bir mü'min ve mü'minenin mevlâsı-efendisi-olduğun hâlde sabaha dahil oldunuz" dedi.

Bu hadisi Sa'lebî dahi lâfziyle ihrâc itti.

Ve yine Atâ bin Sâ'ip'ten, o da Ebî Yahyâ'dan , O da İbn-i Abbâs'tan rivâyet eylemiştir. İbn-i Abbâs dedi ki: Rasûlullâh Efendimiz bir gün butbe okudu, hutbesinde buyurdu ki" Yâ mahşeril-mü'minîn, tahkîyk Hak Subhânehû ve Ta'âlâ bana vahiy buyurdu ki tahkîyk ben kabz olunacağım. Ben size bir söz derim ki eğer ol söz ile amel iderseniz necât bulursunuz, eğer terk// iderseniz helâk olursunuz. Tahkîyk benim Ehl-i Beyt'im benim hasiyetim ve hâmîmdir. Ve siz iki sıkletten su'âl olunursunuz, biri: Kitâbullâh, diğeri benim Ehl-i Beyt'imdir. Eğer sizler Kitâbullâh ile benim Ehl-i Beyt'ime temessük ve ittibâ' ederseniz elbet dalâlette kalmazsınız. İmdi görün ki anlar hakkında nice bana hilâf idersiniz.

Bu Hâdis-i şerîf Ebû Zer'den dahî âhirine kadar rivayet olunmuştur.

Zîrâ Rasûlullâh Efendimiz Talha ve Abdurrahmân bin Avf ve Sa'd ibn-i Ebî Vakkaas için buyurdu: Benim Rasûlullâh olduğumu bilür misiniz? Anlar da bilirüz, didiler. Ve benden sonra içinizde bırakmış olduğum Kitâbullâh ile Ehl-i Beyt'ime ittibâ' idüp dalâlette kalmayalar. İmdi sizler de ittibâ' ider misiniz? dedi. Anlar da "belî ittibâ' ve temessük ideriz" didiler.

Ve, Hâfız Cemâleddîn Muhammed bin Zendi-il-Medenî Nâzım Düreris-Sımtî nâm kitabında bir hadîs rivâyet itti. O Hadîsin lâfzı Zeyd bin Erham'ın rivâyet ittiğidir. Zeyd bin Erham didi ki : Haccetül-vedâ' da Rasûlullâh Efendimiz ikbâl idüp buyurdu ki "Ben Havz-ı Kevser üzerine sizden mukaddem varırım ve muhakkak sizler de benim arkamdan gelürsünüz. İmdi sizler o makaama geldiğinizde ben sizden içinizde bırakup gittiğim// iki sıkletten su'âl iderim ki anlar hakkında bana nice muhalefet ittiniz. Ansîrdan bir kimse ayağa kalkup su'âl itti ki "Yâ Rasûlullâh ol bize su'âl buyuracağınız iki sıklet nedir? ". Rasûlullâh Efendimiz ana cevâben buyurdu ki:" Ol iki sıkletten büyüğü Kitâbullâh'dır. Amn da bir tarafı Allâh'ın yed-i kudretindedir. Ve diğeri sebeb tarafı sizlerin yedinizedir. Ve küçüğü benim Ehl-i Beyt'imdir. İmdi bu iki sıklete yapışmak sizlerin üzerinize vâcib-

tir.

Pes bir kimse benim kibleme yönelüp ve da'vetime icâbet eyledi. Ol kimse benim Ehl-i Beyt'ime hayr bir vasiyyet itsün. İmdi sizler anları katletmeyiniz ve siz anlara kahretmeyiniz ve anlardan ötürü hizmetlerinde kusûr itmeyiniz. Ben Kitâbullâh ile Ehl-i Beyt'imi Lâtîf-ül-Habîr'den istedim, anları bana virdi. Anlar şu iki Müsebbahateyn (şu iki şehâdet-işâret-parmağım gibi) parmaklarım gibi bir yerde Havz-ı Kevserin başına gelirler diye ba'd-el-işâret buyurdu: Ey Ümmet-i ashâbım, benden sonra kitâbullâh ile benim ehl-i Beyt'ime yardım eden bana yardım eder. Ve anlara hakaret eden bana hakaret eder. Ve anlara dost olan bana dost olur. Ve anlara düşman olan bana düşman olur".

Böyle buyurduğunda kapuda sahabeden yirmi kişi vardı ve buyurdu ki herkesin mallarının kirinden pasından ibâret olan Zekât ve Sadaka-i fîtr'a zarûretsiz// benim Ehl-i Beytimden olan kimselere halâl itmem. Anlar için kifâyet edecek miktarda Hams-ül-humus'tan şey' vardır" Vesâbıkta beyân olunduğu vecihle Ehl-i beyte muhabbet şey'in azîm ve vâcib olduğu Kur'ân ile ve Ahâdîs ile müsbet olmağla Ehl-i Beyt'in muhibleri her ne kadar ziyade ise de bu Ehl-i Beyt (Kasîm-ün-nâr-i vel-Cennet-i) (yani cenet ve cehennemi tamsim edici) olduklarından adûları dahı zemân-ı sa'âdetten berû çok olduğundan hulefâ-yı Abbâsiyye zamanında İmâm Şâfi'î rahmetullâh-ı aleyh'den su'âl olunmuş ki Yâ İmâm Ehl-i Beyt için bir menâkıp veya bir fazilet söylenilse ekser halk anı dinlemeğe sabredemezler. Ve muhibb-i Ehl-i Beyt'ten birimiz Ehli Beyt'i zikreder görseler derler "Bu Râfızî'dir". Binâ'en aleyh İmâm Şâfi'î rahmetullâh-ı aleyh şu ebyâtı buyurmuşlardır:

İzâ fî meclis-in zekerû Ali-yyen/ Ve sıbtayh-i ve Fâtima--tez zekiyye-tin/ F'ecrâ ba'zuhüm zikr-en sevâh-ü/ Fe'eyka-n ennehû selaklakıyye-tün/ İzâ zekerû Ali-yyen ev benî-i/ Teşâğal-e birivâ-yât-il-Ali-yyet-i/ Ve kaal-e tecâvezû yâ kavm-u an zâ / Fehâzâ min hadîs-ir-râziyye-ti/ Beri'tü il-el-Müheymin-i

min ünâs-in/ Yerevn-er-Rafz-a hubb-ül-Fâtımiyye-ti/ Alâ
âl-r-Rasûli salât-ü Rabbî- Ve lâ'netühû li-tilk-el-câhiliyyet-i/.

Yani : İmâm Şâfi'î anlara cevâben didi. Gerek Hazret-i Alî
Efendimiz ve gerek oğulları Hasan ve Hüseyin // Efendilerimiz
ve dahî zevcesi Fâtıma-tüt-Tâhire R.A. zikrolundukları vakitte
eğer bir kimse onların zikirlerinden çekilüp başka bir sözün zik-
rine başlarsa tasdik et ki o başladığı laklakıyyedir. Eğer Alî'nin
ve evlâdının zikrini iderse ol kimse rivâyât-i Ali-yye ile kendusi-
ni meşğul ider. Lâkin bunun hakkında dahî dirler ki "Yâ kavm
bu sözden çekilin, dinlemeyin, Zîrâ bu söz Râfızî hadsidir" dir-
ler. İmdi ben hubb-i Fâtıma'yı râfızîlik gören kimselerden Allâh
içün berî oldum. Allâh'ın rahmeti Ehl-i Beyt üzerine olsun, ve
lâ'neti de ol câhiller üzerine olsun", demektir.

İmdî, Şâfi'î nin bu ebyâtını işidenler , "Şâfi'î de Râfızî oldu"
deyû söylediklerini İmâm Şâfi'î Rahmetullâh-i aleyh işittiklerin-
de şu ebyâtı söylemiştir :

EĞER MUHAMMED, ALİYİ SEVMEK RÂFİZİLİK İSE!

Yâ râkib-en kıf b-il-muhassab-ı min minnî / V-ehtef-i bi-sâ-
kini heyfihâ v-en-nâhiz-i / Seher-en izâ fâz-el-hacîc-ü ilâ min-
nî/ Feyz-en Kemelüttam-il-furât-il-fâiz-i/ İn kân-' rafz-en
Hubb-ü âl- Muhammed-in/ Fel-yeşhed-is-sakalân-i innî râ-
fiz-un.

Yanî, Şâfi'î dir ki: Eydeveye binici sen Mine'nin Muhassib
denilen mevk'inde dur. Al-es-sabâh Fırat nehrinin dalğalanması
gibi bir geliş ile Haccâc-ı müslîmın Mine'ye gelürlerse gelüb gi-
dene tenbih eyle, işitsünler: Eğer âl-i Muhammed'i sevmek râfî-
zîlik ise, ins-ü cin benim Râfızî olduğuma şâhid olsunlar", didi.

Ve Şâfi'î Râfızîdir diyenlere ta'acc, b-en didi ki :

Ve mimmâm nefâ nevmî ve şeyyeb-e minnî // Tesârîf-ü ey-
yâm-in lehünn-e hutûb-ü/ Taveb-e hemmî v-el-fu'âd-ü keyb-ü /

Ve-erk-a aynî v-er-rukaad-ü garîb-ü / Tezelzelet-it-Dünyâ
li-âl-i Muhammed-in/ Ve kâdet lehüm-ül- cibâl-ü tezûb-ü/ Fe-
men bellağa annil-Hüseyn-e risâlet-en/ Ve in kerhethe-n-nefs-ü
ve kulûb-ü/ Femen bellağa annil-Hüseyn-e risâlet-en/ Ve in ke-
rihethe-n-nefsü ve kulûb-ü/ Katîl-ün bil cerem kamîsuhü/ Sabî-
ğu-n bi-mâ-il-ercivân-i hazîb-ü / Nusallî al-el-Muhtâr-i min âl-i
Haşim-in/ Ve nûzî be nîhi inne zâk-e acîb-ü.

Yani : "Şâfi'î Rafızî" diyenlere ve evlâd-ı Rasûlü katledenle-
re ta'accüben didi ki : Benim uykumu defeden ve saçımı ağart-
mış olan günlerin tebeddülü ve havâdisleri içinde öyle bir musî-
betler vardır ki Hemm ve Gam'ımı geriye döndürmüş ve kalbi-
mi mahzûn kılmış ve gözümü uykusuz bırakmıştır. Uyku gözle-
rimden garîbdır. Al-i Muhammed için dünyâyı zelzele aldı, kati
berk dağlar âl-i Muhammed'e olan cefâlar için hayâsından eri-
meğe yakın oldu. Sizlerden kim vardır ki Hazret-i Şâh-ı Şehîd-i
Hüseyn-i Kerbelâya benden bir emânet risâlete teblîğ ider. Her
ne kadar insanın gönlü teblîğinden hoşlanmazsa da günâhsız kat-
ledilmiş, mubarek gömleği ercübân gibi kırmızı kan ile boyan-
mıştır. Al-i Hâşim'den biz Rasûlullâh Efendimize salat ve se-
lâm getirürüz. Ve Ehl-i Beyt'ine ezâ ve cefâ ideriz. Be ne acâ-
ip şeydir, demektir. Ve Şâfi'î dedi ki:

Le'in kân-e zenbî hubb-ı âl-i Muhammed-in

Fezâlik'e zenb-ün lest-ü anh-ü etûb-ü //

Hüm şefe'âi yevm-e haşrî ve mevkîfî

Ve ba'zuhûn liş-Şâfi'î-yyî zenûb-ü

Yani : Eğer mahzâ âl-i Muhammed'i sevmek benim günâ-
hım ise bu birgünâhtır ki ben o günâhtan hiç bir vakitte tövbe et-
mem. Ve Ehl-i Beyt-i Rasûl rûz-u kıyâmette benim şefa'atçılarımdır.
Bu Ehl-i Beyt-e buğz, Şâfi'î i' tikaadınca büyük günâhtır.

Binâen aleyh Şâfi'î şu ebyâtı buyurmuştur:

Yâ Ehl-i Beyt-i Rasûlullâh hubbikümû

Farz-un min-Allâh-i fil-Kur'ân-i enzelehû.

Kefâkümû min azîm-il-kadr-i ennekemû

Men lem yusall-i aleyküm lâ salât-e lehû.

Yani : Şafî'î dedi : Ey Ehl-i Beyt-i Rasûl sizi sevmek öyle bir farz ki Allâh Kur'ânda inzal eyledi. Ve sizin kadrinizin azîm olmasında size salat ve selâm itmeyenin salâtımn kabul olmaması kifâyet eder.

Ve rivâyet İbn-i Abbâs'tan olunan hâdîse göre sizler ve muhibleriniz "âşere-i mübeşşere-i b-il-cennet" sinizdir:

"Eyyöhen-nâs-i elâ uhbirüküm bi-hayr-ün-nâs-i cedd-en ve ceddeten elâ uhbirüküm bi-hayr-in-nâs-i amm-en ve ammet-en elâ uhbirüküm bi-hayr-in-nâs-i hâl-en ve hâlet-en elâ uhbirüküm bihayr-in-nâs-i eb-en ve ümm-en El-Hasen v-el-Hüseyn ceddehumâ Rasûlullâh-i ve ceddetühümâ Hadice bint-i Hucey-lid ve ümmühmâ Fâtımâ bint-i Rasûlullâh ve abühümâ Ali-y-yibn-i Ebî Tâlib ve ammihumâ Ca'fer bin Ebi Tâlib ve ammetehümâ ümmühânî bint Ebi Tâlib ve hâlehümâ-l-Kaasım ibn-i Rasûlullâh ve Haletihümâ Zeyneb ve Rukıyye ve Ümm-i Gülsüm binât-i Rasûlullâh ceddihümâ ve ceddetehümâ fil-cennet-i ve ebühümâ ve ümmihâ fil-cennet-i ve men ahabbehümâ fil-cennet-i.

Lâkin mübeşşer-i bil-cennet (cennet ile müjdelenmiş kişiler) on olmayub belki ashâb-ı Bedr'i vesairlerini cennet ile tebşîr buyurduğunu İmâm Şa'rânî "Cem'ülcevâmi'" nam kitabında sâhib-i menâkıbın beyânı gibi beyân buyurmuşlardır.

Şu hâlde aşere-i mübeşşere Hadîs-i Şerîf ile beyân olunan-
dır.//

Sâbıkta zikri mürûr ettiği gibi Hazret-i Fâtıma'nın vefâtından sonra Şâh-ı vilâyet izdivâc-ı müteaddide aldılar. Yirmi iki erkek ve dişi evlâdı vücûda geldi.

Ati-yiz-zikir Hz.Fâtıma evlâdından başka evlâd Haz.Ali'yi (Aleviyye) ile teşmiyeye ittifâk iden sadr-ı evvelin geçtikten sonra Aleviyye şöhretiyle Evlâd-ı cenâb-ı Hasan ve Hüseyin ihtisâs etmiştir.

Ve mütekaddiminden ekâbir-i sâdât-ı eşrâf-ı Aleviyye hükûmete nail olup riyaset-i dünyeviyyeye ve haml-i silâha tami olmadılar. Ancak ceddinâ ve seyyidina Zeyd-iş-Şehîd ibn-i Ali bin

Hüseyin bin Ali K.V. ahz-i intikaam-ı hûn-ı Hüseyin-i Kerbelâ için, iğfâlâta uğradılmıştır. Zirâ sâdât-ı eşrâf-ı aleviyye meyanında kan dökmeyi îcâb edeceği kendilerine keşif tarikiyle tebeyyün ve tahakkük idince neseb-i ilmi-i vilâyet salâh-ı gınâ ile mükteseb câhile temkinleriyle beraber himmetleri tevellâ-yı umûr-u müslimîn idenlerin yani Hulefâ-vü Salâtîn'in takviye-i şevketleriyle yardımlarına sa'yetmeğe müteveccih olup silâh taşımağı ve asker cem'etmeğı terk idüp ilm-ü ibâdat ve ticâretle iştiğal etmişlerdir. Ve içlerinde Tercüme-i// hâllerini müştemil olan kitâbları mütala'a idenlere ma'lûm olduğu vecihle ulemâ ve evliyâ ve ağniyâ ve ümerâ zuhur itmiştir.

Sâdât-ı Aleviyyenin karn-en ba'de karn-in âdetleri bu minvâl üzredir. Fakat âtîde beyân olunacağı vecihle cihâd gibi veyâ cihâdın işbâhı bir emr-i şer'î zuhur iderse silâh taşırlar. Bununla beraber Sâdât'tan Tевellâ-i Hükümet eyleyenler behemehâl emr-i Halîfe veya anın tarafından intihâb olunmağı ider. Nitekim Hasan Gâzî ve Hüseyin Gâzî ve Ayn-i Ali ve Ca'fer vesairler gibi. Cebr ve münaza'a sûretiyle tevellâ itmezler. Yani Sulâtânlar ile muharebe ve mücadele ile galib olup halkın umûruna sultânlık ve vâililik itmezler. Bu da ancak Müsliminin kanlarını dökmekten ihtirâz içündür.

Ehl-i Beyt-i nübüvvetten İmâm Hasan'da olduğu gibi, ekâbir-i Ulemâ ve ukâla'nın âdetleri dahî böyledir. Ehl-i ilm-i ensâb kavâ'idî vecihle delil ve burhân ile ensâbı sâbit olan sâdât-ı eşrâf-ı müşârün'ileyhinin zemân-ı sa'âdetinden bu zamana kadar âdetlerinden biri dahi neseblerini birbirine haltememek için sâdât'tan cem' cihânda sâkin olan zevâtların ölenlerinin ve doğanlarının isimlerini birer birer tabaka-ten ba'd-e tabaka--tin// temyîz-i bütûn suretiyle ve hangi cihete intikal ittiğini işhâd iderek o vecihle sicillâtta ve şecerelerde dikkat üzere zaptederler. Diyâr-ı Arab'da kendileri i'tikâatta eş'arî mezhebinden ve amelde Şâfi'î-yyül-mezhebirdirler.

Minhâc-ı kitâb ve sünnet ve icmâ'-i ümmet üzere sâliktirler. Fakat Bağdad ve Rûma hicret iden sâdâtın ekserisi Mâtürî-

dî-yüli'tikâad ve Hanefî-yül-amel olmuşlardır. Ve tarykleri tarykı ittîbâ'dır ki Tarykat-ı Aleviyye'ye ittîbâ'dır. Şer'-i şerîf ahkâmı dahilinde zâhîren ve bâtınan cemî' mezmûmâtтан ictinâb ve cemî' evâmîr ve ef'âl-i mahmûdiyye şer'-i şerîf ahkâmı dahilinde mürüvvât ile mütahallî olmaktan ibârettir.

Fehm ile mücahede ağıleb vakitte (Bir kelîme okunamadı) cilâdır.

Bu zikrolunan ahvâlde Şeyh elbisesi giymekle ve yahud fukarâ suretine girmekle değildir. Ü Sa'âdet-i dareyn insânın kalbindedir. Nice ganîler vardır ki zühd ile vefât ider, ve nice âbid ve zâhidler vardır ki dünyâ muhabbeti üzere vefât ider. Zîrâ Dünyâ-yı Mahmûde oldur ki hayır iş ile beraber olup ve şer iş'ten necât bulur. Eğerçi dünya mubâh ise bu mubâh olan dünya sebebiyle // me'mûr olduğu ahkâmı terk itmeyüb te sonra mühlikeye düşmemelidir.

Eğerçi dünyâ mezmûm ise bu mezmûm dünyâ sebebiyle tâ'âtı terk ve fı'l-i ma'âsî irtikâb itmemelidir. Ve idenler olur, çünkü insânî kâmil kendüsünün ahkar-i nâstan olduğun dâimâ kalbinde mülâhaza itmelidir.

Bir kimse ilm-i amel-i salâh'la mağrur olmasun. Zîrâ hâtîme insânı aldadır. Ba'zı zevât bulunur ki harekâtı izzet-i nefisle yani kendüsünü rezîl itmeği istemez ve ba'zı zevât dahî bulunur ki harekâtı denâ'et-i nefisle bu da neseb ve haseb'den münba'is olmayup mücerred unsur ve terbiyeleri muktezâsındandır. Hak Subhânehu ve Ta'âlâ ilim ve hilim ve fehim ve akıl ve edeb kâmillere müzdâd buyursun.

Sıhhat-i neseb-i şerîfimiz ekâbir-i ârifin indinde taraf-ı müte'addide ile tahakkuk itmiştir. Bu hususta benimle arzû-yı muhâcece (Yani: da'vâ ve muhaseme idüb hüccetler ve deliller irâd etmek) eden meydân-ı münazaraya çıksun. Benimle münazaraya muktedir olmazsa illet-i his'ten (hased'den?) kalbinde bir dâğı mühlik peydâ olur. Tevârih-i eslâf-ı kirâm'a bir nazar ittün de görsün ki meşarib (su içecek kab) //şürb için saâf ve şef-fâftır.

Şeyh Şehâb-ed-dîn Müncî dahî buralarını tasdik eylemişlerdir ki sözleri celî olup muhtâc-ı delîl değildir. Ve ammimiz olan Seyyid Hüseyin Gâzî ve Mahdûm-u âlileri Battal Gâzî dimekle meşhûr Seyyid Ca'fer ve nâm-ı âlileri vaz' olan Bilecik Fâtîhi Seyyid Ca'fer ve Gelibolu Fâtihleri Gül (Kel?) Battal ve muhdûmu Hüseyin Gâzî ve Seyyid Ca'fer ve nâm-ı âlileri vaz' olan Bilecik Fâtîhi Seyyid Ca'fer oğlu (Uzun er) dimekle ma'rûf Ayn-i Alî Seyyit Hamza ve Yahyâ'ların emsâli dilâverân-ı Sâdât ile kitâbi tuhfesini tezyîn eylemiştir.

Ve Ehl-i Beyt hakkında Şerîf lâfzının isti'mâli neseblerinin Şerîf olmasındandır Zükûruna da Seyyid lâfzının tahsîsi Nesebi şerîfleriyle Ümmet-i Muhammed üzerine ihrâz-ı siyâdet ittiklerinden onlara ta'zîm içündür. Fakat nisâlarına Şerîfe ve makamları ta'allî iderse (yani: yükselirse) Seyyide Hadice ve Seyyide Fâtîma vesairleri gibi. Ahn-ibn-i Hacer demiştir ki Şerîf min cihet-il-eb (yani baba tarafıyla) Hazret-i Hasan ve Hüseyinle müntesib olandır. Çünkü şeref her şerîfe şâmil// ise de ancak Hazret-i Fâtîma'dan olan oğullara örf-u mutarrid olarak muhtas olmuştur.

Haccâc-i Zâlim devrinden sonra ekserisinin bâdiyede mutavattın olması hasebiyle evlâd-ı Hasan, Hüseyin R.A. dan silâh taşıyanlar Hicaz'da Şerîf ismiyle ihtisâs itmişlerdi. Arab cezîresinde olan Arab'daki ehl-i bâdiye dahi hamil-i silâh olsun olmasun Evlâd-ı Hasan ve Hüseyin'den olanları Şerîf nâmıyla tesmiye iderlerdi. Nihâyet Medâyin-i Hicâz'da Lâfz-i Şerîf Evlâd-ı Hasan ve Hüseyin'den R.A. hâmil-i silâh olanların herbirine örf-ü mutarrid olarak söylenmeğe başlandı. Hâmil-i silâh olmayanları ise Seyyid tesmiye iderlerdi. Zîrâ Seyyid kelimesi Ehl-i lûgat içinde kavmine fâik olanlara söylenür bir isimdir. Fakat kelime-i mezkûre şerâfetle ihrâz-ı siyâdet ittiklerinden, şeref ise bir emr-i zâtî olduğundan eşrâfa nidâ olundukta "Yâ Seydî" denilmekle eşrâfa mahsûs olmuştur.

Bu sebepten diyâr-ı Arab'da ve diyâr-ı Arab'a civâr olan memâlikte Rasûlullâh Efendimizi // zikrettikleri vakitte Seyyidi-

nâ Muhammed- Şallâllâh-ü Ta'âlâ aleyh-i ve sellim salâvât-ı şerîfesindeki isti'mâl olunan Seyyidinâ lâfzını ibkaa için Hazret-i Hasan ve Hüseyin gibi Havâs vesair kibâr-ı ümmet zikrettiklerinde anlara hurmeten gerek hâmil-i silâh olsun ve gerek olmasun evlâd-ı Hasan ve Hüseyin'den olanlara Seyyid itlâk iderler. Ve Havâli-i Bağdad'ın ekseri mahallerinde, ve Yemen diyârında muhabbet-i Sâdât-i eşrâf-ı Aleviyyede sâirlerine tefevvuk ittiklerinden bir şerife nidâ ittiklerinde Habîb lâfzını isti'mâl iderler. Gûyâ Habîb demek kendulerince pek büyük bir ta'zîmdir. Ve zâten Habîb-ullâh ve Habîb-ür-Rahmân cedleri Rasûlullâh Efendimiz Esmâ-i Nebeviyesindendir.

Bundan bir asır evvel Havâli-i Konya'da Vâlide cihetinden Evlâdı Rasûl'e mensûb olanlara Çelebî itlâk olunmakta iken gitgide gerek vâlide ve gerek peder cihetlerinden mensûblara dahî Çelebî lâfzının itlâkı ta'ammüm itmiştir. Buraları mâ'lûm olunca Şerîf ile Seyyid bayninde bir fark olmayub, ancak takvâ ve ilm ileidir. İstilâhta ihtî âfât Şerîfin Seyyid üzerine// ve Seyyid'in Şerîf üzerine tefâdul'unu îcâb itmez. Ve bir de Peygamberimiz S.A.S. Efendimizin hasâislerindendir ki kızının oğullarını kendusine nisbet iderler. Vakıf ve Vasiyyete de dâhil olurlar. Bu kavâ'id mebnî Muhibb-i Ehl-i Beyt Evlâdı Fâtıma'ya Y'ebn-i Rasûlullâh deyû nidâlarına Emeviyyenin ve Abbâsiyyenin kalble ri daralup yakında zikrolunacağı vecihle. Haccâc-ı zâlim vaktında ve Yezîd'in vaktında mebâhis-i kesîrler cereyân itmiştir. Ve Hazret-i Hasan ve Hüseyin R.A. ya Ebnâ-i Rasûlullâh denilir.

Hazret-i Rasûl-ü ekrem A.S. "Ned'u ebnâenâ ve enbâeküm "âyeti muktezâsına ittifâk-en Müşâ-u ileyhümâyâ "Eb"dir. Bunu müeyyed Hâkim rivâyet etmiştir ki : (Kaal-e Rasûlullâh S.A.S.) Li-küllei nebi-yyin asabet-ün illâ ebnâ-i Fâtıma-te fe-enâ veliy-yühümâ ve asabetühümâ "Yani : her peygamberin bir asabesi (Yani: bir kimsenin ana baba ve çocuğundan başka akrabası) vardır. İllâ Evlâd-ı Fâtıma'nın anların velîleri ve pederleri ben'im).

Ve Tirmîzî dahi Üsâme'den rivâyet itmiştir ki: Haz.Peygamber bir gün Hz. Hasan ve Hüsey'nî âgûş-u şerîflerine // iclâs ederek : "Hâzâ in-ibnâye ve ibnâ bintî Allâhümm-e inni uhibbühümâ fe-uhibbühümâ" buyurmuştur. Yani : "Bunlar benim evlâdım ve kızımın evlâdıdır. İlâhî ben bunları severim, sen de Yâ Rab sev."

Taberânî vesair muhaddisîn rivâyet itmişlerdir ki: Hz. Peygamber dedi ki: Küll-ü benî-yyi ümm-in yentimân-e ilâ asabet-in. İllâ veled-e Fâtîma-te fe'ene veliyyühüm ve ene asabetühüm" Yani: Hep ana yavruları birer asabeye intisâb iderler. İllâ veled-i Fâtîma, onların velîleri de ben'im, asabeleri de ben'im".

Ve diğ er rivâyet-i sahîhade : "Küll-ü benî-yyünsâ asabetühüm liebîhim mâ hâlâ veled-i Fatîma-te fe-ene ebühüm ve asabetühüm" Yani: Veled-i Fâtîmadan başka ana yavrularının nisbeti kendi pederlerinedir. Ammâ onların pederleri ve asabesi ben'im.

Ve 'kavl-i Şâri' ise: Hz.Hasan ve Hüsey'n R.A. ile evlâdı içün işbâh ve ervâhta ahkâm-ı nübüvvet terettüb ider. Ve ba'zı hasâ'is-i nebeviyye ile dahî şereflenürler. Ol hasâisdendir ki Evlâdı Rasûle salavât getürmek vâcib olması ve kendulerine zekât'ın haram olması // "innemâ Yürîdullâh-ü liyüzhîb-e anküm-ür-ricse Ehl-el-Beyt-i ve yutahhireküm tathîrâ (Ahzâb sûresi :âyet 33. son bölümü) (Türkçesi : Ey Peygamberin ev halkı, şübhesiz Allâh sizden kusuru giderip sizi tertemiz yapmak ister). âyet-i tatahburunda duhûlleri.

ve : "Kul lâ es'alüküm aleyh-i ecr-en ill-el meveddet-f-il-kurbâ" (Şûrâ suresi, âyet: 23 den bir parça) (Türkçesi:Ey Muhammed de ki : Ben sizden buna karşı yakınlarıma sevgiden başka bir ücret istemem.) âyet-i celîlesiyle ümmet-i Muhammed üzerine iftirâz-ı muhabbetleri (yani: sevimleri farz edilmiş) ve dahâ nice hasseleri vardır.

Hulefâ-i Abbâsiyyeden Hârûn-er-Reşîd günlerden bir gün halkın eimme-i isnâaşerden ve sair Sâdâtta n olanlara hurmet ve ri'âyetle Yâ ibn-i Rasûlullâh" dediklerini işitmesi üzerine bir vâ-

fir cema'at huzurunda oğlunun oğlunu ve kızının oğlunu celbettirüp evvelâ oğlunun oğlundan su'âl itti ki "Sen kimin oğlusun?" Cevab virdi ki" "Hârûn-ur-Reşîd'in oğlunun oğluyum". Sâniyen kızının oğlundan su'âl ittikte "Hasan oğlu Hüsey'nin oğluyum" didikte ol meclisde bulunanlara hitâb-en" Benû benûnâ benûnâ. Ve benû benâtinâ benû ricâl-il-eb'ed" yâni: Bizim oğlanlarımızın oğlanları bizim oğlumuzdur. Ammâ bizim kızlarımızın evlâd-ları bizim oğlumuz olmayub uzaktan başka kimselerin oğullarıdır. Yani, kız evlâdından olan oğul babası kim ise onun oğludur. Yohsa kızın babasının oğlu değildir demek olur ki Hasan ve Hüsey'n Alî'nin oğullarıdır ve Ebî Tâlib oğullarıdır. Rasûlullâh oğulları değildir demek istedi ise de geçen âyet-i kerîme yakınde geleceği vechile ve sâlif-üz-zikr hasâ'is-i peygamberî ile kendisine cevâb verilmiştir.

Ve şeref dahî iki kısım olup birine Kâtî ve birine Sıfâtî derler. Ve şeref-i zâtî de Hâlıkîi olur ve Hulkîi olur. Ve şeref-i sıfâtî de: Hâlıkîi olur ve Hulkîi olur. Lâkin şeref-i zâtî-i Halıkîi Hakk-ı bârî'de sıfâtî'den efdaldır. Ammâ Hulkîi'nin hakikatte zâtça bir şerefi yoktur. Çünkü zât cemâdâtandır. Binsenaleyh kemâlâtan bir şey yoktur. Ancak nu'ût ve sıfât suretiyle vardır. Ve muhakkıkıyn-i ulemâ ittifâk itmişlerdir ki Şeref-i Zâtî Nebî'ye ve ana nisbetle zürriyyetindedir. Ve Rasûlullâh efendimizin şeref-i sıfâtîsi dahî vardır ki bu şeref bu sıfâtı hâiz olanlara da raci'dir. İlim şeref-i sıfât'tır.// Ve Râsûlullâh'a mensûb olmak şeref-i zâttır. Bunlardan hangisinin efdal olduğu beyn-el-ulemâ muhtelif-ün fih'dir. Fakat bu ihtilaf hakikatta bir ihtilâf değildir. Çünkü mahlûkta zât ancak kemâlâtan olan sıfât ile teşerrüf ider. Nitekim zât-ı Rasû-lullâh "Muhtâre-tullâh-i min-el-vüûd" idi ki Cenâb-ı Hak o Zât-ı mubârekeyi her na't ve sıfât-ı mâhmûd'a ma'den itmiştir. İl-el-ân o ma'den-i mubârekteki mcziyât-i celîle kendi şu'belcerine sirâyet itmektedir.

Bununla beraber Hak Subhanehu ve Ta'âlâ sabık-uz-zikr (Ve yutahhireküm tathîrâ) âyetiyle o zât-ı mubârekeye kemâl-i tathîrde izhâr-ı fazl-i azîm buyurmuştur. Bu fazl-i ihsânî Bârî -i

Ta'âlâ Rasûlullâh Efendimizin takdîm ittikleri bir amel-i sâlih mukâbilinde değildir. Belki Rasûlullâh Efendimize bir inâyet-i Rabbâniyye-i ezeliyyedir. Bunun içündür ki zürriyyeti Nebeviyye-nin hâsıl ettiği te'siri Zûrriyyet-i Nebeviyeden olmayan Ekâbir-i Evliyâ ebed-ül- âbâd mücahede itseler bile// idrâk idemezler. Bu sırra mabnîdir ki Hak Subhânehu ve Ta'âlâ (KulLâ es'elû-küm aleyh-i ecr-en ill-el-meved-det-e f-il-Kurbâ) (Şûrâ sûresi, âyet:23.). (Türkçesi: Ey Muhammed, de ki: Ben sizden buna karşı yakınlarıma sevgiden başka bir ücret istemem). buyurmuştur. Bu zürriyyet-i Rasûlün Rasûlullâh Efendimize intisâb-ı zâtî-si ve sıfâtîsi olduğu gibi âlim-i âmil'in de min cihet-il-ilm (ilmi yönünden) Rasûlullâh Efendimize intisâbı vardır ki (El-ulemâ-u verese-tül-Enbiyâ-i) (Yani: Bilginler peygamberlerin vârisleridir) buyurulmuştur. Yani Ulemâ enbiyânin veresesidir. Buna işâ-rettir.

Zâten gisbet-i übüvvet benüvvet (oğul olmak) vasfe-ten nisbet muallim ve müte'allim şu iki nesebden ma'dâ üçüncü bir nisbet dahî vardır ki tahalluk'da ta'alluk nisbetidir. Rasûlullâh Efendimiz "Selmân minnâ Ehl-el- Beyti" yani " Selmân Ehl-i Beytimâdendir) hâdis-i şerîfiyle bu ahlâkta nisbeti tasrîh buyurmuşlardır. Zîrâ Selmân kendi kölelerinden idi. Lâhık ve melhûk beyninde fark ise âbid ve Ma'bûd, tâlib ve matlûb, kasıd ve maksûd, mustansır (yardım isteyen) ve Mâlik, çayırda ikamet eden ile mutavattın // arasındaki fark gibidir.

El-ulemâ-i verese-til-enbiyâ-i (Bilginler peygamberlerin vârisleridir) Hadîs-i Şerîfi hakkında vârid olan âlimin fazlı ise, ilim ve amel ile olan sıfâtı içündür. Zâtında bir şeref-i fazl yoktur.

Zîrâ ilim iki kısımdır. Biri kalbta dir ki nâfî'dir. Ve biri lisandadır ki Benî âdeme hucce-tullâhtır. Rûsûm-u kesbiyye meşakil-i vakayi'-i akliyye ve kavliyye garsib berâhin-i fi'liyye ve lakliyyeyi ârif olan siyâc-ı şerî'atı hark-ı eşrâr-ı mütebeddi'inden hıfzettiller. Her nekadâr âlim-i âmilinde fazlı azîmi var ise de "A r i " efdaldır. Zîrâ âlimde f-il-asıl adem-i ilm mevcûddur. Sı-

fât-ı sıdk-u ihlâs ve amelde bulunsa da kabûlünde havf ve tereddüt vardır. Yâ nasıl o sıfâtı sıdk-u ihlâs ve amel bulunmasa ulemâdan ma'dûd olabilir mi? Vallâhi ulemâdan sayılmaz, zirâ şerî'at-i Muhammediyyeden ancak kuşûru (kabuğu) idrâk edebilmiştir. Ulûm-u luğat-ı arabîyyeden ki, Şerî'at-ı mutahhara anınla gelmiştir, yalnız sarf ve nahiv ve beyân gibi// ayn-ı şerî'at değil vâsıta-yı fehm-i şerî'at olan şeyleri itkaan eylemiştir ki (sağlama bağlamıştır ki) kütüb-ü şerî'atı mütale'a etmiş ise makaa-sıd-ı bâtila ve niyyeti fâsideye mübtenîdir. O mızyâyı zalâmdan fark edemeyen avâm'dan ekl-i harâma tavassul için ahkâm-ı şerî'ata ittilâ'ı tashih eylemiştir. Böyle ziyâ ile karanlık beynini fark edemeyen avâmı nâs'ın mallarını harâm olarak yemeğe vâsıl olmak niyyetiyle şerî'atı mütale'a eden âlimler ise teşhîs-i emrâzı ve edviye ve mu'âlecesini bildiği hâlde kendi dâ'i udâline (doktorun tedâvisinde âciz kaldığı şekilde bir hastalık) iltifât etmeyen ve etse de devâsını almayup mu'âlecesine de sabr eylemeyen tabîb gibidir.

Zîrâ böyle tabibin himmeti maraz sâhibinden mal celbetmeğe masrûf olup kendi marazına aslâ iltifâtı yoktur. Allâh aşkına bu tabîb bu hâl-i ihmâlde olunca Kendi dâ-i udâlinden nasıl şifâ bulur? Mücerred ilm-i tıbbi bilmesi hastalığından şifâ bulmasında kâfi mi olur. Elbet // olmaz.

EHL-İ BEYT HAKKINDA İNEN AYET

Bu, çirkin ulemânın vasfıdır ki kendileri ehl-i İslâm için ec-hel-i cühhâlden ziyade muzirdirler. Bunun için şeref-i zâtî şeref-i sıfâtîye tercih olundu. Ammâ Ehl-i Beyt ise Şeref-i zâtîyi ve şeref-i sıfâtîyi beher ikisini de hâizdir.

Bunu müeyyed Ebî Sa'îd-il-Hudrî'den Taberânî rivayet etmiştir ki: (Kaale sallallâh-i aleyh-i ve sellim) (Hz. Peygamber dedi ki): "Ünzilet hâzihi-l-âyet-i (yanî Ayet-it-tathîr-e) fi hamsetin fiyye ve f-il-Hasen-i v-el-Hüseyn-i ve Fâtuma-te ve Ali-yyin" Yani : bu âyet beş kişi hakkında nâzil olmuştur. Benim hakkın-

da ve Hasan ve Hüseyin ve Fâtıma ve Alî hakkında.

İbn-i Ebî Şeybe ve Ahmed ve Tirmîzî rivâyet idüp İbn-i Cezîr ve İbn-il-Münzir ve Taberânî ve Hâkim tarafından Hasan ve Enes'e isnâden sahih kısımlarına idhâl olunan hadîs'tir.

Rasûlullâh Efendimiz Salât-ı Fecr'e çıktıkları esnâda Hz. Fâtıma (R.A.) nun hânesine uğrayarak "Fs-salât-ı Ehl-el-Beyt, "İnnemâ yürîdullâh-u liyüz hib-e anküm-ür rics-e Ehl-el-Beyt-i ve yutahhireküm tathîrâ" dır (Ahzâb sûresi, âyet: 36) (Türkçesi: Ey Peygamberin ev halkı, şübhe siz Allâh sizden kusuru giderip sizi tertemiz yapmak ister) der idi// Bir rivâyette kırk gün diğer bir rivâyette yedi gün ve başka bir rivâyette sekiz ay bu minvâl üzere hareket buyurmuşlardır.

Sevâ'ik'de mezkûrdurlar: Ehl-i Beytten maksad Neseb-i Nebî'yi ve Beyti sükenâsını müstemil olanlardır. Ayet-i mezkûrenin ezvâcı mutahhare-i Rasûlullâh'a da iştimâli olduğunu âyetin mâkabiliyle mâba'di göstermektedir.

Bir rivâyete göre hasâ'is-i ma'lûme rahm ve neseb-i şerîf-i Nebevî'ye ittisâl edenlere de ta'ammüm eder, yani anlara da şâmil olur.

Ebû Bekr'den mervîdir ki (Hz.Peygamber dedi ki) : "Eyyühen-nâs urkibû Muhammed-en sallâllâh-u aleyh-i ve sellim bi-Ehl-i benîhî" yani: Muhammed A.S. ı Ehl-i Beytiyle murakabe ediniz.

İsmâil Buhârî "ihfezûnî fihim felâ tüezuhüm" Yani beni anlarla hıfzediniz, anlara da ezâ etmeyiniz, surcinde rivâyet itmiştir.

Hâkim'de sahihleştirerek şöyle rivâyet itmiştir: (Hz. Peygamber dedi ki) " ve adenî Rabbî fî Ehl-i Beytî min akarr-e minhüm bit-tevhîd-i veli-ye b-il-belâği en lâ yuazzibehüm" Yani // Ehli Beytimden vahdâniyyeti ve risâletimi mukirr olanları ta'zîb etmeyeceğini Rabbim bana va'detti" . Bunun içündür ki Evliya'yı ârîfîn ve ulemâ-yı âmilîn ta'zîm-i Ehl-i Beyt hususunda bezl-i himmet ederek kendileriyle hazret-i Nebîya murakabe olanları nefislerine takdim etmektedirler. Nasıl takdîm itmesün-

ler ki Hak Subhânehu ve Ta'âlâ" Ve kân-e ebûhümâ sâlih-en.." âyet-i kerîmesinde evlâd-ı sâlihîn tavsiye buyurmuş iken evlad-ı evliyâ ve Sddıykıyn ve nebiyyîn ve mürselîn, bâhusus hâtem-il-enbiyai ve Seyyid-il-mürselîn ki âlemeyn'den maksûdu a'zam odur, bunun evlâdı hakkında zannın nedir?

Kaal-Allâh-u Ta'âlâ (Tanrı buyurdu ki) : "Vellezîn-e âme-nû v-ettebe'athüm zürriyyetühüm bi-îmân-in el-haknâbihim zürriyyetehüm ve mâ eletnâhüm min amelihim min şey'in "(Tûr sûresi, âyet: 21) (Türkçesi: İnanan, soyları da kendilerine uyan kimselere soylarını da katarız. Onların işlediklerinden hiçbir şey eksiltmeyiz). Yani Hak Subhânehu ve Ta'âlâ hazretleri ehlullâh zürriyyetlerini, babalarını bağışlayub kendilerini karîr-ül-ayn idecek olan kendi amelleriyle amel itmeseler de derecâtını terfî eder. Evlâd-ı hâtem-ülleriyle amel itmeseler de derecâtını terfî eder. Evlâdı hâtem-ül Enbiyâ hakkında zannın nedir? Eh-lullâh zürriyyetini :// bağışlayan (Tanrı'nın) Rasûlullâh'ı bağış-layacağında şüphe mi var?

İmâm Şa'rânı der ki: Nefsimizi aslâ bir şerîf'den âlî görme-meğe her ne kadar şer'an mubâh ise de velev talak-ı selâse ile olsun bir mutallakasını tezevvüç etmemeğe Şerîf âlim olmasın-dan katın-nazar câhil olsa da nefsimizi ilm, amel, salâh cihetiyle a'lâ bilmemeğe kendisinden. Çünkü taht-ı tahakkümümüz ve hizmetimizde olacağından Şerîf'in makaamı ise bu gibi şeyler-den ecell (ziyade celîl, ziyade büyük) olduğundan biz tarıkat için ahd almamağa ahsettik, her kimin ki kalbinde Rasûlullâh için ta'zîm vardır. Zürriyyetinin kendi emri tahtında olmasını el-bette isti'zâm ider. Yani Rasûlullâhı seven zürriyyeti bir hizmet-te kullanmasını büyük sayar.

Edeb-en evlâ olan budur ki Sâdât'ın kendilerinde bir eğri-lik görsen, nefsinin büyük görmemek sûritiyle şer'an nasihat ver-melisin. Bu nasihatta bir kölenin küçük Efendisine "Efendim Bü-yük Efendimizin kahkaha ile gülmeği meselâ gayr-i münâsib-tir// Yahut harâmdır dediğini işittim" demesi gibi olmalıdır ken-disine âmir hâkim değil ancak vâlidinin şer'ini mübelliğ olmalı-

sın.

Her Seyyid Şerîf ile mukteza-yı edeb böyledir. Garaz ve nefsanî veya şer'î bir sebep ile zâtına buğz idüp kendisini hecr etmek (ayrılmak) bize caiz değildir. Kendisine hurmeten iclâl-i kalbimiz bâkii olduğu hâlde yalnız ef'âline buğz etmeliyiz. Vec-hinde de beşâseti terk etmemeliyiz. Muktezâ yı edep budur. Yohsa kendine bi. garaz-ı nefsa iyyetin yok iken veya şer'an buğz etmeğe hakkın yok iken gayrısının sebebiyle buğz-u adâvet ve hakikat kühnünü bilmediğin hâlde Şerâfeti ve Siyâdetini has-el-buğz inkâr itmek bir vecihle câiz değildir.

Hâkim "Sahih" de rivâyet itmiştir ki: (Kaale Rasûlullâh S.A.S.) (Hz.Peygamber buyurdu ki) "Lâ yebğuzunâ Ehl-el--Beyt-i ahad-ün illâ dahal-en-nâr-e" yani: Ehl-i Beytimizden birini buğz eden mutlak dâhil-i nâr olur.

Taberânî, merfû' olarak şöyle rivâyet eylemiştir ki: "Yekum-urrücül-ü li-ahîhi min meclis-in illâ benî Hâşim-ün felâ // yekuumûn-e li-ahad-in" (Yani : kişi bir mecliste ihvânına kıyâm ider. İllâ Benî Hâşim kimseye kıyâm itmez).

Ve merfû' olarak İbn-i Asâkir dahî rivâyet itmiştir ki: "Lâ yekuumûne ahad-ün min meclisihi illâ m-il-Hasan v-el-Hüseyn ev zürriy-yetühümâ" (Yani: Kişi mecliste kimseye kıyam etmese de olabilir, lâkin Hasan ve Hüsey'n'e yahut zürriyyetine kalkma-lı).

Binâen aleyh, evâmir ve nevâhî-i Rabbîlerinde iltizâm-ı takvâ ile bu zikrolunan ni'metlerin şükrünü ifâ etmek ve bu sûrette halka hüdât yani yol göstermek Ehl-i Beyt için vâcibdir. Zîrâ hesene sevâb hadd-i zâtında hesenedir. Fakat Beyt-i nebevîden zuhûr iderse ahsen (daha güzel, en güzel) olur. Ve seyyi'e-nin de zâtında seyyi'edir. Lâkin Beyt-i Nebevîden zuhur iderse esve' yani ziyade çirkin olduğunu bilmelidir.

Kaal-e Rasûlullâh S.A.S.) Tanrı elçisi didi ki) : Yâ ma'-şer-i Kureyş ve yâ benî Abd-ül-Muttalib ve Yâ Abbâs ve Yâ Sa-

fiyye amme-te Rasûlullâh Sallâllâh-u aleyh-i ve sellim ve Yâ Fâtıma// bint Muhammed-in isterû enfüseküm imin-Allâh-i Lâ uğ-nî anküm min-Allâh-i şey'en " (Yani: Yâ Kureyş alayları, Yâ Abd-ül-Mutalib oğulları yâ Abbâs amm-i Rasûlullâh, yâ Safiyye-amme-ti Rasûlullâh-S.A.S., Yâ Muhammedin kerîme-i muhteremesi Fatıma.. Nefislerinizi Allâh'dan satın alınız, Allâh'dan bir şeyden sizi iğnâ eyledemem (zengin kılamam)).

Kavl-i Peygaberîde mülâhaza itmelidir Ve Ehl-i Beyt her ne kadar bir fazl-ı mahsûs-u İlâhî olarak muazzeb olmamanız vârid olmuş ise de zikrolunan hadîs-le müteyakkın olmalısınız. Çünkü bu hakikat Tahattû-i hudûd (sınırı aşmak) ve tesvîd-i vü-cûh (yüzleri karalamak), âbâ' ve cüdûd (Babalar ve Dedeler) suretile olmaz. Görmüyor musunuz ki Muzhir-i İsm-i Gaffâr olan ceddiniz Habîb-i Muhtâr kadem-i şerifleri teverrüm edinceye kadar namaz kıldı. Ve Ayşe kendisuna Hak Subhânehu ve Ta'âlâ senin hakkında "Li-yağfir-e lek-Allâh-ü mâ takaddem-e min zenbik-e ve mâ taahhar-e..." (Fetih sûresi, âyet: 2. baş tarafı)(-Türkçesi: Allâh, böylece senin geçmiş ve gelecek günâhlarını bağışlar...) âyetini inzâl buyurmadı mı? Yani Habibim, senden günâh sâdır olmaz, farzedelim senden günâh sâdır olsa evvel ve âhir // işlediğin günâhları ben Allâh-ı Azîm-üş-Şân bağışlarım, buyurmadı mı? deyince, (Tanrı buyurdu) : "Efelâ ekûn-e ebd-en şekûrâ" yani: Abd şekûr olmayımı ki şükür mucib-i ziyâdedir. (Şükür mâl-en, beden-en, kalb-en olur Namaz ise bu üç kısmın cümlesini câmi'dir) buyurdu.

Halîl İbrâhîm'in "Femen tebianî fe-inneh-û minnî ve men asânî fe-innek-e gafûr-un Rahîm-ün" (İbrâhîm Sûresi, âyet: 36 son bölümü) (Türkçesi: Bana uyan bendendir, Bana karşı gelen kimseyi sana bırakırım. Sen bağışlarsın, merhamet edersin). Yani bana teba'iyyetle sevâb amel idenler bendendir. Bana teba'iyyet itmeyüb de isyan idenler senin kullarıdır. Pes sen bağışlayıcı merhametlisin, didiğini bilmiyor musunuz.

Halil-ür-Rahmân ise azamet-i Fa'al-ün limâ yürîd (istediğini yapanın büyüklüğünü) bilendir. Ehl-i sünnet v-el-cemâatin

mezhebi budur ki İrâde-i Bârî kadîmdir, ezelîdir. Devâmıyla dâ-im, kıdemiyle kadîm olan Zât-ı kadîmenin sıfâtındandır. Allâhu Ta'âla hükmü ana ta'lik etmiştir. Çünkü hüküm sıfât-i zata ki muallak-un bihâ'dır. Tecâvüzü gayr-i câizdir. Zîrâ aksi takdirde sıfâtın hudûsu, ve bu hudûsdan Zât-ı Kadîmenin hudûsu lâzımge-lür. Bunların cümlesi ise// kat'iyen müstahîldir (vuku'u müm-kün değil, muhâl). Cenâb-ı Allâh bu gibi şeylerden müte'âlîdir. Yani Cenâb-ı Hak Ehl-i Beyt'in tathîrini irâdesi zâtına müte'al-liklidir. Zât kadîm, irâde kadîm.. Ammâ veled-i zinânın ve su-i hâtime ile vefât edenin kavâid-i şer'-i şerîfle sâbit bulunanlara sâbit olan tathîr-i ezelî-i kadîmden hurûç Kadîm-i ezelî ile hâriç olduğunu îzâh itmiştir.

Yani ezelde Hak Subhanehû ve Ta'âlâ veled-i zinâdan ol-mayan ve s-i hâtime üzere gitmeyen Ehl-i Beytin pâk ve mutah-har olduğunu irâde-i kadîmden hâriç kalmıştır. Fakat su-i hâti-me ile hüsn-ü hâtime-nin ilmi ind (Allâh'tır. Binaen alcyh Ce-nâb-ı Allâhın fazl-ı kereminden hüsn-ü hâtimeyi istid'â cyleriz.

Farzedelim -el-iyâzü billâh- Ehl-i Beytten birisi küfretse ne-sebi neseb-i şerîfden münkatî' olur. Nitekim Hak Subhânehû ve Ta'âlâ Hazret-i Nuh'a oğlu hakkında "İnnchû leys-e min ehlik-e innchû amel-ün gayr-i sâlih-in.." yani Nûh aleyhisselâm oğlunun gark olacağını görüp Ya Râb bu benim ehlimdendir, didikte, Hak Subhânehû ve Ta'âlâ "Ol oğul seni tasdik etmeyüb kâfir ol-mağla senin oğlun olmaktan huruç itti" buyurdu.

Ve şu'arâdan biri dahî Evlâd-ı Rasûlden iken -nuzü billâh- böyle küfredüp güzel neseb-i âlîden hurûç idenler için:

İbn-ir-Rasûl-i izâ ahtâ-e tarıykatehû

Fe-âyet-in min kitâbillâh-i kad nesihat.

Yani : Evlâd-ı Rasûl'ün tarıykatından adûl itmesi (yolun-dan sapması) Kitâbullâh'dan bir âyetin intisâhı (çıkarılması) gi-bidir, me'alinde dimiştir.

Evlâd-ı Rasûlün terk-i salât ve savm'ı, irtikâb-ı ma'âsî şerâ-fet-i nesebi vcyâ salah-ı âbâî sebebiyle zarar etmez. Zan gümâ-nında bulunan Allâh'a iftirâ-yı kizb etmiş olur ve icmâ-ı müslimî-

ne muhalefet etmiş olur.

Lâkin Ehl-i Beyt-i Rasûl için bir şeref ve Hazret-i Rasûl'ün kendilerine mezîd inâyeti vardır. Haklarında vârid olmuş ise İnşallâh-ü Ta'âlâ hâsıdır. Lâkin ta'zîm ve tevkîr ve şârî'de kendilerine lâzım gördüğü hukuk-u te' diye ile beraber// hubbu Ehl-i Beyt'e mu'tekid olmak kâffe-i ehl-i İslâm üzerine vâcibtir. İçlerinden erbâb-ı ilm ve amel ve ashâb-ı ahlâk-ı hamîde bulunan esl âf-ı sâlihînleri gibi İslâm'ın muktedâ-bih'leridir ki envârile ihtidâ âsâriyle iktidâ olunmak lâzımdır. Yohsa insân dalâlette kalur. Kitâb ile Ehl-i Beyt'ten ayrılmamağa me'mûrudur.

Gelelim ihtirâmı vâcib olan intisâbın ki bir cihetten diğer cihete intikaalleri iştihâd olunmağla beraber tabakaten ba'de tabakatin sâbit olan neseblerdir. Şer'an vâcib olan hukuk ve ihtirâmın terk itmekle ümmet asim (günahkâr) olur. Ve bir de müddeîsinin kizb iddi'âsı şer'an vâzıh olmuş ensâb vardır ki şâyân'ı iltifât ve i'timâd değildir. Ve bir de şer'an isbat edemeyüb adem-i tavzihinden kizbi tahakkuk etmeyen ensâb dahi mevcûddur. Ve bir de intisâbı müsbet ve münkir beyinde muhtelif-ün fih ensâb da vardır ki tekzîbinden tavakkuf olmuş ve fakat Cenâb-ı Peygamberî'ye intisâbı sebebiyle ihtirâmı taayyün itmiştir. // Çünkü Benî Ümeyye yani ve Mervân ve evlâdı ve Mervân ve evlâdı ve benî Abbâs yani amm-i Rasûlullâh olan Hz.Abbâs'ın oğulları ki Abbâsiyye zamanlarında Ehl-i Beyt'çe teşettüt ve teferruk (Perîşân edip dağıtmak ve ayırmak) hâsıl olup âtide zikir ve beyân olacağı vecihle her biri kendusunu izhâr edemeyüp ve edenleri az vakit içinde hilâfet kıskanup şehîd eylediklerinden Fahr-i âlem S.A.S. Efendimize mensûb olan neseblerin ekseri zâyî' olmuştur. Ve Ehli Beyt'ten olduğunu uzun kulaktan işidüp söylese ihtirâmı şöyle kalsun belki istihâ iderler. Binaen aleyh bu şıkkın zayî' ehli nesebten olması ihtimâl-i kavi olmağla müddeî elbet daha ihtiyatlıdır. Zirâ bu neseb iddi'âsında bulunan zâta ihtirâm tekeddürünü (kederlenmek) mûcibtir. Bu tekeddürden ise Rasûlullâh Efendimiz mükedder olacağından kat'â şübhe yoktur.

Ve bir kimse Ehl-i Beyt'ten olduğunu iddi'â itse de Ehl-i Beyt'e mihterem mesâb'dır (Mesâb- cemâ'atin iktizâsı zuhurunda tecemmü' ettiği). Zîrâ o ihtirâm Rasûlullâh Efendimizdir. Kaal-en-Nebî S.A.S.) (Hz. Peygamber buyurdu ki) : " El-mü'minü // mü'temen-ün alâ dinihî ve nesebihî", "yani her mü'min dîni ve nesebi üzere tasdik olunur" buyurmuştur.

(Kaal-e es-Seyyid Veliyyeddîn ibn-il-Hüseyn velî) Yani Seyyid veliyyeddîn Gâzi ki Hüseyin Velî oğludur. Cedd-i a'lâsı Uzun erden rivâyeten Uzun er de an-anhü ile Zeyyid-eş-Şehîd ibn-i Ali bin Hüseyin-i Şehîd-i Kerbelâ'dan rivâyet ider, o da Rasûlullâh'dan S.A.S. : La'an-Allâh-üd-dâhil-e aleynâ bilâ neseb-in, Lâ'an Allâh-ül-hâric-e minnâ bilâ sebeb-in", " Yani o neseb-i şerîfe fuzûlî dâhil olanlarla sebebsiz ondan hâriç olanlar me'ûndur" buyurmuştur.

İbn-i Hacer Heytemî "Savâ'ık-ı Muhrika" sında dir ki: Gayr-i âbâ' intisâb hakkında tahzîr-i azîm (büyük sakınma) vardır. Ve bu sûretlemüntesib olan kâfir-i Mel'ûndur.

Sahîh-i Buuhârî'de İbn-i Abbâs'dan rivâyet-en: (Hz. Rasûl buyurdu ki) : "Men inteseb-e ilâ gayr-i ebîhi ev tevellâ ilâ gayr-i mevâlîh-i fe'aleyh-i lâ'netullâh-i v-el-melâiketî v-ennâs-i ecmâ'in", "Yani: Kendi babasında ve mevâlîsinden // gayriye intisâbedene Allâh'ın melâikenin ve cemî' nâsın lâ'neti olsun Ve şöyle de rivâyet olunmuştur: "Men'idde'â ilâ gayr-i ebîh-i f-elf-cennetfü harâm-ün aleyh-i" Yani: Başka babaya iddi'â-yı intisâb edene cennet harâmıdır.

Diğer rivâyete göre : "Fe-aleyh-i lâ'netullâh-i v-el-melâiketî v-en-nâs-i ecmâ'in"dir (Yani: Tanrı, melâike ve insanlarca lâ-netlidir).

İbn-i Hacer Heytemî serd ve tefsîr-i ahâdisden sonra da der ki: Hak ve bâtil ile memzûç ednâ bir karîne ile isbât-ı neseb (İki sözcük okunamadı) edenlere ta'accüb olunur halbuki olanlar: "Yevm-e lâ yenfa'u mâl-ün ve lâ benûn-e . İllâ men etallâh-e bikalb-in selîm-in" (Şu'ârâ sûresi, âyet: 88.- 89.), (Türkçe-si: O gün ne mal ne evlâd fayda vermez de hemen / Ancak kur-

tulur Hakk'a temiz yürekle gelen) (Dr. Bedri Noyan, Manzûm Kur'ân çevirisinden). bunda mes'uldürler. Binaen aleyh Ehl-i Beytten olan zâtın ind-el-âmnı mücibi-i tahkır olacak dellâklık, davulculuk ve zurnacılık ve sazıcılık ve eskicilik gibi sanâyîi deniyyeden ictinâb etmek lâzımdır (!) Ve eğerçi has-az-zarûra ol san-atın icrasında muhtar kalursa alâmât-ı şerefiyle istitâr etmesi (şerefli soydan oluş belirtilerini gizlemesi) lâzımdır. Bu Jakaama gelince serd ve beyân olunan aksâm-ı ensâbdan bazısı asrımızda bulunan Devlet-i Osmâniyye'de Yavuz Sultân Selîm nesbidir ki ceddimiz **Uzun Er** // bir kasîdesinde Ceddi âl-i Asânın (Otman oğulları ecdâdının) Hicâzdan Maverâ-ün-nehre münntakıl Evlâd-ı Hüsey'n'den olduğunu tahkırk itmiştir. Fethî Konstantiniyye (İstanbul) hakkında vârid olub hasen sahih-i zâif kısımlarına inkisam eden Ahâdis-i şerîf Konstantaniyye (İstanbul) fâtihinin Ehl-i Beytten olacağını işaret itmiştir.

Kaal-e Sallâllâh-u aleyh-i ve sellim) (Hz. Peygamber buyurdu ki): "Lev lem yebk-a min-ed-Dünyâ ilâ yevm-ün li-tavvehlullâhe hattâ yemlik-e recel-ün min Ehl-i Beytî Cebel-üd-Deylem-ü vel-konstantaniyye" (Yani: dünyadan yalnız bir gün kalsa bile Ehl-i Beytimden birisi Deylem ile Konstantaniyye'ye (İstanbul'a) mâlik oluncaya kadar cenâb-ı Hak o günü uzatır).

Râvînin isnâdı sahihtir. Zîrâ ecdâdımızdan Seyyid Hasan Gâzî bin Zeyd-i Râbî' bin Alî-yyül-Medenî ile biraderi Seyyid Hüseyin Gâzî ve oğlu Battal Gâzî demekle ma'rûf Seyyid Ca'fer ve Emeviyyeden bazı Arab'lar fethetmiştir. Ve hattâ cedd-i a'lâmımız Şâh-ı vilâyeti dahî rivâyet ederler ki Konstantaniyye'ye (İstanbul'a) geldi. Kral Ayasofya'ya kadar asker ile selâmladı. Bunu kavmim öldürürlerse ben ne cevâb veririm havfinde iken Şâh'ı // Vilâyet Ayasofya'ya girdi. Yukarıda bir büyük put var idi, anı düşürüp kırdı. Kimsenin zehresi (Öd) olmadı ki niçün kırdın diyebile. Elhâsıl bir kaç def'a fetholundu ise de Konstantaniyyenin (İstanbul'un) feth-i tâm ile Fâtihi merhûm ve mağfûr Sultân Mehmed Hân-ı muazzam olduğu için hadîsdeki **işaret** anadır. Zîrâ bazı ahâdisin tefsîrleri mazmûn vâkî'olduktan **sonra**

istizâh (açıklanma) ider. Binaen aleyh denilmiştir ki "Kem te-
rek'el evvel-e l-il-âhir-i" ya i evvelde geçenler sonda gelecekle-
re çok şeyler bıraktılar. Yani hepsini kabl-el-vuku' beyân ede-
mezlerse de ceddimiz Uzun'er keşf buyurmakla ve merhûn Sul-
tân Mehmed hânın ve askerinin hakkında Ahmed'in müsned-i
hasen üzre rivâyet Beşir-il-Konevî'den tashih ittiği hadîs de bu-
dur: "Letüftahann-el-Konstantaniyye-te ve lini'm-el-emîr-ü emî-
rühâ ve li-nî'm-el-ceyş-ü zâlik-el-ceyş" Yani Konstantaniyye (İs-
tanbul) feth olunacaktır. Zehî emîrdir emîri, zehî ceyş'dir o
ceyş".

Şu ahâdis-i vâridenin bu Pâdişâh-ı muazzamla eslâfı ve ah-
lâfının menâkıbı// hakkında olmak ihtimâli vardır.

Ve Ebû Dâvud'da Cedd-i âl-i Osmân'ın (Otman oğulları-
nın atalarının) zuhuru hakkında şu kavl-i nebî aleyh-is-selâm ri-
vâyet etmiştir ki: "Yahrüc-ü min verâ-in-nehr-i recel-ün yüka-
al-ü leh-ul-hâris-ü harrâs-ün alâ mukaddimetihî recel-ün yika-
al-e lehu mansûr-un yuvatî-u ev yümekkin-ü li-âl-i Muham-
medin sallâllâh-u aleyh-i ve sellim. Kemâ mekkenet-e Ku-
reyş-ün lin-nebiyy-i Sallâllâh-u aleyh-i ve sellim. Vecceb-e alâ
küll-ü mü'min-in nusretühû ev kaal-e i'ânetühû" Yani: Ve-
râ-ün-nehr'den kendisine el-Hâris-ü Harrâs-ün alâ mükaddime-
tihi ve Mansûr" denür bir âdem zuhur ider. Kureyş'in Hazret-i
Nebî S.A.S. e teshîl ve temkîn eyler. O da âl-i Muhammed
A.S.'a teshîl ve temkîn eyler. Nusratı yahud i'âneti her mü'min
üzerine vâcibdir).

Bu Hâris ile Harrâs Mansûr'un lakabı olmak ihtimâli var-
dır. Ve Rasulullâh'dan vârid olan akvâlerden biri de şudur ki :
"İzâhelek-e kistrâ felâ kistrâ ba'dehû ve izâ helek-e kayser-ü felâ
kayser ba'dehû vellezî nefsi biyedihi letünfakn-e künûzühümâ fi
sebîl-illâh" (Yani: Kistrâ helâk olursa ondan sonra kistrâ yoktur.
Ve kayser helâk olursa// ondan sonra da kayser yoktur. Nefsim
yedinde olan Allâh hakkıyçün anların hazîneleri fisebîlillâh in-
fâk olunacaktır) buyurmuştur.

İşte Kisrâ ve Kayser'i helâk olup emvâlleri de Ömer bin Hattâb ve Hazret-i Fâtih Sultân Mehmed Hân taraflarından infak olunmuştur. Bu bâbda vârid olan ahâdisden münfehim ola. Bu seyf ile fethedilen bu bilâd-ı muazzama'ya feth-i sâni olmaya-caktır. Ve "Gurer-ül-esmân Fimen tevellâ Mısır-a min Mülûk-i Al-i Osmân" tarihinde, Selâtîn-i âl-i Osmân menba'ı aslîsi Hicâz'ın samîmî Arab'ındandır (???) ve her bir şey'in samîmî-hülâsası demektir. Arab'ın hülâsası da Kureyş'tir. ki Anım olan Ehl-i Beyt'tendir. Kureyş'in Hülâsası dahî Peygamberimiz Efendimiz Hazretlerinin ebnâ'ı Hazret-i Hasan ve Hazret-i Hüseyin ve zürriyyetleri ki hâs olan Ehl-i Beyt'dendir. Zamân-ı kadimde Ehl-i Beyt'ten bizim ceddimiz Ali-yyül-Medenî Medîneden Bağdad'a ve Bağdâd'dan Malatya'ya geldiği gibi ve yine Ehl-i // Beytten evlâd-ı Hz.Hasan ve Hz. Hüseyin'den bazılarının Hicâzdan bilâd-ı Rûn'a ve Maverâün-nehr'e geçmiş oldukları da elde mevcûd olan kütüb-ü ensâb ve tevârihte mezkûrdur. Ve Ehl-i Beyt'ten ekâbir-i ehl-i keşf ve ayân ve erbâb-ı ilm-ü akl-ı salîm ile diğerleri teşyîd-i menârı devlet-i aliyye (devlet-i aliyyenin binasını yükseltmek) ve takviye-i saltanat-ı seniyye emrinde dâimâ ve hâlen sâ'idirler.

Muhyiddîn-i Arabî'nin (Şecer-tün-Nu'mâniyye) üzere tahrir ettiği şerh de mâsebak'ta zikr olunduğu vecihle Al-i Osmân'ın (Otman oğullarının) âhir vakte kadar bâki kalacağını te'yîd eder.

Fakat asrımızda ehl-i keşfın nedretiyle beraber takviye-i Saltanat-ı seniyye emrinde ihtimâm etmez olundu.

Ve bir vâfir dâire-i istikametten hâric eşhâstan bir takım muğayyibât hakkında sâdır olan te'sîr ve nutk-u mücerred onların vilâyetlerine delâlet etmez. Zîrâ ehl-i te'sîr sınıfı sınıftır. Kimi az yemek ve az içmek gibi riyâzetle ve kimi tahayyülâtla kimi rûhâniyyet ve Cânla kimi şeyâtin ile, kimi te'sîrât-ı esmâ ile Kavâid-i hisâb ile istihrâc suretiyle kimi hilkatiyle rûhunun// te'sîriyle kimi i'tikad iledir. Fakat bunlar ashâb-ı makaam-ı a'lânın indinde hâiz-i şeref değildirler.

Ehl-i makaamat-ı ulyâ ibâdât-ı şer'iyye ile Allâh'a kurbiyyetleri sebebiyle kâffe-i mükâşefât ve te'sîrâta vâsıl olurlar. Onların evliyâullâh oldukları zamanlarında bulunan meşhûr evliyâların şehâdetleriyle muhakkaktır. Zirâ bir zerre istikamet bin kerre kerâmetten hayırlıdır.

Bir kavın su üzerinden yürümüş olduğu hâlden kendilerinden efdal olanlar Kerbelâ gibi susuz olmuşlardır. Nazar eyle de gör görebilir isen. Kevndeki kâffe-i mevcûdâtın birer gûnâ te'sîrâtı vardır. Onları bilen birçok acîbeler istihrâç ider. Fakat bu istihrâç ile evliyâullâh'dan bir velî olmaz. İşte bunları anlamalı da hazer itmeli.

Bad-el-hazer kutubları kutub gavsleri gavs eden o minhâc-ı müstakıyme yani Şerî'at-ı garrâya temessük itmeli. Bu temessük te âsar-ı Ehl-i Beyt ve ashâb ve tâbî'ine ittibâ' suretiyle olur. Tarikat-ı aleviyye bu ittiba'dır. Şiir:

"Ricâl-ün semû b-is-sıdkı a'lel-menâzil-i / Al-el -min-hec-il-esnâen /// bi-seyr-il-mehâfil-i "Yani: Onlar öyle ricâldir ki menhec-i müstakıym (doğru yol) üzre seyr-i mehâfil ve sdk ile i'lâ-yı menâzile i'tilâ ittiler.). "İbâd-ün safû billâh-i v-estağre-kuu bihi/ ile istiğrak itmiş ba'd-e mahv-iz-zünûb (suçlarını yok ettikten sonra) ifnâ-yı nefis ile ibkâa-yı amel itmiş ibâd'dır). "Tecvhere-til-esrâr-ü minhüm ve kad alve/ Makaam-en alâ fil-mecd-i esn-il-menâzil) (Yani: Esrâr-ı bevâtın anlardan münevver olup indallâh a'lâ-yı menâzile i'tilâ etmiş bir makaama irtikaa ittiler)." Hazû bi-itbâ'il- Mustafâ fetese-saykalet/ Mezâyâ kulûb-in eşrakat bil-fezâil-i"), (Yani: Eser-i mustafaviye iktifâ ile (uyma ile) fâiz olup mezâyâ-yı kulûbu da envâr-ı fezâil ile işrâk itti). "Ve esrâ ileyhâ min nevâkîh-ı sırrih-in Avâtîh-a teslîm-in mâ lehâ min memâsil-i" (Yani: Hz.Nebî S.A.S. ziyâ-yı fazîletle münevver olan o kulûbe revâyih sırrından bî-nazîr avâtîf teslîm tesyîr buyurmuştur). "Ve imdâdühâ min feyz-i bahr-i kemâlihî/ Midâd-ü tahâ hetâluhu b-il-fevâzıl-i" (Yani: Hz.Peygamberin// feyz-i bahr-i kemâlinden olan onların imdâd-ı kulûbu dâimâ fevâzıl ile hetâldır). "Zeket minhüm-ül-esrâr-ü ma'a

küll-i hâzır-ın / Ve meşrebühüm yezrî" (Yani: esrâr ve hazır olanlardan iktisâb-ı fazl ve kemâl ittiler. Meşrebleri ise tayyib menâbi'a karşı sûret-i müstağniyânede bulunacak kadar azûbet-lüdür.).

El-hâsıl, bünyân-ı erkân-ı merâtib-i ulyânın esas-ı adîm-ül-îndi-râs ve menâkıb-ı celîlenin en başlu hilye-i zînetbah-şası eslâf-ı salâh-ı ittisâfın kıdem-i feyz-i ilm-i Hazreti Fahr-i kâ-inât ve Seyyid-i mevcûdât aleyh-i efdal-it-tahiyyât Efendimize it-bâen sâlik oldukları şâhrâh-ı fevz-ü felâh revân olmaktadır ki ku-lun maksadına hâil olan nice giceleri geçüp aşup semt-i maksû-da ve ol makaam-ı akdesiye dâhil olmak için en yakın bir cadde-i vusûl olduğu vâreste-i delîl ve burhândır. Hele bunun hûlâsâ-i mücmilesi ise tahsîl-i ulûm-u diniyye ile ihlâsı amel itmek ve sî-ret-i seniyye-i hazret-i peygaberîye seyr ve sülûk cylemek ve ah-lâk ve şemâilî tehzîb birle kalbi her nevi'rezâil ve şâibelerden pâk tutmaktan ibaret olduğu bî reyb-ü gümândır. Sudûr-i izâm-ı sahabe-i kirâm (aleyhim rıdvânüllâh-il melik-ül-allâm) şu ta-riyk-ı sa'âdet ve nehc-i istikaamete sâlik ve karn-e ba'de karnin tâbi-în ve tebe-i tâbi-în dahî // anlara iktidâ-ya münhemik ola-geldikleri gibi sıbt-ı celîl-i Peygamberî Hz.Hasan ve ceddimiz Hz. Hüseyin Efendimize şeref-i nisbetleri derkâr olan ve Me-dîn-i Münnevver'e Kûfe'ye ve andan Bağdad' ve Malatyaya ve andan Hamid sancağına evvelâ muhareb ve sonra tavattun idüb sâkin bulunan Sâdât'ı aleviyyûnun sîret-i marziyye ve ahvâhl-i pesendîdede cemî' akrane fa'ik ve bihamdihî Ta'âlâ tariykat-ı aliyyeleri akvem (çok doğru) ve a'del (çok âdil) tarâik cümlesin-dendir.

Cenâb-ı Hakk'ın takvâ ve merzâsı (hoşnutluğu) üzerine mü-esses ve sâlikin sırr-u cehrinde (gizli ve açık hâlinde) kitâb ve sünnet ile müeyyed olup âdâb-ı şerâ'at-ı Muhammediyyeye he-lal verecek her türlü ahvâl ve atvârdan ve mülâhazât-ı hakayık-ı gaybiyyeye hâil olacak her nevi' zuhûrâta firîfte (aldatılmış) ol-maktan müberrâ olduğu gibi câlib-i mahzûr-u inkıbâz-ı havfin-den yahut dâ'i-i gurûr-u inbisât-ı ricâldan mahfûz idüğü şübhesiz-

dir.

Nasıl öyle olmasun ki husûs ve senedât-ı sahiha ve mu'tebe-re ile sâbit olan işbû tarykat-ı aliyye-i Aleviyyeden evlâd ve ah-fâdı necâbetkârân âbâ ve ecdâd-ı fazîletmendân ve anlar dahi Rasûlullâh Efendimiz cânib-i celîl-il-menâkıb-ı cenâb-ı risâlet-penâhîlerinden alız ve telâkki itmiş ve bu cihetle lâ reyb şâibe-i tahrîf ve tahvîl ve tağyir ve tebdîlden münezzeh ve masûn gel-miştir.

Bu tarykat-ı aliyyeye sülûk idenlerin aksâ-yı âmâl-i hayr-iş-timâlleri ise istikbâl-i nefehat-i kudsiyyeye bir isti'dât kazanmak ve takrîben ilâllâh-ı Ta'âlâ kâffe-i evkaatını icrâ-yı tâ'ata hasr ve kasr ile tezyîn-i sahîfe-i ibâdet ve sîret-i seniyye-i Nebeviyye-yi aled-devâm itbâ'a nefis-i emmâre'yi icbâr ve bil-ihisâr kâffe-i ahlâk-ı reddiyye ve ahvâl-i mütebeddi'adan ve rûsûm ve evzâ'-ı tebdil-i kıyâfet ve tağyîr-i hey'et-i cem'iyyet ile tezâhürden// te-baud ve nefretle tenmiye-i a'mâl-i sâlihaya sarf-ı nakdîne-i ictihâd itmekten ibârettir. Bu tarykat-ı Aleviyyeye mensûb olanla-rın ekserisi kütüb-ü mutavvele'nin (uzn kitabların) istî'âb eyleye-meyeceği nice keşf-ü kerâmât ile takrîm edilmiş olup mamâfih bunlar hakikaten a'zâm-ı kerâmet sayılmağa lâıyk olan istika-met çâresinden zerrece inhirâf itmeyüb dâimâ vakıf-ı ber-ka-dem-i sebât bulundukları cihetle livâ-yı kerâmet-ihtivâ-yı vilâyet dergâh-ı şerîflerinde menşûr ve mütemâdî ve şümûs-ı hidâyet ve reşâdet bu asâbe-i celîle içinde şa'sa'abâş hazr-ü bâdi olarak bu sebeble ümenâ-yı hazâin-i esrâr-ı İlâhiyye ve eşî'ası aks-endâz-ı âlem-i mevcûdât-ı akmâr-ı nûrâniyye olmuşlardır.

Ve niceleri de ictihâd-ı mutlak mertebesine nâil ve sıddıy-kıyyet-i kübrâ maksamına vâslı her ân ve her zamanda ilmiyle âmil bulunduğuna nazaran Hak Subhânehû ve Ta'âlâ bu zevâtla-rı bilmedikleri ilm-i âliye mazhar maksad-ı a'zam sayılan ilm-i Ledünnî ile hünerperver eyledi.

Arzû ve a'mâlleri sermâye-i şeref-i bî meyn (yalan) ve inâ-yet-bahşâ-yı sa'âdet-i dareyn olan ulûm-u hakikat ve âhiret ve sülûk-i taryk-ı fevz'i refik-i nihâc ve istikamet olub ilm-i cedel fıkıh ve nahiv ve emsâli ulûmun fezâili müsellemler ise de olkadar

heves itmezlerdir. Zîrâ Hazret-i Rasûlullâh irtihâl-i dâr-ı bekâa eyledikleri zaman nice ashâb-ı kirâm bırakmışlardır ki herbiri ilm-i ulûm-u îlâhiyye ve şema-i âfâk-ı mu'arif-i Rabbâniyye olup evsâf-ı celîl'e bâliğ olmak on onbir kişiden ibâret idi.

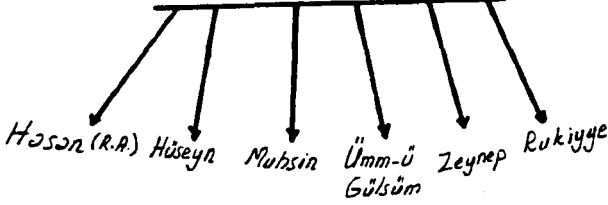
İşittin ya işte bu ashâb-ı celâdettin seyr-ü sîretleri tahrîr idilür ise himem-i celîleri tadrîs ve te'lîf ve münazara ve iftâ ve kazâ gibi şeylere ma'tûf olmayub ancak tefekkür ve cihâd-ı ekber ve asğar ve havf-ı Hudâ'ya ve murakabe-i zâhiriyye ve bâtınıyyeye ve hafâya-yı shevât-ı nefsâniyyeyi teftîş ve kal'a ve bu gibi nâfi' ve mahmûd ulûm-u bâtınıyyeye munhasır ve masrûf idüğü bedâhaten zâhir ve nümâyan olur. Lisânı fasih ve muarreb bir kimsenin kalbi peltek olursa Hak Suphânehü huzûrunda fesâhat-i lisâniyesinin ne faydası olur.

Ve Hazret-i Fahr-i kâinât Efendimizden Hz. Alî'ye ve ondan da Sıbt-ı Peygamberî ki ferzend-i âlisi Hz. Hasan ve Hüseyin'e ve böylece ekâbirden ekâbire ve imâmdan İmâma ve vâlidinden vâlide bit-teselsül nihayet şimdiki hâlde şerefyâb-ı verâset-i Muhammediyye ve Post-nişîn-i irşâd-ı tarîkat-ı aliyye olan Alevî zadegânına rehîn-i ittisâl olan tarîkat-ı aliyye-i mezkûre müşârî-ileyhime sûret-i teselsülünü işbû şecerede beyân ittim.

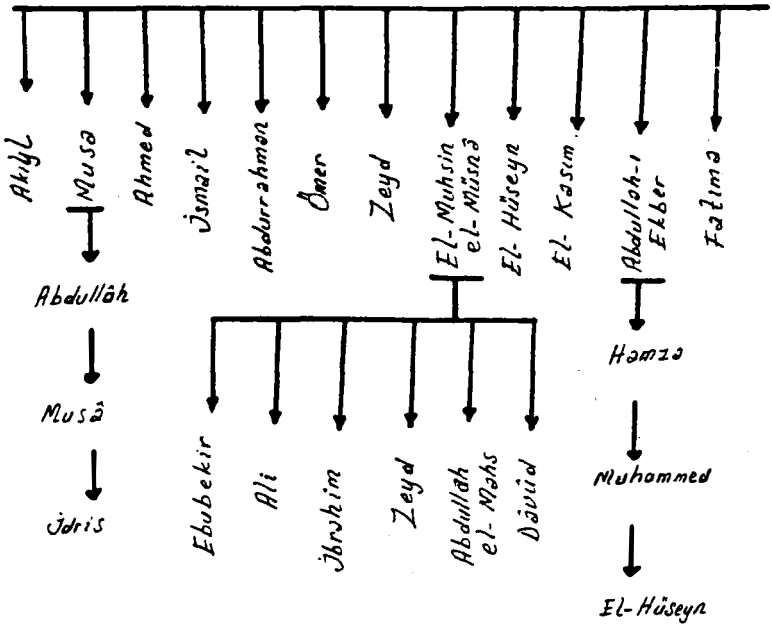
Habl-i muvaffakiyyetini müşârü-ileyhimin rişte-i adîm-ül-in-sırâf rüşd ve faziletlerine rabt eyleyenler lâ cerem bu sülâle-i aliyyenin kâffe-i erkânına ma'nen mensûb ve vâsıl ve hâlen ve istikbâlen mazhar-ı sırr-ı hafî olmağla müsta'id olacağı bî-iştibâhdır.

Bu aleviyyûnun ba'zıları bu tarîk-ı âlîde teşmîr-i sâk-ı cid-ü ictihâd (kolu sıvayub çalışmağa) itmekte rehîn-i kusur olmuş ise de ancak zülâl-i sırr-ı celîl abâ ve ecdâd tarafından evlâd ve ahfâdın urûk ve a'sâbına sârî ve eğerçi ebnâ-yı tarîk içinde hâsıl ve meşhûr ve meydân-ı sülûkte sabık ve mesbûk zuhuru tabîî ise de ma'mâfih avâtıf-ı celîle-i Peygamberî cümlesine şâmil bulunduğ ve harem-i muhterem-i risâletpenâhî'ye ilticâ idenler dahi rehîn-i emn-ü âmân olacağı bî-reyb-ü gümândır. Zîrâ bedîhîdir cinsin mişvârı galine tâbî' ve fer' dahi bittabî' asla raci' olur. Ve herkes gerek dünyada ve gerek ukbâda sevgilisiyle bulunur. Hâkezâ evlâd-ı Alî../

H2. Ali ve Fâtıma evladı

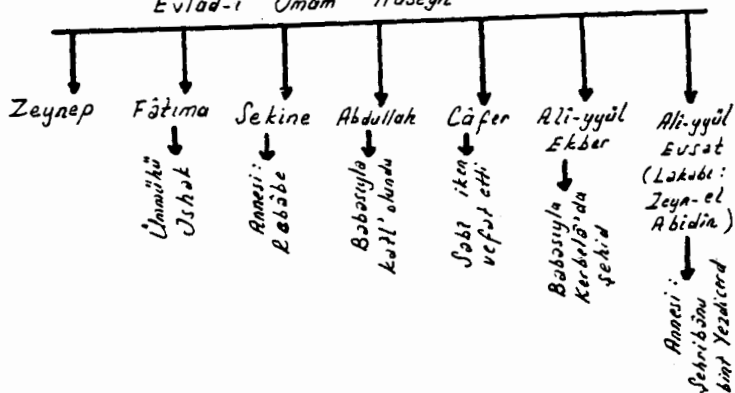

İmamı Hâsân Evladı

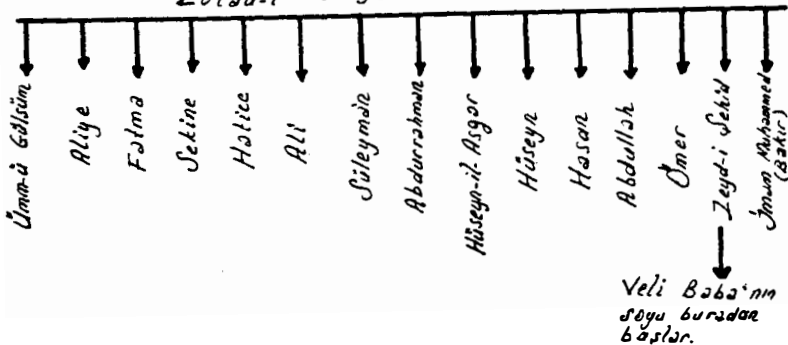

Snur
70
74

Evlâd-ı İmâm Hüseyin

Evlâd-ı Zeyn-el Âbidin

Çeviri

İmâm Hasan hazretlerinin künya-i şerîfleri Ebû Muhammed'dir ve lâkablâri Takıyyeddîn ve Seyyid'dir. Velâdetleri Hicret-i Nebeviyyenin üçüncü senesi Ramazân-ı şerîfin onbeşinde Medînei Münevverede vâki' olmuştur. Fark-ı serinden (başın tepesinden) Sîne-i şerîfesine varıncaya kadar Rasûlullâh Efendimize eşbeh (benzer) idiler. Hattâ bir gün Ebûbekr kucağına alup "Fedâk-e ebî ve ümmî şebîh-ün binebî lâ bi-Alî" yani : Babam anam sana kurbân olsun yâ Hasan, sen Nebî aleyhis-selâma benzesin, baban Aliye benzemezsin" demiştir.

İmâm Hasan hazretleri Rasûlullâh Efendimiz hazretlerinin dâr-ı bakaa'ya teşrîf buyurduklarında **yedi yaşında imişler**. Badehû otuz sene vâlid-i mâcidleri ceddimiz Hazret-i Alî ile olmuşlardır.

H. Alî K.V. // dahî irtihâl buyurduktan sonra kendü kendüye olmuşlardır.

Badehû irtihâl-i dâr-ı bakaa buyurmuşlardır. Bu sûrette ömr-ü şerîfleri elliye sene olmuş olur.

Ve müddet-i ömründe haylice ihtilâf olunmuştur. Sebeb-i irtihâli tesmîm ile olmuştur ki Cu'da bint Eş'as hâtûn, Muaviye'nin iğvâsıyla, bu işe cesaret itmiştir. Ve imâm Hasan hazretleri ayâlinin gadrile irtihâl-i dâr-ı bakaa ideceğini bilmişdi. Zîrâ çok hâtunlar aldı, ekserîsine talak virdi, bu kesret-i talakın sebebi, sebeb-i şehâdet olacak zevceyi arar idi ki tez beni şehîd it-sün. Görür idi ki bu ayâlde muhabbet var, bu şehâdete sebeb olmayacak, ana talak virir idi.

Âkıbet Cu'de bint Eş'as'ı buldular, ve tavrından aradığı olduğunu idrâk buyurduktan ana talak virmeyüb müddet-i medîde şehîd idinceye dek zabtetteler. Ve nihayet şerbet-i şehâdeti anın elinden nûş ittiler.

Cedd-i a'lâmız İmâm Hüseyin, İmâm Hasan'ın mesmûm olduğunu görünce Yâ ahî bu işi kimden gümân idersin buyurdular. İmâm Hasan da gümân ittiğimi söylesem i'dâm ider misin? Beli iderim buyurdular. Cenâb-ı Hakk'ın azâbı senin azâbından büyüktür, Mevlâ nice bilürse öyle itsün, buyurdular.

(M e b h a s - i M u a v i y e):

Muaviye bin Süfyân bin Harb mülûk-u Emeviyyenin birincisidir. Kendisine hicretin kırkıncı senesinde beyt-i mukaddeste bi'at idildi. Ondokuz yıl üç ay icrâ-yı hükümet eyledi. Hicretin altmışıncı senesinde yetmiş sekiz yaşında öldü. Şâm-ı şerifte defa olundu. Lâkin Timurlenk Şama geldiğinde kabrini yıkup belusuz itti. Bu Muaviyenin oğlu Yezîd'in oğlu Muaviye // Mülûki Emeviyyenin üçüncüsü idi, kırk gün makaam-ı hükümette bulundu, munsif bir adam idi. Bir gün minbere çıkarak eb ve ceddinin bazı ef'âl-i kabâyihini tizkâr ile "Eyvâh ben onların üçüncüsü oldum" diye ağladıktan sonra riyâsetten fâriğ olduğunu ilân eyledi. Maksam-ı inzivâya çekildi.

Halbuki ise mezkûr Süfyân ve oğlu Muaviyenin Ehl-i Beyte karşı bunca kabâyihe cür'etleri saltanatı evlâdlarına bırakmak idi.

İki sene dokuz ay Yezîd-i ewel bin Muaviye-i ewelde ve kırk gün Muaviye bin Yezîdde bâki kalup Muaviye-i Sânînin terk-i hilâfetiyle Mervân gazab itmıştır.

MUHAMMED (S.A.V.) BUYURDU

"Yüzünü bana gösterme, sevdiğimi katledeni sevmem"

Ve Süfyân Hz. Hamza'nın İslâmından ewel tarafında Hamza pehlivân gibi şecî' var deyu iftihar iderdi. Hz. Hamza'nın İslâmı mü'minlere büyük bir eserret olmuştur. Uhud gazasında çok bahadırılık idüp nice düşman-ı dîni yerlere serdi. Ba'dehû Vahşî denilen Habeşînin pusudan attığı bir harbe ile şehîd oldu. Vahşî Şehîd-i müşarü-ileyhânın sadrını yarup ciğerini çıkarup Muaviyenin anası ve Süfyân'ın karısı olan Hind nâm kâfireye takdîm ettiğinde fevh-al-gaaye sevinerek ciğeri kemâl-i hırs ile ağzına alup çiğnemiştir. Bu sebepten o mel'ûn Hind'e (Âkil-tül-ekbâd) ve (Ciğer-hâr) denilmiştir.

Vahşî sonradan müslüman olarak gazalarda bulunmuştur. Ve Peygamberlik da'vâsında bulunan Müseyleme-tül-Kezzâb'ı yine o harbe ile öldürmüştür. Hattâ kabl-el-İslâm hayr-ün-nâs ve ba'del-islâm şerr-ün-nâs olurdum demiştir.

Bu Hz. Hamza'nın irtihâli İslâm için bir büyük musibet olmuş idi. Müşarün-ileyh "Seyyid-iş-şühedâ" ünvâniyle yâd olunur. R.A.

Katil-i Hamza Vahşî, müslüman oldu, Resûlullâh Efendimiz ana" Yüzünü bana gösterme, sevdiğimi katledeni ben sevmem" buyurdu.//

Ve Ali bin Hüsey'n'den mervîdir ki: Bir gün Ramazân-ı şerifte Rasûlullâh Efendimiz Hutbe okurken şiddetle ağladı. Ali su'âl ittikte buyurdu ki "Yâ Alî, bu ayda Süfyânîler senin kanını halâl addidecekler. Halbukise sen namaz kılmak istersin. Evvelîn âhırîn'in ziyade şakisi ve Salih Aleyh-is-selâmın nâkasını helâk idenin ana-baba bir karındaşı sana inbi'âs olup (gönderilüp) başından kılınc ile darbedüp bu sakallarını kanlar ile boyayalar. Yâ Ali, seni katleden beni katleder. Ve sana buğzeden bana buğz eder. Ve sana sebbiden bana sebbider. Sen benim nefsim gibisin ve evlâdlarımın baba ve kızımın zevcisin" buyurup ve mubarek dişleri Süfyân ile muharebede şehîd olmuşken Rasûlullâh Efendimiz ezâlanmaz mı?

Bu Ebû Süfyân bin Harb sanâdîd-i Kureyşdendir. Peygamberimiz Efendimize, Kureyşî'ye ilân-ı husûmette Mekke-i Mükkerreme'yi fethedinceye kadar devâm itmiştir.

Hicretten sekiz sene sonra Hudeybiye sulhunu tecdîd için Medînei Münevvereye gittiği vakit kibâr-ı ashâb-ı kirâma müraca'at ittiği hâlde kimseden yüz bulamamış idi.

Nihayet Hz. İmâm Alî'nin lâtifapervâzâne bir ihtârı üzerine meydâna çıkarak: "Ey nâs, ben iki tarafı dahi ahd-ü âmâmım altına aldım, kimse benim ahdimi bozmaz zannederim" diye ni-dâ itmekle kendisine kimse ehemmiyyet vermediğinden gülünç olmuş idi.

Hz. Abbâs'ın himâyesi altında hayme-i Rasûlullâh'a gider.

Mekke üzerine yürümüş olan oniki bin ehl-i îmândan müteşekkil İslâm ordusunu görünce şaşkına dönmüş idi.

Huzûr-u Nebevîde güç hâl ile (Lâ İlâh-e İllâllâh) diyebilirdi. Tasdik-i nübüvvette ise bütün mütereddid bulunuyordu. Halbuki Ömer yalın kılınç çadırın hâricinde dolaşmakta idi. Hz. Abbâs kendisine "Daha duruyor musun? Aklını başına devşir, Ömer dışarıda kılıncını sıyırmış bekliyor, başını kesmek için fırsat gözediyor" yollu bir takım ihtârât-ı müdhîşe üzerine Ebû Süfyân bin Harb dahî // (Muhammed Rasûlullâh) dimeğe mecbûr olmuştur. Hicretin otuzbirinci senesinde seksen sekiz yaşında a'mâ olduğu hâlde ölmüştür.

Muaviye'nin babası budur. An samîm-il-kalb bunlar İslâm itmemişlerdir. Zîrâ adavetleri bâkii idi. Va Yezîd aleyh-il-lâ'nin önüne re's-i Sultân-üş-şühedâ ceddîm İmâm Hüseyin götürüldükte: "Elhamd-ü lillâh gazve-i Bedirde katl olunan âbâ ve ec-dâdımın kanlarını bugün âl-i Ahmedden aldım" demesi delîli kat'îdir.

Ve hicretin dördüncü senesinde dühât-ı ashâb-ı kirâmdan (ashabın dâhi, yüce fikirlilerinden) olan Amrû Ayyâr şeca'at ve çâlâkî ile ma'rûf idi. Mezkûr Ebû Süfyân tarafından Peygamberimiz Efendimizi i'dâm etmek me'mûriyyetiyle Medîne-i Münevvereye gönderilmiş olan bir şahıs ele geçirilmiş idi. Bunun üzerine dahî Hazret-i Rasûlullâh Efendimiz Ebû Süfyân'ın işini bitirmek üzre Amrû Ayyâr'ı ansâr-ı kirâmdan Seleme bin Eslem refakatıyla Mekke-i mükerreremeye gönderdiydi. Amru'nun bir devesi var idi. Refiki olan Seleme bin Eslemi dahî ana bindirdi. Mekkeye tekerrüblerinde Amrû devesini iki cebel arasında bağlayub bıraktıktan sonra Seleme'ye haydi gidelim Ebi Süfyân'ı öldürüverelim, didi ise de ibtidâ varıp beyt-i şerîfi tavaf idüp ikişer rek'at namaz kılsak dediğinde birlikte gidüp tavaf ittiler ve namaz kıldılar.

O esnâda Ebû Süfyân'ın oğlu Muaviye Amru'yu görerek tanıdı. Telâş ile "işte Amrû Ayyâr" diye bağırdı. Amrû zâten sahib-ülvakâayi' korkunç bir adam olduğundan bu nidâyı işiden-

ler" o, buraya elbette bir su'-i niyyetle gelmiştir" diyerek koştular. Amrû arkadaşına: "işte benim sakındığım şey bu // idi. Gördün ki artık Ebû süfyânı öldüremeyiz, başımızın çâresine bakalım" didi. Hemân birlikte kaçtılar Mekke haricinde bir dağa çıkarak bir mağaraya girdiler, gece orada kaldılar. Amrû'yu aramağa çıkanlardan Osman bin Mâlik-it-Temîmî sabahleyin at üzerinde mağaranın önüne geldikte Amrû hemen sıçrayup hançer ile anı urunca Osman can acısıyla öyle feryâd itti ki Mekke'den işidildi. İşidenler koşup gelmekte iken Amrû yine mağaraya girip saklandı. Osmânı son nefeste buldular "Seni kim urdu" didiler. Amrû cevabını müteakip cân virdi. Amrû mağaradadır, diemedi.

Amrû, refikine arayıcıların arkası kesilsün de öyle çıkalım, didi. İki gece dahı orada kaldılar. Çıktıklarında Seleme deveyi bularak binüp Medîneye gitti. Keyfiyyeti huzûr-u Nebevîye arzetti. Amrû ise bir hayli yol aldıktan sonra yine bir mağaraya girüp gizlendi.

O aralık Benî De'il kabilesinden bir çoban mağaraya girerek Amrû "sen kimsin" deyüp "Benî De'ildenim" cevabını alınca yan yattı. Derken ömrü oldukça müslüman olmayacağını ifade eder bir şi'ir okumağa başladı. Amrû hemen anı i'dâm eyledi. Çıkıp yola düzüldükte Nebi-yyi ekremin ahvâlini tecassü için rüesâ-yı Mekke tarafından çıkarılmış iki câsûsa tesadüf itti. Birini ok ile urdu, öldürdü. diğetine tuttu. Huzûr-u âlî-i Peygamberîye götürdü.

Rasûlullâh Efendimiz bu vakayî'n da vâkıf olunca tebessüm iderek Amrû'ya du'â buyurdu.

Amrû Ayyar'ın böyle nice işleri olduğu gibi Ebû Süfyân'ın da zevcesi Hind, Hz. Hamza'nın ciğerini // yedi.

MUAVİYENİN ÖLÜRKEN OĞLU YEZİDE VASIYETİ

Kendi Muaviye'nin Amr-ibn-i Âs vasıtasıyla Abdurrahmân bin Mülcem'i kandırdı. Hazret-i Şâh-ı vilâyeti şehîd ittirdi. Ve Cu'de bint Eş'as, Mervân vasıtasıyla Elmâs sûde'yi içirüp İmâm Hasam Şehîd ittirdi. Ölürken oğlu Yezîd'e vasiyyet idip "Ben Alî'nin, Hasan'ın işini bitürdüm, cümle memâlik sana bi'at ittirdüm. İmâm Hüsey'nin işini de sen bitür" diye vasiyyet eyledi.

Bunların Bâği oldukları hadîs-i şerîf ile sâbittir. Zîrâ Ammâr ibn-i Yâser havaass-ı ashâb-ı kirâmdandır, Peygamberimiz Efendimiz müşârün'ileyha "Setaktülük-el-fi'tet-il-bâğiya-ti" yani seni ehl-i bağı gürûhu katledecektir" buyurmuş idi. Pîr olduğu hâlde Sıffıya melhamesinde bittabi' Hz. İmâm Alî K.V. tarafında bulundu. Meydâna girüp şi'ir okuyarak merdâne cenk itti. Bir aralık mecrûh oldu. Kölesinden su istedi, kölesi ana bir bardak süt verdi. Ammâr bardağa bakıp Tekbîr getürdükten sonra "Saddaka Rasûlullâh" didi. Hakikat hâlden su'al ittiler. Hz. Peygamber bana Yâ Ammâr, dünyada senin son nasibin süt olacaktır, buyurmuş idi cevabını virdi o esnâda teslim-i rûh itti.

Hz. Alî Efendimiz anın başı ucuna gelerek ba'd-el-istir-'(istirca': Keder ve belâya uğradıkta "İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râci'ûn" diyerek tevekkül göstermek) "Ammûr'ın irtihâlinden gemnâk olmayan zevk-i İslâmdan behredâr değildir" buyurdu.

Ammâr şehîd oldukta Abdullâh bin Amr-ibn-i-Âs Muaviye-ye, Ammâr'ı öldürdüler diye haber virdi. Muaviye de "Öldürdülerse ne gam çekeyim" didi. Abdullâh bin Amr-ibn-il-âs, Hz. Peygamberin ana hitâben "Seta ktülük-el-fi'tet-il-bâğiye-tu" // buyurduğunu işitmedin mi?" didik'te Muaviye : "Anın kaatili biz değiliz. Bu cenge getiren Alîdir" te'vilini dermeyân eyledi. Abdullâh bin Amr-ibn-il-Âs, öyle olunca Amm-i Rasûlullâh olan Hamza'nın kaatili Vahşî olmayub Hazret-i Peygamber olmak lâzımgelür, zirâ Uhud gazvesinde Hamza'yı getüren Rasullâh Efendimiz idi deyince Muaviye mebhût oldu. Mebhût Nemrûd gibi.

Ve âşık-ı Rasûlullâh olup Ümmetime şefa'at itsün deyû hırka-i sa'âdetini Efendimizin kendisine gönderdiği kibâr-ı Evliyâ-ullâh'tan Üveys-ül-Karanî hazretleri dahî melhame-i Sıffiya'de bulundu. Anı dahî Muaviye tarafından şehid eylediler.

Ammâ İmâm Hasan muhabbet-i Hz. İmâm Alî cenâb-ı Fâtıma-tüz-Zehrâdan hicretin üçüncü yılında Ramazan evâsıtında Medîne-i münevverade vücûda gelmiş olan hafıd-i celîl-i Peygamberidir ki kurre-tül-ayn-i ümmettir. İmâm Hüseyin Efendimizin büyük biraderidir. İmâm Hüseyin ile İmâm Hasan (Haseyn) ve (Sıbteyn-i mükeremeyn) ve (Seyyid-i Âşiyân-ı Ehl-il-cenet) unvânlarıyla yâd olunurlar.

Müslimînden iki fırka beynini islâh ideceği bir hadîs-i şerifi buyurulmuş idi. Hz. Murtazâ'nın şehâdetinden sonra bîvefâ Kûfi'lerin teşvikiyle Şâm üzerine ordu çekmiş ise de Enbâr nâhiyesinde Şam askeri karşıladığından ve zât-ı âlîsi bu yolda sefk-i dem (kan dökmek) istemediğinden Muaviye ile beş şart üzerine, Muaviyenin teklîfi vecihle hicretin kırkbirinci senesinde hakk-ı hilâfetini ana terkitmiş, ve ol şartlardan evvelkisi şart: Minberde Hz. Alî K.V. ye lâ'n ve şetim (la'net ve söğmek) olunmaya, ikincisi: İmâm Hüseyin Muaviye'ye tebaiyyet itmeye, ve Biat teklifinden mu'âf tutula. Üçüncüsü: Şâm vâlisi Muaviye yerine kimseyi kaimmekaam // kılmayub andan sonra İmâm Hasan Halife-i Rasûlullâh ola. Dördüncüsü: Hz. Ali taraflısı olan ba'zı ricâl Muaviye tarafından incidilmeye. Ve hapishanede ise koyverile Beşincisi: Her sene İmâm Hasan Basradan ikiyüz bin gurus ala. Zîrâ Şâh-ı vilâyet şehîd oldu. Yirmi iki evlâd ve dört nisâye sekizyüz gurusluk malı kaldı. Bu sebepten Evlâd-ı Alî cümlesi fakıyr idiler. Lâkın muaviye bu beş şartın dördünü kabul ittim. Beşincisi olan La'n-ı Alî ve sebb-i Alî olmamak kabil değildir. Meğer ki İmâm Hasan kanğı cami'de bulunur ise o cami'de sebb ve la'n-ı Ali olunmasun, başka olmak mümkün değildir, didi.

Hâh-ı nâhâh (ister istemez) tarafeynden kabûl ittiler. Ba'de hû dâiresi halkıyla Medîne-i Münevveraye giderek kûşe-i inzivâya çekilmiş idi.

ŞEYTAN İLE YILAN, MUAVİYE İLE YEZİT

Şeytân, yılan ile arkadaş olup Âdem'i cennetten çıkardığı gibi, Muaviye de Saltanatını oğlu Yezîd'e terketmek tama'ına düş-tü. Bir miktar elmâs sûde' nâm zehirle Mervânı hicretin kırk do-kuzuncu senesinde İmâm Hasan Efendimizin haine zevcesi Cu'da bint Eş'as'a gönderdi. Cu'de Hâin müşâr-ün ileyh'i El-mâs sûde nam zehir ile tesmîm itmiştir. Baki'de medfûndur.

Hâlîm, kerîm, fâzıl, kâmil bir vücud-u mukaddes idi.

Ve **Hazret-i İmâm Hüseyin** Ebû Abdullâh, Hz. İmâm Alî ile cenâb-ı Fâtıma-tüz-Zehrâ'dan hicretin dördüncü yılında Şa'bâ-nın beşinci salı günü Medîne-i Münevvera'da vücûda gelmiş olan hafîd-i celîl-i Peygamberîdir ki Kurre-tül-ayn-i ümmettir. İmâm Hasan Efendimizin küçük biraderidir.

Muaviye evâhir-i saltanatında oğlu Yezîd için ahâliden bi'at aldığı sırada İmâm Hüseyin Efendimiz ile // Abdurrahman bin ebi Bekr, Abdullâh bin Ömer, Abdullâh bin Zübeyr hazerâtı bu-na muvafakat buyurmamışlardı.

Bunlardan ziyâde korktuğu İmâm Hüseyin R.A. olmağla Mu-aviye bin Süfyân bin Harb oğlu Yezîd-i pelîd, fâcir-i anîd vü-cûd-u habaset-âlûdiyla bigayr-i hakk'ın sadr-ı hilâfeti mülevves idüp "En-nâs-i alâ dîn-i mülûkihim" (Türkçesi : Halkın dîni pâdi-şahların dîni) mısdâkınca zamanında ashâb-ı fücûr kâmurân ve erbâb-ı dîn mübtezel ve mahâ (hakıyr görülür) olduğundan ma'dâ nûr-u çeşm-i hazret-i Fâtıma-tüz-Zehrâ ve ciğer kûşe-i Ali-yyel Murtazâ ve merdüm-ü dîde-i Mustafâ, sultân-üş-Şühe-dâ, serdâr-ı şehîdân-ı Kerbelâ Hazret-i Hüseyin bin Ali-yyel--Müctebâ katliyçün erâzili Arab'dan zîr-i livâ-yı menhûsuna müc-tami' olan âteş-nihâd-ı mütaba'at İbn-i Ziyâd ile Beriyye-i ciğer-sûz-u Kerbelâ'da hemrâh Hüseyin-i Mazlûm ile bulunan ashâb-ı Rasûlullâh'dan ma'dâ Ehl-i Beytten ve akrabasından onsekiz nu-

fûs-u zekiyyedir ki evlâd-ı Alîden ve evlâd-ı Hüseyin'den ve evlâd-ı Hasan'dan, ve evlâd-ı Abdullâh bin Ca'fer Tayyar'dan ve evlâd-ı Akıf bin Ebî Tâlib'den Abbâs ve Abdullâh ve Ca'fer ve Fâzıl ve Osmân ve Muhammed ve Ali-yyül-Ekber ve Abdullâh ve Kaasım, ve Abdurrahman ve Muhammed bin Sa'd bin Ebi Talib idiler.

Ta'ma-i tîğ-i elmâs-gûn-ı şehâdet ittiklerinden sonra ser-i sa'âdetmend-i Hüseyin-i Mazlûmu beden-i nezâketperverinden zulm ile cüdâ idüp Ehl-i Beytten perdenişin-i haremserây-ı iclâl olan havâtîn ve ebkâr ve etfâli zelîl ve hakıyr ve makhûr esîr eyleyüp perverdei zerrinsüvâr ve helhâl olan muhaddereler berhemzade-i zencîr olmağla gün görmemiş nâzenînân-ı kaasır-ut-tarf başı açık yalınayak yezîdperest olanlar ya'ni Yezîde tapanlar // râkib olmak vech üzre bunlar ise yayan envâ'-ı tezlîl ile tâ Şâm'a değin götürüb ol lâ'l-i gûşvâre-i benâgûş-i arş olan ser-i hûn-âlûd-u Hüseyin-i mazlûmu bir taş-ı zerrîn ile Yezîd-i mağrûr pişgâhına getürdüp, "Bi-hamdillâh gazve-i Bedirde küşte-i tîğ-i gadr olan ecdâdımın ve şair ekarib-i şecâ'at-nihâdımın intikaamını âl-i Ahmedden aldım" deyu fahr-i mübâhât eyleyüb hemân mecâlis-i tarab tertîb idüp iyş ve nû'sa meşgul olup ve ehl-i İmânın nevâibi ve ahzâmı kemâle yetüp fâcir ve fâsıklar atları ve develeri ayakları altında kaldığından ma'dâ hûn-u şühedâ-ı şu'be-i Şâh-ı merdân ile hâk-i siyâh-i zemîn-i Kerbelâ kat'-ı gülğûn ve seccâde-i erguvân-gûn olduktan sonra mülûk-i benî Ümeyye ki Muaviyeden ma'dası onuç kimsedir (1) Muaviye, (2) Yezîd, (3) Muaviye, (4) Mervân, (5) Abdûlmalik, (6) Velîd, (7) Süleymân, (8) Ömer bin Andül'azîz, (9) Yezîd, (10) Hişâm, (11) Velîd, (12) Yezîd, (13) İbrâhîm, (14) Mervân'dır.

Ol silsileden Ömer bin Abdül'azîz ve Yezîd'in oğlu ikinci Muaviye'den ma'dâsının leyl-ü nihâr endîşeleri tertib-i esbâb-ı fisk-ü fücûr ve îcâd-ı mukaddemât-ı şerr-ü şürûr olduğundan gay-

nı katl-i ashâb-ı Rasûlullâh'a bahane ararlardı.

Ve yarân-ı Seyyid-il-mürselîn hakkında bed sözler söylerlerdi. Ve mukarnas gûşlerine hatt-ı muharrar nişânla, el-iyâz-ü bil-lâhi Ta'âlâ, sebb-i vasi-i Seyyid-il-mürselîni nakş-ı kitâba tahsîn ittiklerinden mâ'dâ minberlerde ba'da-el-hutbe ziyade çirkin lâfzlar ile mukaffâ ve müseccâ' sebb ve lâ'n ittiklerinde karataşlar hâre arakrîz-i ıztirâb olup mecmû' hükümetleri doksan sene on aydır.

Birinci Yezîd Ben halîfe-i İslâm'ım iddi'âsında iken Medîne-i Rasûl-ü Rabb-il-âlemin // hakkında asâkir-i şekavet-me'ser gönderüp livâ-i menhûs ve ma'kûsunu Müslim bin Akabe'nin eline virüp üç gün üç gece Medîne-i Rasûlullâh'ı askerine bağışlayup sâye-nişînân-ı ravza-i Rasûl olan müslimîni katil ve nâmeleklerini nehb-ü gârât ve perde-nişîn-i ismet olan muhadderât-ı benâtı bildikleri gibi tasarruf idenlere Yezîd-i Lâ'in hazret-i Rasûlullâhdan hicâb itmeyüb "Âferin, yüzünüz ağ kılıncınız keskin olsun" deyüp terakkiler ve hil'atler virüp hûnküştegân-ı islâmla Medineyi boyadıktan sonra Velîd bin Abdülmelik denilen hınzîr-ı bî-dîn bir gün meclis-i lehv-ü tarab'da çeng ve nây esnâsında kulağına âvâze-i ezân-ı şerîf girüp mutribe-i meclis olan câriye-i ganiyesine ol mecliste nûdemâsı mahzarında zinâ idüp ikisi dahî cünüb idi. Gel imâmet eyle namaz kılalım deyu fermân eyledi.

Ve ol kahbe-i rûzigâr-ı sermestin ser-i menhûsuna imâmâne bir sarık sarub seccâde-i mihrâba geçürdi. Yani hem cünüb ve hem serhoş bir fâhişe-i rûzigâra imâmet ittirdi.

Cariye dahi her rek'atta bir nakış şî'ir okuyub selâm virdikte tekrâr kenâr-ı memihrâbta bir dahi zinâ idüb kahkaha-i istihzâi dîni dâimâ terâne-i meclis-i üns ittiğinden ma'dâ ol bî-dîn Velîd Melik sadr-nişîn-i tahtgâh-ı gurûr iken muhaf-i şerîften tefe'ül idüb "Ve hâb-e küll-i cebbâr-in anîd-in) (İbrâhîm Sûresi,

âyet:15) (Türkçesi: Ve her inatçı zorbâ hüsrâna uğradı)âyet-i ke-
rîmesi geldikte, tehevvr-ü Fir'avnîden gazabnâk olup, eliyâz-ü
billâh-i Ta'âlâ, evrâk-ı Mushaf-ı Kerîmi girîbânı î mânı gibi pâ-
re pâre eyleyüb cebbâr-ı Rabb-ül-erbâb ile husûmeti mutazam-
mın bu nazm-ı nâ-ma'kuulü inşa ve inşad eyledi:

Etû'ad-ü küll-i cebbâr-in anîd-in

Fehâ ene zâk-e cebbâr-in anîd-in

Îzâ mâ ci'te Rabbek-e yevm-e haşr-in

fekul Yâ Rabbî mezzakan-il-Velîd-ü//

Yani : Ey Mushaf, cebbâr-ı anîd deyu beni mi korkutursun?
İmdi ben ol cebbâr-ı anîdim ki mahşergâh-ı kıyamette Rabb'ine
vardıkta girî-bân-ı çâk'le feryâd idüp" Yâ Rabbî Velîd beni pâre
pâre itti" diye şikâyet eyle, demektir.

Böyle olan zındık-ı dalâlet-âyîn nice nice edesizlik ittiği gi-
bi bu Benî Ümeyye ümerâsından Haccâc-ı Zâlim-i bî-rahm ve
Bîdîn ibâdullâha şiddet-i ye's ile bir gadr edici olmağla hâverâ-
ı maşrıktan kırvân-ı mağribe gelince rû-yi zemîn zulmet-i zulmu
ile mâlamâl eylemişti.

Kendi huzûr-u müstevcib-in-nüfûrunda cellâdân-ı bî-amân
elinden şerbet-i şehâdet içen ehl-i islâm ikiyüzyirmi binden ziya-
de ve esnâ-yı cenkte küşte-i tîr-i gadr olan ibâdullâh adedini an-
cak dafâtır-ı " Kirâm-el-kâtibîn" bilür iken kendusi sadr-nişân-i
dâr-ül-azâb-ı cahım oldıkta hıttâ-i eyâleti zindanlarında bulunan
mahbusiyn yirmisekiz bin mazlum ve bîgünâh bulunmuş idi.

Ve mezkûr Yezîd-i Pelîd kendi nâmına bî'at itmemiş olan ze-
vâtın en büyüğü bulunan İmâm Hüseyin Efendimizi nazar-ı dik-
kate aldı. Hz.İmâm Medîne vâlisi bulunan Velîd bin Akab tara-
findan Yezîd'in emrile kendisine tekrâr teklif olunan bi'atı red-
dettikten sonra kalkup Mekke-i mükerreremeye gitti, kemâl-i ta'-
zîm ile istikbâl ve kabul idildi.

Eşrâf-ı Hicâz hizmet-i şerifesinde bulunur ve her namazda kendusine iktidâ olunurdu. O esnâlarda Kûfî'ler Hz. İmâmın hâk'i pâyine bir çok niyâznâmeler takdîmiyle Kûfeyi teşrîfini istid'â ittiler.

Evvel-i emirde ammizadesi olan Müslim bin Akiyl'i Kûfe'ye gönderdi. Müslim az vakit içinde yirmibin kadar ademin kendisinden bi'at alarak Hak yolunda cengetmeğe âmâde olduklarını Kûfe'den Hz.İmâma iş'âr eyledi.

O aralık Yezîd aleyh-il-lâ'ne // Kûfe vâlisi olan Nu'mân bin Beşir'i azlidüp yerine Basra vâlisi bulunan Abdullâh bin Ziyâd'ı gönderdi. Birçok mücâdelât ve muharebâttan sonra Müslim şehid edildi.

Hız. İmâmın Mekke'den çıkışı Müslimin Şehîd olduğu güne tesâdüf etmiştir. Yolda bu haber duyulmuş ve Kûfîlerin vefâsızlık idecekleri anlaşılmış ise de ric'at idilmeyerek kona göçe sahrayı Kerbelâ'ya kadar gidilmiştir.

Hicretin Altmışbir Muharreminde orada olan oldu. Hız. İmâmın Yezîd'e karşı harekât-ı şâhânesini nazer-ı hakîm ile tedkik edenler müşârün-ileyh Efendimizin ne kadar büyük bir zât olduğunu görürler. O kadar büyük bir zât olmak ancak Hız. Muhammed-inil-Mustafâ'nın hafîdi, Ali-yyal-Murtazâ ile cenâbı Fâtîma-tüz-Zehrâ'nın oğlu olmakla olabilir.

Bazı ukalâ, yezîdin mükemmel ordusuna yetmiş-seksen kişi ile karşı durmak muvafık-ı hikmet ve kuvvet olamayacağını söylemeğe cür'et iderler. Hâşâ Hız. İmâm için en hakîmâne hareket icrâ buyurduğu hareket idi. Vukud'ât hakikatle tedkik edilürse bu sûret teslîm olunur. R.A..

Ve Kanber, İmâm Âli Efendimizin meşhûr kölesidir. Müşârün-ileyhin hâciblik hizmetinde bulunurdu Haccâc-ı Zâlim devrinde nâil-i rütbe-i şehâdet oldu, Bağdad-da medfûndur, R.A.. İşte sâhib-i edeb olanlar Ehl-i Beyt'e hizmet ittiler. Fîdeb olanlar da Ehl-i Beyt'i şehîd ittikleri gibi huddâmlarını dahî Şehîd eylediler. Zîrâ bir adem Allâh-ı azîm-üş-şânden korkmaya, herşeye cür'et idebilir.

Nitekim Peygamberimiz Efendimizin Utbe bin Ebi Vakkas Uhud gazvesinde leb-i lâtifini cerîhader ve dendân-ı şerîfini rehini inkisâr iden bî-edeb gibi kâş ki //Sa'd ibn-i Ebi Vakkas'ın biraderi olaya idi.

Ve Ebu Müslim Hurasânî Abdurrahmân, ser-âmedân-ı şüc'ândandır. Edebiyyâta intisâb-ı küllîsi vardı. Çocukluğundan beri Ehl-i beyt hakkında muhabbet idüp Benî Mervâna karşı nefret izhâr iderdi.

Bir müddet ibn-i Abbâs'ın hafidi olan İmâm İbrahim'e hizmet ittikten sonra anın tarafından Horasan nakibliğine ta'yîn olunmağla halkı müşarün-ileyhin bi'atına da'vet itmeğe başlamış idi. Az vakit içinde bir çok tarafdâr peydâ itmiştir.

Ahir-ül-emr Mülûk-i Emeviyye olan Mervân işin önünü almak için İmâm İbrahimi i'dâm ittirmiş ise de Ebu Müslim müşarün-ileyhin biraderi bulunan Eb-ül-Abbâs Seffâh'ın nâmına hutbe okutmuştur. Ba'dehû kuvve-i külliyye ile Şâm üzerine yürüyerek ve Mervânı katlederek Devlet-i Abbâsiyyeyi te'sis eylemiştir.

Hicretten Yüzotuz yedi tarihinde bir mahalde saltanatı Emeviyyeden aldım, mahalline veremedim, eğerçi Evlâd-ı Alî'ye vermiş olaydım mahalline vermiş olurdum kelâmımı Mansûr Halifeye i'lâm ittiler.

Mensûr tarafından gadr-en i'dâm idildi.

Mervânın "Müsaleha idelüm" diye yazdığı mektuba cevap olarak yalnız şu beyti yazmış idi :

Maha-s-sayf-ü istâr-al-belâga-ti v-entehâ

Aleyk-e lüyûs-ül-gab-i min küll-i cânib-in.

AMR-İBN-İL-AS İLE MUAVİYENİN HİLESİ

Ve Amr-ibn-il-As Muaviyenin müsteşarı olan zâttır. Dühat-ı Arabdan ma'duddur. Muaviya buna Mısırı sana ocaklık vereyim, saltanatı benim idersin" didi. Böyle mukavele ittiler. Sıf-

fiyn melhamesinde Şâm leşkerine mızraklar ucuna Mesâif-i şerîfe bağlayub İmâm Alî fırkasına karşı "Beynânâ ve beyneküm Kî-tâbullâh" (Sizinle bizim aramızda Allâh'ın kitabı var) diye// haykırmalarını ta'lîm itmişti. En ileri gelen ümerâsı Muaviye tarafından rüşvetlerle celbedilmiş olan İmâm Alî fırkası o manzarayı görüb bu feryâdı işittikleri gbi takım takım mevki'i harbden çekilmeğe başladılar.

ANLARIN GÖSTERDİĞİ KÂĞIT MÜREKKEBİDİR, BEN KUR'AN-I NÂTİK-İM

Cenâb-ı Emir-il-mü'minin "Canım, bunlar hime ve hud'adır. Anların gösterdiği kâğıd mürekkebdir, ben Kur'ân-ı nâtık-ım" diye gördüyse de söz kâr itmedi . İşte o zaman Hz. Emîr-il-müminîn elini eline urarak Hind-i ciğer-hâr'ın oğlu bize gelib oldu, buyurmuştur.

Bu hile ile harbe faysal (doğru ile yanlış ayırıp açıklamak üzere yapılan hüküm ve kazâ, iki şeyin arasını ayırmak) verildikten sonra bu babta bir karar virmek üzere İmâm Alî tarafından Ebû Mûs-el-Eş'arî Muaviye cânibinden Amr-ibn-il-As hakem nasbedimiş idi.

Hz. İmam Alî, ben Ebû Mûs-el-Eş'arî'yi beylikten azlettim, anın hakem olmasına rızâ göstermem, Abdullah bin Abbâs yahut Mâlik bin Eşter'i ve Ahmet bin Kays'ı hakem itmek istedi ise de ümerânın ısrarıyla Ebû Mûs-el-Eş'arî hakem oldu. Amr ile müzakere ittiler, Amr'ın tensibiyle beyn-el-müslimîn diğer bir halife intihâb edilmek üzere İmâm Alî ile Muaviye'nin azline karar-ı kat'î verdiler. Amr'ın iğfâliyle ibtidâ Ebû Musâ minbere çıkararak ve hâtemini parmağından çıkararak "İşte ben Alî'yi parmağımdan bu hâtemi çıkardığım gibi hilâfetten çıkardım" didi. Andan sonra Amrû minbere su'ûd itti, "İşittiniz yâ Ebû Mûsâ Alî'yi azletti, işte ben de Muaviyeyi nasbettim" diyerek netice-i

iğfâlâtı gösterdi. Cemâ'at pür-iztirâb olarak gerek Ebû Mûsâ ve gerek Amru hakkında söylemedik söz bırakmadılar ise de iş iş-ten geçmiş bulundu. Zîrâ Muaviye da'vâsında ben Şeytânı bile // aldadırım deyû da'vâ iderdi. Amrû da " ben seni şüphesiz aldadırım derdi. O da aldadamazsın dedi.

Bir gün ikisi tenhâda konuşurken Amru-bnil-As Muaviye'ye kulağını bana var demiş, Muaviye de kulağını Amr'a doğru tutmuş. Amru Muaviyenin kulağından ısırmış. Muaviye bu muamala-
laden bîhuzûr olarak sebebinden su'âl itmiş, Amru:" Burada se-
nin ile benden başka kimse yok, bir söz ile hemen bana kulak
uzatmakta ne mâ'nâ var? Bak, aldadamıyor muyum?" demiş.
Muaviye birşey diyememiş. Cenâb-ı Hakk'ın hikem-i hafiiyeleri
çoktur.

(Yuhric-ül-hayy-i min-el meyyit-i ve yuhric-ül-meyyit-e
min-elhayy-i...) (Rûn Sûresi. âyet :19) (Türkçesi : O ölüden diri
çıkartır, diriden ölü çıkarır). Zînâ Yezîd, Muaviye-i Sâni'yi ihrâç
etti. Ve silsile-i Mervân'dan da Ömer bin Abdül'Azîzi ihrâç itti.
Mülûk-i Emeviyyenin sekizincidir. İki yıl beş ay olan müddet-i
Hilâfetinde icrâ-yı adalet itmiştir. Hulefa-i râşidinden ma'dut-
tur. Zîrâ hutbe ahirinde o zamana kadar mu'tâd olan "Sebb-i
Alî" (Alî'ye söğme) yerine " İnn-Allâh-e ye'mür-ü bil-adl-i
v-el-ihsân-i ve îtâyi z-il-kurbâ ve yenhâ an-il-fahşâi v-el-mün-
ker-i v-el-bağ-yi ya'izüküm lâ'alleküm tezekkerûn-e" (Nahil Sû-
resi: âyet:90) (Türkçesi:)

"Yüce Tanrı tüzeyi, iyilikler etmeyi,

Buyurur akrabâdan yoksullara vermeyi.

Utanmazlık, kötülük, zulmetmeyi yasaklar

Kabul ediniz diye size böyle öğüt var" (Dr. Bedri Noyan'ın
Manzûm Kur'ân çevirisinden) âyet-i kerîmesini okutmuştur. Hic-
retin yüzbir yılı recebinde otuzdokuz yaşında olduğu hâlde Arz-ı
Humus'ta vaki' Deyr-i Sem'ân'da mesmûnen irtihâl eylemiştir
R.A..

İmâm H ü s e y n hakkında zikri mürûr eden şeylerin tefsîlâ-
tı şöyledir ki, Hz. İmâm Hüsey'nin şehîd olduğu mahal Kerbe-

lâ'dır. Bu Kerbelâ denilen şehir Bağdat kurbunda bir mahallin ismidir. Mukaddemce hâlî sahra imiş, bir şehri azîm olmuş, cedd-i a'lâmız Hz. İmâm Hüseyin'in cesed-i şerifi orada medfunur. Ve üzerine bir azîm türbe binâ olunmuştur. Bî-pâyân emti'a ve sîm-ü zer vardır.

Ve bu Kerbelâ hazretin mahsur (kalup) ve câmi şehâdeti nûş ittiği mahaldır. Hicret-i // Nebeviyyenin altmışbirinci senesi şehri Muharrem'in gurrasında o sahrada Yezîd bin Muaviye'nin emriyle Kûfe hâkimi İbn-i Ziyad Sa'd-ibn-i Ebi Vakkas'ın oğlunu başbuğ iderek muhasara eyledi ve Yezîd'e bî'at teklif ittiler. Hz. İmâm Hüseyin dahi kabul itmedi. Ve buyurdu ki "Benim sebîlimi tahliye edin, men Medîne-i Münevvereye gideyim. Olmaz saf rengistanda Zengibâra gideyim ve Irâk semtine azîmeti terk ideyim". Cevap eylediler ki "Yâ bî'at idersin, yahud şerbet-i şehâdeti nûş idersin".

Hz. İmâm dahî "Ölmek bana Yezîd'e bî'attan daha hayırlıdır" buyurdular. Hz. İmâmın yanında o zaman yetmiş iki nefer refiki vardı. Muharrem-ül-harâm'ın sekizine kadar muhasara ve mu'âraza, dokuzuncu günü harbe başlandı. İmâm Hüseyin Hazretlerinin refiklerinden onyedi zât-ı şerif şehîd oldular. Ve oniki zât-ı şerif esîr oldular.

Ba'dehû şehri muharrem'in onuncu cum'a günü vakt-i Cum'ada ve hatîbler hutbede yevm-i aşûra idi, Hz. İmâm Hüseyin şerbet-i şehâdeti nûş ittiler.

Menâkıb-ı Zeyn-el-Abidinde mastûrdur ki "Sümm-e hamelû al-el-Hüseyin-i ve ashâbihi ve istidâm-il-kıtâl-i ilâ vakt-iz-zahr..." Yani: Muharrem-ül-harâmın onuncu cum'a günü Yezîdin leşkeri Hz. İmâm Hüseyin ile refiklerine hamle ittiler. Beyinlerinde kıtal vakt-i Cum'aya kadar devam itti. Hz. İmâm Salât-ı havfı kıldı refikleriyle. Bundan sonra hazrete susuzluk galebe itti // Nehri Fırat'tan içmek için ileruye yürüdü. Üzerine yağmur yağar gibi ok atıldı. Birisi boynuna isabet itti, atından yere düştü. Şimri zülcevşen denilen mel'un ileruye gelüp, ol alaca çehreli dînsiz boyn-u şerifini kesti. Mübârek başını bir ağaç üze-

rine diktiler.

Bunca nisâ ve Zeyn-el-Âbidîn Allâh'ın hıfz-ü emânetinde kaldılar. Ol hâlde dünyâyı zulûmât ihata eyledi. Göklcrden bütün kan yağdı. Altı ay üçgün göklerden kırmızılık gitmedi. Vakt-i şafaktaki kırmızılık İmâm Hüseyin şehîd olmazdan evvel olmazdı, şehâdetinden sonra peydâ olduğunu ibn-i Cevzî yazmıştır.

Ebû Said böyle zikretti: Göklerin mukaddem kırmızı renk olmayup da katl-i Hüseyin'den sonra kırmızı peydâ itmesi sebebi hikmeti budur ki biz bir şey'e gazablansak yüzümüz kırmızı olur. Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ hazretleri cisim ve cismâniyyetten münezzehtir. İmâm Hüseyin Hazretlerinin bu suretle susuz şehid olduğuna gazablandı. Ufk-i semâyı kırmızı itmekle İmâm Hüseyin'i katleden Kaatil Yazîd ile a'yânına ve ansârına gazabını izhâr itti. Katl-i Hüseyin cinayet-i azîme olduğundan içündür, dimektir.

Nice gökler kırmızı lâle rengine girmesün.

"Ve Enîn-il-Abbâs ve hüve me'sûr bi-Bedr-i Menâ'an-Nebî aleyhisselâm en-nevm Fekayf-e bi-enîn-il-Hüseyin-i" Yanı: gaz-vei Bedirde Hazret-i Abbâs Efendimizin enîn etmesi Rasûlallâh Efendimizin uykularını men'etti. Nice ki İmâm Hüseyin'in Kerbelâda susuz eh-ü enîn itmesi men' // itmez, demektir.

Sekîne bint Hüseyin sair sabîlere Ammim Abbâs beni sever, ana su bulduralım deyû vardılar. Sekîne didi: "Senin gibi ammisi olan dudakları yarılr mı" didikte Abbâs Fırat'a geldi. Yirmibin yezîd katletti. Pusadan (pusudan?) kollarını kestiler, su kırbasını (kırbasını?) dişine aldı, kibrayı ok ile deldiler. Su döküldü. Vücûdu kalbur gibi delik deşik oldu. Atından yere düştü. "Yâ ahî edriknî" deyü Hüseyin'e çağırıldı. Gelüp çadıra getüreyim didikte âh-ü enîn idüp Sakîneden utanırım, gidemem, didi. Bunlardan Rasûlallâh Efendimiz ezâlanmaz mı? Sairleri dahî böyledir.

Hız. İmâm Hüseyin'in fazıl ve şerefine delâlet iden Hadîs'ler pek çoktur Ba'zısını teberrüken yazarım: (Tanrı Elçisi S.A.S. buyurdu ki)" El-Hasan v-el-Hüseyin Seyyid-i eşbâb-ı ehl-il-cen-

ne-ti" revâh-s Ebû Sa'îd fî Sünen-it-Timizî. Yani: Hasan ve Hüseyin ehli cennetin yiğitleridir.

Ve yine Nebî A.S. buyurdu ki: "Hüma reyhânetâ-yı eyy-el--Hasan v el-Hüseyin-i" Yani: Hasan ve Hüseyin benim faaligenlerimdir, demektir.

Hezâ Buhârî ve Tirmizî'den. Buhârî ve Müslim rivayet etti: Tanrı elçisi buyurdu ki: "Fil-Hasan-i Allâhümme innâ uhibbuhu ve uhibbu man yuhibbuhû" Yani: İmâm Hasan hakkında Rasûlallâh Efendimiz "Ya Allâh, ben İmâm Hasan'ı severim ve anı seveni dahi severim" buyurmuşlar, demektir.

Bundan sonra Ebû Hüreyre beyan itmiştir: "Ve kaal-el-Berâ-ibn-Âzib kaal-e re'eyte Rasûlallâh-i Ta'âlâ ve sellim Hâmil-el-Hüseyin-i alâ â tikihi ve hüve yekuulü Allâhümme innâ uhibbuhu fe-uhibbihü." Yani: "Ben Rasûlallâh Efendimizi Hz. Alinin oğlu Hüseyin'i Çiğizine bindirmiş gördüm ve söyledikleri ki // Yâ Allâh, ben bu Hüseyin'imi severim, sen de bunu sev", buyurdular.

Ve Ya'î bin Mürre rivayet ider ki "İnnehû kaal-a Rasûlallâh-i S.A.S.: Hüseyin minnâ ve ene min Hüseyin. Ahabbullâh-umen ahabba Hüseyinin Hüseyinün sıbt-un min-el-sabât-i" Yani: "Hüseyin bendendir ve ben de Hüseyindenim. Allâh-ı Ta'âlâ Hüseyin'a muhabbet eden kimse ziyâdesiyle muhabbat ider. Hüseyin benim torunlarımdan bir torundur."

Ve Enes R.A. Hz. lerinden mervîdir ki: "Kasl-a Su'il-e Rasûlallâh S.A.S., Eyy-ü ehl-i beytik-e ahabb-ü ileyk-e, Kaalel-Hasan v-el-Hüseyin-ü ve kân-e yekuul-ü li-Fâtıma-ti ed-'î lî ibney feyaşemmühümâ ve yazammühümâ ileyh-i", Yani: Rasûlallâh Efendimize Yâ rasûlallâh Ehl-i Beytin sana kangısı ziyade muhabbetludur deyû su'al olundu. Hasan ve Hüseyin, buyurdular Ve Fâtıma R.A. için "Çağır benim iki oğlumu" buyurdu. Ol dahi anları çağırırdı. Anları kokladı ve bağrına bastı, demektir.

Ve Hz. Abbâs'tan mervîdir ki: "Kân-e Rasûlallâh S.A.S. Hamil-el-Hasan-i alâ atikihi fekaal-e racül-ün ni'm-el-merkeb rekibt-e yâ gulâmü feksal-en-Nebiyy-ü A.S. ve ni'm-er-Rasib-ü". Yani:

"Rasûlallah Efendimiz İmâm Hasan Efendimizi çiğizine bindirdi, bir kimse bunu gördü, didi ki ne güzel binit'e bindin ey çocuk, Akabında Rasulallâh Efendimiz "Binici dâhi ne güzeldir" buyurdular.

Ve ibn-i Ömer'den mervîdir ki:

"Kaal-en-Nabî Aleyhis-selâm, Hümâ reyhânet-i min-ed-dün-yâ." Yani: Hasan ve Hüseyin dünya fesliğinelerinden iki fesliğendirler, buyurmuşlar, demektir.

Ve, Büreyde R.A.dan mervîdir ki: "Kaal e Kân-e Rasulâllâh S.A.S., Yahtibünâ iz câ'el-Hasan -ü v-el-Hüseyin-ü aleyhümâ kamîsân-ı ahmerân-ı yemşiyân-i ve ya'sirân-i, fenezel-e Rasulallâh S.A.S. min-el-minber-i fehemalehümâ vaza'ahümâ beyne yedeyh-i". Yani: Rasulallâh Efendimiz// bize minberden hutbe okurken, ol hâld, İmâm Hasan ve Hüseyin sabîler olup arkalarında kırmızı gömlekleri varidi. Gâhoce güzel yürürler, ve gâhice ayakları kayar düşerlerdi. Anları Rasûlallâh Efendimiz görünce minberden iner, anları arkasına bindirir, yine minbere çıkardı, anları önüne kordu, yine hutbeyi okurdu, demektir.

Ve Useme bin Zeyü R.A.dan mervîdir ki" Ennehû kaal-e tarakt-u bab-en-Nebîyy- aleyhis-selâm-ü zât-e leyle-tin fî ba'zil-Hâceti feharec-e ve hüve müştamil-ün ala şey-in felemmâ feragt-ü min hâceti kult-ü mâ hâzâ Yâ Rasûlallâh-i fekeşce feizâ-nel-Hasani v-el-Hüseyin-i fekaal-e Hâzân-i ibnâ-i ve ibnâ ibnetî, Allâhümm-e innî uhibbühümâ fauhibbühümâ ve uhibbe len yuhibbehümâ ", Yani: Usâme buyurur ki, bir gece bazı hâcet için Rasûlullâh Efendimizin kapısını çaldım. Kapıya çıktılar. Halbukise üzerinde birşey gördüm işimi bitürdüm. "Ya Rasûlallâh bu müştamil olduğunuz şey nedir? " deyu su'âl ittiğimde üzerinde olan şeyi açtı, gördüm ki Hasan ve Hüseyindir. Bunlar benim oğullarımdır, ve kızımın oğullarıdır, Yâ Allâh, ben bunları severim. Yâ Rabbî sen de sev ve bunları sevenleri dahi sev buyurdular, demektir.

Ve Hz. Fâtıma R.A. dan mervîdir ki : "İnn-en-Nebî Aleyhis-selâm-ü kaal-e emmâ Hasan-ü felehû heybetî ve Şüdeti ve emmâ Hüseyin-i fein lehu cür'etî ve cûdî.

Ve ibn-i Abbâs'dan mervîdir ki: "Kaal-e re'eytün-Nebiyy-e S.A.S. Fil-menâm-i nisf-ın-nihâr-i es'as-ü ağbür-ü ve ma-ahü karûretün fihâ dem-ünyeltakituhû yetetebba-uhû min-el-arz-i fe-kult-ü Yâ Rasûlallâh mâ Hâzâ Kaal-e hâzâ dem-ül-Hüseyn-i ve ashâbihi lam azil-en-nokta-ti min-el-arz-i münzül-yevm-i Kaal-e ibn-i Abbâs Fehazizanâ zâlik-el-yevm-e fevecednâ-l-Hüseyn-e kad kutil-e // minhü" Yani : "İbn-i Abbastan mervîdir ki, bir gün gece yarısında mubarek saçları birbirine karışub yüzleri ve gözleri tozlanmış olduğu hâlde Hz. Rasûlallâh Efendimizi rü'yamda gördüm. Halbukise kendusiyle bir şişe var idi ki içinde kan var. Ol kanları Rasûlallâh Efendimiz toplayub ol şişeye kor idi ve yerlerden kan arardı. Dedim ki : Yâ Rasûlallâh bu şişedeki nedir ? Buyurdu ki İmâm Hüsey'n'in kanıdır ve İmâm Hüsey'n ile şehid olan yâranlarının kanıdır. Ol gündenberi anların kanından bir damlasını zayı' itmedim, bu şişeye toplarım, buyurdular. Uyandım ol günde hıfzettik. Aradan vakit geçti, ol günde ol sa'atte İmâm Hüsey'n Şehîd olduğunu haber aldık ve öyle bulduk.

Ve Ümm-ü Selema'nin mevlâsı Selmâ'dan mervîdir ki: "Kaalet dahalt-ü alâ Ümm-ü Seleme-te ve hiye tebkî fe-kult-ü mâ yübkike kaalet re'eyt-ü R.S.a. fil-menâm-i ve alâ re'sihî ve lihyetihi -t-turâb-ü fe-kult-ü mâ lek-e Yâ Rasûlallâh kaal-e şehdit-ü kabal-Hüseyn-i ânif-en ve sıh anhâ annenhâ semî'at fî leyle-ti katlil-Hüseyn-i R.A. kaail-en yakuul-u eyyüh-el-kaatilûn-e cehl-en Hüsey'n-en ibşirû b-il-azâb-i v-et-tenkil-i" Yani : Ezvâc-ıtâhirât-tan Ümm-ü Selema'nin yanına girdim. Halbukise Ümm-ü Seleme ağlardı, imdi didim seni ne ağlattı? Buyurdu ki Rasûlallâhı rü'yâda gördün. Başında ve sakalında turâb var. Su'âl ittim ki Yâ Rasûlallâh bu nedir? Buyurdu ki yakında Kerbelâ'da İmâm Hüsey'nin şahâdetinde hâzır bulundum, demektir.

Yine Ümm-ü Seleme'den sahih olarak mervîdir ki : Ümm-ü Seleme hazretleri İmâm Hüsey'n Hazretleri R.A. katlolunduğu gece işitmiş bir söyleyici kim söylerdi "Zycehl ile İmâm Hüsey'n'i katlidenler sizin azâb ve rahmet-i // İlâhiyyeden tard ve teb'id ile müjdeler olsun, demektir.

DÖRDÜNCÜ İMÂM ZEYNEL ABİDİN

Ve E'imme-i isnâ-aşer'den Dördüncü İmâm Zeyn-el-Abidîn 'dir ki Bu, Zeyn-el-Abidîn , imâm ebû Muhammed Alî İmâm Hüseyin Efendimizin ferzend-i mükerremi, Kerbelâ'da bulunmuştur. Bu vak'ada Hüseyinîlerin zükûr kısmından berhayat kalan yalnız müşârün'ileyhtir.

Cenâb-ı Hak sülâle-i celîle-i Muhammediyyeyi anınla muhafaza buyurdu. Mizâcî mütağayyir olduğu hâlde muhadderât-ı Ehl-i Beytle Şâm-ı şerife giderek Yezîd aleyh-il-lâ'nenin yanına girdikte etbâ'ı Yezîdden biri "Keyf-e asbahtüm yâ Alî ve yâ Ehli Beyt-i -r-rahme-ti" deyince İmâm Zeyn-el-Abidîn Efendimiz "Asbuhnâ min kavminâ bi-menzile-ti kavm-i Mûsa min al-i Fir'avne yezbihûn-e ebnâehüm ve yestahyûn-e nisâehüm felâ nedrî sabâhena min mesâinâ ve hâzâ min hakikat-i belâinâ" buyurmuştur.

Fezâil-i insâniyyeyi câmi' bir vücûd-u şerîf idi. Eş'âr-ı belîgalarından evrâdlarımızda çoktur. Hicretten otuzsekiz tarihinde doğdu. Ve yetmişbeş tarihinde irtihâl itti.

Vâlidesi ahir-i mülûk-i acem olan Yezdicerd'in yed-i İslâma esîr düşen Şehribânû nâm kızıdır R.A..

Müşârün'ileyh Zeyn-el-Abidîn'in ism-i şerifleri Alî'dir. İmâm Hüseyin Efendimiz hazretlerinin sulb-u pâkinden Hicret-i nebeviyyenin otuzsekizince sencesinde, Şabân-ı şerifin onbeşinci perşenme günü Medine-i münevverede tevellüd itmişlerdir. Ve Lakab-ı mubârekleri Zeyn-el-Abidîn'dir. Ve yine Süccâd ve Zeki ve Emîn kendusunun lâkablarıdır. Hz. İmâm Alî'nin irtihallerinden iki sene evvel dünyâya gelmiştir.

Sa'id ibn-i Müseyyib'den mervîdir ki bir günde ve bir gecede Bin rek'at namâz kılarıdı. Kibâr-ı muhaddisinden İmâm Zehr buyurmuştur ki : Mâ re'eyt-ü Kureyşiy-en efdal-ü min // Ali-y-yibn-i Hüseyin" yani: İmâm Hüseyin'in oğlu Ali'den ki Zeynel-Abidîn'dir- andan efdal Kureyş kabîlesinden şimdiki hâlde kimse görmedim, demektir.

İmâm Hüseyin, elbet oğlundan efdaldır. Seleften bir vâfir ce-

ma'at rivâyet iderler ki Zeyn-el-Abidîn Efendimiz abdest aldığı mübârek yüzleri sararır imiş. Hikmetinden su'âl olundukta "Kimin huzûruna duracağımı te'emmül iderim, binâberın havften vechim sararır" buyurmuşlardır.

Bu, Zeyn-el-Abidîn Efendimizin kelâmındandır (R.A.):

"Acibt-ü limen yahtimî an-it-ta'âm-i li-mazarratihî keyf-e lâ yah-timî an-id-dünyâ li-ma"arretihî ve kân-e (R.A.) " Yetasad-dak-u sırr-an ve yekuul-u sadaka-tüs-sırr-ı tutfi-ü gazab-er--Rabb-i (Tarih-il-Habâbı). Yani: Taaccüb olunur şol kimseye ki mazarratı olur deyu ta'âmdan himye ider de mahall-i uryân olan dünyanın mazarratı andan çoğiken andan hiç hımye itmez. İnsan olan asıl dünyadan himye itmelidir, buyurmuşlardır. Ve sadakayı gisli verirdi. Ve buyururdu ki: "Gizli sadaka vermek, Allâh'ın gazabını söndürür".

Ve Züherî'den (Hikâyet) olunur ki: Abdülmelik bin Mervân bana emreyledi ki Zeyn-el-Abidîn-i ayaklarında bukağı ve ellerinde kelepçek Medîneden getirün, ben de vedâ ideceğim deyû yanına girdim. Ayaklarına bukağı ve ellerine kelepçek urdum ve ağladım. Zeyn-el-Abidîn buyurdu ki : " Ey Zühreî senin tarafından bend-i zencîr olduğuma memnûn oldum, bunlar bana meşakkat verir zannetme . Dilesem şimdi halâs olurum, lâkin cehennemî hâtırıma getürür" deyüp ellerin ve ayakların çıkardı ve yine soktu. Ve didi ki: " Ben sizin ile Medîneden ancak iki gün giderim. Pes anlar ile Şâm'a müteveccihen iki gün gidüp üçüncü günü gaib oldu. Aradılar, bulamadılar.

Züherî dir ki: Abdülmelik huzûruna vardım. Filan sa'atte filân yerde gaib ittin didi, ol sa'atte bana geldi ve ben kendisinden korktum. Ba'dehu çıktı, gitti, didi. Ve Haccâc-ı zâlim-e bu sırrı yazdı. Abdül-Muttalib evlâdlarının kanlarını // dökmekten ictinâb eyle.

Ve Zeyn-el-Abidîn Abdülmelik'e ol tarihte Haccâc'a yazdığını keşfen yazdı. Ve yine Abdülmelik bin Mervân'ı babsinde mesmûmen Medînede irtihâl buyurmuşlardır (Rahmetullâh-i aleyh).

BEŞİNCİ İMAM MUHAMMED BAKIR

Ve e'imme-i İsnâ-aşerden Beşinci İmâm: Muhammed Bâkır'dır ki: Hulefâ-yı Abbâsiyyeden Mansûr denilen halifeye münaflıkların iğfâli üzerine Saltanatı kıskanup bi-ğayr-i hakkın ba'zı evhâma mebnî Medîne âmirine yazdı ki "Muhammed Bakır bin Alî bin Hüseyin, mesmû'u-ma göre hurûc efkârında bulunmuş. Sakın gafil olma.". Binaenaleyh habsedildi. Târih-i âtîde irtihâl eyledi (R.A.).

İlim ve fazılda vüs'ati cihetiyle Vâsi' demek olan Bâkır lâkabı ile telkayb edilmiştir.

İmâm Bâkır'ın ibâdeti ve salavât-ı teheccüd'ü çok bir zât-ı şerîf oldular. Ve yine bükâsı ve Havf ve haşyeti ziyâde bir zâtı şerîf oldu. Allâh-u Ta'âlâ'ya müteveccih ve ma'dâdan münkatı' oldukları hâlde Ebû Basîr künyesiyle olan zât didi ki: Bir gün İmâm Muhammed Bâkır hazretlerine didim ki: "Siz Rasûl-u Kibriyâ'nın evlâdından ve hulefâsından oldunuz mu?".

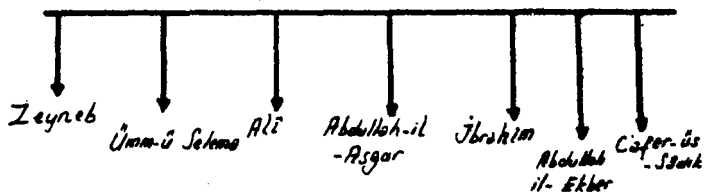
Cevâbında "Na'am" didiler. Bendahi didim ki : "Rasûl-ü ekrem ve Nebi-yi muhterem cemî' enbiyânın ulûmuna vâris idi. Siz dahî Resul-ü Kibriyâ'nın ilmine vâris oldunuz mu? " . Yine cevâbında "Na'am" buyurdular. İşte bu hâl İmâmetlerine ve Hilâfetlerine ve ma'den-i ulûm-u zâhire ve Bâtına olduklarına delâle ider.

Ve bundan akdem, zât-ı şerîflerine çok mesâ'il-i müşkile-ı imtihan için-su'âl itmişler idi. Cümlesine cevâb-ı bâ-savâb ve sâillerin cevabını dahi kabul eylediler. Târih-i Cenâbî'de es'ûle ve evcibeler beyan olunmuştur.

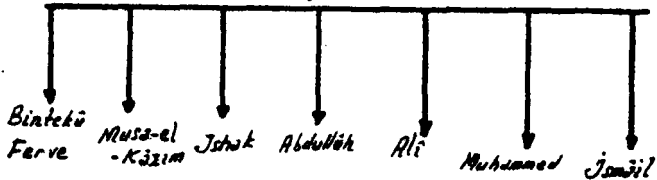
Ehl-i Beytin ahvâli ol tarihte çoktur. İmâm Bakır hazretlerinin Dâr-ı bakaa'ya irtihâlleri Hicret-i Nebeviyyenin Yüz onyedinci senesi vâkî' olmuştur. Bu sûrette müddet-i ömürleri Altmış sene olmuş olur. Ve kabr-i şerîfleri Bakî'de, vâlid-i mâcidleri İmâm Zeyn-el Abidîn Efendimiz Hazretlerinin kabr-i şerîfi oldu.

Menkuludur ki edâ-yı salâvât eyledikleri gömleklerini kendûye kefen etmekle vasiyyet buyurmuşlar idi. Vasiyyetleri üzerine Kefen // idüp anınla defneylediler.

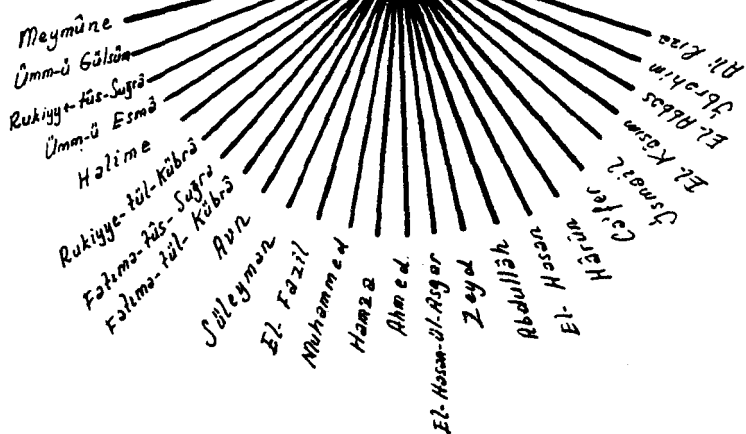
Evlad-ı İmam Muhammed Bakır

Evlad-ı İmam Cafer-üs- Sıdk

Evlad-ı İmâm Mûsâ-el-Kâzım

Bu müşâr'ileyh İmâm Muhammed Bâkır Efendimiz hazretlerinin peder-i âlileri Zeyn-el-Abidîn Efendimizin şehâdetinden sonra kendûsine imâmet hilâfet taraf-ı Cenâb-ı Hakk'dan zât-ı vâlâlarına mevhibe kılındı. Bu İmâm Muhammed Bâkır'ın Küçük biraderi Zeyd-eş-Şehid'dir. Yakında beyân olunur.

Lâkin bu İmâm Muhammed Bakırın vilâdetleri Medîne-i Münevverede Hicret-i Nebeviyyenin elli yedinci senesi Şehr-i Safar-ül-Hayr'ın üçüncü günü vuku' bulmuştur. İsm-i Şerîfleri **Muhammed**'dir Ve Lâkablari **Bâkır**'dır ve künye-i şerîfleri **Ebû Ca'fer**'dir.

Bâkır demek "İlimde ve mâlde vus'at sâhibi zengin" demektir.

Hız. İmâmın ilminin ve fazlının vüs'atına binâen Bâkır lâkabıyla mülakkab olmuştur. Bu hikâyeye kemâl-i fazlına delâlet ıder ki:

Cabir bin Abdullâh-il-Ensârî (R.A.) hazretlerinin müddet-i hayatı tavîl oldu. Ve Basrına amy dârî oldu. Bir gün İmâm Zeynel-Abidîn mahdûm-u mükerrerleri Muhammed Bâkır ile ziyaretine dahil oldu. Zeynel-Abidin Efendimiz Hazretleri, mahdûmuna emreyledi ki Hız. Câbir'in re's-i şerîfini takbîl eyle. Câbir hazretleri dahi buyurdu ki "re'simi takbîl iden kimdir?". Zeynel-Abidîn mahdûm-u mükerrerleri Muhammed Bâkır ile ziyaretine dahil oldu. Zeynel-Abidin Efendimiz Hazretleri, mahdûmuna emreyledi ki Hız. Câbir'in ra's-i şerîfini takbîl eyle. Câbir hazretleri dahi buyurdu ki "re'simi takbîl iden kimdir?". Zeynel-Abidîn Efendimiz Hazretleri buyurdu ki "Oğlum Muhammed"dir. Hemân Hazret-i Câbir Muhammed-il-Bâkır hazretlerini deragûş idüp buyurdular ki: "Peygamberimiz Muhammed-ül-Mustâfâ S.A.S. Efendimiz sana selâm ıder. Zeynel-Abidîn Efendimiz hazretleri ve mahdûmu Muhammed-ül-Bâkır "Yâ Ebâ Abdullâh, bu selâmın keyfiyyeti ne vech iledir beyân eyle" didiler. Hazret-i Câbir dahi buyurdular ki: "Künt-ü ind-e Rasûlallâh S.A.S. v-el-Huseyn fî hicrihi ve hüve yulâibuhu fekaale Yâ Câbir en telhak-a liveled-in min veled-in El-Huseyn-i ismühû bi-ismî Yübekkır-ulilm-e bakr-en fekre'hu minni esselâm-e ve in lâ kaytehu fea'lem enne bekasik-e ba'dehû kalil-(ün felem

ya'ş-e ba'de zâlik-e gayr-e selâse-ti eyyam-in (Fî Târih-il-Cenâ-bî). Yani:

Ben bir gün Rasûlallâh huzûrunda idim. İmâm Hüseyin Rasûlallâhın kucağında oynardı. Rasulallâh Efendimiz buyurdu ki Yâ Cabir sen bu Hüseyin'in veledinden bir veled'e lâhik olursun. Anın ismi benim ismimdir, ilmi vus'atta bir veledir. Benden ana selâm söyle ve Hattâ Sen Muhammed Bâkır'a mülâkaat ittiğinde ma'lûm olsun ki senin dünyada bâki olman azdır.

İmdi bundan sonra Câbir üç gün yaşadı, vefât itti.

ALTINCI İMÂM CAFER-ÜS-SADIK

Ve E'imme- isnâ-aşerden Altıncı İmâm Cafer-üs-Sâdıktır. vilâdeti Hicret-i Nebviyyenin Sekseninci senesinde Medîne-i Münverede vaki' olmuştur.

Menkuuldur ki Ebueyzîd-il-Bistâmî 'kuddise sırrahû) bir çok meşâyihâ yetişmiş ve hizmet idüp feyzyâb olmuş idi. Böyle ülüv-ü kadr'i ve azîm hâli vâir iken ve taryıkatte rütbe-i intihâyâ varmış iken Hz.İmâm Ca'fer-üs-Sâdık'ın irtihâlinden sonra Dârı sa'âdetinde saka olup çok zaman su getürmek hizmetinde olmuşlar. Ba'dehu rûhaniyyetinden çok feyze nâil oldular.

Hattâ silsile-i Nakşbendiyye'de Ebu Yezîd Bistâmî ile iftihâriderler. Ve silsile-i mezkûrda "an rûhâniyye-til-İmâm Ca'fer-üs-Sadık" deyû yazılmıştır.

Ve İmâm-ı azâm "Lev les-senetân-i lehelek-en-Nu'mân" buyurmuşlardı. Ve dahi Hazret-i imâm Ca'fer-üs-Sâdık'a hizmetler ve hadîs ahzı ve sülûk zamanları imiş. Hz. İmâm Ca'fer-üs-Sadık'ın menâkıbı ve fezâili ta'dâdı ve had ve hasr kabil olmağla bu kadar ile iktifâ eyledim. Ve tarih-i irtihâlleri Hicret-i Nebviyyenin yüz kırk sekizinci senesi Receb-i şerîfin onbeşinci günü Medîne-i Münverede vuku' bulmuştur. Valid-i mâcidleri İmâm Muhammed-il-Bâkır-ın kabri şerîfine defn olundular. Ridvanullâh-i Ta'âlâ aleyhim. //ecma'în).

YEDİNCİ İMÂM MÛSÂ KÂZİM

Ve dahi eimme-i isnâ-aşerden Yedinci İmâm Mûsâ Kâzım'dır ki İmâm Ca'fer-üs-Sâdık'ın necl-i necîbidir. İsm-i şerîfleri Kâzım'dır. Lugat-ı Arab (da Kâzım'ın ma'nâsı yutucu demektir. Kemâl ile hilmi olduğundan ve haddini tecâvüz edicilere dahi gazab itmediklerinden Kâzım lâkabıyla mülâkkab olmuşlardır.

Viladetleri Mekke ile Medîne beyninde Ebvâ' nâm mahalde Hicretin yüz yirmi dokuzuncu senesinde Safer-ül-hayr'ın yedinci gecesi vuku' bulmuştur. Gece namazında, gündüz orucunda idi.

Ehl-i Irâk yani ehl-i Şâm ve Bağdadda mervîdir ki İmâm Şâfi rahetullâh kenduye bir şiddet gelse yahut bir kürbet arız olsa İmâm Mûsa Kazım hazretlerinin kabri-i şerifini ziyaret idüp o sıklet o zitirab kendülerinden zâil olur idi ve buyururlar idi ki: Hazret-i İmâmın kabri tiryâk-ı mücerrebdir.

Hulefâ-yı Abbasiyyeden Mansûr Halife oğlu Mehdî halife Hz. İmâm Mûsâ-el-Kâzım'ı Medine-i Münevvereden Bağdad'a getürdi ve habs eyledi. Bir gece rû'yasında İmâm Alî (K.V.) hazretlerini gördü. Buyurmuşlar ki : "**Fehel aseytüm in tevelleytüm en tüfsidû f-ıllarz-i ve tukatti'û erhâmeküm**" (Muhammed sûresi: âyet:22.) (Türkçesi: Geri dönerseniz yeryüzünde bozğunculuk yapmanız ve akrabalık bağlarınızı kesmeniz beklenmez mi sizden?). Ma'nâyı âyet-i kerîme sizden me'mûldür. Eğer nâsın umûruna vâlî olursanız yerde ıesâd itmeniz ve karabetleri kat'ınız Rebî'dir ki: gece Mehdî Halife beni istedi, huzûruna vardım ki bu âyeti kerîmeyi okur idi. "Şimdi git Mûsâ bin Ca'fer'i getür" didi. Ben dahî gittim ve mahbesden çıkarub getürdüm. Kâzım idüb mu'anaka ittiler ve bu rû'yâyı Hazret-i İmama naklettirler.

Ba'dehu didi ki: "Kadir misin ki beni i'timâd ittiresin, benim ve evlâdımın üzerine hurûc itmeyeceğine". Hz.İmâm dahî buyurdular ki:

"Allâh-ı Ta'âlâ'ya yemîn iderim ki öyle şey itmem ve bana öyle iş itmek revâ değildir". Mehdi didi ki : "Beli, doğru söyler-sin, öyle iş itmek senin // şânına düşmez".

Bedehû Rebî'a emreyledi ki "onbin altun ver ve esbâb-ı râhı tehiyye eyle, varsun, Medîneye gitsünler" didi.

Rebî' dir ki: Ol gece her esbâbı hâzır eyledim ve Hz. İmâmı revân eyledim. Olmaya ki Mehdi nâdim olur ve yine ihanet ider.

Ba'dehû, Mûsâ Kâzım Hazretleri Medîne-i Müneverede meks ve ikamet buyurdular. Ol vakte dek ki Reşîd didikleri herif emîr oldu. Hazret-i imâmı def'a-i sâniyede Bağdad'a götürdü ve habseyledi. Ve hapiste mesmûmen âzim-i Ravza-i Cennet oldu (R.A.).

Mervîdir ki Hâlid-el-Bermekî denilen bîedeb Reşîdin emriyle zehri Hurma içine vaz'ile tesmîm eylediler. Mevlâna Câmi'nin (Şevâhid) nâm kitabına bak. Târîh-i Cenâbî'ye bak. Ol mezkûr kitâblarında kerâmetleri ve vilâyetleri ve menâkıbları çoktur.

Bu kitâbı Veli Baba Hazretleri fevkal'âde muhtasar yazmıştır.

Menkuuldür ki Hârûn -er-Reşîd dedikleri herif hasedi ve adâveti iktizâsı İmâm Mûsâ Kâzım Hz.lerine berkemâl olmağla bir gün Hazret-i İmâm Mûsâ Kâzım'a dimiş ki : " Siz nice dersiniz ki Peygamber-i Zîşân'ın evlâd ve zürriyeti olmuşuzdur? Halbuki sizler İmâm Alî evlâdından olmuşsunuzdur. Zirâ ancak recül babasından içün ceddine mensûb olur. Ve mâderinden içün ceddine mensûb olmaz. Siz Rasûl-ü ekreın hazretlerine Fâtîma'dan içün mensûb olmuşsunuz. Bu surette size Evlâd-ı Rasûlallâh ve Zürriyyet-i Rasûlallâh ıtlâk olunmaz. Ve zürriyyet da'vâsı sahih olmayub belki kizb-i malız olur. Fahr-i âlem A.S. ın zürriyeti munkatı'dır. Zîrâ evlâd-ı zükûru hükm-ü bülûğa vâsıl

olmayarak irtihâl eylediler. Züriyyet ve evlâd ta'bîri evlâd-ı zükûra mahsustur" diyerek böyle hezeyân ve türrehây söyledi.

Hız. İmâm Mûsâ Kâzım dahi cevâb-ı bâsavâb'a âğaz idüb şöyle ki // "E-uzü b-illâh-i min-eş) Şeytân-ir racîm-i, B-ism-il-lâh-ir-Rahmân-ir-Rahîm-i.", " ve men züriyyetihî Dâvude ve Süleymân-e ve Eyyûb-e ve Yûsuf-e ve Mûsâ ve Hârûn-e, ve kezâlik-e neczi-l-muhsinîn-e. Ve zekeriyyâ ve Yahyâ ve îsâ..." (Kurân, En'âm sûresi, âyet: 84.- 85. den) (Türkçesi: Ve soyundan Dâvud'u, Süleymân'ı, Eyyûbu, Yusuf'u, Mûsâ'yı ve Hârûn'u -ki işlerini iyi yapanlara böylece karşılık veririz -, Zekeriyyâ'yı, Yahyâ'yı, İsâyı.... Doğru yola erıştirdik". Nazm-ı celîlini tilâvet buyurdular Ba'dehû yine buyurdular ki : **"Leys-eli-İsâ âb-ün ve innemulhik-a bi-zurriyyet-il-enbiyâ-i min kîbel-i ümmihî"**. Yani İsâ A.S. için baba yoktur. Ancak evliyânın züriyyeti ne Hız. Meryem cânibinden bu nazm-ı celîl mucibince bize Züriyyet-i Muhammed-in-il-Mustafâ ve evlâd-ı Rasûl-i Kibriyâ ta'bîr olunur.

Ve yine bir delîl-i âhar getirüp buyurdular ki: Tanrı yüce kitâbında buyururlar ki) " **Fe-kul te'âlû ned-u ebnâenâ..** "şu nazm-ı celilde Yâ Muhammed seninle muaraza iden küffâra söyle ki biz evlâdımızı da'vet idelim mekân-ı mübâhaleye.. Evlâd yerine Hız. Hasan ve Hız. Hüseyin-i götürdüler. Böyle olunca İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Hız. Rasûl-i Kibriyânın evlâdı olmuş olurlar.

'Ba'dehî Reşîd-i Pelîd **"Febhitellezî kefer-e.."** nazm-ı celîline mâsadak olup sükût eyledi.

Mâ sebakta "Hüseyin minnî ve en-e min Hüseyin-i" ilâh.. bu hadisteki Sıbt, evlâd ma'nasınadır. Ve nice hadîslerde Rasûl-i Kibriyâdan Yâ benî vâki' olmuştur ki hitâb İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin için idi. Bunda şübhe yoktur.

Buna müşâbih bir hikâye vardır ki kibar-ı muhaddisinden

Şa'bîden menkuldür ki: Emeviyyeden bir gün Haccâc-ı Zâlim-in yanına bazı hâcetim içün gitmiş idim. Haccâc fermân-ı müekked ile fermân eyledi ki "Zürriyyet-i Rasûlallâh var denilmesun, zîrâ zürriyyet-i Muhammediyye munkatı'dır. Ve binât ile müntesib olana zürriyyet ve evlâd ta'bir olunmaz belki evlâd-ı zükûr ile// müntesib olana ta'bir olunur. Meğer Horasân ikliminde Belh şehrinin fakıyhi Yahya bin Ya'mer Haccâcın bu emrini işidüp" Hezeyân ve hata itmiş, zîrâ evlâd-ı Rasûl bâkidir. Ve zürriyeti Resûl-i Kibriyâ munkatı' değildir" der imiş. Haccâc-ı Zâlim dahi Yahya'nın bu kelâmını istimâ'idüp, Belh'e mahfî adamlar gönderüp gece hânesinden ahz ile bağılu olduğu hâlde Şâm'a ihzâr itmiş. Şa'bî dir ki: Ben Haccâcın yanında iken Yahyâ Fakıyhi bağılu der-zencîr olduğu hâlde huzûruna getürdiler. Hemân Haccâc unf ile hitâb idüp didi ki : " senzu'm ve i'tikaad-ı bâtlı ider misin ki Hasan ve Hüseyin Rasûl Aleyh-is-selâmın zürriyyet ve evlâdındandır?". Yahyâ âlim dahi:" Beli, öyledir. Ve zürriyeti Rasûlallâhtan dirim" didi. Haccâc didi ki : "Çün ki bu da'vâyı idiyorsun ve Hasan ve Hüseyin zürriyyettendir dersin. Bana Kur'ândan bunlar evlâd olduğuna bir delîl-i vâzıh getür. Yahud seni her bir uzvunu bedeninden cüdâ itmekle pâre pâre iderim" ve bundan sonra yine Haccâc didi ki" ve lâkin (Ned'u ebnâenâ ve ebnâeküm..) delilini istemem. Belki bu âyetten başka yine Kur'ândan bir delîl-i vâzıh isterim".

Yahyâ-i âlim hazretleri dahî mütevekkilen al-allâh ilhâm-ı Bârî ile buyurdular ki: Sana kitâbullâh'dan bir beyyine-i vâzıha olarak âyet-i kerîme getüreyim ki o âyet benim da'vâmı isbat ider // Bundan sonra Yahya âlim didi ki:

"Hak Cell-e ve Alâ, kitâb-ı Mecîdinde " **vz nûhan hedeynâ min kabl-ü ve min zürriyyetihî Dâvûd-e ve Süleymân-e...**" Ma'nâsı : Hz. Nûh A.S. a dahî İbrâhim A.S. dan evvel hidayet eyledik ve tarıyk-ı Hakk'ı gösterdik ve dahi Hz. Nûh'un evlâdından

kıldık. Dâvûd, Süleymân ve Eyyûb ve Yusuf ve Mûsa ve Hârûn ve Zekeriyya ve Yahyâ ve Îsâ aleyhim-üs-selâm hazretlerini da-hi nûhh A.S. ın evlâdından kıldık demektir."

Bundan sonra Yahyâ âlim Hz.leri buyurdular ki: "Hz. Îsâ Aleyhis-selâmın babası kimdir? ve var mıdır?. Tahkik Cenâb-ı Kibriyâ Hz. Îsâyı Nûh'un zürriyyetinden ve evlâdından kıldı. ve Ana ilhâk eyledi. Bundan münfehim olur ki binât tarafından da-hi zürriyyet ve evlâd tabir olunur imiş" didikte Haccâc-ı Zalim mebhût olub nutka mecâli kalmadı ve başını bir zaman önüne eğdi.

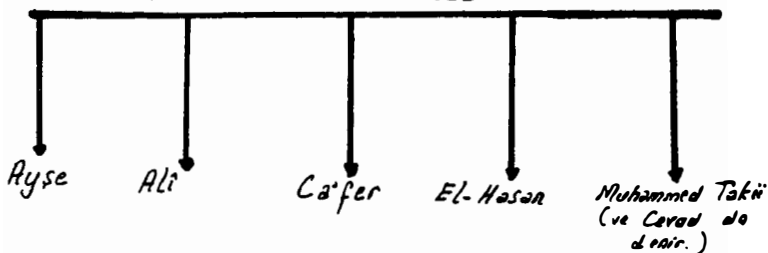
Bundan sonra başını kaldırıp "Yahyânın bendini küşâd idin ve ana şu mîkdâr altundan virin" didi Ve yine Belh'e gitmeğe ruhsat virdi.

Ve bundan ma'dâ nice menâkıb-ı celîleleri vardır. Fakat oku-yan cânlara melâlet îras ider deyû yazmadım.

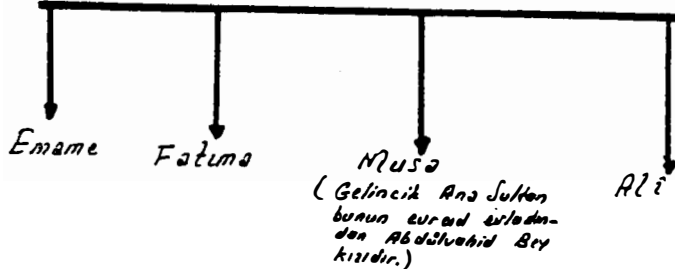
SEKİZİNCİ İMÂM RIZA

Ve eimme-i isnâ-aşerin Sekizincisi İmâm Rızâ hazretleridir. İsm-i Şerîfleri Alî'dir ve lâkablari Rızâ'dır. Ve künye-i şerifleri **Eb-ül-Hasandır**. Vâlid-i mâcidleri huzûruna da'vet buyurduklari vakitte" ed'û li veled-ir-Rızâ" buyururlardı. Ve eğerçi hitâb ider-se" Yâ eb-el-Hasan" diyerek hitâb buyururlardı. Vilâdetleri Nic-ret-i Nebevînin Yüz elli üçüncü senesi Rabî-ulâhirin onikinci// perşene günü vuku' bulmuştur Ü İrtihâlleri Tûs vilâyetinde Sinâ-bâd karyesinde vâki' olmuştur.

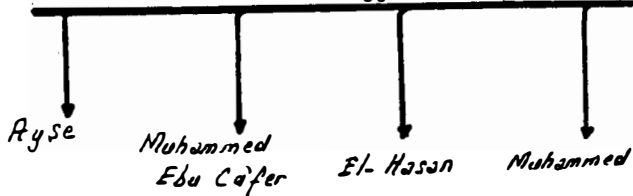
Evlad-ı İmam Ali Rıza

Evlad-ı İmam Muhammed-ül-Takii

Evlad-ı İmam Ali-yyün-Nakii

Ve Hz. İmâm Ali Rızâ'nın vâlidelerinden menkuuldür ki : Çün ki oğlum Ali Rızâ'yı hâmil oldum. Hâtunların çektiği sıklet-i hamli aslâ görmedim. Ve yine hâb'a vardıkta karnımda tesbîh ve tehlîl âvâzını işidirdim. Ve bana bir heybet galebe iderdi. Çün ki bîdar olur idim. Hiç âvâz işitmezidim" deyû nakil buyururlardı.

Ve yine validelerinden menkuuldür ki : Hiyn-i vilâdetinde iki elini yere koymuş ve yüzünü âsumân canibine eylemişler. Ve leb-i mubâreklerini Münâcât ider ve söz söyler gibi tahrîk buyururlarmış.

Ve "Şevâhid-ün-nübüvve-ti' nâm kitâbda mezkûrdur ki: Hulefâ-yı Abbâsiyyeden Me'mûn nâm Halife kerîmesini İmâm Rızâ'ya tezvis itmiş, ve kendi ahdinin velîsi ve sâhibi kılmış. Halifenin yanına gelirken Hâcibân ve Perdedârân kıyam idüp perde-i bâb'ı li-ecel-it-ta'zîm ref'iderler idi. Hz. İmâma bir şey içün münfa'il olub beynlerinde mukavele itmişler ki kıyâm ve istikbâl itmeyeler, ve perde kaldırmayalar. Bir gün nâgâh Hz. İmâm yine Halifenin yanına gelür iken bunlar Hz.İmâmı gördükte min gayri ihtiyâr kıyâm ittiler ve yine perdeyi ref' ittiler.

Ba'dehû " biz mukavele itmiştik ki perdeyi ref' itmeyelim, ne aceb ki yine böyle ittik" didiler ve yine yeniden perdeyi ref' itmeğe mu'ahede ittiler. Bir gün yine gördüler ki Hz. İmâm Halifenin yanına gelür. Mu'ahedelerinde sâbit olup kıyâm itmediler ve perdeyi kaldırmadılar. Nâgâh Cenâb-ı Kibriyâ bir ruzigâr halkıdüp o ruzigâr perdeyi kaldırdı. Perdedârân bu hâli gördükte// cümlesi nâdim olup didiler ki : "bir kimesneyi ki Al-lâh-ı Ta'âla hazretleri azîz ve muhterem kılmıştır. Hiçbir kimse-ne anı tezlîl ve hakıyr itmeğe kaadir değildir. Eğerçi bizler tahkıyr içün perdeyi ref' itmedik ise de bize rağmen Cenâb-ı Kibriyâ perdeyi Ruzigârına ref'ittirdi. Zirâ Mu'iz ve Müzil (yani: azîz kılan, zelîl kılan) Allâh-ı Ta'âlâ'dır.

Nitekim Kur'ânda : "... ve tu'izz-ü men teşa-ü ve tüzill-ü men teşâ-ü bi-yed-ik-el-hayr-ü innet-e alâ küll-i şey'in kadîr" (Ali İmrân sûresi, âyet: 26. son bölümü) (Türkçesi:

Dilediğini az îz kılar yüce idersin

Dilediğini rezîl kılar cüce idersin

Bilirim ki gücün her şeye hakkıyla yeter.

()Dr. Bedri Noyan, Manzûm Türkçe Kur ân'dan). buyurulmuştur.

Ve yine kerâmâtından olarak menkuuldür ki : O asrın fusa-hâsından Za'îl nâm şa'ir Hz. İmâm Ali Rızâya Arabi-yyül-ibâre bir kaside nazm itmiş şair dir ki: "çun ki o kasîdeyi nazm ittim, murâd ittim ki İmâm Ali Rızâ hazretlerinin huzûruna takdîm ideyim. O zaman Hz. İmâm Horasân ikliminde idi. Kasideyi takdîm ittim ve huzûrunda okudum. Hz. İmâm kelâliyle istihsân buyurdular. Ve bana emreylediler ki bu kasideyi bir kimsenin yanında okuma. Meğer ki ol vakıt oku ki ben sana oku deyû emrideyim. Ve bu kasidenin nazmı haberi Me'mûn halifeye vâsıl olmuş. O zaman Halife beni taleb eyledi ve huzûruna ihzâr itti. Ve benim ahâlimden ne hâldesin diyerek su'âl itti. Sonra bana didi ki: " Şol kaside ki nazmitmişsin ve İmâm Ali Rızâ'ya Horasan'da iken takdîm itmişsin, anı bana oku ki ben dahi istimâ'ideyim" didikte bendahi okumaktan, İmâm Ali Rızâ Hz.lerinin tenbihi sebebiyle ta'allül ve imtinâ' eyledim.

Halife dahi emreyledi ki İmâm Rızâ Hz.lerini huzûruna götürerler. Bunun üzerine// İmâm Rızâ Halifenin huzûruna geldi. Halife didi ki: " Yâ Eb-el-Hasan, Za'îl bin Ali-yyil-Huzâi senin medhinde nazmettiği kasideyi sordum, oku deyû emreyledim, okumadı. Sen söyle ki okuya. Hz. İmâm dahi "Oku" deyû bana emreyledi. Bendahi okudum. Halife kemaliyle istihsan idüp bana ellibin dirhem gümüş ihsan eyledi. Hz. İmâm bu ihsânın yanına kendi kisesinden atıyye zammidüp bana viridi. Ben dahi atıyyeleri kabzeyledim. Ve Hz. İmâmdan niyâz eyledim ki Siz evlâd-ı Rasûlsünüz. Sizin bedeninize dokunan ten nâr-ı cehennemden yanmadığını Akkaşe hadîsiyle sabit olduğu gibi elbisenizi dahi bir kimse giyse veya kefen idinse anın dahi yanmayacağına çok âsâr vardır. Bana lâbis olduğunuz esvâbdan bir sevb ihsân idesiz . Ben dahî anı ba'd-el-mevt kefen olmak içün hıfzedeyim, ve anın berekâtıyla Cenâb-ı Hakk'ın mağfiretine nail olayım" didikte Hz.İmâm Rızâ dahi kendusunin lâbis olduğu kamîs'i viridi. Ve bir silecek ki lîsân-ı arabîde Menefşe dirler, kamîs ile beraber anı dahî ihsân buyurdular. Ve yine buyurdu ki "Bunları hıfzeyle ve bunların sebebiyle sen mübtelâ olduğun âfâttan emîn

olursun."

Bundan sonra Irak cânibine ric'ata kast ittim. Esnâ-i râh'da Erâd tâifesiinden bir cema'at bizim üzerimize geldiler. Ve bizim kabilemizi yağma eylediler. Hattâ benim cümle malımı aldılar. Ve bir köhne pîrehen'den gayri bir şeyim mâl itlâk olunacak kalmadı. Ve ben bir malime te'essûf itmedim, ol gömleğe ve sileceğe te'essûf ittim ki İmâm Rızâ Hazretleri bana virmişdi. Hazret-i İmâmın bunları hıfzeyle, mahfuz olursun, bu sözün fikrinde idim//

Ve ne aceb ki hâl böyle oldu, der idim. Nâgâh gördüm ki ol harâmîlerden birisi benim fers'ime sūvâr olmuş ve benim yağmurluğum anın üzerindedir. Gelüb yanıma durdu. Ve muntazır dır ki Harâmîler cem'ola ve cümlesi birden gideler. Ve "Medâris-i âyât-i..." diye başlayan Hz.İmâma yazdığım kaside beytidir anı okumağa başladı. Ben dahî bükâ iderek kendime didim: "acebdir ki bu sârik Ehl-i Beyt-i Rasûlallâh'a tarîk-ı muhabbete sa'yeder. Hâl böyle olunca kalbime tama' düştü ki Pîrehen ve menefşe'yi Rızâyı belki bunlardan tahlîs iderim. Hemân ol sârik'a didim ki: "Yâ seydi.. Bu kasideyi kim söylemiştir?". Sarık dahi didi ki "Senin böyle söz ile ne münesebetin var ki, nâzımından su'âl idirsin. Ben dahi didim ki : "Hele bu kasideyi kanğı şair söylemiştir, bana haber vir". Cevabında didi ki : " Bu kasideyi Za'îl bin Alî ki şair-i âl-i Muhammeddir. O söylemiştir" . Ben dahi didim ki: " Ey seyyidî.. Ol Ulu Mevlâyâ yemîn iderim ki Za'îl ben'em. Ve bu kasideyi ben nazın itmişem.

Bu kelâmı gayet istib'âd eyledi. Ve benim Za'îl olduğuma i'timad itmedi. Ve karvan halkını cem' eyledi. Ve anlardan istif sâr eyledi ki Za'î bu mudur, cümlesi şehâdet ittiler ki Za'îl budur. Çünkü indinde Za'îl ben olduğum tahakkuk eyledi. Her ne ki kabileden aldılar, cümlesini gerûya reddeyledi ve bize kilağuz oldu, ve mahuf mahalden bizi geçürdü. ben ve olduğum kabile o pîrhen ve menefşe-i şerîfa ve nazm-ı kasîde bereketiyle bu belâdan kurtulduk ve mahfûz tutulmuş olduk.

İşte âl-i Rasûle muhabbetin dünyada faide-i azîmesi vardır. Kıyas eyle ki Dar-ı âhirette neler olsa gerektir.

Şevâhid-ün-Nübüvve'de // mastûrdur ki Me'mûn, İmâm Ali Rızâ hazretlerini damâd ve velîahd eylemiş idi. Bir hayli müddet mürurundan sonra hilâfeti kenduye arz ve teklif eyledi. Anlar dahi kabul eylemediler. Ve iki mâh mıkdarı böyle dâimâ telifte bulundular. Ahir-ül-zmr ibrâm ve isrârda mübalağa eyledi. Ve bu israrı tecavüzü kabul itmediği sûrette azîm va'id ve tehdîd gösterdi. Nâçâr Hz.İmâm hilâfeti kabul eylediler ve buyurdular idi ki: **Ve mâ edrâ mâ yaf'al-ü bî ve lâ biküm inn-el-hükû-ü illâhîllâhî yakuss-ul-hakk-a ve hüve hayr-ülfâsîlin. Ve Lakinnî imteseltü emr-i emîr-il-mü'minîn ve ahhart-ü rizâ-ihî..."**

Menkuldür ki bir gün Me'mûn gulâmını irsâl idüp İmâm Rızâ hazretlerini da'vet itti. Hz. İmâm dahî icabet idüp vardıkta yanına dâhil oldu. Me'mûn, gördükte yerinden sür'atle kalktı ve Hz. İmâm ile mu'anaka eylediler. Ve ayneyni beyninden dahî takbîl eyledi ve anı ik'âd eyledi. Ve lâkin yanına dahil olduktta tabaklar içinde meyveler var idi ve elinde dahi bir salkım üzüm var idi ki andan ider idi. Hz. İmâm girdikte kıyam bahanesiyle salkımı elinden bıraktı. cun ki Hz. İmâm oturdu, gûyâ ikram içün üzüm salkımını eline virdi. Ve didi ki: **Yâ ibn-i Rasûlal-lâh..** Bu üzümnden senin gözün hûbter'dir. Hz.İmâm dahi "Eyû üzüm cennet meyvesindendir buyurdular. Badehû Me'mûn : " Bu üzümnden tenâvül eyle" didi. İmam Rızâ buyurdular ki " Beni mu'âf tut" . Me'mûn dahi mübalağa gösterdi ve didi ki: "Ekle mani' nedir? Me'mûdür ki bizi müttehim tutarsın, ve bize i'timâdın yoktur", hemândem o salkımı alup bazı dânelerini ekle mübaşeret eyledi ki anlarda sem eseri yok idi. Ve gayrisini yine Hz. İmâm-ı rahmet-ullâh-il-vâsî'a ya virmiş idi. // İmâm Rızâ hazretleri dahî üzümnden bir kaç dane tenâvül eyledi ve bâkisini yine tabağa koydu. Ve der'akab kalktı.

Me'mûn didi ki: Kande gidersin. Hz.İmâm dahi : " Gönderdiğin mahalle giderim" didi. Murâd-ı şerifleri "Beni zehirledin,

âhirete giderim" demektir. Ö üzümlerden tenâvül buyurdukt mesmûn olduğunu teferrüs eylediler.

Hülâsa-i kalâm Hâne-i sa'âdetine gelüb o semden âzim-i Ravza-i Rıdvân oldular (R.T.A.)

DOKUZUNCU İMÂM MUHAMMED TAKİ

Ve eimme-i İsnâ-aşer'den Dokuzuncusu İmâm Muhammed Takii'dir. Ve ism-i şerifleri Muhammed'dir. Mâr-ez-zikr İmâm Ali Rızânın sulb-u Pâkinden Medine-i Münevverede Hicret-i Nebevînin Yüz doksan beşinci senesi Receb-i şerifinin Onuncu cum'a günü tevellüd eylemiştir. Lâkab-ı şerifleri Taki-yyüd-dîn Cevâd'dır. Ve vefâtları Hicretin ikiyüz onuncu senesi şehr-i Zil-hicce'nin altıncı Dü-şenbih (pazartesi) günü vâki' olmuştur. Ve irtihâlleri Bağdadda vuku' bulmağla cedd-i emcedleri İmam Mû-sâ Kâzım Hazretlerinin kabr-i şerîfinin başı tarafı civârında vâ-ki'dir.

Zemân-ı irtihallerinde Mu'tasım nâm herif Vâli-i Bağdad idi. Lâkin sahih olan bu müşarûn-ileyh İmâm Muhammed Taki-yeddin mesmûnen vefât itmemiştir. Ve dahi kemaliyle ilmi ve edebi ve fazlı var idi.

Hz. İmâm Muhammed Taki'nin kelimât-ı kudsiyyesindendir: "El-âmili b-iz-Zulüm vel-mu'în-e lehu v-er-Razî bihi şürekâ-i". Ve yine ondan: " Yevm-il-adl-i al-az-alim-i eşedd-ü min yevm-il-cevr-i al-el-mazlûm-i (Zâlimin adalet günü, mazlumun cevr gününden daha şiddetlidir). Ve yine ondan: "El-ulemâ-i gurbâ-i li-kesret-il-cühhâ-e bevnehüm) (bilginler câhiller kala-balığı arasında gariblerdir).

Ve yine onun sözlerinden : "Es-Sabr-ı // al-el-musîbetihi, Musîbetihi al-eş-şemâtetih-i bihâ" Yani (Musibete sabretmek, senin musibetine sevinen kimse üzerine musibettir) demektir.

Ve yine İmâm Muhammed Taki'nin kerâmatından bazıları budur ki : bir gün bir kimse gelüb "bizim diyerde bir hâtun vardır, sizin elbisenizden bir elbise ister ki âhirette azâb görmeye" dedi.

İmâm Muhammed Taki : "Ol Hâtunun elbiseye hâceti kalmadı. Bugün müstağnî oldu" buyurdular. Heman oradan diyarımıza geldim. Su'âl ittim ki o günü irtihâl-i dâr-ı bakaa buyurmuşlar.

Ve yine bir kimse gelüp " Yâ İmâm, sefer murâd ideriz, veda' için geldik" didikte, "bugün daşra gitmeyiniz, yarınadek sabrediniz" buyurdu. Çünkü Hz. İmamın huzûrundan çıktım. Refikim didi ki" Ben bugün giderim, yarına sabretmem" didi. Ben dahi "siz bilürsünüz, Ben Hz. İmâmın emrine muhalêfet idemem ve bugün şehirden daşra çıkmak benim için olamaz" didim. Refikiniz beklemeyüb o gün gitti. Ve ben kaldım. O gece kesret-i bârân olmağla nâzil olduğı dereye seyl-i azîm gelüp garikan fetet oldu.

İşte Hz. İmâmın kerâmâtı lâyu'ad ve lâ yuhsâ'dır.

ONUNCU İMÂM ALİ-YYÜN NAKİ

Ve Eimme-i İsnâ-âşerden Onuncu İmâm-ı hüâm Ali-yyün-Nakî'dir. Ve lâkabları Nakî ve Zekî ve Hâdî'dir. Ve künyesi Eb-ül-Hasan'dır. Hatta bunlaraEb-ül-Hasan-ı Sâlis dinür.

Eb-ül-Hasan-i evvel İmâm Musâ Kâzım'dır. Ve eb-ül-Hasan-ı sâni İmâm Ali Rızâ hazretleridir. Ve Eb-ül-Hasan-ı Sâlis müşârün-ileyh İmâm Nakî hazretleridir.

Vâlidelerinde ihtilâf olunmuştur. Ba'zıları Ümm-ül-fazl bint Me'mûn'dur deyu menâkıblarımızda yazmışlar. Ve bazı menâkıbda Vâlideleri Semâne nâm bir Cariye'dir demişler.

Vilâdetleri Hicret-i Nebvînin İkiyüz ondördüncü senesi Receb-i şerifinin on üçüncü günü // Medine-i Münevverede vuku bulmuştur.

Târih-i irtihâlleri Hicret-i Nebvî'nin ikiyüz ellidördüncü senesi Cemâziyel-âhirin evâhîrinde Düşenbih (Pazartesi) günü vâki' olmuştur. Ömr-ü şerifleri Kırk sene ider.

Vâlid-i mâcidleri İmâm Muhammed Taki irtihâlinde yedi yaşında idiler. Ve bin Ali-yyün-Nakî kendi evlerine defnolundu.

lar. Ve evleri Bağdad nevâhîsindedir. Ve kabır-i şerîfinin ismi : (Sürre men ray)dir.

İmâm-ı müşârün-ileyhin kerâmetleri gayetle çoktur. Teberrüken bir-ikisini beyân ideyim: Hulefâ-yı Abbasiyyeden Mütevekkil denilen Emîr havfından için Medîne-i Münevvereden Irâk'a İmâm Ali-yyün-Nakîi'yi istedi. Anlar dahî nâçâr azîmet eylediler. Ve anı Hân-is-Si'âm nâm menzile indirdiler. Havası gayette sakıyl ve nâhoş bir mevzî' idi.

Hız. İmâmın muhiblerinden birisi ki Sâlih bin Sa'îd idi. Teşriflerini duyunca istikbâl için gelüp Hız. İmâmı o menzilde buldu. Ve didi ki : "Yâ İbn-i Rasûlallâh, cânım sana fedâ olsun, bu cema'at cümle umûrda senin kadrini ihfâ ve nûrunu itfâ murâd iderler. Binâberîn seni bu menzilden bir vahşete inzal ittiler".

Hız. İmâm dahî buyurdu ki : " Biz bu menzilin nâhoşluğunu beğenmeyiz. ". Mubarek eliyle bana işaret eyledi ki "Hele bu menzile bir eyûce nazar eyle. Gördüm ki ol menzilde mubarek bağlar ve enhâr-ı câriye ve kusûr-u âliye mevcûddur. Ve cennetin evsâfını o makaama okumak lâyıktır.

Bu hâli müşahede ittikte bana hayret galebe itti. Ve buyurdu ki "Ey ibn-i sa'îd biz kande isek bu ihsânlar bizimledir. Lâkin biz zâhirde Hân-is-Si'âm'da durmuşuzdur.

Ve dahî bir şahıs didi ki: Ayâlîm Hâmiledir. Du'ânızı niyâz ederim. O veled erkek olsun// . Hız. İmâm bir mikdâr tevakkuf ittiler ve buyurdu ki: " Öyle olsun, çünkü mütevellit olur Nâmını Muhammed tesmiye eyle". Peder dir ki : Veled doğdu, gördüm ki erkektir. Nâmını Muhammed Tesmiye eyledim.

Ve yine menkuuldür ki âhir bir âdem gelüp" yolcum vardır, du'â eyle ki erkek doğa". didi. Hız. İmâm Ali-yyün-Nakîi dahî teveccüh idüp" binât-ı kesîre erkekten efdaldır" .. didi. Çün ki mütevellid oldu gördüm ki duhter imiş, zîrâ hadîs-i şerifte "Eb-ül-binât merzûk" (Kız babası rızıklandırılmıştır) buyurulmuştur.

Ve yine biri gelüp Kûfe kadısından şikâyet eyledi ki, bana ezâ ider deyû.. Muradı şu idi ki Hız. İmâm Kadiy men'ide.

Buyurdular ki : İki ay daha sabreyle. İki mâhın ~~tekmîninde~~

f-ilhâl Kadı azlolundu.

Ve yine cümle-i kerâmâtından biri de : Bir gün velime da've-tinde idiler. O mecliste evlâd-ı hulefâdan ve a'yân-ı nâsden cemm-i gafîr hâzır idi. Cümlesi Hz.Îmâm'a ta'zîm ve tevkîyr ederek oturdular.

O mecliste bir cevân-ı bî-edeb vâr idi ki hakk-ı ta'zîmi yerine getürmez idi. Vç çok söyler ve handeler eyler idi.

Cevân'ın bu hâline kalb-i şerîfleri münfa'il olup buyurdular ki: **"Yâ hâzâ tazhak-ü bi-melâ-i fık-e ve tezhele-ü an zikrullâh-i ve ente ba'de selase min ehl-il-kubûr"**. Ol cevân yine ol edebsizliği işledi. Çünkü ta'âmıyediler ve daşra çıktılar, hasta oldu. Üç gün hekim baktı, ol cevân vefât itti.

Ve diğér kerameti dahî Emîr Mütevekkil denilen herifin bir kuşhanesi var idi ki derûnunda envâ'ı tuyûr mevcûd ve her biri bir dürlü âvâz ile öterlerdi. Hiç durmazlardı. Lâkin Hz. Ali-yyûn-Nakii geldiği vakitte hiç birisi sesini çıkarmazdı.

Ve diğér kerâmeti Pütevekkil al-allâh denilen bîdîn günlerden bir gün Hint tarafından gelüp dürlü oyunları // Çıkarır bir Hokkabaz'a "Sen İmâm Ali-yyûn-Naki'yi bir oyunla mahcûb eyle" deyû tenbîh eyledi. Ol hokkabâz da "Siz gayetle yufka ek-mekleri yapub, davet idüp anın önüne koyunuz, ben ana bir iş yaparım" didi.

Mütevekkil, bir gün eşrâf-ı Bağdâd'ı ve İmâm Ali-yyûn-Nakii hazretlerini ve hokkabazı da'vet idüp bir sofraya oturdular. Esnâ-yı ta'âmda bir lu'b ile İmâmın önündeki etmeği o hokkabaz hevâyâ uçurdu, yine getürdiler. K-el-evvel yaptı. Yine getürdiler. K-el-evvel yaptı. Ol mecliste olanları kakhaha ile birden gülüştüler. Ba'dehu etmeği yidiler. O mecliste bir kimse var idi ki arslan sûretini yapar idi. Bir arslan sûreti yaptı. Seyr iderken Hz. İmâm Ali-yyûn-Nakii ol sûrete hitâb idüp "Ey sûret, bi-izn-i Hudâ arslan olup bu hokkabazı helâk eyle" buyurduğunda ol sûret bir arslan olup etrâfa hamle eyledi. Cümlesi daşra kaçtılar. Ba'dehu içeri girdiler, gördüler ki hokkabâz da yok ve arslan da yoktur. Ancak hokkabâzın kanları kalmıştır. Ve sûret k-el-evvel

yine sùrettir.

Kerâmât-il-evliyâ hak ve bahusus Veli-yyi Sâdâtтан olursa kerâmât cedd-i a'lâlarından mîrâs gibidir. Her ne denlû olsa azdır. Bu kadar ile iktifâ eyledim.

ON BİRİNCİ İMÂM HASAN-ÜL-ASKERİ

Eimme-i İsnâ-âşerden onbirinci İmâm Hasan-ül-Askerî'dir.

Sâlif-üz-zikr, Nakii ve Hâdî lâkabıyla mülakkab olan İmâm Ali-yyün-Nakii bin Muhammed-üt-Takii bin Ali Rızâ bin Mûsâ Kâzım bin Ca'fer-üs-Sadık bin Muhammed Bâkır bin Zeyn-el-Âbidîn ibn-il-İmâm Hüseyin ibn-i Fâtımâtüz-Zehrâ Rıdvânullâh-i aleyhim ecma'in ki bu müşârün'ileyh İmâm Hasan-ül-Askerî İmâm Ali-yyün-Nakii oğludur.

İsmi Hasan, ve lâkabı Zeki ve Hâlis ve Sirâc-üd-dîn'dir. Lâkin şöhreti Hasan-ül-Askerî'dir. Vilâdetleri Hicret-i Nebevînin İkiyüz // otuzbirinci senesinde vâki' olmuştur. Yahut ikinci senesinde vâki'dir. Va irtihâlleri de yine hicretin İkiyüz altmışıncı senesi Bağdad civârında "Sürre man Ray" didikleri mahalde vâki' olmağla vâlid-i mâcidleri İmâm Ali-yyün-Nakii'nin yanında defnolunmuştur. Ve vâlideleri Cârîye'dir. İsmi Sûsen'dir.

Bu İmâm Hasan-ül-Askerî'nin kerâmâtı dahî lâyu'ad ve lâ yuhsâdır. Her kim ki ne için kendisine yolda söylese gelince o yolda söylediğini söyler, ve dilediğini verirdi. Ve yerlerden bir çok defineler haber virirdi. Ve sahrâda bir kimse kendisinden bir şey istese ve yanında ol şey olmasa eline bir şey olup toprağı kazsa ol şey oradan çıkardı.

Ve kendisinden Mişkât nedir? deyû su'âl olundu. Mişkât; kalb-i Muhammed aleyhis-selâm'dır cevâbını virirdi.

Ve bir şahıs ayâlim hâmiledir, erkek olmasını niyâz eyledi. Ol çocuktan sonra olan ber-hayat vücûda gelür, ve hem erkek olur, cevâbında bulundular. O şahıs bir kaç gün sonra gördü ki ayâli ölü zürriyyet getürdü. Andan sonra hâmile olup berhayât ve erkek zürriyyet getürdi.

ON İKİNCİ İMÂM MUHAMMED MEHDÎ

Ve Şî'aların zu'muna göre : Eimme-i İsnâ-âşardan Onikinci İmâm: **Muhammed M e h d î**'dir.

İsm-i şerifleri **Muhammed**, ve lâkabları **Mehdî** ve **Huccat** ve **Kaa'im** ve **Müntazar** ve **Sâhib-üz-Zamân**'dır. Ve künyesi **Eb-ül-kaasım**'dır. Şî'a mezhebinde İşâret-i İlâhiyye ile ve işâret-i Rasûl-i Kibriyâ ile vaz'olunmuştur. Hâsılı gerek ismi ve gerek künyesi **Fahr-i âlem Muhammed-inil-Mustafâ S.A.S.** Efendimizin İsm-i şerîfine ve künya-i sa'âetine muvâfıktır. Ve ehl-i sünnet vel-cemâ'at mezhebinde dahi isim ve künye muvafık-ı ism-i Rasûlallâh ve künye-i Rasûlallâh olmaktadır. Muhalefet yoktur. **Mehdî-i Muntazar Muhammed Mehdî eb-ül-Kassım**'dır. Lâkin bu evsâfla mevşûf olan İmâm Muhammed // **Mehdî ev-lâd-ı Rasûlden** ahir zamanda tevellüd idüp de'vâ-yı hilâfet idecek ve Hz. îsâ (A.S.) kendusunin Şeyhül-İslâmı olacaktır. Yer yüzünde kırk yıl hilâfet idüb **Deccâl**'ı dahî katledecektir, ve çok adalet idecektir, dirler.

Ve lâkin Şî'a mezhebinde Muhammed Mehdînin vilâdetleri hicret-i Nebevînin ikiyüz ellisekizinci senesi Ramazân-ı şerîfinin üçüncü günü gicesi "**Sürre men Ray**" denilen mahal ki, cedd-i emced-i İmâm Ali-yyün-Nakîi hazretlerine ve ba'dehû vâlid-i mâcidi İmam Hasan-ül-Askerî hazretlerine medfen olan mahaldir, orada vuku' bulmuştur. Pederleri İmâm Hasan-ül-Askerî'dirler.

Vâlidesi **Nercis Hâtun**'dur. Kayser-i Rûm'un oğlu **Buşuği** kızıdır. Ve lâkin Muhyiddîn-i Arabî bin Ali-yyel-Mağribî "**Fütuhât-ı Mekkiyye**" nâmıyla te'lif ettiği kitâbında yazmış ki.

Mehdî-i âl-i Rasûl ile ricâlullâh-ı kâmilinden üçyüz altmış recül beraber olurlar. Bu halife veled-i Fâtıma'dan nasl-i Rasûlallâh'dan olur, ismi ism-i Rasûlallâh ve künyesi künya-i Cedde Hasan bin Ali. Rûkn-ü Yemânî ile maksam-ı İbrâhim arasında kendusine bi'at olunur, ehl-i hakayıktan ârif-i billâh olanlar kendisine bî'at iderler ve ana nusret iderler. Bunlar işte Mehdînin vezîrleridir. Bunlar memleketin sikletlerini yüklenürler. Ne ka-

dar ömrü vâir ise ana yardım ve i'âne iderler. İşte bu Halife kuş dillerini bilür ve adaleti ins' ve cinne sirayet ider, dimiş

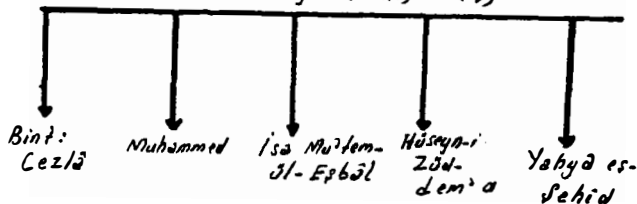
Ve dahi cümlesi Mehdi'nin geleceğini söylüyorlar, fakat bir vakt-ı muayyen beyân itmemiştir. Nice Mehdi-i âl-i Rasûlun geleceği inkâr olunur.//

Sa'id-ü-l-Hudrî (R.A.) Hz. Muhammed'in de bu hususta hâdisler buyurduğunu kaydetmiştir.

Ammâ sâbıkta beyân olunduğu vecihle Sâdât-ı ızâmdan Velî Baba Hazretlerinin cedd-i a'lâları Hazret-i İmâm Zeyd bin İmâm Ali Zeyn-el-Âbidîn ibn-i İmâm Hüseyin ibn-i Ali-yyel-Murtazâ ve Fâtıma-tüz-Zehrâ ve sıbt-ı ceddînâ ve seyyidînâ Muhammed-inil-Mustafa S.A.S. ismi Zeyd, künyesi Eb-el-Hasan. Vâlidesi Ümm-ü veled ismi Cezlâ'dır. Hicret-i Nebvînin Yüz-yirmi senesinde Hişâm bin Abdülmelik üzerine Hurûc itti. Onaltı bin Şî'a zor ile kendisini İmâm kılup bi'at itmiş iken ekserisi bi'atlerini bozdılar. Bi'atini bozmayanlara (Z e y d î) derler.

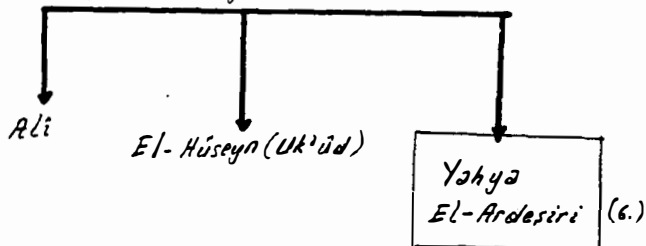
Hicretin yûzyirmi senesinde Hişâm tarafından şehîd oldu. Ba'dehu salb'olundu. Yakında tafsilini beyân iderim. Müşârün'i-leyh Ceddî a'lâmız Zeyd (R.A.) şehit olduğunda kırksekiz yaşında idi. Kendisinden sonra dört oğlu kaldı Biri Yahyâ eş-şehîd'dir. bunun zürriyeti kalmamıştır. Ve biri:Hüseyin-i Züd-dem'a ve Zül'ibre'dir. Bu bizim ceddimizdir. Ve, biri : İsâ mü'tem-ül-Eşbâl'dir, ve biri de Muhammed'dir. Bunların herbirinin evlâd-ı kesîresi vardır. Murâd iden kimse şeceremize ve (Umde-tüt-Tâlib fî Ensâb-ı âl-i Ebî Tâlib) Nâm kitâba nazar eylesün. Tafsili anlarda ise de kendi cedd-i emcedimiz olan Hüseyin-i Züd-dem'a'nın evlâdını beyân ideyim. Şöyleki:

Evlad-ı Zeyd (R.A.) (4)

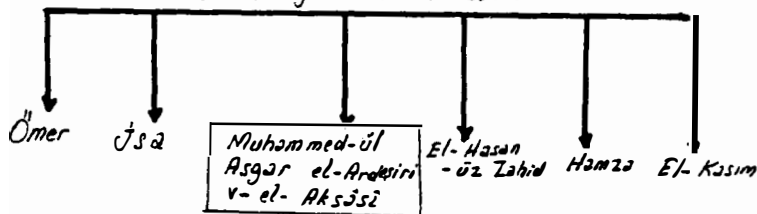

İmam Ali (1.)
 " Hüseyin (2.)
 " Zeynel Âbidin (3.)

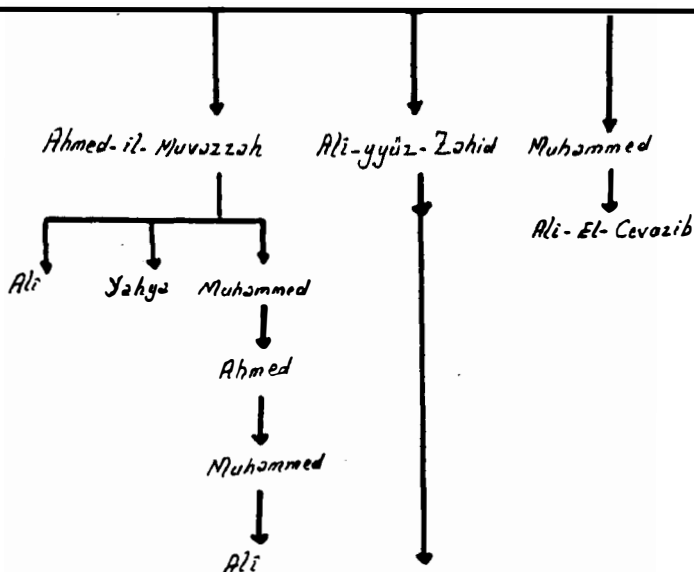
Evlad-ı Hüseyin-i Zü'd-dem'a (5)

Evlad-ı Yahya El-Ardesiri

*Evlad-ı Muhammed-ül-Asgar
-ül-Ardesiri V. el-Aksari (7.)*

Evlad-ı Ali-yüz-' Zâhid (8.)

Zeyd-i Râbe (9.)

Eb-ül-Tayyib
Ahmed

Hüseyin Gazi
(Eş-Schid El-Ahker)

Muhammed

El-Hasan Gazi (10)

Câfer el-Gâzi
(El-meşhur: Battal Gazi)

Ebi Câfer Muhammed
(11)

El-Hasan Edîbi
Eb-ül-Kasım (12.)

Bin Abdullâh - it Tokadi
it- el-Hasan bin Sâlih bin
Ali Allahümme yessir se-
fâ' âkühün

Kemâl Eş-Serif

Evlad-ı Kemâl-es Serif (12)

Hamza

El-Hasan Eb-ül Kasım
(13)

Ali

El-Hasan
(İlm-ü-din-i Zâkir)

Hasrullah

El-Nûsra

Ali

Haydar

Evlad-ı El-Hasan Eb.ül-Kâsım (14).

Muhammed (15.)

Hamza (16.)

Ali (17.)

El-Hasan-es-Sâir (18)

(Bunun evlâdları)

Mûsâ-el-Kâzım

El-Hasan-el-Gâzi

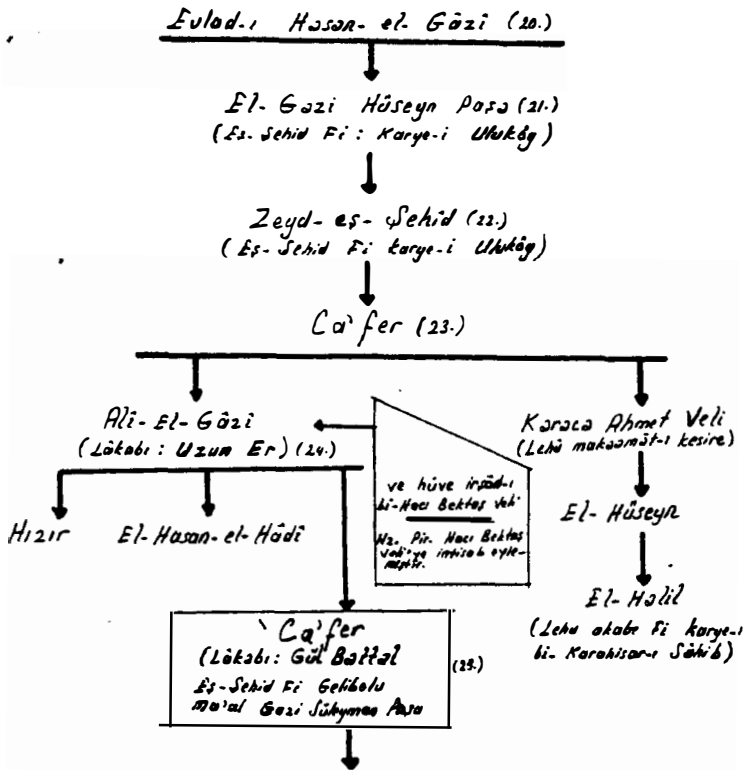
El-Hüseyn-el-Gâzi

El-Hüseyn
(Lakabı: Sîmbül)

Zeyd-i Hâmis (19)

Mustafâ el-Gâzi

El-Hasan-el-Gâzi (20.)

Rasûlallâh Efendimiz hazretlerinin " Mûtâ kabl-e en-temûtû
Hasibû kabl-e en-tehâsebû (Türkçesi: Ölmeden evvel ölünüz, so-
rulmadan evvel hesabınızı veriniz.) Hadîs-i şerîfinden su'âl olun-
dukta buyurmuş ki

BEYT

Sorulmadan hesabını vermeli
Necât ehlîne cehdidüp ermeli.

Sana bir söz diyem gel anlar isen
Eğer remzin bilüp fehmeyle isen

Zemân içre meğer varidi bir er
Koyun güder çobân idi birader

Meğer döl almağa tutmuş idi yurt
Kozusına dadanmış bir kebîr kurt

Çoban hemandem kurda kurdu bir dâm
Kodu bir baş penâir dâm'a encâm

O dem bir dilgu (tilki) geldi ol makaama
Gözü düş oldu peynire ve dâm'a

Devrân dolandı dâm'ın çevresini
Biraz seyr itti baktı devresini

Didi kenduya dilgu işbu peynir
Bunu yabanda koymak da bir tedbir

Alursam ben bupeyniri tutar dâm,
Gelür bâşıma çok dürlü serencâm

Peynire değmedi korkdu duzaktan
Varup seyr eyledi bir dem uzaktan.

Gezerken dilgü ol kurda olur düş
Eğlendi dolandı ve eyledi cûş

Didi kurt Dilgü nedir sende bu hâl?
Neden şâdî kılursun nedir ahvâl?

Didi dilgü nice şâd olmayalum
Kati doydum nice ben gülmeyelüm

Ana didi kurt neden doydun ey yâr
Haber ver beni açlık kıldı bîmâr.

Didi dilgü filân sahrâya irdim
Semâdan anda peynir yağdı gördüm

Safân varise gel ardımca uyğıl
Yakından iletem karnın doyurğıl

Didi kurt sadhezârân minnetim var
Beni anda ilet lutfeyle ey yâr.

Revâdır deyû ana uydu gitti
Kılağuz oldu ol dâma iletti

Peyniri gösterüp gerûde durdu
Acıkmış kurt hemân peyniri gördü

Gözin kararduben peynire irdi
O dem ki kavrayub ağzını urdu

Heman kavradı dâm kurdu başından
Geçüp çengel çenesinden dişinden

Peynir sıçradı ağzından yabana
Zıyanı çok irişmişdi çobana.

Çü dilgü g    du tuzak tuttu kurdu
Heman penair'in üstüne vardı

Alup penâiri çıktı kenara
Tuzak içinde kaldı kurt biçâre

Didi kurt dilgüye ağlayuben zâr
Neye uğrattın beni âhir ey yâr?

Ne idi bâna bu kalır ile kînin
Beni kurtar eğer vârise dînin.

Ne derde ben ki düştüm âhir-i kâr
Senin iğvân ile ey saht-ı mekkâr

Varken elde fırsandı işlemiştim
Derin yırtub boğazın dişlemiştim

Eğer işse idim vaktını gârât
Bana gelmez idi işbu hakaarât.

Yiyüp penair didi dilgü kurda
Cefâdır dime sen bu denlü derde

Bu denlü nesne içün kılma teşvîş
Tuzagın sâhibi gelince dir iş

Ne denlü kuzusun yidün çobanın
Tenin semürür safâ iderdi cânın

Soriserdir hisâbın sana bir bir
Önünü ko sonunu eyle tedbîr.

Cevâba âciz oldu kurd-ı bedkâr
Kalup dâm-ı belâda acîz-ü zâr

Yakın bil Kurt nefs-i tâmi'dir ey cân
Ne denlüdür ana vesvâs-ı Şeytân

Anın kim mürşidi İblîs oliser
Mezellet dâmı içinde kaliser.

Koyub akli eğer nefse uyarsan
Tuzak içindeki kurda dönersin.

Dilin mürgüne şehvet olsa dâne
Tuzağa düşüp eylersin ziyâne.

Akıl kim pîşüvâ-yı râh-ı dîndir
Temamet mürşid-i ehl-i yakıyn'dir.

Cihân arzûları misl-i rübâhî (Rübâh:tilki)
Uyar mı bilen ana doğru râhı?

Harîs olup bunun dâmına düşme
Tama' çengelinin kâmına düşme

Hazer eyle tuzağın ıssını bil
Edeb sakla derviş, nefsin zebûn kıl

Yedi nefsine verirsen irâdet
İder dünyânı ve dînini gaaret.

Eğer emmâre fi'lin öldüresin
Bahâyim hırsının boyunun urasın

Mezellet dâmına irmeye bâşın
Dolâ nuru safâ için ve dışın.

Budur ehl-i necâtın ittifâkı
Cihân bir pîrezendir vir talâkı

Salli ve sellim alâ seyyidinâ Muhammed ve Alî ve Fâtıma
v-el-Hasan v-el-Hüseyn bi-aded-i katarât-ı bahr-i rahmetik-el--
vâsi'a (Türkçesi: Seyyidimiz Muhammed, Alî, Fâtıma, Hasan ve
Hüseyn'e geniş rahmet denizinin damlaları sayısınca salât ve se-
lâm olsun).//

Ulu köyde Şehid, Velî Baba adıyla ünlü
Es-Seyyid Veliyyeddîn Gâzî evlâdları
(29.) (Ulubirlü kazasında büyük Türbesi
var. Cezâyir-i arab da çok kerâmetleri görül-
müş Sultan Selim Han el-Gazî zamanında).

Evlad-ı Cafer. Lâkubı : Gül Buttu? Gâzi (15. asır)

En-Nezir es-Sehid
Fi İzmir

El-Hüseyn el-Gâzi (26.)
Ma'a edibi fi Gelibolu
Fi zeman-ı Sultan Orhan

Besir es-Sehid
Fi İzmir

Ahmed el-Muvazzâh

Cafer-is-Sâdık el-Alevî (22.)

El-Hüseyn

Ak Semseddin Veli
(La akab-e. Leh-ül-
medfun fi canib-ül-
izmid).

El-Hüseyn el-Veli el-Meshur
Sâlıncak Dede (28.)

Veli-yveddin el-Gâzi el-Meshur
bi Veli Baba (23.)

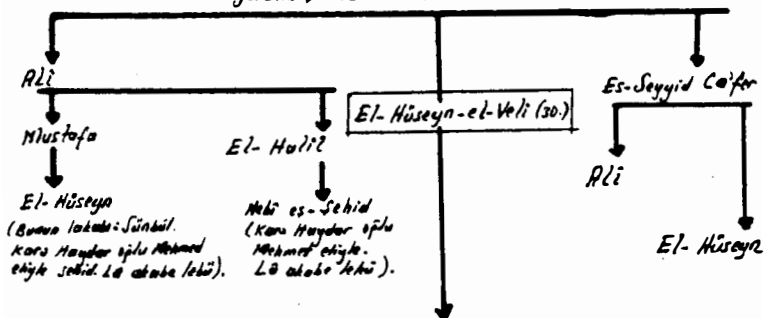
Es-Sehid fi korye-i Uluköy

Not : (Secrede Uluköy diye
kayitli bky büyükü
Uluköy'dir. Spairkent
yollarında. Dr. B. Noyan).

Ulköy'de şehid, Veli Baba adıyla anılır

Es-Seyyid Veliyeddin Gözi evlâdları (29.)

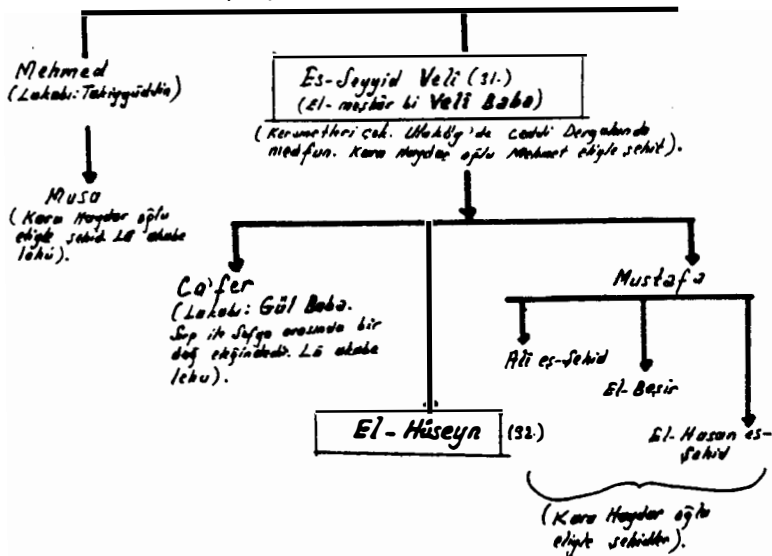
(Ulköy'de kazandı büyük türbesi var: Cezâyir-i Arab'da çok keramethi görülmüş Sultan Selim Han el-Gözi zamanında).

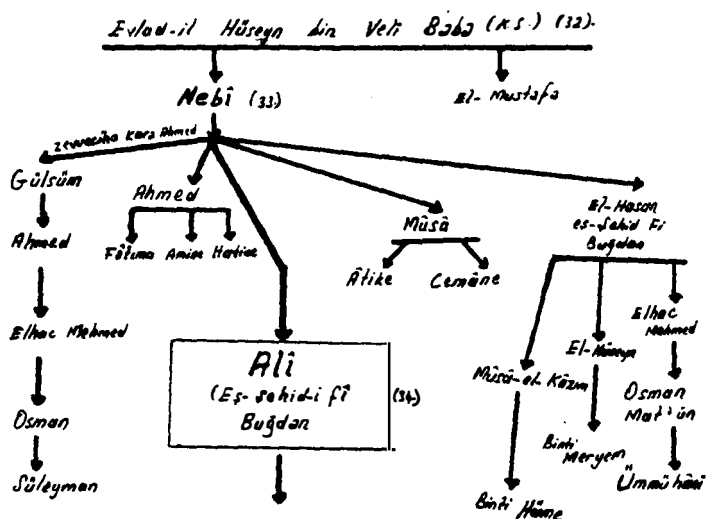

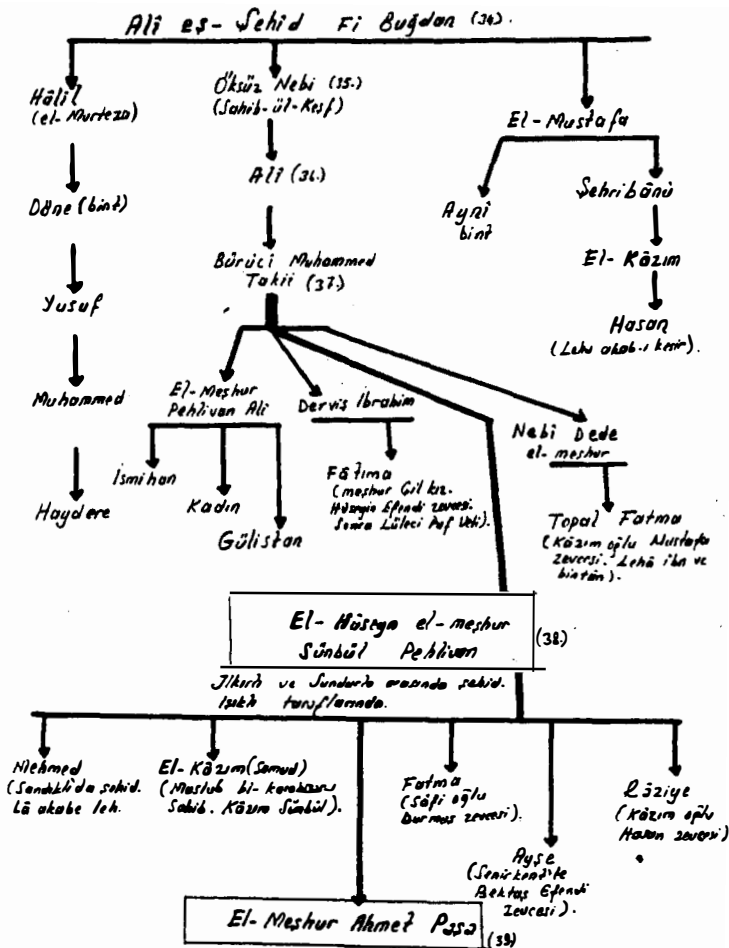
Evlâd-ı El-Hüseyn-el-Veli El-Ma'shur

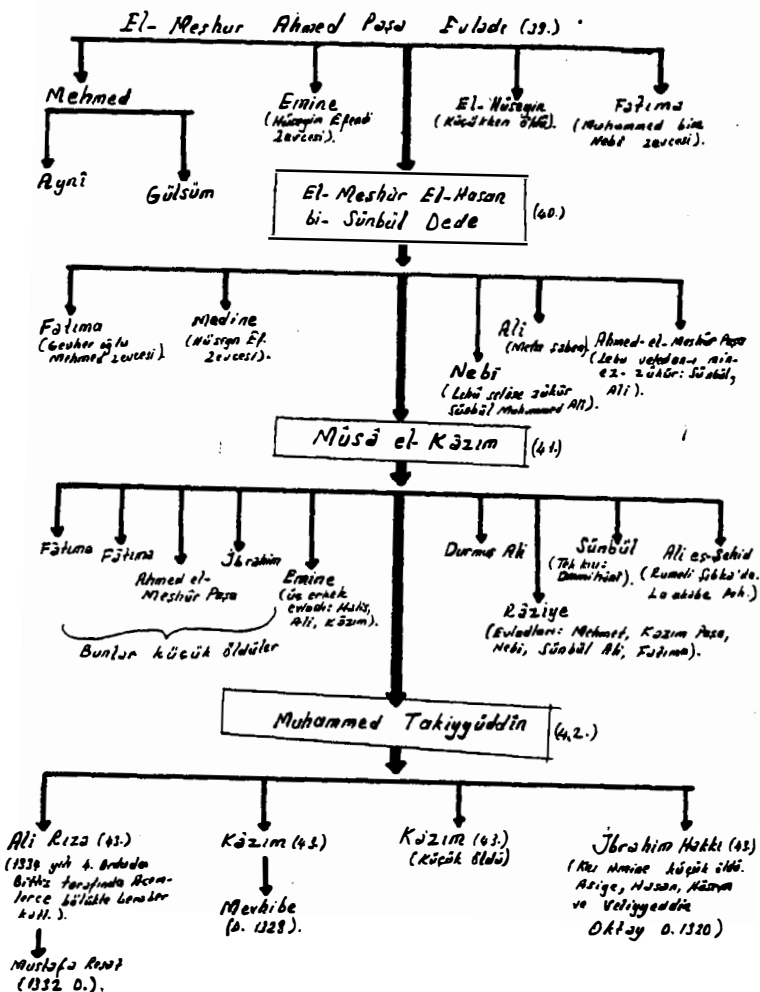
bi-Veli Dede (30.)

(El-medfun fidi leha türbesi fi Şehid-ül kabr fi Cezâyir).

Ma'lûm ola ki, Sâlif-üz-zikr Vak'a-i ceddinâ ve Seyyidinâ Zeyd bin el-meşhur bi-Zeyn-el-Abidîn ibn-i İmâm el-Hüseyn bin Ali vel-Fâtıma-tüz-Zehrâ ve sıbt-ı ceddinâ ve Seyyidinâ Muhammed (A.S.) (Yani: Zeynel'âbidin oğlu Zeyd), İmâm Zeyn-el-Abidîn Efendimizin şehâdetinden sonrâ Kûfe'de sâkin olurdu ki Kûfe Şî'ileri anın katına gelüp iğvâlar idüp da'vâ-yı hilâfet ittirdiler. Anın üzerine bî 'at gelüp iğvâlar idüp da'vâ-yı hilâfet ittirdiler. Anın üzerine biât ittiler ki "Dostuna dost, düşmanına düşman olalar". Ve önünde kılıncı urup anı halife kılarlar.

Bu tedbîr üzerine tamam bir yıl geçti. Bu bi'atlerini ve bu mukavelelerini Yusuf bin Amru'ya haber virdiler. Ol dahî Zeyd R.A.'a adem gönderdi. "Kûfede durmasun çıksın "didi.

Zeyd R.A. Efendimiz ana cevâb gönderdi ki "Hastayım, bir kaç günden sonra çıkam, gidem" didi. Yusuf bin Amrû dahi bunun üzerine nice gün sükût itti.

Bu esnâda Kûfe Şî'ileri gelüp Yusuf'a haber virdiler ki "Eğerçi bu günlerde Zeyd bin Alî Kûfe'den gitmezse halk bütün ana bi'at iderler" deyû. Andan sonra Yusuf bin Amrû girû adem gönderdi, ve edepsiz büyük sözler söyledi ve tehditler itti ve elbette durmasun, gitsün, didi.

Zeyd R.A. Efendimiz cün gördü ki çâre yoktur, öyle tedbîr kıldı ki Medîne-i Münnevver nevvâr-Allâh'a gideyim, orada kavim kabîle içinde vaktimi geçireyim. Yusuf bin Amrû kendi Kavm-i Yezîd'den bir adam gönderdi. Ve ana ısmarladı ki Zeyd bin Zeyn-el-Abidîn'i (Azîb) Gadib nâm mevzi'â kadar götür. Ol Yezid dahî öyle itti, vakta Zeyd R.A. Efendimiz Hazreteleri Gadib (Azîb)e geldi. Yusuf bin Amru'n gönderdiği yezîd giruye döndü, gitti. Kûfîlerden bir vâfir Şî'a Zeyd R.A. Efendimizin // arkasından Azîb'e geldiler. ve ana didiler ki : "Yâ sıbt-ı Rasûlâlâh, bizi koyup nere gidersin ki Kûfe'de yüzbin kılıncın vardır ve cemî' halk sana tâbi' ve nâsırlardır".

İmdi ol kadar ağlaştılar ve sızlaştılar ki Zeyd R.A. Efendimizi dahî ağlattılar ve kandırıp girûye döndürdüler. Kûfeye getürdiler.

Kûfede Muhammed bin Amrû Zeyd R.A. Efendimize itti: "Tanrı hakkıyla çünkü Yâ ibn-i Rasûlallâh, sen bu Kûfe halkının yalanlarına inanma ve sözlerine bakup ta aldanma. Var, Medîneye kendi kavim ve Kabilen Yanlarına git. Zirâ ben korkarım ki bu kavim dahî sana vefâ itmeyeler. Ve bilürsin ki Ceddin İmâm Alî (K.V.) Sıffıyn'de Mu'âviye ile muharebe itti. Mu'aviye mağlub olduğu günü Amrû-bnil-As'ın hilesiyle Kur'ân-ı azîm-üş-Şân'ı mızraklar başına diktirüp" ey kavim biz sizi bu kelâm-ullâh'a davet ediyoruz, bırakın kırmayın bizi " deyû feryâdları üzerine ceddin Hz.Alî : "Kelâmulâh-ı nâtık ben'im, anların işi hiledir, urun bakmayın" diye emir verdiyse de emrine inkıyâd ve kendusine itâ'atten hurûc ittiler. Eğer bu ânda âteş-i harbi kestirmez isen seni katlidersiz veya düşmana teslim ideriz deyû Mu'âviye'nin üçbuçuk guruşuna aldanup yirmibin havaric-i Kûfî üzerine hücum ittiler.

Ceddiniz Hz. Alî'yi ateş-i harbi Mâlik ibn-i Eşter'e kestirmeğe mecbûr ittiler. Bu sebepten Mu'aviye Amru-bnil-As'ın iğvâsıyla "Yâ Alî, sen de karışma, ben de karışmayım. Tarafımızdan birer hakem nasbidelim, Allâhın kelâmı üzerine hüküm itsünler, didi. Ceddiniz Hz. Alî // K.V. "Ben halife-i Hakk'ım" deyû hakem'e râzı olmamışken havâric-i Kûfî üzerine gulûv idüp "Razı oldum" deyû yapılan ahitnâmeysi imzâ ittirdiler.

Hakemin biri ceddiniz tarafından Ebû Mûs-el-Eş'arî oldu ki anı cedd-i a'lânız beylikten azletmişidi. Râzı olmadığı hâlde hakem yaptılar. Ve diğeri Anr-ubnil-Âs Muaviye tarafından hakem nasbolunup sekiz ay müddet ile hakemler muhayyer kılındılar. Aradan bir zaman geçtikten sonra "Humet-ül-Candîlî'de birleştiler.

Amr-ubnil-Âs ile Ebû Mûs-el-Eş'arî ittifak idüp ibtidâ Ebû Mûsâ-el-Eş'arî minbere çıktı, hamdetti, senâ etti. Sonra parmağından yüzüğünü çıkarup "Nasıl ki parmağımdan bu hatemi hal' ittiğim gibi hil'at-i hilâfeti dahî Alî'den hal' ittim. Halk her kimî imâmete münasib görürlerse anı İmâm nasbetsünler" deyüp minberden indi. Bu defa Amru-bnil-Âs minbere çıktı, parmağın-

dan hatemini çıkardı, didi ki: "Nasıl ki Alî'nin hakemi olan Ebû Mûsâ-el-Eş'arî Alî'yi Hilâfetten hal'ettiği gibi ben dahi Alî'den hilâfeti hal'ettim. Bu hâtemi parmağıma taktığım gibi Hil'at-i hilâfeti Mu'aviyeye ilbâs ittim" didi. Ol halde halk Ebu Mûs-el-Eş'arî ile Amr-ubnil Âs'a hücûm ittiler ve yüzlerine tükürdüler, çok sözler söylediler, oradan dağıldılar. Yine halife-miz Emir-il-mü'minîn Ali'dir, didiler. Şam ahâlîsinden başka Mu'âviyenin taraftarı kalmadı. Bundan evvel Sıffiyî muharebesinde Hakem hasb // itmeğe râzı ol, ve bu ahidnâme'yi imzâ et deyû içbar iden havâricler ahidname imzâ olunduktan sonra biz peşimân olduk, ahdini nakz et, Muaviye ile gavgâ idelim, didiler. Ceddi a'lânız "Ben ahdî nakz itmeyim" didi. Binaen'aleyh havâric-i Kûfî 'Sen hükmullâhı gayriye tefvîz ittin, imdi sen kâfir oldun ve Muaviye de kâfir oldu. Biz size bî'at itmeyiz, didiler. Ceddiniz Alî K.V. eğer hakeme Râzı olmak küfr ise ben râzı olmadım, ancak siz beni rızâyâ ve ahidnâme'yi imzâyâ icbâr ittiniz. Öyle ise siz kâfir oldunuz, buyurdular. Anlar dahî "Evet biz kâfir olduk idi, sonradan müslüman olduk, sen de ben de Kâfir oldum idi sonra müslüman oldum dir isen sana tâbî' oluruz, didiler. Ceddiniz Alî K.V. "Ben ayn-i îmânım ve bana muhabbet îmandır. Kavim, Allâh'tan korkun, Rasûlallâhtan hayâ idin. Ben Veli ve Vâsî ve Halife-i Rasûlalâhım. Bana ita'at idin" deyu çok nasihatlar eyledi. Bakti ki nasihatları kabul itmezler. Nehrivân'da bu havâricleri yerlere serdi. Tekrâr Mu'âviye üzerine leşker cem'idüp onikişer bin fırkalar yaptı. Ve her bir fırkanın sancğını birer gazanfere virdi. Gitmek üzere iken, Muaviye Amr-ubni-Âs'ı iki kise altunla gizlice Abdurrahman ibn-i Mülcem'e gönderdi. Abdurrahmân da itti: "Benim Alî'ye kînîm var, Babamı öldürmüş, beni komuş zâr ... Sen buradan durma git, Muaviyeye selâm it // bir gün fırsat bulur anı öldürürüm, işin ne olduğunu size bildiririm" deyu ahd-ü peyman eyledi. Amr-ibn-Âs gizlice Şâm'a avdet ettikten sonra Şâh-ı vilâyeti semli kılınc ile başından urup bir gün sabah namazından sonra şehid eyledi.

Yâ ibn-i Rasûlallâh, ana kavm-i Kûfe vefâ itmeyince sana itmeyecekleri tabî'îdir. Ve bilürsin ki Ceddiniz İmam Hüseyin bin Alî'ye neler ittiler. Ana dahî bin yemînler ve nice sözler ile kırkbin kişiyiz, sana tâbî'iz deyû mühür basup Müslim ibn-i Akıyl vasıtası ile Medîne-i Münevvere'ye gönderdiler. Ve Şâh-ı şehîdi Irak'a davet idüp "gelmenize muntazırız" diye yalvarup ba'dehû Müslim ibn-i akıyl'i ve iki dane tıfl-i nevrestesini şehid eyledikten sonra ceddiniz İmâm Hüseyin Müslim'in göndermiş olduğu mühürler üzerine Arsa-i Kerbelâ'ya teşrîf ittiklerinde bu kavm-i Kûfe Yezîd aleyh-il-lâ'nenin hâkimi olan Zeyyâd'ın ve ser'askeri bulunan Saîd bin Vakkâs'ın ve ümerâsından Şimr-i Z-ül-cevşen kâfirin arkasına düştüler, gidüp Kerbelâ'da Fırat'ın suyunu kestiler. Onaltı Ehl-i Beyt, bâkisi tande olarak seksen üç kişiyi susuz şehid ittiler. Bunlardan vefâ gelmez" didi.

Bunun üzerine Zeyd R.A. Efendimiz yine Medîne-i münevvereye itmeğe kıyâm idüp "Beni Allâh ve Resûl hakkıyçün bırakın, bir kerre kavim ve kabîlem ile Medîne'de istişâre ideyim, ba'dehû gelüp yine işimize bakalım" buyurdukta Kûfe Şîîleri ittiler ki // (Yâ ibni Rasûlallâh, İstişâre ve istihâre buradan gitmedîn dahî olabilir, istersen adamlar gönderelüm" deyû bir kaç adam tedârik idüp Zeyd (R. A.) Efendimi Ca'fer Sâdık (R.A.) Efendimize bir mektup yazdı ki keyfiyyet böyledir, korkarım ki bu kavim bana dahî ceddimiz Alî (K.V.) ye ve ceddimiz İmâm Hüseyin'e ittiklerini ideler. Sen ne dirsın ve akrabâmızdan Medîne-i Münevverede olanlar ile meşveret idüp cevabını tez bana yaz" buyurdular.

Ol adamlar gitti. Aradan bir zamân geçti, geldiler. Ca'fer Sadık'ın mektubunu kendisine iriştirdiler. Açup okudu. Yazılmış ki: "Siz bizim büyük ammi zademizsiniz. Bizlerden du'âdan başka birşey elimizden gelmez. İnşallâh muvaffak olursunuz, ve lüzûm tekdirce bu taraftan asker sevketmekte kusur olunmayacağı şüphesizdir".

Bunun üzerine Müşârün'ileyh R.A. Zeyd Kûfe'de Nasr bin Huseyma'nın evinde karâr eyledi. Ve andan sonra Şîîler gelüp

Zeyd R.A. Efendimize armağanlar getürdiler ve Benî Azder'-den Hind bint-is Salt'ın ker îmesi Âtike'yi nikâh ile aldı. Andan dahî sâbıkta beyan olunduğu vechile bir kızı oldu, ismini Cezlâ komışidi. Kariben vefât eyledi.

Lâkin Zeyd R.A. Efendimiz bir yerde Karâr idemezdi. Tâ Yusuf bin Amru'ya duyururlar deyû Bazı günlerde Azderîler katında olurdu. Ve bazı günlerde Şîiler katında olurdu. Ve halk gerek Azdîler den ve gerek Şîilerden gürûh gürûh gelüp bî'at iderlerdi ki Tanrının kitâbı ve Peygamberin sünneti üzerine deyû.

Nihayet-il-emr onbeşbin kişi bî'at itti. Yusuf bin Amrû'n haberi olmadı ve andan // sonra Zeyd (R.A.) Efendimiz hurûc hazırlığın gördü. Ve bu haber âşikâre oldu. Kûfe kavminden Süleymân bin Seraka adlu bir kişi gelüp Yusuf bin Amrû'ya bu kıssayı hikâyet eyledi. Yusuf melûl oldu. Ve Hakem bin-is-Salt ki Yusuf tarafından Kûfede me'mûr idi. Ana nâme yazdı ve bu hâli ana bildirdi. Ve zinhâr gâfil olma, didi.

Hakem bin-is-Salt dahî ademler gönderüp tâ yolları bekletti. Bir gün yol bekleyenler gördüler ki Zeyd (R.A.) Efendimiz tarafından bir adam çıktı. Çağırıp katlarına getürdiler. Ve ana kandan gelürsin, ve kande gidersin, didiler. Ve anın üzerini aradılar, hiç nesne bulamadılar. Elinde bir asâsı vâr idi, elinden, gördüler ki ol asânın bir tarafında mum yapışmış, kopardılar, gördüler ki ol asânın içi mücevvef, ve içinden bir nâme çıkardılar. Ve ol nâmeyi okudılar. Yazılmış ki: B-ism-illâh-irRahmân-ir-Râhîm. Min Zeyd bin Ali bin-el-Hüseyn bin Alı bin Ebî Tâlib ilâ Ehl-il-Mûsul ve sâir bilâd-ı el-Cezîre selâm-ün aleyküm. Ammâ F-ettekullâh-e yâ ibâd-ullâhillezî halakaküm ve rezakaküm ve ileyh-i masîrüküm. İmdî, ay Müslümânlar, siz bilürsüz ki ne hâlde ve belâ ile mübtelâsız ki sizin ortanızda bunca dürlü fitneler vardır. Ve nâhak yere kanlar olur ve mallar alınur. Pes imdi ben sizin Tanrının kitâbı ve Peygamberin sünneti üzerine da'vet iderim ki tâ zâlimler üzerine cihâd idüb mazlûmların dâdını alam.

Pes vâcibdir ki siz dahî itâ'at idesiz ve Hakk'a nusret idesiz, ve bu nâme size erişecek eğlenmeyüb benim katıma gelesiz . Ve Hakk Ta'âlâ'nın azâbından ihtirâz idesiz ki nitekim dînimizden ödîn gelen kavim itâ'at itmediğiçün azâba // müstahak oldular vesselâm, deyüb yazılmış ki Hakem bin-is-Salt ol âdemi ve nâme-yi Yusuf bin Amrî- katına gönderdi.

Vaktâ ki Yusuf bu nâme-yi okudu, ol şahsın boynunu urdu. Ve Hakem bin-is-Salt-a âdemler gönderüp ana buyurdu ki Zeyd bin Alî'nin talebinde ola.

Kûfede Abbas bin Yezîd adlû bir pehlivân vâir idi. Anı dahî gönderdi ki Zeyd bin Alî'yi tuta. O esnada Zeyd (R.A.) Efendimiz hazretlerine bi'at idenlerden bazı şî'iler katına gelüp ana didiler ki : "Sen Ebû bekr ve Ömer hakkında ne dersin? "Zeyd (R.A.) Efendimiz itti : " Tanrıdan korkun ve anların hakkında yaramaz söz söylemeyin. Ve ben dahî anların hakkında yaramaz söz söylemek olmaz. Ve atalarımın dahî anların hakkında aslâ iyilikten gayri nesne işitmedim".

Bunlara bu söz hoş gelmeyüp ittiler ki: " Senin karındaşın İmâm Bâkır'ın oğlu Ca'fer Sâdık bu işe senden layıktır" deyüp anı terk ittiler. Ve sürüp Medîneye Ca'fer Sadık katına geldiler. Vaktâ ki anı gördiler , selâm virüp ittiler ki : "Yâ ibn-i Rasûlallâh, biz senin ammin Zeyd bin Alî'ye bî'at ittik ve lâkin ana Ebû bekr ve Ömer hakkında ne dersin didik, ol didi ki ben anların hakkında iyilikten gayri nesne dimezem. Cafer Sâdık Hazretleri:" Ben dahî öyle dirim" deyüp mukaddem Zeyd (R.A.) Efendimizin gönderdiği mektubu kendülerine kıra'at itti. Ve bu mektubu dahi sizin ademleriniz getürdi. Ve bizim ayrı gayrımız yoktur. İmdi ey müslümanlar Tanrı'dan korkun. Eğerçi benim amim oğluna bî'at ittiniz ise vefâ idin ki ol bu işe benden her hâlde lâıyk ve şâyestedir.

Pes ol kavim giru dönüp Kûfeye geldiler. Ve Zeyd (R.A.) Efendimizden özür dilediler ve girû // bî'at itmek istediler. Zeyd (R.A.) Efendimiz "İkrâr birdir, siz mukaddem ikrâr ittiniz, sizinle bî'at tamâmdır. Girû bî'ata ihtiyâc yoktur" didi.

Pes Bî'at idem kavm ile va'de itti ki Safer ayının evvelinde Çihârşenbih gecesı cem' olup hurûc ideler.

Bu haberi yine içlerinden Yusuf bin Amrû'ye dahî yetiştirdiler.

F-il-hâl Hakem bin-is-Salt'a âdem gönderüp emreyledi ki Zeyd bin Alî'nin hakkından gele.

Ol dahi Kûfenin câmi'ine mabârizlerin cem'idüp ceng-ü cîdâl hazırlığın ittirdi. Çün Çeharşenbih gicesi oldu. Zeyd (R.A.) Efendimiz hurûc itti. Vaktâ ki sabah oldu, Zeyd (R.A.) Efendimizin katına hemân ikiyüz mikdarı âdem cem'oldu. Zeyd (R.A.) Efendimiz: "Subhânallâh, ben bî'at idenlerden onbeş bin kişinin adın deftere aldım, imdi hemân bu kadar adem mi geldi?". Halk itti: "Ya ibn-i Rasûlallâh Yûsuf kûfenin halkını mes-cide koyub kapusun almış durur. daşrı çıkmaya komaz."

Zeyd (R.A.) Efendimiz: "Lâ havl-e ve lâ kuvvet-e illâ billâhil alıyyül-azîm, mescid ne kadar âdem aldığı ma'lûndur, Kalanı kanı? Bir bölük cema'at hod bî'atı bozup özetmişler" didi.

Çün ertesi gün oldu. Yusuf bin Amrû dahi bu maslahattan âgâh olup asker çeküp Kûfenin katında bir tepenin üzerine çıktı, durup askerine buyurdu ki Zeyd kavmiyle cenk ideler.

Ol vakit ki iki asker birbiriyle mukabil oldular bir sa'at kadar cenk ittiler ve bu esnâda Amrû bin abd-ül-Azîz ki Kûfede askerbaşı idi, kendi gürûhiyle Zeyd (R.A.) Efendimiz üzerine hamle eyledi ve diledi ki Zeyd (R.A.)'ı kılınçla çala. Zeyd (R.A.) kavminden Nasr bin Hüzeyme ana karşı yürüdü ve Amrû bin Abd-ül Azîz'i bir darb // ile öldürdü ve kavmini kılınçtan geçirdi. Zeyd bin Alî (R.A.) dahi Sayyadlar meclisine yürüdü. Andan Şâmî'lerden Yediyüz'den ziyade âdem var idi, anları perâ-kende eyledi. Andan sürüp Kenâsiye vardı. Anda çok asker gördü ki silâhla hazır durmuşlar idi. F-il-hâl atın başını çeküp anların üzerine yürüdü. Anları dahi birbirine geçirüp urdu.

İmdi, Yusuf bin Amrû durmayub Zeyd (R.A.) Efendimizin üzerine pehlivanlar gönderdi. Zeyd (R.A.) ol üçyüzden eksik kişi ile o gelenleri bozup girûye gönderir idi. Ve çağırıp itti: "Ey kavim, benimle bî'at ittiniz, Hakk'a yardım idiniz

Ve iderdi ki "Ey Kûfe kavmi, Kad câ-el-Hakk ve zahak-al bâtl.". İmdi Bî'at idenler anın âvâzın işidirler lâkin evlerinden dahi daşra çıkmazlardı. Ve iki asker durmayub cenk iderlerdi.

Yusuf bin Amrû çağırub itti: "Her kişi ki baş getüre veya esîr getüre bin dirhem sîn viririm". Pes Şâmîler cenge harîs olup başlar getirüp akçe alurlardı. Hem getürdikleri esîri Yusuf bin Amrû mecâl vermeyüb katliderdi. Ve ol getürene bin dirhem virirdi.

Ol kadar ki Zeyd bin Alî (R.A.) ornk itti, yârânlarından hiç kimse gelmedi. Çün Zeyd (R.A.) bu hâli gördü. Nasr bin Hüzeyme'ye itti: 'Ey Nasr, ben korkarım ki Kûfler Ceddîm İmâm Hüseyin bin Alî (R.A.) a ne ittiler ise bana dahî anı ideler. Nasr bin Hüzeyme itti ki: "Yâ İbn-i Rasûlallâh, ben beni sana fedâ ittim. İmdi cahd idüp kılınç urayım, ola ki mescid kapusuna irişem ve ol kavmi cami'den daşra çıkaram. Belki anlar bize imdâd ideler".

İmdi Zeyd bin Alî // (R.A.) hamle kıldı. Âheste âheste câ-mî'kapusuna gelüb şâmîleri mescit kapusundan ihrâc ittiler. Ve Zeyd gelüp Mescit kapusunda çağırdı ki: " Eykûfe kavmi, size ne vecihle kazâ irişti ki daşra çıkup gazâ itmezsiz ve dalâletten kurtulup hidâyete yetmezsiz."

Kûfe kavmi bunu işidüp istediler ki cami kapusun kırup daşra çıkalar. Şâmîler filhâl mescidin damına çıktılar ve tîrendâzlık ittiler. Ve ol mescit kapusunda kati cenk oldu ve Nasr bin Hüzeyme'yi şahîd ittiler. Ve Muaviye bin İshâk'ı dahi şehid ittiler. Ve anda Ziyâd bin Abdullâh'ı şehid ittiler . Bu üçünün başlarını kesüp Yusufun katına getürdiler.

Ve Zeyd bin Alî (R.A.) kendi yârânlarıyla gayret idüp hamle itti, ve Şâmîleri bozup biraz girû sürdü. Olvakit Zeydin kavminden yetmiş kişi şehîd olmuş idi. Pes Şâmîlerin mecmû'u hamle idüp ellerin oka yaya urdılar ve Zeyd (R.A.) Efendimizin üzerine tîr-i bârân ittiler Ve mecmu'isi Zeyd (R.A.) Efendimizi gözedüp attılar.

Ahir kazâ-i âsumânî ve belâ-yı nâgihânî bir ok Zeyd

(R.A.) Efendimizin alınına dokundu. Başının bir yanından girüp bir yanından çıktı. Hemân Zeyd (R.A.) Efendimiz attan yıkıldı. Kendi ta'allukaatı der'akab Zeyd (i kapup kimse duymadan Şî'î-lerden bir muhibb evine getürdiler ve müşârün'ileyhin büyük oğlu Yahyâeş Şehîd dahi kaçup bir kimsenin evine düştü. Bâki cedd-i a'lâmız Hüseyñ-züd-dem'a ve zül-ibre ve İsâ Mü'tem-ül-Eşbâl ve Muhammed ufak olmağla vâlideleri yanında idiler. Ağladığından için cedd-i a'lâmıza Hüseyñ Züd-dem'a dirler.

Ve Bakii yârânlar her biri bir eve düştüler, saklandılar.

Pes Tabîb gönderdiler ki Zeyd (R.A.) // Efendimize mu'âlece ittireler. Vakta ki ol oku başından çektiler bir kerre Allâh deyû çağırup cânını Hak Ta'âlâ Hazretlerinin rahmetine gönderüp âhirete teşrîf itti, Rahmetullâh-i Ta'âlâ.

İmdi anı ola arada arkasındaki donlarla defnittiler. Kimse bilmedi ki anın kabri kandedir.

Ahir-ül-emr, Yusuf bin Amrû ertesi gün işitti ki Zeyd vefât itti. Ve Kabre kodular, amme kimse bilmezdi ki kabri kandedir. Pes Zeyd (R:A.) Efendimizin bir kölesini bulub anı tutup işkenceye urdu. Ol kul dahî kabrini gösterdi. Yusuf bin Amrû hükmitti, anı kabrinden çıkardılar, ve başını kesüp bedenini berdâr ittiler. Ve başın bir nice başlar ile Hişâm bin Abdülmelik'e gönderdi. Ve andan sürüp Kûfenin câmi'ine geldi ve minbere çıkup Emîr-il-mü'minîn Hz.Alî (R.A.)'ın hakkında bir az mühmel sözler söyledi. Ve kendisini öğdü. Ve kûfilere dahî söğdü ve itti: "uş göresiz ki sizlere neylerim." deyû tehditler eyledi. Ve andan aşağı indi. Ve emretti ki ol esîr iki kişi tutmuşlar idi, getürüp buyunların urdılar, ve andan sonra cesedlerin yaktılar.

Ve Zeyd bin Alî (R.A.) Efendimizin bölüğünden Kûfede her kimi buldular ise öldürdüler. Ve Hişâm bin Abdülmelik'a nâme göndürp Kûfe'yi vîrân itmeğe tergib itti. Hişâm aleyh-il-lâ'ne cevâbnamede şöyle yazdı ki "Anlar bana mutî'lerdir. Eğer âsî olsalar Zeyd'e yardım iderlerdi ve yardım itseler sen anlar ile bâşa çıkamazdın, anları nûvâht idesiz (iyi tutmak,

okşayıcı davranmak) ve ulûfeJerin// viresin" diye.

Çün nâme Yusuf bin Amrû' aleyh-il-lâ'neye geldi. okudu, muktezâsıyla amel itti.

Ol vakit ki Zeyd (R.A.) Efendimizin vefât ittiğini Medîne-i Münevverede Ca'fer Sâdık Efendimiz işitti. Feryâd idüp ağladı ve bu âyeti okudu ki: (Mi-el-mü'minîn-e ricâl-ün sadakû mâ âhed-ullâh-e aleyh-i feminhüm men kazâ nahbehû ve minhüm men yentaziru ve mâ beddelû tebdîla) (Ahzâb sûresi, âyet: 23) Türkçesi:

Kitâb ehli olup ta müşriklerle bir olan

Kimseleri Hak sürdü kal'asından, yurdundan.

Yüreklerine korku saldı ve siz onlardan

Kimini öldürdünüz, kimi tutsaktır hemân.) (Dr. Bedri No-
yan'ın Manzum Kur'ân'ından).

Mûsâ bin Habîb rivâyet ider ki Saliha Hatunlardan bazıları dimişler ki : Zeyd bin Alî şehîd olduktan sonra rû'yada gördük ki gökten hûb libâslû ve mahbûb şekillû hâtunlar inerler. Gelüp Zeyd (R.A.) hazretlerini çevre yana alurlar ve ellerini yüzlerine ururlar, ve nevha ve zârî kılurlar. Şol resme ki bizim hâtun kişilerimiz yas iderler. Ve ol hatunların içinde bir hâtûn yeşiller giymiş durur idi, didi ki: (Ey oğlum Zeyd.. Seni berdâr ittiler. Ve mubârek tenini uryân ittiler. Lâcerem kıyâmet gününde senin ceddin Muhammed Mustafâ'nın şefâ'atından mahrûm kaldılar.

Bu düş gören ider, ol hâtunların birine su'âl ittim ki bu söyleyen hâtun kimdir: Didi ki Hazret-i Fâtıma (R.A.) dır ki Peygamverimiz Muhammed Aleyhisselâmın kızıdır.

Ve Yahyâ bin Zeyd-i Şehîd (R.A.) Horasâna gitti ki, çünkü Zeyd bin Alî Zeyn-el-Abidîn şehîd oldu. Oğlu Yahya Kûfeden kaçtı, dedesi Hz. Hüseyin (R.A.)ın türbesine düştü. Andan gidüp Medâyin'e geldi.

Melâyinde bir me'mur var idi ki Bahterî ibn-il-Mahil-il-Muhâribî dirler idi. Yusuf bin Amrû Kûfeden ana nâme yazdı ki:"İşittim ki Yahya bin Zeyd bin Zeyn-al-Abidîn anda var imiş.

Teftîş idüp// eğer anı bulursan tutup benim katıma gönderesin".

Bahterî bu sözü işidüp, Yahya'yı bulup onbin akçe harçlık virüp itti:" Zinhâr bu şehirde durma durma , git ki seni benden Yusuf ibn-i Amrû istedi" didi.

Hemân Yahya Medâyinden Komış'a geldi andan Serhas'a vardı andan Merv'e anden Horasâna geldi. Horasânın emîri Nasr bin Seyyâr idi. Yusuf bin Amrû'dan ana nâme geldi ki Ali oğlanlarından işbû sıfatlû kişi ki orta boylu ve açık çehrelû ve alnında treşından bir mikdar aşağı sarkar beyiz tüylü ve siyah tüylü bir ben'i vardır. Adına Yahyâ dirler. İşittim ki Horasan'a varmış, teftîş idesin. Ol sıfatlû âdem bulursan tutup bana göndere-sin".

Nasr bin Seyyâr dahî halâyıkı cem'idüp teftîş itti. İttiler ki bu sıfatlû kişi Ebû Hafasa'nın sarayında vardır. Tez Nasr bin Seyyâr İsmet ibn-i Abdullâh'ı gönderüp itti: " Ebû Hafasa'nın sarayın ara. O kişiyi tut" didi. İsmet, Ebû Hafasa'nın sarayına geldi. Dört yanını bağlattırdı, saray içinde çok kişiler var idi. Bir bir çıkup önünden geçtiler, yüzlerine nazar itti, ol sıfattaki kimse çıkmadı. Daha kim varsa çıksun deyû gazab idicek Yahyâ bin Zeyd (R.A.) kollukçular ile arkasında bir kabe ve başında bir külâh omuzunda bir plan çıkup geldi. Baktığı gibi İsmet anı bildi. Elindeki çubuk ile Palana urup "Ey palan ıssı kerem eyle , şehirden çık git. Yohsa seni tutarlar" Yahya andan dahî çıkup kaçtı. Gürgân vilâyetine vardı. Diledi ki şehre gire. Gürgân eh-linden bir kişi // anı gördükte bildi, itti: "Ey kişi, ben öyle zanniderim ki sen Yahyâ bin Zeyd (R.A.)sın. Yahyâ itti : "Neden bildin?". itti: "Andan bildim ki Merv'den nâme geldi, senin sıfatını bildirdi."

Pes Yahyâ andan girû dönüp Belh'e geldi. Vardı, şi'ilerden Yunus bin Müslim adlû bir kişinin evine kondu. Ve Belh'in emîri Asım bin Ma'kıl idi. Nasr bin Seyyârın ammisi oğlu idi.. Ana dahî Yusuf bin Amrû'dan nâme gelmiş idi. Belh şehrin bir bir aratmış idi. Ahir Yusuf bin Müslim'in evindedir deyû haber virdiler. Vâki'de anın sarayında bulup getürdiler. Sağ elini zencîr ile

buynuna bağlayup Merv'e Nasr bin Seyyâr katına gönderdiler. Nasr bin Seyyâr dahî anı zindana koydu. Yusuf bin amrû'ya nâme yazup gönderdi.

Yusuf dahî Hişâm bin Abdülmelik Lâ'netullâh-ı aleyhümâ-ya bildirdi.

Ol hâlde Hişâm ecel yadığında yuvarlanmakta idi. Cevab virmeğe mecali yok idi. Bir iki gün geçtikte Hişâm öldü, gitti. Hicretin Yüz yirmi beşinci senesinde Rabî'al-evvelin altıncı gününde idi.

Andan sonra Hilâfet Velîd bin Abdülmelik'e yetiştî. Nasr bin seyyâr'a Nâme yazdı ki Yahyâ bin Zeyd'i zindandan çıkarup hil'atî fâhire virüp salıvir ki cânı kande isterse gide.

Nasr bin Seyyâr dahî Yahyâ'yı zindandan çıkarup ağır Hil'at viridi ve onbin akça dahî virüp şehrinde çıkarup gönderdi.

Yahyâ , kendi cemâ'atından yüz kişiyle çıkup Nişâbur'a gitti. Nişâbur'un emîri Amr bin Zerâre idi. Yahyâ'nın geleceğini işidicek kaçup gider sandı. Yirmi bin kişiyle Yahya'ya karşı çıktı. Yahyâ'yı tutmak istedi. Yahya itti: " Benkaçup gitmezim // Belki destûr ile giderem. Kerem eyle bizim gavgamızı tâzelen-dirme, Bana yol vir, geçeyim" didi. Amr razı olmadı, zor ile Yahyâ'yı tutmak istedi. Yahyâ itti: "Çünkü böyle idersin, burada karâr kılup oturayım, sen Nasr bin Seyyâr'a nâme gönder, eğer tut dirse ben sana muti' olayım, tutasın" didi. Amr-bn-i Zerâre ana dahi razı olmadı.

Ahir-ül-emr cenge karâr kılup ikdâm olundu. Yahyâ'ya bir kaç ok attılar ve bir iki yoldaşını urup şehid ittiler. Nihayet Yahyâ muzaffer ve galip olup Amr-ubn-i Zerarenin üzerine at sürdü, irişüp Amr'un başına bir kılınc urdu, iki pâre eyledi. Amr ölücek askeri dahî bozulup kaçtı. Yahyâ şehir içine girdi, oturdu.

Yâranlarına itti : "İşi büyüttük, şimden sonra bize Irak'a varmak olmaz. Bizim yerimiz Horasan'dır" didi.

Ol aradan girûye dönüp yine Horasana gitti. Kirman'a geli-

cek Nasr bin Seyyâr bu haberi işidüp onbin kişiyle Eslem bin ahır'î ana gönderdi. Ol dahî Yahyayı karşuladı ve yolunu bağladı. Yahya'nın dahî yediyüz askeri var idi. Ol yadiyüz kişi onbin kişi ile cenk ittiler. Ahır-ül-emr Yahya'nın askerinden Altıyüz elli kişiyi şehîd ittiler. Yalnız elli kişi kaldı. Yahya anlara itti: "Bizim buradan halâs olmamız yoktur. Siz kırılmayın, beni koyun gidin" didi.

Yoldaşları : " Yâ İbn-i Rasûlalillâh, revâ mıdır biz seni bırakup gidelim. Cümlemiz önünde kırılmadıkça seni düşman eline virmeziz" didiler. Ol elli yiğitler dahî baş oynadılar. Yahyâ yalnız kaldı. Andan Yahya'yı dahî ok ile urdılar, atundan yere düşdükte// Sûre bin Avle'a nâmında bir Yezîd gelüp mubarek başını kesti. Sâ'a bin Ahur ol başı Nasr Seyyârın katına götürdü. Nasr dahi başı Velîd aleyh-il-lâ'neye gönderdi. ve emreyledi ki gövdesini bir dâr ağacına asdılar. Tâ Ebâ Müslim gelinceye ol darağacında asılı kaldı.

Ebâ Müslim gelmeyeydi cihâna -Eşeklerde çağırırdı Mervân'a

OTUZ YEDİ ABBASİ PADİŞAHLARI

Hicret-i Nebeviyyeden Doksan sene on ay sonra Destgâh-ı Hilafet-i uzmâyı Al-i Abbâs'a Ebâ Müslim teslim itti. Bu âl-i Abbâd otuzyedi pâdişâh olup Birincisi :Eb-ül-Abbâs Abdullâh-is-Seffâh bin Muhammed bin Abdullâh bin Abbâs. İkincisi:Ebû Ca'fer-il-Mansûr bin Muhammed, Üçüncüsü: Muhammed-el-Mehdî bin Mansûr, Dördüncüsü: Mûsâel-Hâdî bin Mehdî,, Beşincisi: Hârûn-er-Reşîd bin Mehdî, altıncısı:Muhammed-il-Emîn bin Hârûn, Yedincisi: Abdullâh-el-Me'mûn bin Hârûn,Sekizincisi: Muhammed Mu'tasam-billâhbin Hârûn, dokuzuncusu: Vâsık-Billâh bin Mu'tasam, onuncusu: Mütevekkil-al-Allâh bin Mu'tasam, onbirincişi:Muntasır-Billâh bin Mütevekkil, onikincisi: Musta'in- Billâh bin Mu'tasam onüçüncüsü: Mu'tez-Billâh bin Mütevekkil, Ondördüncüsü:Mehdî-billâh bin

Vâsık,, Onbeşincisi: Mu'temed al-Allâh bin Mütevekkim, onaltıncısı: Mu'tedid-Billâh bin Muvaffak bin Mütevekkil, Onyedincisi: Muktefi-Billâh bin Muvaffak bin Mütevekkim, Onsekizincisi: Muktedir-Billâh bin Mu'tedid ,Öndokuzuncusu: Kaahir-Billâh bin Mu'tedid, Yirmincisi : Râzî-Billâh bin Muktedir, Yirmi birincisi: Muktefi-Billâh bin Muktedir , Yirmi ikincisi : Müstekfi-Billâh bin Muktefi , yirmi üçüncüsü: Mutî'un-l-İllâh bin Muktedir, Yirmi dördüncüsü: Tâyi' b-İllâh bin Mutî', Yirmi beşincisi : Kaadir-b-İllâh bin İshak bin Muktedir, Yirmi altıncısı:// Kaa'im-bi-Emr'illâh bin Kaadir Yirmi yedincisi: Muktedî b-İllâh bin Muhammed bin Kaa'im, Yirmi sekizincisi : Mustazhir b-İllâh bin Muktedî, Yirmi dokuzuncusu: Müstersîd b-İllâh bin Mustazhir, Otuzuncusu: Râşid-b-İllâh bin Müstersîd, otuzbirincisi: Muktefi b-Emrillâh bin Mustazhir, otuzikincisi: Müstencid b-İllâh bin Muktefi, otuzüçüncüsü:Mustazî bi-Nûrillâh bin Müstencid, otuzdördüncüsü: Nâsır-li-Dînillâh , otuz beşincisi : Zâhir bi-Emrillâh, otuz altıncısı: Muntansır bİllâh, otuzyedincisi : Mu'tasım-b-illâh bin Mustansır.

Mecmû'nun müddet-i hilâfetleri Altıyüz elli altı senedir. Bu 656 sene içinde tantana-i devletleri hâtıra gelmez birer fit-i azîme îkaad idüp ezcümle "Kur'ân mahlûk mudur? Yohsa Kadîm midir?" deyû gulât-ı mu'tezileden bir iki bî-dîn hevâsına tâbi' olmağla ibâd-ullâhı imtihan misillû Kadîm'dir deyû tariyk-i mustakiyme gidenleri dîvânında eşedd-i siyâsetle katlettirdi.

Ekâbir-i ulemâdan Ahmed bin Hanbeli (R.A.) hazretlerini Me'mûn halife mahbusen getürüp akd-ı meclis-i munazara ve mübâhase olunmadan Me'mûn keşte-i tîğ-i reyb-il-menûn olup evreng-i hilâfet Mu'tasım b-İllâh'a müyesser oldukta İmâm Ahmed Hanbeliyi mahall-i munazaraya getürüp (Kelâmullâh mahlûk mudur, yohsa Kadîm midir?) deyû su'al olundukta ol dahî cevâbında: (Allâh'ın ilmi mahlûk ise kelâmı dahî mahlûktur) didikte cellâdân-ı zebâniye-meşreb ihzâr olunub ol mecliste ol zât-î âliyi mertebai akıldan sâkıt oluncayadek kırbâc-ı su'bân-endâm (ejderhâ yılan şeklinde kırbaç) ile darb eyleyüp enva-'i iş-

kenceye mübaşeret ittikte, asâkir-i İslâm "Ulemâyâ bu hakaarât nedir?" deyû çenber-i // itâ'attan hurûç ideyazdılar.

Ve Mu'tasım b-İllâh bîm-i cana (Can korkusuna) düşüp eğerçi defî dağdağa için İmâmın başını zânûsuna gül-i ruhsârî-na gülâb-efşân olmuş idi.

Rhl-i dîvân perîşân olduktan sonra zindana gönderüp iki yıl dört ay esir-bend-i zindan iken etrâf-ı rub'-u meskûna emirler gönderüp kırk yıla karîb kûşe be-kûşe ibâdullâhı bu mes'ele ile bigayr-i hakk-in katil ve işkence ittiler.

Ve Hulefâ-yı Abbasiyyeden Ebû Ca'fer Devânîki İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe'nin ittiği nasihat-ı dîn-ü dünyâdan rencide-hattır olup İmâmın yanında taklid-i kazâ yani Kazi olmak muhâl iken kadılığı kabul eyle deyû teklîf eyleyüb, imtina' edicek öyle bir âlim zâtî habs-i medîd'le fermân idüp vezîr-i nâ-payidârı İbn-i ebû Ceyre nâm zâlimin fermânı icrâ eylediğini velî'ni'meti olan Müşârûn-ileyh Ebû Ca'fer Devânîki görüp âferîn bu babta ihtimâmı küllî itmek lâzımdır deyû İmâmı hapishanede cum'a-dan ve cemâ'attan mahrûm ve memnu' idüp Rûh-u pür-fütuhtarını teslîm idi ceydedeğin itlâk ittirmedî.

Nice yıllar her birerleri âlemi zulm ile doldurduklarından Mu'tasım Abbasînin vezîri Müeyyed-d-Din-il- alkamî Bağdadda Şâh olmak fikrine düştü. Hukûk-u velîni'metine küfrân ile Memâliki Hatâ ve Hatên sultânı Helâgû hânı teşhîr-i mülk-i Bağdâda tahrik kasdıyla, Dervîş-sîma bir şahs-ı nâtrâşı râzı idüp başını pâk ve mücellâ traş eyleyüp anın başına günlerden bir gün mu'aleceli mürekkeble kendi hattıyla "Ey Hân-ı Hânân-ı Türkistân, eğer memâlik-i Arab ve Acem ve Rûm'u zamîme-i mülki mev-rûs itmek irâdesi câiz ise gurre-i şehri şevvâl'de askeri milh şûmâr-ı Tatar //ile tahrik-i rikâb idesiz ki inşâ-âllâhı Ta'âlâ kabza-i Şimşîre el değmeden fermân râyi İrân ve tûrân olmağın bu abd-i nâcîzden bilesiz" deyû yazdı.

Ve ol hattı sûzen-i sertîz ile iğneleyüp dervîşi kisûdâr şekline girinceye değin habs idüp, ba'dehû gönderdi.

Dervîş Han'ın bârgâhına varup tenhâca girdi ve başın traş

idüp ol yazuyu kıra'at ittirdikte Hân tama'a düşüp bu resm üzere cevab yazdı ki: "Mülk-i Bağdadı her ne vakit istersen sana kayd-ı hayât ile vireyim" deyû ahd-ü mîsâk eyledi.

Alkamî Hâin dahî bu cevab üzerine mukaddemâta başlayub, şöyle ki, Pâdişâhlara lâzım olan mâl ve hazînedir, bu kadar asker nene lâzımdır, deyû halifeyi iknâ' iderek kat'-ı mevâcib eyleyüp ve ne kadar zehâir-i sultânî var ise isrâf ve itlâf eyleyüp leylü nihâr Halifenin mizâcına muvafık ve mülâyim evzâ' ile hı-yânete başladı.

Helâgû Han'ın deryâ-misâl askeri serpindisi serhadd-i memâlikine yettikte, serhad ümerâsından gelen feryâdcıları doğru tenhâ mahallere indirmekle nâbedîd ve nâ peydâ iderdi.

Havâlî-i Bağdad'a geldikleri duyulup hattâ yağmagerân-ı Tatar etrâf-ı Bağdad'a urdukları âteş-i nehb-ü garâtın dūd-u şerer-âludun Halîfe kendi görüp su'âl ittikte, ol hâin sûret-i Hakk-tan feryâd idüp "Pâdişâhım, memâlik-i ma'mûreni Helâgû gibi bir düşmen-i dîn bî-amân deryâ misali asker-i âteş-efşân ile müteveccih olup havale-i dar-üs-selâma gelinceyedek serhad muhafazasında olan ümerânızdan bu vakt oluncaya değin feryâdname-ler gelmeye, böyle küfrân-ı ni'met izhâr iden hâinlerin cezâsın Şimşîr-i sertîz-i siyâsete havâle buyurmayub ta kangî düşmanınızı siyaset idersiz" deyû elinden hatt-ı Hümâyûn'u // alup, ümerâya mahfî haberler gönderüp böyle zama da sizin gibi hayırhâh kullarının katline emreden pâdişaha vezîr olmaktan Helâgû Hân'a esir olmak yeğdir. Sizin gibi dilâverleri katilden halâs ittirinceyedegin az kaldı ki baş virem" didi.

Ve bu gûnâ nice nice hezeyân sözler irtikâbıyla sûret-i Hakk'tan görünüp anları yekpâre dâire-i itâ'attan hurûş ittirdikte anlar dahî Helâgû hâna cümlesi mülhak oldular.

Helâgû Hân sahrâ-yı Bağdad'da darb-ı tınâb-ı Bargâh ittikte dervâze kapanup etrafında filhâl asar-ı abadan kalmadı. Kırk güne karîb muhasara esnasında İbn-il-Alkamî Helâgû Han ağzından tezkireler peydâ idüp şöyle ki : " Benim azîmeti hutta'i Bağdaddan murâdım ancak Cenâb-ı Emîr-il-mü'minîn ile mıntı-

ka-i bend-i karabet olmağı. Necl-i kerîmleri Ebî Bekr'e perde-nişîn-i nihân hâne-i hân olan kerîmemi namzed idüp meyâne-mizde kemer-i musadakatı muhkem itmektir" deyû yazdırmış.

Böyle denilmeğin halife didikleri yâdlar dahî inanup "Çün ki kazıyye böyledir. Münasib-i hâl budur ki âyîn-i Hilâfet ile Bargâh-ı Hân'a varub Dâr-ül-Hilâfet-i uzmâyâ da'vet eyleyüp tertîb-i esbâb-ı ziyâfet idelim" deyû Halife ve sair erkân-ı devlet düğün alayı şeklinde zer-ü zîvere gark olup kal'a kapusını açtılar. İki cânıne asker-i Tatar saf durdılar. Halife iki şehzâde-i âzâdesini ki Ebûbekr ve Abdurrahmân'dır alem-i serefrâz gibi önüne alup mukarribân-ı hazret ve evliyâ-yı devlet ve ulemâ-yı ızâm ve sipah-ı dilâverân-i fülk-ihtişâmdan kevkebi enbûh ve mevkib-i pür-şükûh ile âzım-ı bârgâh-ı Hâkaanı olub dervâze-i şehri adem yani Bağdâd-ı bihişt-i İrem kapusundan çıktılar. Beyt: // ah min azime-tin bi-gayr-i eyâb-in- Ah min hasret-in al-el-ahbâb.

İbn-il-Alkamî Şâdman ve handân pîşgâh-ı Otâğa indi. Ve derûn-u Bârgâha girüp Dâmen-pûs-u iclalden sonra "Padişâhım bana lâzım olanı Yani Halife-i Rûy-i zemîn olan Pâdişâhı ve ev-lâdını erkânı devletiyle tav'an meydâna getürdüm. Siz dahî size düşeni idesiz" deyince cümlesi meydâna cem'olup neye uğradıkların bilmeyub sadir olan fermân mucibince Halife celladbaşı haymesinde mevkûf durup gözü karşusunda refikleri ta'ma-i şemşîr-i siyaset kılındıktan sonra Halifeyi mahall-i me'murede bir kürsî üzerine iclâs ittirüp evvelen iki şehzadesini gözü önünde galtân-ı hûn-i şehâdet ittiler.

Ba'dehû Havass-ı hazretinden Süleymân şahı ve erkân-ı devletini bir bir arza-i tîğ-i siyâset eyleyüp sairlerin hûnhâran-ı Tatar lemha-til-basar'da alef-i şemşîr-i âbdâr eylediler.

Ve kendisini üç gün mahbus eyleyüp işti'âl-i âteş-i cev'den ta'âm istedikte Helâgû kendi otağına getürdüp oturdukta bir kâseyi altun ile mâlâmâl eyleyüp ta'âm getürür gibi peşkir ve kaşık ile önüne koyub bir kaç gündür açsınız, buyurun deyû Hân iltifât ittikte Halife küre-küşâ-yı hande-i ta'accüb olub : "Zer-i

meskûku me'kûlat makuulesinden midir ki mihnânınıza teklîf idersiniz" didi.

Hân dahî vâsita-i tercümân-ı belîğ-ül-beyân ile: " Ey Hali-fe-i mağrûr, çünkü zer me'kûlât kısmından olmadığı hod ma'lûmunuzdur. Yâ niçün hazinelerin mâlâmâl idüp askerine bezl itmedin ki kaviyyül-kalb olub askerimi havâle-i mülkünden defideydin. Bâri mal yerine vâfir // zahîre ve galâl (Galle: zahîre) mahzun itmiş olaydın böyle kal'a-i müstahkemde fâriğ-ül-bâl oturub a'vân ve ensârın seni böyle bir varta-i helâke düşmeğe mâni' olurlardı" deyû tevbîhten sonra meydân-ı siyâsette ağuşte-i hak-i helâk olamak için ısdâr-ı fermân olundukta Şimşîr-i hâmî âl-i Abbas ile lâ'lgûn olmak münasip değildir deyu Halife-yi bir çuval içine koyup nemed-i mâlân şeklinde erâzil-i Tatar yemîn ve şimâlinde leked (tekme)ile helâk eylediler.

Halifeyi helâk eyledikten sonra şehri Bağdâd ki Zât-il-ı-mâd Harem-i hayr-ül-bilâd iken ol asâkir-i bî-şünâr âteş-i şidetinden harâb ve yebab olub serâperde-i Hilâfette ne kadar gün görmemiş nâzperver vâir ise bir alay erâzil-i Tatar haymelelerinde ve sokaklarda tasarruf olunduktan sonra nefsi Bağdâd'da üçyüz yetmiş bin âdem keşte-i tîr-i advân olup serhadd-i Çinden dâr-üs-selâm-ı Bağdâd'a gelinceyedek memâliki İrân ve Turân'da endâze-i elfâz-ı hisâbdan bîrûn berîde-i şimşîr-i tuğyân olan ünem lâyu'ad ve lâ yuhsâ olduktan sonra ol ibn-il-Alkamı denilen zındik-i Hâin velîni'metine ittiği hıyânet kıyâmete değin nakş-ı sahife-i rûzigâr olup itmâm-ı merâm ittikten sonra Helâgû Hân'ın ahd-i sabıkı üzre Hükûmet-i Bağdâd'da Yarlığ taleb ittikte Helâgû Hân tertîb-i dîvân idüp alâ rû'us-ül-eşhad ol Hâin-i bednihada hitâb idüp: " Sen eba an ced bu hânedanın perverde-i ihsânı ve ber-âverde-i in'âm-ı bî girân ve bizim ile Sâbika-i hukuukun yoğiken Halifenin mülk-ü mevrusunu ve asker-i derya-hurûşunu pâymal ittirüp bu kadar yüzbin kere ümemi şimşîr-i gadrile helak ittirdikten // sonra velîni'metine rahmitmeyüp benim gibi bir bîamân elinde bu rütbe şiddet-i siyâset ile katletti-ren sen, senin gibi hâinden ne hayır me'mûldür? Eğer sana

va'd-i aman sebk itmemiş olsaydı senin incazı va'dini zebân-ı şimşîre havale iderdim" diyüp dîvânda olan Tatar, Mogol cümlesini vâhid-en ba'de vâhid-in çehre-i ibn-i Alkamî'ye tükürdüp envâ'ı tevbih ve hakaarattan sonra cümlelerin şefa'atıyla" Bağdad subaşısının yanında Ases nasb ile şerefyâb olsun. Eğer imtina' iderse katl olunsun " didikte Alkamî dahî kabul idüp aseslik unvâniyle Menşîr ve az zamanda nâbûd ve nâpeydâ hâk ile yeksân oldu.

Ve dahi :Al-i Ubeyd-den Hakim bi-Emrillâh didikleri nakıys-il-kalb kezzâb gûyâ kendüsi evlâd-ı Fatıma'dan imiş süsünü virerek hükûmet-i müstakille olup Hulefâ-i Fâtımiyye nâmiyle şöhrat bulan Hakim-i Zâlim zamanında hatır-ı nev'-i beşere hutur itmez mefâsid ve mezalim zuhur idüp meselâ ekser eyyâmda bizzat kendusi Mısır çarşısının narkının yoklamak için bir azîm heykel nımârı olup şi'ar-ı hilâfet ile ol hımara süvâr olurdu. Minare şeklinde dahi bir müfred-ûla'zâ siyah arab'ı var idi ki yanına alup erkan-ı devlet ve vüzera-yı ali-menzilet önüne düşerlerdi. Eğerçi bir bakkalın yâ bir kasabın dirhemi eksik çıksa, "Tiz cezâsı tertib olunsun" deyû ibram iderdi. Derd-mend bakkalı kendi nazargahında meydana yatırup ol heykeli uzun ve bâla mel'ûn // ifrît-sîmâ Arab ile livata ittirirdi. Ol derd-mend Bakkal feryâd idüp ve ol mel'ûn Arab eyûce mübeşeret idüp bakkalın feryâdından, Arabın livatasından safâyab olurdu. Başka küfriyyâtı şöyle dursun.

Ve dahî Serîr-i Pâdişahî Sultan Muhammed Hân Harazmşah ile müşerref oldukta derya-yı tuğyân olan Cengiz Hân tarafından gelen bazirganlara gûyâ cefâ olunuyormuş deyû asâkir-i bi-şümâr Tatar ile Cengiz-i Hûrîz Memâlik-i İrân ve Turân'a deryâ-yı ateş gibi yürüyüb Sultan Muhammed her kaçan mukabele ittiyse de mağlûb oldu.

Esta'îzü billah Hak Subhanehu ve Ta'âlâ Hazretleri Süleymân (A.S) ın Belkis'inden hikâye taryıkıyla Kur'ân-ı azîminde ve Furkan-ı mübîninde ve habl-i metîninde buyurmuştur ki: (Kalet inne-lmülûk-e izâ dahalû karye-ten efsedûhâ ve ca'alû e'iz-zete ehlihâ ezillet-en) (Neml sûresi, âyet:34), Türkçesi : Melke:

Hükümdarlar bir şehre girdikleri zaman orasını bozarlar, onurlu kimselerini aşağılık yaparlar)... didi).

Yani Süleyman (A.S.)'ın Hüdhüd'ünün ihbarı üzerine Süleyman (A.S.) Belkis'i talebittiğinde eşraf-ı Belkid Süleyman ile muharebe olunmasını ihtiyar itmeleri üzerine Belkis âkile ve müdebbire olmağla "Ey benim eşrafım, melikler muharebe ile bir kariyyeye dâhil oldukları vakitte kariyyeyi ifsâd ve kariyyenin azizlerini zelîl kılarlar. Süleyman ile muharebe bize el virmez. Ancak ana hediye gönderelim, buyurduğu gibi Cengiz Hârezm'i harâb itti.

Ahir-ülemr bu Sultân Muhammed Harezmi Şahın kendisi ve Ehl-i Beyt'i ve vâlidesi umâmen hasekiyân-ı haremserây ile ve dâirei akla sığmaz hazâin ve cevâhir ile yağmagirân-ı Tatar eline düşüb memâlik-i vesî'â-i Harezmsâh'da // olan ricâl kılınc-tân geçüp cevâmi' ve mesâcid âhûr-u devâb (binek hayvanları ahır) ve umûmen ulemâ-yı islâm ve meşayih-i kiram erâzil-i Tatar atlarına hizmetkâr oldılar.

Şarkan ve garban zîruh makuulesinden tâife-i nisvândan gayri kalmamıştı. Meğer iradat-ı rabb-il-âlemîn ol nâmurâdların dahi alef-i şîr-i şemşîr-i helâk olmasına ta'alluk itmemiş. Bu esnâda bir tatar-i hûnhâr bir za'ife avreti katl ile tahvîf ittikte ol za'ir avret niyâz eyleyüp aman elimde bir incû vâr idi senden havf idüp yutmuşdum. Bir lahza aram eyle çıksun al ve beni âzad eyle, didikte Tatar-ı bîrahm dahî ol zaifenin filhâl sandûk-ı sînesin hançer-i kahr ile çâk idüp ol incûyı buldukta gürûh begürûh Tatar toplayub bu diyar avretlerinin karnında a'lâ incu bitermiş deyû ol gün ahşama kadar yirmibinden ziyade zaife ve bi-günâhın Sine-i hayâtını çâk ittiler. Aslı yoğimiş deyinceye kadar hitta-i İran ve Turan'da cinsi nisâ kalmamış gibi oldu.

Dünyada her gün için bir vak'a-yı azîme zuhûr itmiştir. Bu sebepten didik bu dolab âsumân-ı meydan-ı kudrette sergerdan olalı bir tavır üzre hareket itmemiştir. Mazlûmdan herbirini bir zâlim Yezîd şehîd itmiştir.

Gelelim mânahn-ü fihimize:

Cedd-i a'lâmımız Hz.Zeyd , sâbıkta zikrolunduğu vecihle şehîd olduğunda ceddimiz kebir mahdumu Hüseyin-i Züd-dem'a ve İsâ mü'tem-il-Eşbâl ve diğer mahdûmu Muhammed Medîne-i Münevverede olurlardı.

Ol vakıt ki Ceddimiz Zeyd-eş-Şehîd'in şehâdeti Medîne-i Münevvere'ye işittirildi. Ca'fer Sâdık Efendimiz hazretleri bu üç yetimleri bağına basup nice günler karalar giyüp matem itti.

Tamamen sinn-i rüşdlerine bâliğ oluncaya kadar // pederlerinin yokluğunu bildirmeyüp her hususlarında sa'y-i belîğ idüp ve tahsil-i kemâllerine kemâl derece i'tine itti. Kendülerinin pederlerinden ziyade te'ehhül ve tezevvüc itmelerine gayret itmiştir.

Ve ba'der-rüşd mâllerini bitemamihi kendülerine teslîm itti. Zirâ Hak subhânehû : (İnnellezîn-e ye'külûn-e emvâl-el-yetâ-mâ zulm-en innemâ ye'külûn-e fi butûnihim nâr-en ve seyaslevn-e sairâ)

(Nisâ suresi, âyet: 10.) Türkçesi:

Öksüzlerin malını kimler haksız sarfeder

Karınları dolusu kızgın ateşi yerler.

Onlar için alevli yanan ateşler vardır

Bunlar ona atılıp orda yanacaklardır) (Dr. Bedri Noyan'ın manzum Kur'ân-ı kerim çevirisinden) buyurmuştur. Yani şol kimseler ki bi-gayr-i hakkın yetimlerin malını yerlerse anlar nâr'ın sebebi olan ateşin kendüsini yerler, lâkin bunda mâl gözü-kür. Ahirette nâr olur. Mevtın'ın (vatan tutulan, oturuşan yer'in)tebeddülüyle eşyâ da tebeddül ider. Binaen aleyh Ehl-i Beyt değıl muhibleri bile hakk-ı yetim kabûl itmezler.

Sâlif-üz-zıkr ceddimiz1) Zeyd-eş-Şehîd hazretleri şehîd olduktan sonra oğlu 2) Hüseyin-i Züd-dem'a ve zül-ibre nâm mahdûm-u âlîleri müşerun'ileyh pederleri Zeyd-eş-Şahîd' hazretlerinin dört sene darağacında maslûb olması vak'a-yı müellimesinden rûz-i şeb ağlamak ve sızlanmak "Ve ilâllâh-il-müştekî. Ve lâ havl-e ve lâ kuvvet-e illâ Billâh. V-el-hamd-ü lillâh-i Hamden.

Yuvâfî na'mihî ve yukâfî mezîdihî "Lâ'net Yezîde, rahmet şehîde ve rahmet olsun âl-ü evlâd-ı Rasûlün cânına "kalimâtlarını vird-i zebân iderek otuz dokuz yaşında olduğu hâlde Hicret-i Nebiyyenin Yüz kırk üçüncü tarihinde ve Hulafâ-yı Abbâsiyyeden Ebû Ca'fer-il Mansûr bin Muhammedin zamân-ı saltanatında irtihâl-i dâr-ı bakaa buyurmuşlardır. Çok kerâmât ve vilâyetleri vardır. Cümlesinden biri: Bu saltanat Emeviyyeden zâil olduğu gibi devlet-i Abbâsiyyede dahî bakaası yoktur, âhir meskenleri diyâr-ı garbdır. Anda dahî bir sefâlet ve rezâletle makhûren mağlub olup Hiristiyan atları // ayağı altında kalurlar, buyurmuştur. Tıpkı nutk-i âlileri gibi vuku'a gelmiştir.

Müşârün'ileyh Hüseyin Züd-dem'adan sonra mahdûm-u âlileri 3) **Yahya** bir vâfir Medîne-i Münnevver'e gelüp orada akra-ba ve asdikelâlarıyla bir vakit ikamet idüp ba'dahû ardeşîr'e azîmet ile kendûsini makaam-ı inzivâyâ çeküp, rûz-i şab daşra çıkmayub halktan yılandan kaçır gibi kaçardı. Kırk dört yaşında olduğu hâlde Yüz (.....) tarihinde Hulefâ-yı Abbâsiyyeden (.... yazmada silik) zamân-ı saltanatında bir munâfıkın iğvâsıyla Ardeşîr'den Bağdâd'a yürüyüp benim üzerime hurûc idecek imişsin deyû hilâfet kıskanup bi-gayr-i hakk-in katl ittirdi. Bu sebeble şehîd oldu. Rahmetullâh-i aleyh.

(Yazmada bu bölümde dokuz sayfa kadarı (189. -198. sayfalar) silinmiş bozulmuş olup bu bölümü son yıllarında 1972 de kendisini tanıdığım, Velî Baba soyundan Takıyyid-dîn oğlu Veliyyid-dîn Oktay bey elyazısı ile tamamlamış. 189. sayfa kenarına bunu anlatan bir kayıt koymuş. Veliyyiddîn bey Senirkent Uluğbey kasabası belediye başkanlığı yapmış emekli öğretmen olup soyadı Oktay idi. Efendi, terbiyeli bir zât idi.)

Müşârün'ileyh Yahyâ'nın şehâdetinden sonra mahdûm-u âlileri: 4) **Muhammed-il-Aksâsî** Pederlerinin bu hâl ile şehâdetine adem-i tahammülünden orada yerleşmek kendûsine zindân olup Kûfe köylerinden (Aksâs) nâm karuyyaya gelüp orada tavattun idüp Ellibeş yaşında olduğu hâlde Hicret-i Nebiyyeden (.... okunamadı, silinmiş) beş sene sonra Hulefâ-yı Abbâsiyyeden (...)

silinmiş) saltanatında irtihâl-i dâr-i bakaa buyurmuştur. Türbei şerîfi andadır, Rahmetullâh-i aleyh.

Müşârün'ileyh **Muhammed-il-Aksâsî**'den sonra mahdûm-u âlileri 5) **Ali-yyül-Medenî** ve **Ali-yyüz-Zehid** nâmlarıyla meşhûr bir fâzıl kimse idi. Aksas kariyyesinden Medîne-i Münevvreye hicret idüp yirmi seneyi mütecâviz Medînedede ikamet idüp devlet-i Abbâsiyyenin zulüm ve ta'addîsinden râhat idemeyüp bir gece Medîneden huruç idüp **Kürdistanda Malatya nâm şehre gelüp Malatya âmirine haber virdiler.** Âmir, Ali-yyül-Medenî'yi huzûruna alup yer gösterdi, oturdu. Nereden gelüp nereye gidersin ve kangı // deyu su'âl eyledi.

Müşârün'ileyh Ali-yyül-Medenî dahî vuku'-u hâli ve Benî Hâşim kabîlesinden idüğünü haber virdi. Malatya âmiri muhibb-i Ehl-i Beyt ve Ömer neslinden olduğunu bildirüp "Müsterîh-ül-bâl ol" didi. ve bizim bu şehirde bir cami' vardır, hatîbi yoktur. Seni bu câmi'ye **hatîp nasbideyim, didi.**

(Aradan yedi-sekiz satır bölümü tamamen siliktir)

Necl-i necîbleri **Ebî Ca'fer Muhammed Câmi-i mezkûrda** otuz sene mikdarı imâmet ve hitâbet ittikten sonra Elli yedi yaşında olduğu hâlde **hicret-i Nebeviyyeden ikiyüz seksen dokuz sene sonra Hulefâ-yı Abbâsiyyeden Mu'tedid b-illâh bin Muvaffak bin Mütevekkil zamân-ı saltanatında irtihâl-i dâr-ı bakaa buyurmuşlardır.**

Müşârün'ileyh **Ebi Ca'fer Muhammed**'den sonra : Mahdû-mu âlileri 6) **Hasan el-Edîb** ve diğer nâmı **Uzun Hasan** hitâbet ve İmâmeti itmeyüb Hulefâ-yı Abbasiyyeden Müktefî B-illâh bin Mu'tedid 'den görülen iltifât ve verilen Ümerâlîba mebnî Erzurumda ve sair beldelelerde muharebe ve mücadele için memur olundu. Emrini Müktafî B'illâh'dan alup Bağdad'da sâkin olurdu. // Altmış yaşında olduğu hâlde Hicreti Nebeviyyeden Üçyüz yirmi iki sene sonra Hulefâyı Abbasiyyeden Kaahir b-illâh bin Mu'tedid zemân-ı saltanatında mesmûmen **şehîd oldu.** Rahmetfullâh-i aleyh.

Müşârün'ileyh **Hasan-el-Edîb** 'den sonra **Mahdûm-u âlile-ri**7) **Kemâl Şerîf** Bağdaddan Malatyaya gelüp kendisini makam-ı inzivâyâ çekti. Dâimâzîkrullâh ve fikrullâh ile yer altında bir mağarada vaktini geçirürdü. Ve evlâd-ü ayâli o mağara üstünde bir hânede otururlardı. Şerîf Kemâl'in berhayât olup olmadığı kimse bilmezdi.

Minvâl-i muharrer üzre **Ellisekiz** yaşında olduğu hâlde **Üçyüz elli bir tarihinde** Hulefâ-yı Abbâsiyyeden Mutî'un lillâh bin Muktedir zemân-ı saltanatında irtihâl-i dâr-ı bakaa buyurmuşlardır. Rahmetullâh-ı aleyh.

Müşârün'ileyh Şerîf Kemâl'den sonra mahdûm-u âlileri 8) **Hasan Ebel-Kaasım** nam dilâver devlet-i Abbâsiyyeden Tayî' b-illâh bin Mutî' tarafından haber alınarak Malatya amirine nâmeler yazup "Alî oğlanlarından **Hasan Eb-el-Kaasım nâm dilâveri** hurmet ve ri'âyet ile bana gönderesin" didi. Binaen'aleyh Malatya âmiri dahî **Seyyid Hasan eb-el-Kaasım'ı** celb idüp **beşyüz altun at ve silâh ve ağır hil'atler ilbâs idüp Bağdad'a gönderdi**. Bağdad'da Halife fevk-al-âde ihtirâm itti. Kendisini asker başı eyledi. Lâzım gelen muharebe ve mücâdelerle hizmetinde istihdâm olunup şehir-i Bağdad'da sâkin oldu.

Günlerden bir gün "**Hasan Eb-el-Kaasım senin üzerine Hurûç efkârındadır, kendünü tanı**" deyu Hulefâ-yı Abbâsiyyeden Mustazhir b-illâh-ı bir vâfir munâfıklar iğfâl ittiler. Ahir-ülemir Müstazhir vefât itti. Ba'dehû elli beş yaşında olduğu hâlde Hulefâyı // Abbâsiyyeden Kaadir b-illâh bin İshâk bin Muktedir zemânında **Hicret-i Nebviyyenin üçyüz sekseniki tarihinde kendisine mesmûm bir ineb salkımı gûyâ ta'zîm ve tekrîm için virir sûrette virüp ol semden şehiden vefât itti**.

Müşârün'ileyh **Hasan eb-il-Kaasım'dan sonra 9)** (Oğlu **Muhammed**), Halife (.....silinmiş) zemânında Bağdattan Malatya'ya geldi. Kesret-i Bükâdan gözlerine za'fiyet dârî olup kûşe-i vahdette ibâdât ve Tâ'ât eylemekle vakit geçirüp Hicreti Nebviyyeden Dört yüz otuzbir sene sonra Hulefâ-yı Abbâsiyyeden Kaaim bi-emrillâh bin Kaadir zaman-ı saltanatında kırkdokuz

yaşında olduğu hâlde irtihâl-i dâr-i bakaa buyurmuşlardır. Rahmetillâh-i aleyh.

Müşârün'ileyh **Muhammed**'den sonra : **Mahdûm-u âlîleri: Seyyid Hamza** Malatyada olurdu. Halife Kaa'im bi-emrillâh'a Hamzanın hurûc haberini virdiler. Mezkûr Halife dahî üzerine asker gönderdi. "Niçün geldiniz?" deyû su'âl ittikte askerbaşı : "- Sen Halife üzerine hurûc hazırlığın tedârikte imişsin " didi. O : "Vallâh benim öyle şey hâtırıma gelmemiştir" didi. " Öyle ise gel seni bağı Halifeye götürөлüm, didiler. Müşârün'ileyh **Hamza** dahî "Bağ ne lâzım, böylece giderim" didi ise de kabul itmediler. Üzerine hücûm ittiler. **Hamza** dahî" böyle yaşamaktan ise cedd-i a'lâlarımın gittiği yola gitmek efdaldır" deyû sell-i seyf itti. Halifenin askerlerinden Üçyüz mıkdarını katlitti. Ve askerbaşı'nı tepeledi. Bâkileri perişân oldular.

Fa'dehû evlâd ve ayâle gelüp " Bizim bundan sonra burada durmamız olmaz, Allâh'a emânet eyledim sizi, du'âdan unutmam bizi, Bensizi unutmam. Ben Medine-i Münevvere'ye ve Mekke-i Mükerreme taraflarına gidüp oralarda // dahî rahat idemez isem girû Malatya'ya gelürüm inşallâh" deyüp (... silinmiş bir kelime) kıldı.

Buhaber Halifeye ulaştırıldı. Halife Kaa'im bi-emrillâh dahî bu Hamza hakkında sevk-al-âde itibâr oluna diye fermân eyledi. Arkasından asker gönderildi. (Bir-iki-kelime silik) gitmekle askere tesadüf itmedi. Nihayet Medîne-i Münevvere-ye geldi. Akrabalarından Alî bin Hâşim hânesinde sâkin oldu.

Halife Kaa'im bi-emrillâh tarafından Medîne emîrine nâme geldi ki "Alî Oğlanlarından Hamza bin Muhammed bin Hasan Eb-il-Kaasım ol tarafa gitmiştir. Tutub acele bana gönderesin". Amir dahî Aradup buldu, kendusi muhibb-i alî olmağla itti: "Hamza Halife seni benden istiyor. Ben seni görmemiş olam. Bugün Medîneden çıkup başın selamet bulacağı diyara gidesin" cevabını virüp ahşam olunca kendusine üçyüz altun harçlık dahi virüp gice ile âmirin konağından çıkup gitti. Ve ceddimiz Fahr-i âlem Nebi-yyi Muhterem (S.A.S.) Efendimiz Hazretlerinin Ravza-i mutahharasını ziyâret idüp "Ey benim cedd-i pâkim, dünyayı bize muzil kıldılar, senin huzûruna geldim, burada dahi düşman rahat vormeyüp işte giderim" deyu ağladı.

Ol halde Ravza-i Mutahhara-i Nebeviyyeden bir sadâ geldi ki "EdDünyâ sicc-il-mü'minîn-e ve cennet-il-Kâfir", "Esef etme, cennette bile olurun, git ceddin imâm Hüseyin Türbesine" deyû emr-i Peygamberî vâki- olmağın Malatya'ya gelmeği terk itti. Gice ile Medîneden çıkup Kerbelâ'ya geldi.

Halbukise, Halife tarafından mukaddem asker gelüp Kerbelâ'yı taharrî idüp gitmişlerdi // Binaen'aleyh Yedi sene Kerbelâ'da eğlendi. Ba'dehû Hulefâ-i Abbasiyyeden Kaaim bi-emrillâh bin Kaadir'in zamanında **Hicretin Dörtüyz almış yedi sene sonrasında Kırk altı yaşında olduğu halde Kerbelâ'da tutuldu.** Ahz idüp getürdiler, aman virmeyüp şehîd ittiler. Rahmetullâh-i aleyh.

Mukaddem Hamza Malatya'dan veda'idüp Medîne tarafına gittiğinde Mahdûm-u âlileri 11) **Alî bin Hamza'yı** Malatya'dan, eli bağılu Bağdad'a getürdiler. Bağdad'da habs olundu. Tâ ki pederi âlileri Hz. Hamza Kerbelâ'da tutuldu, Bağdad'da şehîd oldu. Ol zaman **Alî bin Hamza'yı** Habishane'den çıkarup "Nerede başın hoş geçerse oraya gidesin" diye Halife emretti. Ve onbin altun dahi ihsân eyledi.

Ba'dehû Alî bin Hamza Bağdad'dan Malatya'ya gelüp vâli-desini ve biraderlerini bulup Malatya'dan Bayındır nâm bir şehre hicret ittiler. Ba'dehû Medîne-i Münevvere'ye gelüp çend sâna mücavir kaldı. Hicret-i Nebeviyyeden Beşyüz otuz altı sene sonra altmış dokuz yaşında olduğu hâlde Medine-i Münevvere'de irtihâl-i dârı bakaa buyurdular, Cennet-il-Bakî'de medfûndur.

Müşârün'ileyh Alî, Medîne'de iken mahdûm-u âlileri: 12) **Hasaneş Şair** namında bir erdi. **Diğer nâmı: Uzun Hasan.** Hulefa-yı Abbâsiyyeden Muktaiz bi-emrillah zamanında Hicret-i Nebeviyyeden Beşyüz otuz altı senesinde mezkûr Bayındar'dan Malatya'ya gelmelerini irâde edüp ba'dehû Malatya'dan Bağdad'a getürdü. Bağdad'da kendûsini Asker başı yaptı. Erzurumâ ve kayser-i Rum'a olan muharebelerde nice düşman-ı dîni yerlere serdiği meşhurdur. Ba'dehû // Hicret-i Nebeviyyeden beşyüz altmış dört sene sonra Hulefâ-yı Abbasiyyeden Müstencid b-il-lâh zamanında altmış sekiz yaşında olduğu hâlde vefât itmiştir. Rahmetullâh-ı aleyh.

Maşarün'ileyh Zeyd hazretleri vefat ittikten sonra Mahdûm-u âlîleri13) Seyyit Hasan Gazi'yi Malatya'dan Halife-i Bağdad ceb idüp Kendûsine vâfir asker virüp Konya havâlisine (Eğridur) ve (Ulubor) ve (Kıçibor) ve (Tatar Han) ve (Sart) ve (İt Kara Şehri) dinmekle meşhûr (Uluköy) ve (Çan kinisa)lar taraflarına Yunan rumlarıyla cihad için gönderildi.

Müşarün'ileyh14) Seyyid Hasan Gâzi bu kal'aları fethidüp girû Bağdâd'a geldi. Tekrar adları mürâr iden ka'alarda bulunan Yunanlılar tuğyan ittiler. Dîn-i İslâmı kabul iden müslümanlara ezâ ve cefâ itmeğe başladılar. Binaen'aleyh Hasan Gazi hazretleri yine leşker ile gelüp azîm muharebeler oldu. **Çanlı Kinise feth olmuştur.**

İt kara şehrinde (bilgi: Bugün Senirkent'e Bağlı Uluğbey kasabası yazmada Ulu köy olarak geçiyor. Buranın bir adı da eskiden, İlegüp idi. Hâlen burada şehir sınırı içinde "İt kara" adıyla bir in de vardır. Dr. Bedri Noyan) Rumlar ile olan muharebe de Hicret-i Nebeviyyeden Beşyüz doksanüç sene sonra Hulefâ-yı Abbâsiyyeden Nasıreddîn B-illâh zaman-ı saltanatında kırkyedi yaşında olduğu hâlde şehîd oldu. Zeyl-i cebel'e defn // olundu. Ol şehrin nâm-i diğerine (Ulu gün) dirlerdi.

Ba'dehû hicret-i Nebeviyyeden Altıyüz yirmi üç senesinde hulefâyı Abbasiyyeden Bi-emrillâh bin Nâsır (?) fermân buyurup Müşarün'ileyh Seyyid Hasan Gâzi üzerine **Çanlı Kinisa taşlarından azîm dergâh ve cami-i kebîr bina ettirilmiştir.**

Mimar Mustafa paşa Hazretleri dahi nezaret için gönderilmişti. Mumaileyh Mustafa paşanın dergâh-ı şerifte vefâtıyla (Arablar kabristanı)na defnolunup Cami-i şerif mezkûr kubbeleri yapılmayarak açık kalmıştır. Aradan bir zaman mürûr ittikten sonra tekrâr Rumlar galib olup dargâh-ı âlî bir zaman Rumlar elinde kaldı. Bundan sonra Seyyid Hasan Gazi oğlu (ad silik,...) rütbe ve riyaset virilüp15) biraderleri Seyyid Ali Gâzi ve Seyyid Mustafa Gâzi oldukları hâlde vâfir asker ile Uluborlu kal'asına varup orada olan Rumlar ile muharebe ve mücadele idüp Dergâh-ı âlîlerini bozan rumları kinisaya putlarını daşra attı. Der-

gâhı âlıyı Rumların telvîsatından tathir itti.

Gördü ki Pederlerinin merkadini hiç bozmamışlar. Orada askeriyle (bir kelime silik) iken rûmlar elçi gönderüp altı mâh mütareke idelim ba'dehû ya muharebe ideriz veya müslüman oluruz deyû.

O hâlde Seyyid Hüseyin Gâz-i Paşa bu mütarekeye râzı oldu. Tarafeynden mu'ahedenâmeler alınup virildi. Herkes ol azîz ile oturdu. Bu esnâda Yunan Rumları İrân devlcti (birkaç kelime tamamen silik...) Cengiz Han yetmişbin askerini Seyyid Hüseyin Gazî paşa üzerine sevkeyledi. Halbukise Hüseyin Gâzî// paşanın başında olan asker yirmibeş binden ibâret olup ol Tatarlar gelüp Hüseyin Gazî Paşa muharebede müşarün'ileyh galib olmağla gizlice çekilüp Çaylak şehri alt tarafında (Not : günümüzde de Çaylak öreni denilen bu yerde harâbeler göze çarpmaktadır. Dr. Bedri Noyan) ovanın ortasından (.....silinmiş..) Sâhil-i bahr (.... silinmiş) Çanlı kilisa'ya çıkmışlar. Bir gece yetmiş-seksen bin kâfir Dergâh-ı şerifin olduğu şehri-i Ulu köy'e hücum eylediler.

Müşarün'ileyh Seyyid Hüseyin Gazî Paşa asakir-i islâm ile hücum idüp Sabah vaktine kadar vuku' bulan muharebede Seyyid Hüseyin Gâzî Paşa ve biraderleri Seyyid Ali Gâzî ve Seyyid Mustafa Gâzî'yi şehid eylediler. Ba'dehû, Seyyid Hüseyin Gâzî Paşayı Pederleri Seyyid Hasan Gâzî ile kible tarafına ve biraderlerini dergâhın üst tarafına defnitmişler.

Ve bu muharebede yirmibin kâfir katlolunup İslâm'dan onbin mıkdarı şehid oldular. Bâkii kalan asâkir-i İslâm dergâh-ı şerifin üstündeki Cebel-i Müşâhik'te (....birkaç kelime silinmiş..) Kuru Dağı derler.

Bu vak'a Hicret-i Nebeviyyeden Altı yüz (... silinmiş..) Halife-i Abbasiyyeden Mu'tesim B-illâh bin Mustansır zemân-ı saltanatında idi.

O hâlde Seyyid Hüseyin Gâzî paşa Elliye di yaşında ve biraderi Seyyid Ali Gâzî Kırkyedi yaşında ve Seyyid Mustafa Gâzî Kırk üç yaşında idi.

Seyyid Hüseyin Gâzî Paşanın oğlu16) Seyyid Zeyd-i Sâdis hazretleri (... Bir satırlık yazı tamamen silik...) dergâh-ı mezkûre avdet eyleyüp (...Birbuçuk satır yazı tamamen silik...) Leşker-i islâm Yunan Rumlarına gâlib // olup Rumlar mağlup olup firâr eylediler.

Leşker-i İslâm ile (.... Bir satır kadar yazı silinmiş...) Kendi ağalarından Karabey (birkelimelik kadar yer silinmiş...) Uluborlu'ya (...bir kelimelik kadar yazı silinmiş...) Malatya'ya gelüp bundan sonra Malatya'dan evlâd ve mallarını alup şehri Uluğün'e geldiklerinde gördüler ki Yunan rumları gelüp şehri mezkûru yakup ve yıkup harab ve turab idüp firâr itmişler. Ve Kara Beyi dahi Uluborlu kazasında muhasara itmişlerdir.

Şu hâlde Seyyid Zeyd-i Sâdis Hazretleri bu ahvâlî Devlet-i Selçukıyyeden Sultan Alâeddîn'e yazdı. Sultan Alâeddîn (...silik..) kumandasında onbeş bin asker gönderdi. Ba'dehû Zeyd hazretleri Asâkir-i İslâm ile Kara Beyi muhasaradan kurtarmak üzere Uluborlu'yu muhasara iden Yunânîleri sürdüler ve evlâd-ü ayallerini fergâh-ı şerifleri kendisinde bulunan ve harâb ve yebâb olan Uluköy karyesine kondular.

Hicret-i Nebeviyyeden Altıyüz yetmiş üç sene sonra Zeyd Hazretleri Ulubor kasabasında pusudan bir düşmanın harbesiyle şehîd olmuştur. Kendisi Altmış yedi yaşında olduğu hâlde ve ba'dehû Kara Bey dahi Şehîd hazretlerinin ayağı ucuna defnolunmuştur.

Ve bu Müşârün'ileyh Zeyd Rahmetullâh-i aleyh şehîd olduktan yirmi yedi yıl sonra, hicret-i Nebeviyyenin Yediyüz yirmi altı yılında Devlet-i Aliyye-i Osmâniyeden (Otmâniyyeden) birinci pâdişah olacak Sultan Osman (Otman) Gâzî müşârün'ileyh Seyyid Zeyd hazretlerinin mahdûm-u âlîleri(17) Seyyid Ca'fer'e mektup yazup âdem gönderdi ki" Sultân Alâeddin Selçûkîi'nin // Ehl-i Beyte olan muhabbeti ma'lumdur. Acizlerinin dahî kezâlik öyle olıcak muhabbet tarafından olmak daha ahsendir.

Şu hâlde İnegöl tarafına ılgar idüp Kolca nâm kal'ayı garet ve ahâlisini hasârât itmek efkârındayım. Ehl-i Beytten birkaç dilâverler ile gelesin" diye hemân mektup geldi.

Pir Seyyid Ca'fer ve oğlu(18) **Pir Uzun** er hafidi Gül Battal Gâzî ve sair birkaç dilâverler ile gelüp Osman (Otman) Gâzî ile buluştular. Bir gice İnegöl tarafına gâzâ ittiler. Kolca nâm Kal'ayı gârat ve ahâlisini hasârât ittiklerinde İnegöl Tekfûru Karahisar Tekfûru ile ittifâk idüp Tomaliç belinde bunların önlerine geçüp aralarında hayli mukatele olundu. Bu iki tekfur lar mağlûp olup perîşân oldular.

Bu fetuhten sonra Karahisar'ın dahi fethi müyesser olup Karaca Hisarı kendilerine karargâh ittiler. Bu haber-i meserret-i nusret Sultan Alâeddin-i Selçûkıyye'ye iriştikte Osman (Otman) Gâziyi ta'zîm ve tekrîm için Tabıl, ve Alem ve Kemer ve Hançer ve Tiğ-i zerrîn ve bir kaç tavla fâhir atlar gönderüp Eskişehir ve İnönü'nü makarr-i eyâlet için mukarrer kıldı.

Bu esnâda Bilecik tekfur u dâimâ Osman (Otman) Han ile muhabbet üzre olup dostlaşurlardı. Hatta yaylaka azîmet ittikleri zamanda zîkıymet olan esvabların bilecik kal'asında emanet taryıkıyla alıkorlardı. Ammâ Bilecik Tekfur u acul adâvet-i dîniyye muktezâsınca Osman (Otman) Hân Gâziyi sayd itmekle çalışup Yarhisarı'nın kızını almak bahanesiyle Harmankaya hâkimi Köse Mihal'ı ve Osman (Otman) Gâzî Hanı düğüne da'vet itti. Köse Mihal de Osman (Otman) Gâzinin ziyade dostu idi. Bilecik tekfurunun keduye kasdini haber virdi. Osman (Otman) Han Gâzî de yaylaya sabıkta âdetimiz vecihle zî-kıymet /// eşyâlarımızı Bilecik'e bırakalım, Yaylak'a teveccühümüz yakındır.

Ba'dehu da'vetlerine varalım deyû haber gönderdi.

Lâkin böyle düğün Kal'a içinde olmaz, bir sebzezâr-ı hurrem mahalde olsa münasib idi, buyurmalarıyla Bilecik Tekfur u câhil aldanup Bilecik kurbunda Çakırpınar nam mahalli düğün için ta'yin itti. Osman (Otman) Han Gâzî'ye muntazır oldu.

Hemân Osman (Otman) Hân Gâzî de üç-dört yüz süvârî ile ol sebzezârde vaki'düşman üzerine teveccüh idüp ahşam **karîb**

oldukta Seyyid Ca'fer ve Uzun-er ve Gül Battal Gâzî yanlarında otuzyedi bahadır şimşirzen tâze cevân yiğitleri koca avretler libâsıyla esvabları kal'aya vâsıl ittiklerinde dâhil oldukları gibi kendülerin ayân idüp derûn-u kal'ada düğün sebebiyle az kimse bulunmağın filhâl Kal'ayı kabze-i tasarruflarına aldılar ise de ol esnâda Syyid Ca'fer başından yaralanup hicret-i Nebeviyyeden altı yüz seksen sekiz sene sonra şehîd oldu. Rahmetullâh-ı Aleyh.

Devlet-i Osmâniyyenin büyük dedeleri Ertuğrul Bey'dir. Bunun oğlu Sultân Osman (Otman) altıyüz altmış beş senesinde Eskişehir tarafında Söğüt kasabasında dünyaya gelen Bilecik fet-hinden on sene sonra yani Altı yüz doksan dokuz sene-i hicrîsinde Rûm Devlet-i Selçukîyyesinin son hükümdârı Alâeddîn, İrân devleti Cengîziyyesi padişâhı Gaazân Hân'ın emriyle hükûmetten mahrûm birağılup vâris olacak evlâdı olmamağla yerine kimse geçmediğinden bu Devlet-i Selçukîyye munkarız oldu.

Erzurum ve Kürdistan tarafları Tatarlarda kalup sair yerlerde bulunan Vâlî ve amirler istiklâl sâhibi oldular.

Ol vakit Anadolu'da fi'len iş görerek rûmlar elinde Trabzon imparatorluğu memâliki ile İzmit ve Bursa tarafları vâridi. Ve kalan yerlerde bir takım Türk beyleri hâsıl olmuştu. Karadeniz tarafında Kızıl Alımetu ve İsfendiyâr oğulları Selçukîyyeden Kadı Çelebi Tokad'da Kubad oğulları ve Akdeniz kenarında Karesi denilen Balıkesir ve Saruhân denilen Mağnisa Aydın ve Menteşe denilen Muğla ve Teke denilen Antalya ve Hamid denilen Isparta emâretleri, Konya tarafında büyük Karaman Beyliği peydâ oldu.

Ve bu Vak'adan altmış yetmiş sene sonra Kayseriyyede Burhaneddîn oğulları ve Mer'aş'ta Zülkadriyye ve Adana'da Ramazan oğulları Türkmenleri birer hükûmet yaptılar.

Rûm Devlet-i Selçukîyyesinin inkırazında saydığımız emâretleri cümlesi istiklâl kazandığı gibi Bilecik ve Eskişehir taraflarında olan Osmanlı (Otmanlı) emâreti de müstakille oldu. Ve Osman (Otman) Gâzî Han Karahisar kasabasında ilk def'a ola-

rak nâmına Hutbe okuttu.

Ve yediyüz elli altı tarihinde Gaazî Sultân Osman (Otman)ın oğlu Sultân Orhan'ın oğlu Gaazî Süleyman Paşa Rum iline geçmek ve Rûn ilini feth etmek sevdâsına düşüp Bilecik'te şehid olan Seyyid Ca'fer'in oğlu Alî ki (uzun er) demekle ma'rûf tur ana nâme yazup (Vefâdâr'ım Uzun Er, nâmem sana vâsıl olacak Ceddin Hazret-i Rasûlallâh ve Ceddin Hazret-i Alî Efendilerimiz hurmetine bir ân durmayup evlâd-ı Alîden harbe ve darbe yarar bahâdırâândan size şebîh kimler vâr ise alup Fî sebîlillâh cihâd için tarafıma gelesin.

Zirâ Rumiline geçmek efkârındayım. Nasıl ki Peder-i âlî-niz Seyyid Ca'fer Bilecik fethinde himmet ve gayret idüp feth olunup ve peder-i âlînizin cân-ı azîzi cânânına vâsıl olup nâm-ı nigû bıraktığı gibi siz ve biz cümlemiz yâ şehîd veyâ Gaazî olup tâ zamân-ı haşrede bir nâm-ı nigû bırakırız. Binaen'aleyh kerem idüp gelesin ve bu sırrı kimseye ifşâ itmeyesün/ deydü hatm-i kelâm eylemiş.

Binaberîn Uzun-er hazretleri hicret-i Nebeviyyeden // yedüyüz elli yedi tarihi nihayetinde oğlu 19) **Gül Battal** demekle ma'rûf Ca'fer dilâveri ve **Gül Battal Gaazî oğlu Gül Battal** demekle ma'rûf Ca'fer dilâveri ve **Gül Battal Gaazî oğlu Seyyid Hüseyin Gaazî** bilesince alup Kutahya'dan Bursa'ya geldi. Yediyüz ellisekiz senesi ibtidâsında Mart ayının onuncu günü Sultân Orhan oğlu Gaazî Süleymân Paşa ile buluştular. Gaazî Süleyman Paşa Sâdâtın geldiğine çok memnûn ve mesrûr oldu. Zirâ korkar idi ki Karaman oğulları tarafından beyinlerinde olan dostluğa mebrû bunları bırakmayalar.

Halbukise Karaman ve Hamid oğulları Sâdatın dâimâ aleyhlerinde bulunduklarından beyinlerinde burudet olup Sâdât anların sözlerine sem-u i'tibâr itmezlerdi.

O esnâda biri Rumili'ni medh idüp Rûm ili ma'mûre-i âlem ve mesken-i benî âdem yedi iklimde memleket-i Rûmili gibi me'mûr ve âb-ü hevâsı letâfetle meşhûr ni'meti firâvan ve mahsûlü bî-pâyân olup mahall-i sürür ne kadar medh olursa mu-

balağa itmemiş olurum, hiç bir ayıbı yoktur **Hemân ayıbı düşmân-ı hâksâr elindedir**. Böyle bir diyâr-ı behçet-âsân mahall-i karâr itmişlerdir, didi.

Bu medih ve bu senâyı Gâzî Süleyman Paşa Pederleri Sul-tân Orhan'a beyân itmekle sultan Orhan Hazretleri dahî Rume-li'nin böyle ma'mûr ve âbâdân olması kendisinin dahi hatır-nişân-ı olmağla bir gün Rumeli yakasına geçmek fikrini eyler idi. Bu hatırayı sizden gizler idim, buyurdu.

Ol şehzâde-i âlî-himmet dahî arz-ı meskenet ile yer öpüp bu hizmet kendisine fermân olunmasını ricâ itti. Şehriyâr-ı cihân şâd-ü handân olup du's-i hayr ile bu Rumili gazâsını şehzadesi Gâzî Süleymân Paşaya sipariş eyledi. Nihayet Süleymân Gaazî Paşa, Ece Bey ve Fâzıl Bey ve Evranus Bey ve Uzun Er nâm Ali // Gâzî ve oğlu Gül Battal Gaazî ve Gül Battal oğlu Hüseyin Gâzî ve Hacı İl Bey bu bahâdırânın eşbâhı seksen dilâverân ile Bursadan çekilüp Aydıncık'a geldikte ol diyârın âsâr-ı garibe ve binâ-yı acîbesin müşahede idüp Temâşâlık nâmıyla ma'rûf Kasr-ı Süleymânî'ye çıktılar ki Belkis içün binâ olunduğun rivâ-yet iderler.

Dimişlerdir ki Zemân-ı Hazret-i Süleymândan berû o binâ-yı âlîde olan mermerleri ve azîm sûtûnları selâtîn-i cihân bunca zemândır ki binâlarına naklettirüp götürdüler yine kusur ve noksanı fehmi olunmamıştır.

Ve bilcümle ol şehzâde-i Süleymân mekân ol makaam-ı dil-küşâda dîvân idüp erkân-ı devlet ve a'yan-ı memleket hâzır oldılar. Hususâ Ece Bey ve Evranos Bey bunlar Karesi denilen Balıkesir vilâyetinin müteayyin ve bahadır ademlerinden idiler.

Şehzâde Süleyman Gaazî Paşa ol esnada cânib-i deryaya nazar kılup bir zaman tûl-u dirâz fikre varup düşündü durdu. Gû-yâ ki âyîne-i deryâ'da fetih ve zafer müşahedesin kıldı. Hâzır olan bahâdırlardan "Cânım, bâ'is-i fikriniz nedir? biz de bilelim ve ana göre bir tedârik kılalım" didiklerinde Şehzâde: "Bu deryâdan nice Rûnili'ne geçilür? ve nice bu deryâ feth'olunur, anı düşünürüm, bu bâbta sizler nice tedbir idersiniz, bu iş müşkildir,

bunu bir âsân tarykı nedir" buyurdu.

Ol hâlde Uzun-er: "Şâhzâdem bu Rumili'ne geçmek ve bu beldeyi açmak müşkil değildir. Ancak mukaddem bir sal yapub gice ile Rumili'ne bir kaç bahâdır geçmeli. Rumili ahâlisinden bir âdem kapub sala koyup gice ile yine bu tarafa gelmeli. Şu hâlde Rum ilinin o âdem kılağuzu olur. Bu surette cümlemiz birden bir iki sal ile geçer gazâyâ mübaşeret ideriz" didi.//

Uzun er denilen **Seyyid Alî Gâzî'nin** bu tedbîrini tasvîb idüp şehzâde: "Bu salı kim yapa ve bu işi kim göre " deyû baha-dırların yüzlerine baktıkta Ece Bey ve Fâzıl Bey nâm dilâverler bu hizmetin uhdesinden gelmeğe ta'ahhüdle salı yaptılar. İkisi ol salın üzerine binüp: "Ey Pîr, ey re'yi savâb seyyidimiz sen de bizim ile bile bin" didiler. Pîr Uzun-er dahi sala bindi mezkûr salı ne taraftan salıvirelim deyu Uzun-er'den su'âl olundukta cevâbında "Tevekkül bahri tarafından salıvirelüm" buyurdu.

Binsen'aleyh ol salı tevekkül bahrine salıvirdiler. Geliboludan yukarı **Çimenik** nâm kal'anın kenârına çıktılar. Gice ile bağçeker arasından bir âdem bulup bağladılar ve sesini çıkarmayub acele yine Aydıncık tarafına geçüp Şehzâde Süleymân Paşa Hazretlerine getürdükleri âdemi arzettiller. Şehzâde-i âlî-himmet te ol âdeme hil'at giydirdi ve hâtırın hoş tuttu. O âdem de bu ihsânı ve bu lutfu göricek bunları sevdi ve cân-ü dilden muhabbet itti. Bunlara kılağuzluk idecek oldu. Ol âdeme su'âl ittiler ki: "Mümkün müdür düşnan duymadan biz sizin hisârınıza girebilmek ?"

Ol âdem itti: "Ben sizi b'r yerden götürem ki hiç kimse sizin geldiğinizi duymaya" didikte iki gayetle büyük sal peydâ ittiler, her birine kırk nâmdâr bahâdırân süvâr oldu. Esbâb-ı harb ve kıtal ve cenge ve cidâle lâzım olanları alup ol sallara yükleyüp ol iki sallardan birine Şehzâde Süleyman Paşa binüp bu sal içinde Hünkâr Hacı Bektâş velî hazretlerini Pîr-i irşâd iden Pîr seyyid Uzun-er ile oğlu Gül Battal Gaazî ve hafidi Hüseyin Gaazî bile idiler. Ve ikinci salda Hacı İl Bey ve Ece Bey ve **Fâzıl** bey ve Evranos // bey bindiler. E'üzü besmele ile (**Destûr Yâ**

Pîr) denilüp bir karanlık gicede inâyet-i Rabbânî ve himmeti rûhânî ile Rum îli yakasına geçtiler ve bu ebyâtı su üzerinde ezber okudular:

BEYT

Akdenizi geçmişüz bir bir -iki sal ile
Himmet-i Şah-ı merdân gayıbdan irsâl ile
Oldu bizim salımız taht-ı Süleymânımız
Gözlerimiz açmışuz ahsen-i a'mâl ile.

Çûn ki gice ile kenâra geldiler ol kılağuz olan düşmân bunları doğru Çimenik Kal'asının önüne götürdü. Hisarın bir cânibinde bedenlere beraber yığılmış bir Tersik vâir idi. Bağ ve harman zamanı olmağla kal'ade çokluk kimse yoğidi. Herkes hizmetlû hizmetine gitmişler idi.

Gaaziler gice ile kal'anın içine girdiler. Sühûletle hisârı feth ittiler. Kal'a içinde bulunan düşmenleri incitmediler. Belki biraz in'âm ve ihsân ittiler. O kal'a önünde mevcûd olan gemileri Aydıncık tarafına karşuya gönderdiler. O gice üçyüz Gaazî geçüp üç günedek Üçbin dilâver cem'oldu. Rûm ilinde mukaddam Allâh dir bir ferd yoğiken "Allâh-u Ekber" âvâziyla ve Gülbank-i Muhammediyye ile güm güm gümülettirler.

Ve bolayırda ve Akça limanda bazı düşman gemileri haberin alup Ece Bey, Pîr Uzun-er Gül Battal oğlu Hüseyin Gaazîler ile Kal'ada bulunan atlara süvâr olup ol cânibe ılgar idüp gemileri ateş ile yaktılar. Ol mahalle yakın Ayaslonya nâm Kal'a dahî feth'olundu. Şimdi ana Tekfurdağı dirler.

Bu iki diyarın sipâhîlerini ehil ve ayâlleriyle şimdi Balıkesir denilen Karesi diyârına geçirüp re'âyâsını yerlerinde ibka ittiler. Şu hâlde // Gelibolu Hisarının tekfurı ki Kalopoli demekle marûf idi. Şehzâde Süleymân Paşa'nın ol iki hisarı güzel bir tedbir ile feth ettiğini işüdüp sipâhîlerini cem'idüp Şehzâde Süleyman Paşa tarafına yürüdü. Birbirine mukabil oldukta hayli cenk olup iki cânibtan çok âdem düştü.

Nihayet-il-emr Cenâb-ı Hak fırsatını Gaazîlere virüp Tekfûr kaçup kal"aya girdi. Ba'dehû Gaazî Süleyman Paşa Ece Bey'i ve Uzun-er'i ve oğlu Gül Battal Gaazî'yi ve Gül Battal oğlu Hüseyin Gaazî'yi Gelibolu fethine ta'yîn buyurup kendileri Bolayır'da karar eylediler.

Bu Bahâdır'lar Gelibolu'ya gelüp, vuku' bulan muharebede Gül Battal Gaazî ve oğlu Hüseyin Gaazî şehîd oldular. Uzun er kendi yediyle sâhil-i bahirden Kal'a tarafında kabirleri birbirine onbeş hatve yakın defnitmiştir.

Ba'dehû Uzun-er dahî mecrûh olup bir eyyâm Gelibolu'da kesb-i âfiyet itti. Harbe başladı ve Şehzâde-i nâmdâr arzû-yi sayd-ü şikâr idüp elinde olan şehbâzı şikâr ardınca salmıştı. Ve Kendûleri de atına üzengi urup sür'atle revân oldukta kazâ ile atın ayağı bir köstebek delüğüne geçüp attan tekerlenüp yanının üzerine yıkılmağla şehzâde at altında kalup rûh-u şehbâzı dehî âlem-i bâlâya pervâz eyledi.

Bundan sonra çok düşman gemileri ve askerleri gelüp, cümlesine asâkir-i İslâm galib olduktan sonra Uzun-er bir vâfir Gaazîler ile bir gemiye binüp Bandırma'ya çıktılar. Ba'dehû dergâh-ı şerife gelüp bir müddet berhayât olduktan sonra bir gün Uluborlu'dan gelürken batnına bir veca' ârız olup dergâha karîb bir kuru çay kenarına oturdu. O esnâda yetmiş beş // yaşında idi. Dergâha haber olup getürmek için evlâd ve ensâb geldiler ise de "Benim vaktim tamâmdır, beni buraya defn'idin" deyû vasiyyet idüp, bir kaç tevhîd idüp rûh-u revanı semt-i cinan'a Pervâz eyledi (Yediyüz altmış altı tarihinde). Kabr-i şerîfleri meşhurdur.

Bundan sonra, Gül Battal Gâzînin oğlu Hüseyin Gaazî'nin oğlu (20) Ca'fer Sâdık nâm cevân (cüvân) kendusi ibâdât, Tâ'ât ve irşâd küşâd tarykına sâlik olup bu yolda ömr-ü azîz ve nefsi-ni geçirüp çok kimseleri irşâd ve dilşâd buyurmuşlardır.

Ba'dehû Yüz (Onbir?) (iyi okunmuyor, yazı silik) yaşında olduğu hâlde Sekizyüz altmış sekiz tarihinde irtihâl-i Dâr-ı bakaa buyurmuşlardır.

Andan sonra:(21) **Yalınca Dede Dimekle ma'rûf mahdûm-u âkîleri Seyyid Hüseyin Velî Hazretleri** dahi bu irşâd ve küşâd tarîkına sâlik olup Dokuzyüz oniki tarihinde Sultan Bayazıt zamanında kırk üç yaşında olduğu hâlde marîz olup vasiyyet eyledi ki vefâtında kendisini kendü kabristanları olan Arablar mezarlığı dimekle ma'rûf kabristana defn'ideler. Binâân-aleyh o kabristana defn'ittiler. Kabr-i Şerifleri andadır.

Bundan sonra **Mahdûn-u âlîleri(22) Velî Baba dimekle meşhûr Seyyid Velî-yid-dîn Gaazî** bu tarih-i mezkûrda Yavuz Sultan Selîm Han zamanında dünyaya geldi. Doksan bir yaşında olduğu hâlde hicret-i Nebeviyyeden Dokuz yüz elli dokuz sene-sinde ki Kaanûnî Sultân Süleymân zamânında şehîd olmuştur.

Sâbık-üz-zikr Müşârûn'ileyh ceddimiz Ayn-ı Alî ve Uzun-er isimleriyle meşhûr olan Es-Seyyid Alî ibn-is-Seyyid Ca'fer Hazretlerinin Sultân Orhan oğlu // Gâzî Süleyman Paşa ile Rûm iline geçtiğini ve Gelibilu'da mahdumu Gül Battal Gaazî ve hafîdi Hüseyin Gaazî şehid olduklarından sonra kendusi sâlimen gânimen Uluköy'de dergâh-ı şerîfine gelüp Sultân Murad (Sânî?) zamanında Nişâbur Sâdât-ı Kâzımıyyesinden İbrâhim-i Sâni Evlâdından Hacı Bektâş Velî gelüp İstirşâd ittikte kırk gün çillehaneye koyub zikr ve fikr ittirüp Vâsıl-ı ilâllâh müstağrak-ı fî Zâtullâh kıldığını ve Hilâfet virüb kendusine irşâd ve küşâd ve evlâd mukadder olmadığını levh-i Mahfûz'a nazar idüp beyân ile Türkman memleketinde Kırşehirine Hânedânlık vazifesiyle iştigal itmek üzere gönderdiğini ve kendusinden sonra Balım sultânın bir tarîyk göstereceğini Şeyh Şehâbeddîn Hilyetül-elbân ve Tuhfe-tül-ahbâb nâm kitabında tafsilen beyan buyurmuştur.

(Hacı Bektâş Velî 645 de doğdu Yediyüz otuz sekizde vefat itti. Binaen'aleyh Murâd-ı Sâni değil Murâd Hüdâvendgâr zamanında denmesi hakikate uygun düşebilirdi. Keza bu notu veren zât belgeyi hakikate uygun yazmamıştır. Şeyh Şehâbeddîn denilen zât eserine ne maksadla almış ise keyfiyyet belli oluyor.

Hacı Bektâş Veli Osman (Otman) Gaazî'ye devlet kuşağını kuşadıvırmıştır. Şeyh Şehâbeddîn'in yazdığı kayıt ikinci Murâd zamanıdır. Hudâvendgâr zamanı olsa yine de hakikat değildir. Çünkü Osman Gaazî, Orhan gaazî zamanlarını yaşayan Hazret-i Hünkâr Hacı Bektâş veli Murad Hüdâvendgâr zamanını yaşamamıştır). (Yazmada 209 ve 210. sayfalar arabca olarak Şeyh Şehâbeddîn'in kitabındaki metin ile verilmiştir).

Mürşid-i kâmil âdemi câm-ı cihân-nümâ ider

Câm-ı cihân-nümâ nedir Âyine-i Hudâ ider.

Allâhümme salli ve sellim alâ seyyidinâ Muhammed'in ve Âli-yyin ve Fâtıma-tün v-el-Hasan v-el-Hüseyn. bi-aded-i katarât-ı bahri rahmatik-el-vâsi'a. (Hacı Bektâş velî'nin vefâtlarında Uzun-er'in daha genç olduğu ve Hz. Pîrin onu irşâd etmiş olması daha akla yakındır. Şeyh Şehâbeddîn'in kaydında bir yanlışlık ve hatta bir kasıd olduğu anlaşılıyor) (Dr. Bedri Noyan).

Seyyid Veli-yyid-dîn Gaazî'den su'al olundu ki: "Rasûlellâh Efendimiz ba'del-vefât görülür mü?". Evet görülür, didi. Yine sordular: " Görülmesine delîl nedir?). Didi ki " Hadîs: Beni Gören kimse cennete dâhil olur. Ve hadîs: Beni gören Müslimi cehennem âteşi yakmaz. Âteş-i dûzah'dan mazhar-ı necât olurlar. Bu Hadîs-i şerîfleri Rasûlallâh Efendimizin görülmesine delîl-i kat'ilerdir.

Yine sordular ki: "Ey seyyid, bu görmek uyanıklıkta mı olur, uykuda mı olur?" Seyyid itti: "İkisinde dahî olur. Tekrar su'âl olundu ki:" Ey Seyyid, Rû'yâda olduğu hâlde Hakikaten görülen Rasûlallâh Efendimiz midir? Yahudî şeytan sûret-i Rasûlallâh'a temessül ider de Şeytan görülür, insanı iğfal ider mi?".

Seyyid itti: "Hadîs: Her kim beni rüyada görse hakikatte görmüş olur. Zira Şeytân benim sûretime giremez. Delil bu hadîs-i şerifle." Ve yine Hadîs-i şerîf: Her kim beni âlem-i menâm-da görürse elbette hâl-i yakaza'da görecektir. Tebşîr-i âlisini hâvî olan bu hadîs-i şerîftir, delîl buyurmuştur.

Ve yine seyyidenden su'âl olunmuş ki aklen görülmesine delîl

nedir? Seyyid itti: "Her insan ne şey'i çok fikrederse ve ne şeyi çok // severse şübbesiz o insan ol şey'i ve ol mahbubunu rü'yasında göreceği münkir değildir. Buyurmuş, o hâlde Dünbek Hüseyin nâmında bir mu'teriz Şeyyide i'tirâz itmiş ki: Ben bunca şeyleri tefekkür ve tasavvur iderim de aslâ rü'yâmda görmem. Ve nice şeyleri severim, kezâlik öyle olucak Rasûlullâhı rü'yada görülmek aklen vicdânen sâbir olmaz, deyicek Seyyid Veli-yyed-Dîn Gaazî'ye muhiblerden Hızır bey nâm zât Tuzlu Balık Hediye getürmüşler imiş, ol günü bu mübahasa öğlenden ahşama değin uzamış olmağla ahşam olunca merkurum Dünbek Hüseyin hânesine gitmek istediğinde buyurun ta'am hazır olmuş tenâvül idelim, buyurmalarıyla cümle sofraya oturdılar.

Seyyid, dünbek Hüseyin balıktan çok hoşlanur buyurdu. Merkurum Hüseyin "evet, tuzlu balık olunca gayrı nesne yemez" dedi.

Ol hâlde Seyyid (K.S.) " Buyurun siz bu tuzlu Balığı tenâvül idin, bizler sair çorbâ'dan, pilavdan tenâvül idelim, deyû merkurum Hüseyin'e tuzlu balığı yidirdi. Ve hademlerine tenbih itti ki "Dünbek Hüseyin su isterse virmeyin" Merkurum Dünbek çend def'a su istedi, hademler aslâ iltifât itmediler. Ba'det-ta'âm, sey-yid, Dünbek Hüseyini Çillehâne'ye koydurup kapısı önünde der-vişlerden birini nöbetçi koydu. Tâ sabaha kadar Çillehâne'de yattı. Sabah olunca Dünbek'i Çillehâ neden getürdüp su'âl buyurdu ki Çillehane'de ne rü'yalar gördünüz diye. Dünbek itti: "Bir çok su bardakları ve çaylar, çeşmeler ve nice sular gördüm, cevabını aldı. Böyle şeyleri her gice görür müydün? su'âlini îrâdidüp o da "Hayır, yalnız bu gice gördüm. Zirâ tuzlu balıktan ziyade susamış idim" deyince Seyyid itti: "Eğerçi âb-ı hayât olan Cemâl-i Rasûlallâh'a // susuz dudakların ile hasret olaydın elbette anı dahî görür'idin" buyurmuşlardır.

Ve Rasûlallâh Efendimizi görmek insan bâtınını her dürlü fenâ huylardan temizlemek ve kalblerin ta'allukaat-ı shehevâniyeden sadeleştirmeğe dikkatle olur. Nitekim Hz. Rasûlallâh Efendimiz buyurmuştur ki: "Cesed-i insânıde bir et parçası var-

dır. O et parçası sâlih olduğu vakıta cesedin hepsi sâlih olur. Fâsıd olduğu vakıta da başdan ayağa bütün ceset fâsıd olur. Ey ümmîti ashâbım âgâh olun ki o et parça Kalb-i insânî'dir, demek olduğundan sâdât-ı aleviyye-i Hüseyniyye ve hüsnîyye bu hadîsi şerifinhükm-i celîlini düstûr-ül-amel ittihâz idüp ve himmeti külliyyelerini Hak subhânehû ve Ta'âlâ hazretlerine hasr ve kasr ve ta'lik ile nazar-i meyl ve rağbetlerini Allâh'ın gayrıdan kaldırdılar.

Ve taryikleri zikir ve fikir ve az yemek ve az uyumak ve az söylemek ve halktan çekinmek ve (Kul in küntüm tuhibbun-Al-lâh-e f-ettebi'ünî yuhbibküm-ullâh-i ve yağfırlaküm zünûbeküm V-Allâhh-ü Gafûr-ün Pahîm-ün) (Âl-i İmrân sûresi, âyet: 31.) Türkçesi:

"De ki: Sizler Tanrı'yı seviyorsanız hemen
Bana uyun ki O da sizi sevsin cümleten.
Bütün günâhınızı bağışlasın pek iyi
Tanrı yargılayıcı, Tanrı rahmet edici."

(Dr. Bedri Noyan, Manzum Türkçe Kur'an'dan). kavl-i celîliyle Rasûlallâh Efendimize ittiba'dır.

Ve Allâh-ı Ta'âlâ muhabbet-i İlâhiyyesini bu teba'iyyete şart itmiştir ki "Yâ Muhammed söyle ki Eğer Allâh'ı seviyorsanız ana ittiba'idin ki Allâh da sizi muhabbet eylesün. Şart bulunmayınca Meşrût bulunmaz. Bin serie Rasûlallâh Efendimize ittiba'itmeksizin bir kimse ibâdât ve Tâ'ât eylese kabul olunmaz. Bu hikmet-i ezeliyyeden içün Cenâb-ı Rasûlullâh Efendimizin ibâdâtta emir buyurduğu ibâdâtı işlemekle ve nehyittiği ma'siyetlerden sakınmakla vâsıl-ı ilâllâh ve muhibb-i Rasûlallâh olmağı isteyen kimse Rasûlallâh Efendimize ittiba' idüp emr'ittiği şeylere imtisâl ve nehy'ittiği şeylerden ictinâb ve cem'i'ibâdât ve âdât ve harekât ve sekenât // ve âhlâk ve sıfâtına ittibâ'a çalışur. Zirâ vusûl-u ilâllâh ittibâ'ı Rasûlallâh'a meşrûttur.

Binâen'aleyh her kimse Rasûlullâh Efendimizin meşâ'irine ve me'serine ve mevârid ve mesâdırına ve akvâl ve e'fâline ittibâ'etmezse tarîk-ullâhda harmanzede-i irfân ve zulmâniye-i evhâm ve ukuulde hâim (şaşmış, sersem) ve hayrân kalur.

Zîrâ delîl olan Fahr-i kâinâta ittiba olunmazsa Hazret-i Kudsiyyete vusûl müyesser olmaz.

Su'âl ittiler ki : "Ey seyyid, rû'yada Rasûlallâhın hakikaten cemâl-i bâkemşlini bir kimse görmek nice olur, görenler mağribde ve maşrıktâ olup ikisi bir ânda gördükleri vakitta?". Seyyid itti: "Hevâdaki Şems merkezinde deverân ittiği hâlde nice mağribten maşrıktan bir anda görölüyor ise Rasûlallâh Efendimiz de o ânda ravza-i mutahharasında olduğu hâlde bir ânda mağribde ve maşrıktâ görülebilir. Hak Subhânehû ve ta'âlâ görenlerin gözlerinden perde refîder, görürler. Yahud Allâh-ı Azîm-üş-Şân mevânî'leri görenin gözüne manî' kılmaz.

Ve dahi su'âl ittiler ki : "Ey seyyid, Rasûlallâh Efendimiz âlem-i misâlda görüldüğü hâlde nice görülür?" Seyyit itti: "Rû-yet-i misâliyyede görülen gerek sûret-i asliyye-i Nebeviyyeye muvafık olsun ve gerek olmasun nazır-ı hakikatta müsâvîdir. Zîrâ misâil-i Muhammedî her iki surete âyîne-i tabnek gibidir. Şu hâlde suret-i hakikiyye-i risaletpenâhî hilâfında görülen misâl, görenin âyîne-i misal-i celil-i nebeviyyeye intibâ' ve in'ikâs eden suretten ibarettir.

Su'âl ittiler ki : "Ey Seyyid, hakikatan cemâlini görmek ve misâlini görmenin gayri bir tarîk-ı tavassut yok mudur?". Seyyit itti : "Vardır ki o tavassut Rasûlallâh Efendimizin sûret yani misâl ve sıfat-ı hakikiyyesi üzerine rû'yeti ta'bîrden// müstağnî bir rû'yâdır. Yakında zikr ve beyân ideceğim vechile hilye ve şemâil-i şerifesinden başka sûrette rû'yeti ve müşahedesi ta'bire muhtaçtır. Halbukise Hz. Rasûlallâh Efendimizi iki vechile görmek hakikaten Rasûlallâh Efendimizi görmektir. Bu bâbta Şeytân'ın dahl ve telbîsi (karışması, hilesi) yoktur".

Buraları sâbıkâa zikrolunan ahâdîs-i şerîfle müsbet ve muhakkaktır. Şu mezkûrâtı işbû ebyât-ı muhsine dahi isbât ider:

Misâl-ün-Nebi-yyil-Mustâfâ fî vücûdihî
Li sâir-i arz-illâh-i v-el-acem-i v • -el-Arab.

Alâ ennehû fî kabrihî tâb-e türbe-ten
Bi-tayyibet-e dâmet minhü fî sîla-til-kurb-i
Ke-bedr-i Ta'âlâ f-is-semâ-i vezav'ühü
Ya'umm-ü al-el-ekvân-i f-iş-Şark-ı v-el-garb-i

Yani: Rasûlallâh Efendimizin Medine-i Münevverede Ravza-i Mutahhara'sında vücûd-u enver ve akdesinin sâir diyâr ve memâlike tecellisi âsûmânda cilvepîrây olan bedr-i münîrin şarkan ve garban kâinâta nûrunun irişmesi gibidir. Ve şu ebyât dahî eby at-ı sâbika misillû maksudumuzu isbât ider:

Unzur il-el-Muhtâr-i keyf-e vücûdühü
Mele-es-semâ v-al-arz-a v-el-ekvânâ
Fetecid misl-el-Bedr-i fî kâbed-is-semâ
Ve ziyâühü mele-el-vücûd-e ayânâ.

Yani: Rasilallâh Efendimize nazar eyle ki anın vücûd-u akdes ve enveri zemîn ve âsumân ve kâffe-i ekvânı nasıl doldurmuştur. Bedr-i münîr gibi âsumânın ortasında gördüğün hâlde, dimaktır. Temmet.

Su'âl olundu ki Ey Seyyid, // "Bedr gibi nûr-u nebaviyyeyi görmek Ehl-i Beyt-i Rasûlallâhtan olan sâdât hakkında olur. Sairleri hakkında bir günlük hilâli görmek gibidir. Bazı kimseler hilâli görmez". Seyyid itti: "Beyt

Ve izâ lem ter-el-hılâl-e fesellim
Li-ünas-in reevh-ü b-il-ebsar-ı

Yani : sen hilâli görmediğin vakitte gözleriyle görenlerin sözlerine inân. Zîrâ görenler gündüzü gördüğü gibi görürler, eğer sen ben gündüzü dahî görmüyorum dirisen, beyt:

Ve leys-e yasihh-ü f-il-ezhân-i şey-ün
İzâ ihtâc-en-nehâr-ü ilâ delîl-in.

Yani: Nihâr-ı rûşen delil ve burhâna muhtac olduğu hâlde ayırık ezhan-ı halkta hiç bir şeyin sahih ve sabit olmaması lâzımgelür. Bu da bâtıldır. Ve sâdât-ı aleviyye-i Hüsnîyye ve Hüsey-niyyenin bu bâbta ittifakları vardır ki şâyed rû'yâda görülen sû-

ret ve sıfât Hilye ve Şemâ'il-i şerif'i Rasûlallâh-a mutabık değil olsa bile yine o sûret Rasûlallâh Efendimizindir. Zirâ her tasavvur olunan şey'in tasavvuru kıbel-i Hak'dandır. Binaen'aleyh Rü'yada gören kimsenin Rü'yasında Rasûlallâh Efendimizi ihtiyar görmesi nihayet mertebe selâmet ve me'mûniyyetine (emin kılınmış, tehlikeden azâde kılınmış olmasına) delâlet ider. Ve genç görmesi şiddet-i hârb ve mücâhedesine delâlet ider. Ve mütebessim olduğu hâlde görmesi Sünnet-i şerife-i Muhammediyyesine temessük ve müdâvemetine ve hey'et-i asliyyesine şerefyâb-ı şûd olmasına ve salâh-ı hâline ve kemâli terakki ve ikbâline ve a'dâsı aleyhinde muzafferiyetine delâlet ider. Ve ne'üzü billâh Müteğayyir-ül-hâl görmesi görenin su'i hâline delalet ider. // istiğfâr lâzımdır.

Alem-i misâlde ve rü'yada Rasûlallah Efendimizi güzel görsek ve aksi görsek âyîne-i tâbnâk gibi olup karşusuna gelen her ne ise Safha-i mücellâ-yı zâtında intiba' ve in'ikâs ider. Zât-ı Rasûlallâh ise dâimâ ahsen-i hâl ve mehâsin ve eblağ-ı kemâl olup şâibe-i tağayyürden masûndur.

BEYT

Cemâlin matla'-ı nûr-u Hudâ'dır Yâ Rasûlallâh
Cebînin subh-u feyyaz-ı hedâdır Yâ Rasûlallâh.

Seni görmek gibi devlet olur mu ehl-i î mânâ
Bu devlet devlet-i her dü-serâdır Yâ Rasûlallâh.

Şuhûd-u lem-yezeldir rü'yet-i dîdâr-ı rahşânın
Yüzün nûru bedî'-i Kibriyâdır Yâ Rasûlallâh.

Veli-yyüd-dîn vücûdunda olaydı sad-hezâr cânı
Feda eylerdi yolunda şübhesiz Yâ Rasûlallâh.

Nasıl yüzbin can fedâ olunmasun ki Nebî didi ki: Mümin bir dikenden müte'ezzi olmaz, illâ anın elemi kendin nefsimde buldum, buyurdu, dimektir)Lâ yüşâk-ül-mü'min-ü illâ vecedtü elemüha fî nefsi).

Su'âl ittiler ki "Ey Seyyid Veliyyüddîn Gaazî, mukaddem Rasûlullâh Efendimize ittiba' olmayınca ibâd'ın ubûdiyyetini Allâh-ı Ta'âlâ kabul itmez buyurdunuz. Ol ittiba' kaç kısımdır?".

Seyyid itti: "Biri zâhirî ve biri bâtînîdir".

Su'âl ittiler ki: "Rasûlullâh Efendimize zâhiren ittiba' nasıl olur ki biz Allâh'a muhabbet itmiş olalım ve muhabbete lâzım gelen vuslata nâil olalım?". Seyyid itti : "İttibâ'-ı zâhirî ferâiz-i İlâhiyyeyi edâ ve mehârim ve mekârihden ittikaa ve ahlâk-ı hamîde ile ittisâf ve âdab-ı ubûdiyyetle te'eddüp ve i'tilâf ve şehevât-ı dünyâdan tezehhüd ve Mâsivallâhdan i'râz ve a'mâl-i âhirete// meyl ve ikbâl ve fakr ihtiyâr ve istiğnâ perverân-ı fukarâya ve salâhkarân-ı ulemâyâ muhabbet ve anlara ihsan ve hurmet ve hizmet ve mu'avenet ile nazar-ı muhabbetlerini celb ve da'vet ve Tevellâ-yı teberrâ yani Ehl-i Beyti seveni sevüp sevmeyeni sevmemektir.

Buna Hubb-u f-illâh buğz-u f-illâh dahi dirler".

Su'âl olundu ki: "Rasûlallâh Efendimize bâtınan ittiba' nice olur?". Seyyid itti: "İttibâ'-ı bâtın evvelâ murakabe ki mürşidin hüsn-ü hâllerini hâtıra getürmek, ve Allâh'ın nimetlerini tefekkür etmek, ve Allah-ı Ta'âlâ'ya muhabbet-i Aşk ve likaa'ullâh'a teveccüh-ü iştiyâk ve beyn-el-havf-ü v-er-ricâ olmak ve Allâh' her hâlde hüsn-ü zann'it nek ve rızasını taleb ve şükür ve teslimiyyet ve hayâ ve tarîyk-ı akvâ'da sebât ve istikaamet ve tevekkül ve itmi'nân-ı nefis ve te-k-i hevâ ile müyesser olur ki her kağı bahtiyâr şu iki ittiba'-ı selâmet-encâm ile cenâb-ı Rasûlullâh Efendimize teba'iyyeti kalben ve kalıb-an kasd ve ihtiyâr eyler ve bu yolda kudretini serfiderse ve îsâr iderse Ehl-i Beyti Rasûlallâh'a cân-ü dilden muhabbeti terk'itmezse derece-i isti'dât ve kabiliyyetine göre : (Ve men yuti'llâ-h-e v-er-Resûl-a fe-

ülâik-a ma-allezîn-e en'am-Allâh-ü aleyhim min-en-nebiyyîn-e ve sıddıykın-e v-eş-şühedâ-i v-es-salihîn-e ve hasun-e ülâik-e refik-an, (Nisâ sûresi, âyet: 69.) (Türkçesi: Kim Allâh'a ve Peygambere ita'at ederse, işte onlar Allâh'ın nimetine eriştiği peygamberlerle, şehidler ve iyilerle beraberdirler. Onlar ne iyi arkadaşlardır). âyet-i celîlesinin mutazammın olduğu sınıflardan birine mülhak olurlar.

Ey tâlib, beyân eylediğim vasiyyetleri güzel dinle ve güzel kabul eyle ki Rasûlallâh Efendimize muhabbet ve Ehl-i Beyt'e muhabbet itmiş olasın. Tanrı buyurdu// ki. Muhammed (A.S.) mü'minlere kendilerinden ziyâde evlâdır. Ve Rasûlallâh Efendimiz buyurmuşlardır ki: "Ey benim ümmet-i ashâbım, sizden biriniz mü'min-i kâmil olmazsınız, hattâ ben kendisine kendinden, malından, pederinden, vâlikesinden ziyade sevgili olmayınca.. hadîs-i şerifi mantukunca her mü'mine farz-ı ayndır ki Rasûlallâh'a muhabbet itmek ve Ehl-i Beytine muhabbet eylemek. Ve eğer bir mü'min vasf ve beyân olunan muhabbeti kendinde bulamaz ise ma'lûm olsun ki anın îmânında za'af ve noksan vardır.

Şu hâlde Cenâb-ı Allâh'a istiğfâr ve tazarru' idüp günahlarından nâdim ve peşîmân olmalısın. Ve Resûlallâh Efendimize ve Ehl-i Beytine muhabbet ve salât ve selâmlarına kemâl-i hırsla devâm itmelisin. Ve evâmirlerini icrâ ve nevâhîlerden ictinâben çalışmalısın ki Rasûlallâh Efendimiz ile ve Ehl-i Beytle haşr'olasın.

Zîrâ Rasûlallâh Efendimiz buyurmuştur ki: (El-mer-ü ma'a men ahab-a) yani: İnsan sevdiği kimse ile birlikte dir.

KIT'A

Âşık oldur kim cefâ ta'nından ikrâh itmeye
Zerre zerre kılsalar a'zâsını vâh itmeye
Kan içra sabreyleye her dem figan-ı vâh idüp
Velî dard-i aşk-ı yârdan ağyarı âgâh itmeye.

Evet, bar-minvâl-i muharrer bi'at ittiğin mürşidi ve Rasûlallâh'ı tertibiyle hâtıra getürüp makaamına göre zikir ve fikir ve muhabbet-i Rasûlullâh'la fenâ f-ir-resûl makaamında tahakkuk idince işbu fenâdan fenâ bulmalısın. Makaam-ı Mahmûd budur // İşte olzaman mülâhaza itmekte olduğun nûrdan zâhir olan sûretin kendisine ifâze ittiği şey'e o zaman mülâki olursun. Ve bunun keyfiyeti fenâ-f-iş-Şeyh ve Bekaa-b-iş-Şeyh'den sonra şu vechiledir ki Rasûlallâh Efendimize teveccühünde sen kendin değil Rasûlallâh Efendimiz kendusi kendusine müteveccih olduğun mülâhaza eylemelisin. Ve sen Zât-ı Rasûlallâh'da mahiv ve mütelâfi olmalısın. Ve Rasûlallâh salât ve selâm ittikte dahî böyle mülâhaza idüp devâm itmelisin. Zirâ cemi' eşyâ Rasûlallâh Efendimizin nûrundan yaradıldı. Bu sebebdan kâinâtın zerrâtından her bir zerrede Rasûlullâh Efendimizden bir rakıyka yani bir sırr-ı mümted (gerek mesafe ve gerek zemân cihetiyle biribirine ekli ve izleyen, böylece uzayan, devam eden) vardır ki o rakıyka'ya feyz-resân-ı imdâd olduğu mazharın kuvvet ve kaabiliyeti hesabıyla tezâhür ider. Sen dahi eşyâdan bir şey olduğundan sende dahî Resûlullâh Efendimizden bir rakıyka vardır ki esnâ-yı teveccühünde zât-ı Rasûlullâh Efendimize müteveccih olan sende mestûr ve meknûn olan (örtülü ve gizli) o rakıyka yeni o sırr-ı mümted'dir ki teveccühün nisbetinde seni ihata ve istilâ itmekte devam ider. Hattâ ki kendin Rasûlullâh Efendimizde mahiv ve müsteğrak olursun.

Fekezâlik seni bir makaamdan diğerk bir makaama nakil ve terakki ittirik. Tâ kim Cenâb-ı Hak seni Bakaa b-ir-Resûlullâh makaamına nakliler. Şu hâlde sen kemâlât-ı Mustafaviyyeyi camî' ve feyzi hakikat-ı Muhammediyyeye vâris bir insan-ı kâmil olursun.

Zîrâ Rasûlallâh Efendimiz buyurmuştur ki: "El-mer-ü alâ dîn-i halîlihî. Felyanzur ahadekûm men yuhâlil. Yani insan dostunun dîni üzerinedir. İmdi ba-kınız ki kimler ile dostluk ve ahbablık // itmeniz lâzımgelür, dimektir. Yani Ehl-i Beyt ile ve onların isarine ittiba' iden ehlullâh ile dostluk idin. Tabî'atleri sirâyet ider ve sohbetleri müessir olur. Bahusus Ehli Beytin muhabbetinin te'siri azîmdir.

BEYT

Gel berî gel mâsivâ'dan uzlet it
Ba'dehû Mevlâ ile var sohbet it.

Basmak istersen bihât-ı kurbete
Nefsini bas işbu yolda himmet it.

Sırr-ı Hakk'ı mess'ise âhir murâd
Bâtını tathîre evvel himmet it.

Ger yedullâh sırrına tâlib isen
Mürşid-i kâmil elin tut, bî'at it.

Âb-ı feyz-i Hakk ile pâk olmağa
Pâk'lerle gice-gündüz ülfet it.

Mâsivâ efkârını dilden gider
Ey velî Hak ile üns it râhat it.

Evliyâ-ullah kimdir deyû Rasûlallâh 'Efendimizden su'âl olundukta (Anları görünce Allâh zikr'olunur) buyurmuştur.

Böyle basîretle Rasûlullâh Efendimizi görmek basar ile görmekten kuvvetlidir. Bu rû'yat-i basîretin aksâmından bir kısmı vardır ki vâfir te'emmül ve tezekküründen sonra zuhur ider. Ve bir kısmı Salât ve selâm idince zuhûr ider. Ve bir kısmı dahî gerek hâl-i yakaza'da ve gerek hâl-i nevmde gözlerini yumunca görür. Ewelkinden ikinci ve ikinciden üçüncü kuvvetlidir. Üçüncü Rasûlullâh'ın emirsiz bir iş göremez.

RESULULLAH EFENDİMİZİN EŞGALİNİN TARİFİ

Su'al olundu ki : "Ey Seyyid, mukaddem görülen sıfat yani şemâil ve hilye-i Rasûlullâh Efendimizin Hilye ve şemâ'iline mutabık olursa buyurdunuz. Hilye-i Rasûlullâh ve şemâil-i Rasûlullâh nasıldır? Beyân // buyurun" dinildi.

(Hilye-i Rasûl): Seyyid itti: Hilye-i Rasûlullâh (S.A.S.). Hz.Hasan bin Alî(R.A.) buyurdu ki Mihr-i münîr-i risâlet (S.A.S.) Efendimiz hey'et ve şemâil-i münevveresini sevgili vâlide-i müşfikam Hz. Fâtıma-tüz-Zehrâ'nın üveği biraderi yani cenâb-ı Hadice-tül-Kübrâ'mın oğlu Hibd ebî Hâlit (R.A.)dan sordum. Zîrâ hind, hilye-i Rasûlullâh'ı vasıf ve ta'rifte ziyada vâsıf idi. ve lisanı pâk idi. Şu ümid ile ki hilye-i mukaddesine Rasûlullâh'tan bana bir şey vaf-ü beyân ider de o sıfat-ı sa'âdet-encâma ta'alluk eylerim. Yani o sıfatı hâtırıma getüre getüre Fenâ f-ir-Rasûl olurum.

Bu sualim üzerine hind fesâhetle Hilye-i Rasûlullâhı beyana başlayup didi ki::

Rasûlullâh Efendimiz hadd-i zâtında tâm-ül-hilka olup kendusine im'ân-ı nazar ile bakanların gözlerine mehâbetlû ve azartlû görünürdü. Mubarek yüzü ayın ondördüncü gecesinde bedr-i Münîr nasıl ve ziya verirse öylece parlayup neşr-i envâr-ı

füyûzât eylerdi. Kaamet-i sa'âdeti ne uzun ne kısa olup ikisi ortası bir şekl-i dilnişîn'de idi. Mubarek başı vekaar ve mekanete berât-ı istihlâl olmak üzere büyücek // idi.

Saçları ne pek kıvrıcık ve pek düz ve gevşek idi. Tabî'atıyla iki bölüğe ayrılırsa mubarek başının iki tarafına salıverir, ayrılmazsa haliyle bırakırdı. Mubarek saçları uzadığı zaman kulak memelerini tecavûz iderdi.

Mubarek yüzlerinin rengi begayet hüsün ve safvet üzere gül gibi kırmızıya mâil ve pek aşırı beyaz ve lâtif idi. Mübarek alnı kemâl-i i'tidâl üzere geniş ve güneş gibi münevver ve lâmi' idi.

Mübarek kaşları hilâl gibi mukavvas ve uzun ve kıllar ile dolgun olup birbirine yakın ise de bitişik değil idi. Mubarek iki kaşları arasında bir damar var idi ki Hak yolunda gazab buyurduğu vakıta kabarup görünür idi.

Mubarek burnu pek mu'tedil ve lâtif ve kaşlarına yakın yeri biraz kemerlice olup üzerinde dâimâ nûr leme'ân ittiği için bir def'a görüb te tekrâr i'ade-i nazar itmeyen kimse ol nûr-u mücessem rahmeti yüksek burunlu zennedirdi.

Mubarek sakalı sık ve tam olup uzun değil idi. Mubarek gözlerinin karası gayetle siyah ve beyazı pek aşırı berrâk idi. Mubarek yanakları ki ruhsâr-ı sa'âdetleri i'tidâl üzere olup şişman yüz-lü yumru // yanaklı değil idi.

Menba'-ı ilm ve hikem olan mübarek ağzı kuvve-i fesâhat ve vus'at-ı belâgat-i risâletpenâhîlerine burhan-ı mücessem olmak üzere geniş idi. Mübarek dişleri incüler gibi saf ve seyrek idi.

Mübarek göğsünden göbeğine varıncaya kadar kıldan gayet ince bir hatt-ı nûrânî var idi. Gerden-i sa'dâtleri uzun ve gayetle mevzûn olup nûr-u mahz gibi parlar idi.

Mübarek a'zâ-yı vücûdu ne semiz ne zaif, ne kısa ve ne uzun belki ikisi ortası ve sık etli idi. Mübarek karnı göğsüyle beraber olup şişman değil idi. Cevâhir-i esrâr-ı İlâhiyyenin hazînesi olan sîne-i rahmet-defînesi arîz ve vâsi' idi.

Mübarek omuzlarının arası geniş ve lâtif surette yassı idi. Mübarek vücûd-u mukaddesinin mafsâl kemikleri ziyade iri idi. Nibas ile mestûr olan beden-i şerîfi pek aşuri beyaz ve lâtif ve nûrânî idi.

Mübarek sîne-i lâtifinin başından nâfe-i müşkînine kadar hat gibi uzamış olan kıllardan başka mübârek memeleri // üzerinde ve batn-ı sa'adetinde aslâ kıl yoğidi. Mübarek omuzları ve kolları ve göğsünün yukarısı tarafları mutedil surette muy-i an verîn ile muattar idi. Mübarek kolları tokça ve uzunca idi. Mübarek el ayaları hissen ve ma'nen açık ve vüseatli idi. Mübarek gerek el ayaları ve gerek pâ-yı arş-pâyeleri yani mübarek ayaklarının ayaları etli ve kemikli ve gül yaprağı gibi yumuşak ve lâtif idi. Mübarek parmakları mu'tedil surette kalınca uzun ve kalem gibi düzgün idi.

Hâsılı hûp idi. Her uzuvu anın cümle âyât gibi Kur'ânın mıs-dâkınca a'zâ-yı mübârekleri yumruluktan ve i'tidâl haricinde irilikten müberrâ olub baştan ayağına serâpâ ahsen ve ecmel (çok güzel) idi. Mübarek ayaklarının altı çukur olup düz değil idi. Kademeyn-i sa'âdetlerinin üstü huşûnetten yani her dürlü yarık ve çatlak ve pürtüklükten âzâde olmasıyla abdest aldıkları zaman üzerlerinde su durmayup bilâ tevekkuf sur'atla cereyân iderdi.

Rasûlullâh Efendimiz yürüdüğü vakit mübârek ayaklarını defaten yerden kaldırırdı ve iki tarafa temâyül itmeksizin adımları önüne mâil olurdu. Yani yürüyüşü çabukça ve adımları uzunca olmasıyla beraber vekaar ve temkîd üzere görünür // idi. Ve yürür iken yüksekten nüzûl ider gibi dâimâ eğilür idi. Bir tarafa atf-ı nazar-ı iltifât buyurması lâzımgelse bütün a'zâ ve cism-i pâki ile dönerek mültefit olur idi. Mübarek gözleri yani dîde-i Hudâ-bîn'i ile etrâf ve cevânib'e dik bakmayup nazar-ı sâ'âdetleri ekseriyâ zemîne mun'atîf idi.

Kemâl-i tevâzu' ve huşû'u ve Allâh-ı Ta'âlâ'ya karşı adet ve huzu'u hasebiyle rûy-i zemîne yer yüzüne nazarı cihet-i semâya olan nazarından daha ziyade idi. Ekseriya yere doğru bakardı.

Yani mübarek nigâh-ı hakaayık-iktinâh'ı dâimâ esrâr-ı tecelliyet-i İlâhiyyeyi fikir ve mülâhaza cihetine müteveccih idi.

Bir mahalle teşrif buyurduklarında eshab-ı zevil-ihtirâmı önünde yürüdüp kendusi arkalarında yürür ve her tesadüf ittiği ademe selâm virmekte müsara'at buyururdu.

Hazret-i Hasan bin Ali (K.V.) dir ki: Hâl'im (Dayım) cenâb-ı Hind-i bedî-ul-beyânın vasfı bu mahalle müntehî oldukta kendusinden Rasûlullâh Efendimizin nasıl tekellüm buyurduklarını istîzâh ittiğimde maşârün'ileyh Dayım Hind didi ki: Rasûlullâh Efendimiz dâima ümmet-i Muhammediyyesinin emûr ve ahvâlinde dolayı hazın ve müteessir ve tecelliyât-ı Rabb-ı İzze-ti ve serâir-i ahkam-ı âhîret: mütâfekkir olup dünyâdan asla lezzet ve râhat bulmazdı. Ve dahi lüzumsuz yerde beyhûde söz söylemeyüp her kelâmı hikmet ve nasihat idi // Yani aksariyâ sükûtu ihtiyar buyururdu.

Söz zikrullâh ile başlar zikrallâh ile hitâm virirdi. Bir çok ma'nâyı az söz ile ifade iderlerdi. Kelâmında talâkat ve fesahat beyânında balâgat var idi. Herkese mu'amelesi dîlnüvâzâha ve letafetperverâne idi. Mülâyim ve müteyazı' idi. Kimseye nazarı hakaretle ve ihanet ile bakmaz ve şart mu'amele itmezdi.

Her ni'meti ne kadar az olursa olsun isti'zâm iderdi. Ve'kûlât ve meşrûbâtı lezzetsizliğinden dolayı zemmetmediği gibi lezzetinden nâşî de medih buyurmazdı.

Zât-ı risâletpenâhîlerini dünyanın câh ve mâli ve sair dürlü ahvâli gazablandırmazdı. Bir kimse Hak'dan adûl ve bâtıla ta'addî ve meyl'itse olkadar gazabnâk olurdu ki tecavüz ve ta'addî olunan hak her ne ise yerini bulmadıkça hiç bir kuvvet hışım ve gazab-ı hakcûyânesine mukavemet idemezdi. Ve dahi hazz-i hafs için kimseye infî'âl itmezdi. Ve hiç bir hususta nefis-i nefis-i risâletpenâhîsine yardım itmezdi. //

İşaret buyurması lâzım gelse erbâb-ı kibir ve ceberût'un âde-i Hodpesendânesi vecihle parmağıyla işaret itmeyüp mübarek yedi hümayunlarıyla işaret buyururdu. Ve şâyân-ı ta'accüp ve is-

tihsan bir şey'i temâşâ buyurduklarında takallübât ve tekanbülât-ı kavmiyyeya îâmâ-en mübarek el ayasını cânib-i âsûmana mün'atıf itti ise cihat-i zemîne çevirir ve yere doğru açık bulunursa su-yî semâya taklib iderdi.

Ve tekellüme başladığında başparmağım sol avucuna darbi-derdi. Bir kimseye darılsa levn ve itâb itmeksizin yalnız vech-i mübarekini andan çevirirdi.

Zamân ferah ve sürûrunda mübarek gözlerini yumup serfürû perde zemîn-i tevâzu' olurlardı. Gülmesi tebessüm derecesinde idi. Güldüğü zamân dişlerinden nûr saçılır idi.

Bu mahalle gelince Hazret-i Hasan (R.A.) dir ki:

Hâl-ı muhteremimin Hilye-i Celîl-i Peygamberî'ye aid olan bu hadîsini nice zamân birader-i cânberaberim Hazret-i Hüseyin (R.A.) den ketim ve pinhân idüp sonra bast-u beyân ve îzâh eylediğimde kendisini bu babta hâiz-i kasb-us-sebak ma'lûmatta buldum. Yani anın ma'lûmâtı bu hususta benden ziyade imiş // buldum. Zirâ Hilye-i mukaddese-i Nebeviyyeyi benden evvel müşârûn'ileyh hâl'imiz (dayımız) Hz. Hind'den su'âl itmiş ve anın ri-vâyetine kana'at itmeyüp peder-i âlî-güherimiz Cenâb-ı Murta-zâ selâmulâh-i aleyh Hz.lerinden dahî Habîb-i Ekrem'in hâne-i sa'âdetlerine nasıl girüp çıktığını ve meclis-i sa'âdetinin keyfiyyetini ve sûret ve sîretini velhâsıl evsâf ve ahvâl-i Rasûlul-lâhdan bi-hasb-i takat-ı beşeriyye hiç bir şey bırakmayarak cümlesini sorup öğrenmiş idi.

Lâkin yine hakikat-i Rasûlullâh'ı vâsf ve tavsîf (Ve innek-e lealâ huluk-in azîm-in) (Kur'ân, Kalem sûresi, âyet: 4.) Türkçesi: Şübhesiz sen büyük bir ahlâka sahibisindir) nazm-ı celîlinde buyurulduğu gibi şân-ü allâm-el-guyûbtur. Zirâ Cenâb-ı Al-lâh'ın vasıf ve senâsının lâ yu'ad ve lâ yuhsâ olduğu gibi Nûr-u İlâhiyyesinden halk buyurduğu Nebi-yyi zîşânının ve Şîr-i Yezdânının künhleriyle vâsf ve beyanından dahi âciz olunması tabî'îdir. Bu sebepten menâkıp sâhibi Seyyid Veli-yyid-Dîn Gaazî **dir** ki:

BEYT

(Fe-alâ tefettün-i vâsıfıhi bi-vasfihî
Yefn-az-zemân-ü ve fih-i mâ lem yusaf-i)

Yani: Hak Subhânehu ve Ta'âlânın vâsıfları azamet -ü şân ve senâgerân-ı bîpâyân'ı vasf ve senâ-ı İlâhîde dürlü dürlü elfâzı bedî' ve acîb-ül-me'ânî ile saha'if-i tırâz-ı ta'zîm ve elsine-pî-râ-yı takdîs oldukları halde zemân bütün tükenür ve büsbütün fenâ bulur da yine zât ve sıfât-ı akdesinde vasf olunmadık lâ tu'ad ve lâ tuhsâ celâil ve kemâlat baki kalur, demektir.

Bu ma'lûmat-ı tammesine binâen Hazret-i Hüseyin bin Alî di-di: //

Rasûlullâh Efendimizin hane-i sa'âdetlerine duhûlünü peder-i mükerremimden sorduğumda cevâben buyurdu ki: "Rasûlullâh Efendimizin Hane-i sa'âdetlerine teşrifî izn-i mutlak-ı Hudâ'ya makrûn idi. Rasûlullâh Efendimiz Hâne-i sa'âdetinde bulundukları vakti üç kısma taksîm ile bir kısmını namaz ve tilâvet-i Kur'ân gibi ibâdât-ı Rabb-i İzzet-e ve bir kısmını ehil ve ayâliyle hüsn-ü mu'âşeret ve anların işlerini tesviye ve temşiyette (yürütmeye) ve üçüncü kısmını nefis-i şerîfine aid maslahat ve istirahat ta'yin ve tahsîs buyurmuş idi. Sonra nefis-i nefis-i risâletpenâhîlerine aid olan vakti kendi nefsiyle nâs beyrinde taksim itmiş idi ki olvakit Hass-ül-hâsta huzûr-u sa'âdet-mevfûr-u nübüvvetpenâhîlerine ancak havass-ı ashâb-ı kirâm girüp avâm giremezdi.

Havass-ı müşârûn'ileyhim lisân-ı mu'ciz-beyân-ı nübüvvetpenâhîlerinden her ne işidürlerse avâm-ı halka ta'lîme me'mur oldukları cihetle bu nokta-i nazardan avâm dahî bu meclis-i husûsî-i nebevîden ümmete mûta'allik ve nâfi' olan husûsâtın // hiç birisini ketm ve dirîğ buyurmazlardı. Seyyid Veli-yyid-Dîn Gazî dedi ki: Meğer ki avâmın havsalası almayacak olursa Havâss-ı ashâb avâma o ilmi ifşâ itmezlerdi.

Ve nitekim Ebû Hüreyre buyurur ki: Rasûlullâh Efendimizden iki yük ilim aldım. Birinci yükünü içinizde yaydım, ikinci yükünü neşr itmiş olsaydım benim şu boğazım kesilürdü.

Ve dahî Zeyn-el-Âbidîn Efendimiz buyurmuş ki: (İnnî le'ek-tüm-ü min ilmî cevâhîrîh-ü Keylâ / Yer-el-Hakk-a zu cehl-in fe-yefettetinâ/ Ve kad tekaddem-e fî hâzâ ebû Hasan-in / İl-el Hü-seyn-i ve evsâ kablehül-Hasenâ / Ve Rabb-ü cevher-i ilm-in lev ebûhu bihi / Le-kıyl-e lî ente mimmen ya'bûd-ül-vesenâ. Yani: âhir ki beytin ma'nası buyurmuş ki nice cevahir-i ilm var ki eğer anı fâş ve izhâr eylesem bana sen puta tapanlardansın dinilür idi, dimektir.

İmdi Rasûlullâh Efendimiz vâsıtasıyla Allah-ı Ta'âlâ'nın bu ümmet-i Aliyye-i Ahmediyyeye ihsan buyurduğu ni'metlerin büyüklerinden biri de ilm-i T a s a v v u f ve Tarıkat-ı Aleviyye-i Sûfiyye'dir ki bu ilim ve tarıkat Hazerât-ı kudsiyye ve makaa-mât-ı ünsiyyeye vasıta-yı vuslattır. Zîrâ Sûfiyyenin sîretleri sîretlerin en güzeli, tarıkları Turuk-u sa'âdetin ahsen ve efdali, huyları da ahlâk-ı hasenenin ezkâ ve ekmelidir (En zekicesi ve en kusursuzu).

Ukâlâ ve hükmeâ ve Ulemâ-i şer' ittifak ve ictimâ' eyleseler bunların huylarını daha bir güzel huy'a tebdîl idelim // diseler imkândan hâriçtir.

Hız. Hüseyin Bin Ali'den Hilye-i Rasûlullâhı beyân için naklen buyurdu: Rasûlullâh Efendimizin huzûruna girmek isteyenlerden İlim ve takvâ sahibi olanları cümleden evvel mazhar-ı şeref buyurup anlara hurmet-nümâ-yı teveccüh ve ikbâl olur idi. Tâ ki sair nâs salâh ve takvânın Bergâh-ı Kibriyâ-penâh-ı Mevlâda ve nezd-i Seyyid-il-Enbiyâ'da makbûl ve mu'teber olduğunu bilüp hilye-i salâh ve takvâ ile tahliye-i zât ve sıfât itmeğe sa'y-ü gayret eyliyeler.

Ve dünyâ ve âhirete müte'allik olan umûr-u hayriyyeyi herkesin zâhir ve bâtın dîn yolundaki fazl ve meziyyetine göre taksîm iderdi.

Haseb ve neseb cihetini gözetmezdi. Zîrâ bazı ulemâ İlm-i zâhirî bilüp İlm-i bâtında teveğğülü olmadığından için Ulemâ-yı Bâtın ilm-i zikriderlerse inkâr ederler.

Nitekim Rasûlullâh Efendimiz buyurdu ki: (İnn-e min-el-ilm-i kehey'et-il-meknûn-i lâ ya'rifühû ill-el-ulemâ-ü billâh-i feizâ zekerûh-u enkerehu ehl-ül-garret-i billâh-i) Ma'nâsı: ilimlerden bir gizli ilim vardır ki Hak Ta'âlâyı bilmeğe ve vâsıl olmağa muvaffak buyurduğu Arif-i billah ve Vâsıl-ı ilâllâh ve müstağrak-ı fî zât-illâh ancak bu ilmi bilüp zikir ve beyân ittiklerinde Allâh'tan gafil olanlar yalnız İlmullâh'ı ilm-i zâhir-i şerî'ata hasr'idüp bu ilm-i meknûn-u ledünnîyi inkâr iderler//.

Rasûlullâh Efendimizin huzûruna girenlerden bazısının bir hâceti var ve bazısının iki hâceti var. Ve bazısının bir çok hâceti var olmasıyla Rasûlullâh Efendimiz anlardan herbirinin ifâdât ve hâcâtına atf-ı nazar-ı iltifât ve ihtimâm ve îfâ-yı muktesıyla iştiğal buyururlardı. Ve ashâbının gerek dünyevî ve gerek uhrevî su'âl ittikleri şeylerden sâilin (soranın) hâline göre Ahirete yarar her ne ise anı ifâde buyurduğu cihet ile dâimâ anları umûr-u hayriyyeye meşğul kılar idi.

Rasûlullâf Efendimizin huzûruna giren ashâb, mevzu'-u bahs'ittikleri mesâil-i dîniyyeyi kendilerine ta'lîm ve ifâde buyurduktan sonra bu mecliste her ne istifâde ittiniz ise burada hâzır bulunmayanlara ta'lîm ve tebliğ idiniz ve bana gelüp arzı hâcât itmeye kaadir olmayan bir kimsenin hâcetini her kim Sultâna arz ve tebliğe tavassut ider'ise Hakk Ta'âlâ bu vasıtai arz olan zâtı yevm-i Kıyâmette Sırât üzerinde ayaklarını sâbit kılar, hitâbiyle anlara icrâ-yı vesâya ve tenbîhât buyurur idi.// Rasûlullâh Efendimizin Huzûruna giren hâcât sâhiplerinden umûru dîniyyeden başka başka bir şey arzitmezlerdi. Rasûlullâh Efendimiz de emr-i dînden gayri söz söylemez ve menafi'-i dîniyye ve levâzım-ı dünyeviyye'ye mütâ'allik olmayan bî-faide sözü kabul ve istima' buyurmazdı.

Havass-ı ashâb-ı kirâm tâlib-i ilm-ü hikmet oldukları hâlde meclis-i Hass-ül-hâss-ı Seyyid-il-Enbiyâ'ya şerefyâb-ı dühûl olup behredâr-ı kemâl-i marifet ve sa'âdetmend-i irşâd ve hidayet oldukları hâlde o meclis-i feyzâfeyz-i hedâ'dan çıkarlar idi.

Cedd-i Pâkimiz İmâm Hüseyin Efendimiz dir ki:

Peder-i Kuds-güherimin sözü buraya gelince Rasûlullâh Efendimizin evinden hârice çıktığında ne ile iştiğal buyurduklarını sordum. Cevâben buyurdu ki: Rasûlullâh Efendimiz dâimâ ashabına faide verecek sözleri söylerdi. Ve Mâlâyâ'nî'den (anlamsız sözden) keff-i lisân eylerdi. ashab-ı kirâmın yekdiğeri beyninde ülfet ve muhabbeti tezyid idicek surette aralırını te'lîf eyleyüp tefrîk'a ve ihtilâf'a bâdî olacak kelâm ile tekellüm buyurmazdı.//

Ve her kavım ve kabîlenin kerm-üt-tab' olan büyüğüne iltifât ve ikrâm eyler ve anı kendi kavmi üzerine re'îs nasb'idirdi.

Hâl ve şânı bilinmeyen kimseye kebl-et-tecrûbe meyl ve rûkûn (bir kimseye samîmî olarak eğilim göstermek) itmemek hikmet-i ameliyyesi muktezâsınca bâdiye'-nişînân halkından hazer idüp mekr ve şerlerinden tahaffuz buyurmakla beraber anların hiç birinden beşâset-i vechini ve hüsn-ü hulkunu dirîğ itmeyüb hepsine güleryüzle ve tatlı sözle mu'amele buyururlardı.

Yani meclis-i Risâletpenâhîde yâhut cem' ve cum'ada görmedikleri Ashâb-ı Kirâmının hâl ve şânlarını diğerlerinden sorar ve ind-el-hâcet ziyaret ve iyâdetlerine gider idi.

Ve ahvâl ve mu'âmelât-ı ümmeti dâimâ tahkik ve teftîş ile Rızâyı İlâhî'ye muvafık gördüğü şeyleri tasvîb ve tahsîn ve emr-i Rabbânî'ye muğayir olan umûr ve vuku'âtı tekbih ile sebep-i kabîh ve nehyini îzâh ve tebyîn buyururdu.

Rasûlullâh Efendimiz her hâl ve kârda iltizâm-ı kemâl-i i'tidâl buyurduğu gibi tahsîn ve takbîh dahi şâibe-i ıtrâ (medik ve öğmede mûbalağa) ve mubalağa'dan masûn idi. //

Ashâb-ı kirâmının zâtlarına mahsûs olan umûrdan dahî dîde-pûş-u gaflaet ve dûcâr-ı fûtûr ve melâlet olabilmeleri ihtimâ-

liyle Müşârün'ileyhimin mesâlihinden aslâ tegafül buyurmayup dîn ve dünyâlarınca meşakkatlerini kâfil olan şeyleri yâd ve kendilerini dâimâ doğru yola irşâd buyururlardı.

Dünyevî ve uhrevî, mâddî ve ma'nevî her emr-i müşkile karşı indi Rasûlullâhda tedbîr-i âcîl ve ilâc-ı kâfil var idi. İkame-i hudûd-ullâhda tesâmüh buyurmadığı gibi mertebe-i hak'dan dahi tecavüz itmezlerdi. Şerefyâb-ı kurb-u nübüvvetpenâhîleri olanlar nâsın en hayırluları ve hayra sa'y'idenleri idi. Nezd-i celî-i risâletpenâhîlerinde halkın efdali ve a'zamı herkese hayırhâh olup en ziyade nasihat ve irşada çalışanlar, ve fakıyr ve bîvâye olanlara 'hüsn-ü sûretle i'ane idenleri idi. Seyyid-iş-Şühedâ İmâm Hüseyin Efendimiz dir ki:

Peder-i âlî-kadrimi Fahr-i Kânât Efendimizin meclis-i melâ-ikenîslerindeki âdet-i şerîfe dahî su'al eylediğimde didi ki. Rasûlullâh Efendimiz zikrullâh üzerine oturup zikrullâh ile kıyâm iderdi. Evinden gayri yerlerde kendi nefs-i nefisi için oturacak bir yer intihâb ve ittihâz itmezdi. Ve bu hâl-ü hareketten ashâb-ı dahi men'iderdi. Bir mahalle teşrîflerinde baş tarafa geçmeyüp keyf-e m-ettafak (her nasıl ittifak iderse) her neresini boş bulursa oraya cülûs iderdi. Ve tasaddur dâyesinde olmamalarını ashâb-ı kirâmına tenbîh buyururdu. Ve meclisinde bulunanları // selâm ve kelâm-ı Risâletpenâhîlerinden mahrûm bırakmayup herbirini hâl ve isti'dâdına göre behremendi hitâb ve iltifât ider idi.

Meclisinde bulunan zevâtın her biri nail olduğu iltifat hasebiyle Rasûlullâh Efendimizin nezd-i nübüvvetpenâhîlerinde benden daha sevgili ve muhterem kimse yoktur zan ve da'vâsında bulunurdu. Sâbık-uz-zikr medâre sünnet olduğu buradan fehm olunur.

Rasûlullâh Efendimize umûr-u diniyye ve dünyeviyyeden bir şey arz ve istîzân için her kim varsa o kimse kendi isteğiyle hu-zûru sa' âdetinden kalkup gidinceye kadar sabır ve intizâr buyururdu.

Ve bir kimse bir şey talep ve su'âl eyler ise red ve nahy itmeyüp tâ hâcetini revâ ve yahud va'd ve tesliyyetle gönlünü mem-nûn ve ihyâ iderdi.

Rasûlullâh Efendimizin Hilim ve Kerem'i ve Hulk-u mükerr-emi cemî'nâsa şâmil idi. Ashâb ve ümmete şefkat ve merhamet-te Eb-i şefik gibi idi. Ashâb-ı kirâmı nazer-i takdîr ve i'tibârın-da kukuk cihetinden hep beraber idiler. Ve fazl-ü takvâda birbi-rinden mütefâzıl ve ber-ter idiler. Meclis-i sa'âdet-enîs'i nûr-u hilm-ü hayâ ve ziyâ ve sabr-ü emânetle münevver ve müzeyyen idi.

Rasûlullâh Efendimiz huzûrunda yüksek sesle lakırdı idilmeyüp Rasûlullâh Efendimizin savt-ı lâtif-perverinden daha yavaş // söyleşilür idi.

Hiç kimsenin ayıb ve kusuru söylenmez idi ve kimseye isnâd-ı töhmet olunmaz idi. Ve ashâb-ı kirâmdan o meclis-i Rasû-lullâhda bir hata ve zelle sâdır olsa fâş idilmez idi.

Ve sinnen büyük olanlara ta'zîm ve ihtirâm ve küçüklerle merhamet ve re'fet ve ikrâm olunur idi. Ve erbâb-ı ihtiyâca mu'avenet ve gurabeye müzeheret olunur idi.

Yine, Nûr-u Dîde-i Fâtîma-tüz-Zehrâ İmâm Hüseyin (R.A.) efendimiz buyurur ki: Rasûlullâh Efendimizin cûlsâ'sı (arkadaş-ları, meclisinde olanlar, beraber olduğu kimseler) hakkındaki yani meclisinde oturanlar için sîret-i Nebeviyyesinden peder-i emced'ime sorduğumda buyurdu ki: Rasûlullâh Efendimizin dâ-imâ yüzü güleç, huyu ve mu'amelesi pek aşırı güzel, kevinde ve fi'linde sertlik yoğidi. Fenâ söz söylemez, kimsenin ayıb ve kusurunu zikreylemez, bir kimseyi medih ve sitâyîşte // mübala-ğa itmez. Marzîsi olmayan (kendisince uygun ve makbul olma-yan) umûr-u mubâha'dan tegafûl buyurur, kimseyi cûd-u lutfun-dan mahrum ve me'yus eylemez ve ümmid-i sevâb itmediği fai-desiz sözlerle tekellüm buyurmaz idi.

Rasûlullâh Efendimiz (A.S.) söze başladıktâ huzûrda ashâb edeb üzre başlarını yere eğüp dinlerler, gûyâ mürgan-ı hevâ baş-

ları üzerinde karâr itmiş gibi izhâr-ı sükûnet iderler idi.

Rasûlullâh Efendimiz sözden fâriğ olunca anlar da söze başlar idi Meclis-i Rasûlullâh'da bulundukları müddetçe birbirine te'âti-i kelâm itmezlerdi. İçlerinden biri söze başlarsa bitürinceye kadar diğerleri susarlardı. Meclis-i âl-i Rasûlullâh'da olan son sözleri ilk sözleri gibi şâibe-i melâlden arî olurdu.

Ashab gülerse ' bi-hükm-il-müvânese Rasûlullâh Efendimiz de tebessüm buyururlardı. Ta'accüb ittiklerinde hâtırlarını tatyîb için ta'accüb idivirirdi. Ashabdan biri sözünü bitürmedikçe ve kalkub gitmeyince anın sözünü kesmezdi.

Şu zikir ve beyân olunduğu vechile hilye-i Rasûlullâh Efendimizi hâtıra getürüb ki rûz-u şeb tevhîd ve tesbîh ve tahmîd ve tasliye ile Rasûlullâh Efendimizi görenler sıdk ve huzûr emrindeki zevk ve meşreblerine göre gerek bir mürşide intisâbla olsun ve gerek kenduyi Kura'an ve ahadis'e tatbik ile çalışur Üveysî Alevî olsun Bunlar derecat ve tabakat-ı muhtelifeye münkasemdir.

Sâbıkta zikir ve beyân olunduğu üzere bunlardan bir kısmı Rasûlullâh Efendimizin sûret-ı // mikaddesesini âlem-i rû'yada görenin rûhu nefsinin hevâsından hâlî kaldığı vakit ömründe yâ bir kerre ve yahut iki kerre görebilür. Böyle olsa dahî yine bahtiyardır.

Ve bazısı eskâr-ı mezkûre devâm ile bir hayli te'ammül ve tesebbüt ve tefekkürden sonra nefsinde cilve-nümâ-yı sübût ve zuhûr iden tâliblerdir. Bu kısım dahi evvelki kısımdan sayılır.

Bekaa-yı enâniyyetlerinden bazısının bu makaamda nefislerine te'allukundan nâşi ind-as-sufiyye pel za'iftir. Bu sebebdan ve enâniyyetten bunlar cemâl-i cemîl-i Muhammediyyeyi rû'yâlarında nâdir görebilüp gördükleri zemân da alâ vech-il-kemâl göremezler.

Ve bir kısmı dahî Rasûlullâh Efendimize salât ve selâm ittikleri vakıтта bâhusûstasfiye-i fikr ittikleri zemânda Rasûlullâhın sûretini görmek kendilerinde sâbit olur. Bunların safâ-yı fikirleri-

ne za'af ve halel arız olsa ol gördükleri sûret kalb gözlerinden zâil olur. Bu kısmın ashâbı dahi evvelki kısımlardan bâlâter ise de bunlarda da kezâlik makaamlarının mukteziyâtından olan enâniyyet bâkii ve mevcûddur. Bu kısım Rasûlullâh Efendimizi rü'yâlarında sûret-i kâmilede görürler ve bir kısmı dahi gerek hâl-i yakazada ve gerek hâl-i nevm'de gözlerini yumunca Rasûlullâh Efendimizi basiret ile yani kalb gözleriyle rü'yet ve müşahede iderler. Bu kısmın kalbleri zikrullâh ile mutma'in ve nefisleri Firdevs-i kurb-u İlâhî'de müterakki ve müsterîh olup// Fe-ülâik-e ma'allezîn-e en'am-Allâh-ü aleyhim minen-nebiyyîn-e v-es-sıddıkyıyn-e v-eş-şühedâ-i v-es-salihîn-e ve hasün-e ülâik-e refik-an) (Nisâ suresi, âyet: 69) (Türkçesi: İşte onlar Allâhın nimetine erıştirdiği peygamberlerle, dosdoğru olanlar, şehîdler ve iyilerle berâberdirler. Onlar ne iyi arkadaşlırlar) âyet-i kerîmesinin mantûk-u celîesince mütena'imi ni'am-i İlâhiyye olan enbiyâ ve sıddıkyıyn ve şühadâ ve sâlihîn sohbetleri ile şerefyâb olan ehl-i nihâyettir.

Bu kısmın derecesinden a'lâ bir derece dahî vardır ki derece sâhipleri Evlâd-ı Alî'den olup Rasûlullâh Efendimizin sûret-i şerîfesini evkaat-ı hamsede salât ve selâmda ayânen baş gözleriyle görürler. Ve rûz-ü şeb tevhîd ve ma'rifetullâh'a çalışurlar.

Zîrâ nev'-i beşeri Hak Subhanahû ve Ta'âlâ'nın halk buyurmasından murâd-ı İlâhiyyesi kendisini bildirüp ve tevhîd ve ibâdat ve tâ'ât ittirmektir. Nitekim: (Vemâ halak-tül-cinn-e el-ins-e illâ liya'büdûn-i) (Zâriyât sûresi: âyet: 56) (Türkçesi: Cinleri ve insanları ancak bana küllük etmeleri için yaratmışımdır) Ey li-ya'rifûn-e ve li-yu'hazûn-e. Yani Hak Subhanehu buyurur: Biz cin ile ins'i halk itmedik, ancak bizi bilmek ve vâsita-i Muhammediyye ile bizden feyz almak dünyada kesb-i kemâl ittikten sonra bize rücu' itmek için yarattık. Ve ibâdâtın murâd evvelâ nefsini bilüp ba'dehû Rabbisini bilmektir. Nitekim Rasûlullâh Efendimiz buyurmuştur: (Hadîs): (Men aref-e nefsehu fe-kad aref-e Rabbehû) Yani: Bir kimse nefsini bilse hakikaten o

kimse Rabbisini bilür.

Bu Hadis-i şerifin bir zahir ma'nası vardır ki Bir âdam nefsi-ni bilmek o dur ki kendusunin her şeyde âciz ve noksan olduğunu bilse o kimse Rabbisini bildi. Zîrâ Rabb'olan âciz ve nâkıs olmaz //.

Elbet cemi' cihetten bilfi'il etemm (tastamam) olur. Hiç bir şeye muhtaç olmaz.

Ve bir de ma'nâ-yı bâtinî vardır ki bu ma'nâ zâhire muhaliftir. Zîrâ hiç bir kimse yoktur ki nefsinin âciz ve nâkıs olduğunu bilmeye. İnsanın neye kudreti var, elbet her şeyde âciz, Ve her şeyde nâkıstır. Şu hâlde insan nefsini bilmek demek oldur ki Gazab ve Hased ve Kibir ve Kîn ve Şehvet ve Riyâ ve Ucub ve Gaflet ve Kizib ve buğuz ve Şemâtet-i a'd ve Hubb-u ukbâyâ ki cennet ve Hûrî ve Gılmân ve Hubb-u dünyâyâ ki Şehvât-ı seb'a nefsinin tabî'atından ve hevâlarından ve sair ahlâk-ı zemîmeden her ne ki var ise bilkülliyye geçüp ve yaramaz huyların hiç bir eseri kalmayup ve Pâk olup (Tahallakuu bi-ahlâk-illâh-i ve ettasîfû bi-Sıfât-illâh-i) (Tanrı'nın ahlâkıyla ahlaklarımız ve Tarnı'nın sıfatlarıyla sıfatlarımız) Hadîs-i Şerîfî mantûkunca iyi huylar ile huylanup ve iyû sıfat ile muttasıf olmaktır.

Bu hulk'a Hulk-u Muhammedî ve Hulk-u Ehl-i Beyt dirler.

Nitekim Hak Subhânehû buyurur: (Ve inneke le'alâ huluk'in azîmin) (Kalem sûresi, âyet:6) (Türkçesi: Şüphesiz sen büyük bir ahlâka sahipsindir) Yani Yâ Muhammed, hakikatte sinin huyların büyük huylardır. Zîrâ Yüzyirmi dört bin Peygamber kendûlerine i'tâ olunan kitabın içinde beyân olunan huylar ve sair Vahy-i İlâhiyye ile beyan olunan huylar ile huylanmışlardır ki ve bu kitablari ve sair vahiyleri Cenâb-ı Allâh Kur'ân-ı azîm-üş-şân'da cem'itmiştir.

Rasûlullâh Efendimiz de Kur'ân'da beyân olunan huylar ile huylandığından Yüzyirmi dört bin peygamberin ahlâk-ı cemîlelerini// câmi' bir vücûd oldu. Bu sebebdan Huy-i Muhammedî büyük huy'dur.

Ve Allâh-ı Ta'âlâ'nın sıfâtıyla muttasıf olun buyurduğu sıfâtullâh'dan murâd âdemdir. Zîrâ Rasûlallâh Efendimiz (Halaka âdem'e alâ sûretihî) yani (Halak-Allâh-u âdem-e alâ sıfât-ihil-kâmile-ti) buyurmuştur. Yani Hallâk-ı âlem, âdemi kendi sıfât-ı kâmileleri üzerine halk'itti ki Hayat, İlim, Semî', Basar, İrâde, Meşîyyet, Kudret, Aşk, Şevk, Muhabbet-i Hamiyyet, Sıdk, Afiv, Sahâvet sıfatlarından kendisinde her ne var ise bu sıfatlardan nev'-i beşerde nümûne koymuştur. Cenâb-ı Allâh'ı bilmek bu ah-lâk-ı memdûhaları bilüp ve tasfiyei fikr ile ruhunun hakikatını keşfidüp anlarsa Rabbisini bilür dimektir.

İmdi bu âyet-i kerîme ve bu Hadîs-i şerîfin hakikat ma'nâları budur ki: (Küll-ü men aleyhâ fân-in. Ve yebkas vech-ü Rabb-i-ke z-ül-Celâl-i v-el-ikrâm-i) (Rahmân sûresi, âyet: 26. -27.) (Türkçesi:

Onun üzerindeki herşey, her canlı varlık
Gelip geçici birşey, fânî bir şeydir artık
Bâki olansa ancak O Ulular Ulu'su
Bağış ve iyilikler sâhibidir doğrusu.
Bâkii Odur o, Celâl ve İkrâm ıssı Sultân

Rabb'in hangi lutfunı sayıyorsunuz yalân? (Dr. Bedri Noyan: Türkçe Manzum Kur'an'dan). âyet-i kerîmesinde buyurulduğu gibi abd, kendisinin ve sair mahlukaatın Allâh'ın bahr-i deryâ-yı Zât'ında fânî ve (V-Allâh-u alâ küll-ü şey-in Muhît) (Tanrı her şeyi sarıcı, ihâta edicidir) âyet-i celîlesi mantûkunca eşyâda Hakk'ın ihâtasını görüp ve eşya dahi fânî olup Allâh'ın bekaasını ayn-el-yakıyn müşahede idüp (Hüv-el-evvel-ü v-el-âhirü v-ez-Zâhir-ü v-el-Bâtın-u) (Hadîd sûresi, âyet: 3.) sırrı âşikâr olup (Evvel O'dur, âhir O'dur, zâhir O'dur, bâtın O'dur).

(Fe-eynemâ tüvellû fesemm-e vechullâh-i) (Bakara sûresi, âyet: 115.) (Türkçesi: Nereye dönerseniz Allâh'ın yüzü orasıdır) âyeti kerîmesinin sırrı zâhir olup yani evvelde ve âhirde ve zâhirde ve bâtında Allâh'ın vücûdundan // gayrı bir şey yoktur. Allâh'ın hakikatı Allâh'ındır. Ve cümle mevcûdâtın vücûdu ve var-

lığı fânî ve hayâl ve gölge gibi olup nitekim gölgenin asâleten vücûdu ve varlığı olmayup kıyâm-ı vücûdu ve varlığı sahibinin olduğu gibi olup ne tarafa teveccüh itsek Cemâlullâh'dan ma'dâ bir şey görmeyüp ancak Vechullâh'ı görmek ve doğar misâli: âyînenin içinde görünen sûretin asâleten varlığı olmayup ol sûretin vücûdu ve varlığı âyineye nazar iden zâtın olduğu gibidir.

Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ Ehl-i Beyt'e bî'at idüp teslîm-i küllî ile teslîm olup cân ve mâl ve menâlinde geçen ve tasfiye-i fikr'idan kuluna inkişâf-ı tâm ile münkeşif yani tecelliyât-ı Bârî ile Fenâ f-illâh'da fenâ an-der fenâ olup Allâh ile Bâkîi olduktan sonra bu Hadîs-i Kudsinin âsârı zuhûr ider ki: (îzâ ahbeb-tü abd-en ca'alt-ü lehû sem'an ve basar-an ve lisân-an ve yed-en ve ricl-en ve bî-yesma'-ü ve bî yabsur-u ve bî yantık-u ve bî ye'-huz-u ve bî yemşî) Yani: Ben bir kulumu severim ol kul benimle işidir, benimle görür, benimle söyler, benimle tutar, benimle yürür. Ol hâlde ol kulumun kulağından işiden ve gözünden gören ve dilinden söyleyen ve elinden tutan ve ayağından yürüyen Hakk Subhânehû olur.

Ol vakit ol kulde **benlik** kalmak. Benliği Hakk olur.

Bu zikr'olunan Hadîs-i kudsî: (Ve mâ remeyte iz remeyte ve lâkin-Allâh-a remâ) (Enfâl sûresi, âyet: 17 den parça) (Türkçesi: Attığın zaman da sen atmamıştın, Allah atmıştı) âyeti kerîmesinin mezmûnudur. Yani, Yâ Muhammed Gazve-i Bedir'de küf-fâre toprağı sen atmadın senin elinden ben attım, demek. Zîrâ sen benim Habibim'sin Ve ma'nâ-yı bâtinî Yâ Muhammed senin vücûdun gölge gibi fânîdir, Vücudun hakikatı Benim'dir.

Vücûdun hakikatı benim'dir. Fâil-i hakiki ben'im. Beni unudup sen zann'itme. // dimektir. Manzum olarak bu âyetin ve bu Hadîs'in ma'nâları şöyle ki:

Gözünden ehl-i inkârın nihân en-den-nihan sensin
Mühîbbân kande kim baksa ayân en-der-ayân sensin.
Gözümdeki gören sensin, dilimde söyleyen sensin
Semî'imsin, simâ'ımsın benim cânımda cân sensin.
Bu yanmakta, yakılmakta murâdın Hak ise **Velî**
Vücûdun varlığın kaldır nazar kıl gör ne Kan sensin.

Zîrâ: (İnnâ ar'azne-i emânet- al-es-semâvât-i v-el-arz-i) (Ah-zâb sûresi: âyet: 72.) (Türkçesi: Doğrusu, biz sorumluluğu göklerle, yerlere ve dağlara sunmuşuzdur) âyet-i kerîmesinde emânet-ten murâd Allâh'ın zuhûru ve varlığıdır. Sen kendû varlığı ve halkın varlığın aradan çıkar cümle vücûdun varlığı(nı) Allâh'a vir. Hakk'ın varlığı ile vâ' ol. Şu hâlde emâneti sâhibine virüp azabdan emîn oldun ve nefsini bildin ve Rabb'ini bildin. Nefsini bilmenin ma'nâsı budur.

Dünyâ ve âhîret muhabbetlerini terk'itmeyüp nefis hevâsıyla mülemma' olup nefsin tabî'atından ve benliğinden geçmeyüp avâmün-nâs gibi şehavât-ı seb'aya esîr olarak kendi nefsinde veya mürşid huzûrunda muhasebeyi terk'idüp hâline münasib gelürse anı işleyüp münasib olmayanı işlemeyüp kenduni helâk vartalarından halâs itmeyüp nefsin tabî'atından halâs ile rûhâniyyet peydâ itmeden nefis havâsıyla Fir'avun gibi (En-e Rabbi-küm-ül-a'lâ) diyüb mülhid ve zındık olup gürûh-u hüsrandan olmayasın. Nefsini bilmenin ma'nâsı bu değildir. Kendi varlığını ve halkın varlığını aradan çıkarmak // bir Mürşid-i Kâmil'e bî'atla ölür. Ol mürşid-i kâmil de ehl-i zikirden olmak farzdır. Ehl-i zikir'den murâd da Ehl-i Beyt'tir.

Nitekim Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ buyurur: (F-eselû ehl-ez-zikri in küntüm lâ ta'lemûn-e) yani Ehl-i Beyti taleb idiniz. Ana vâsıl olursunuz. Bâtın ma'nâsı Ehl-i Beytten bir mürşid-i kâmil bulup anın izniyle zikre müdâvim olup o mürşidin dahi sözü üzerine (özüne olmalı: Dr. Bedri Noyan) mutabık ola. Meskenet ve istikaamet sâhibi ola. Meğer ki halkı kendisinden nefret ittirüp Hakk'ıyla olmak içün özünden sözüne muhalif kâsden bir fi'il zuhûr ide ve yahut ibtilâ içün bir fi'l-i münker zuhura gele. Na'uz-u b-illâh.

Nitekim Hak Subhânehû ve Ta'âlâ buyurur: (F-estekim kemâ Ümirte ve men tâb-e ma'ake) (Hûd sûresi: âyet: 112.) (Türkçesi: Ey Muhammed, emrolunduğun gibi doğru hareket et. bera-berinde olanlar da..).

Ve mürşid, bast ve kabz sâhibi ola. İktizâ ittikte tâlibin seyrü sülûkîni bast ide ve yine iktizâ-yı hâlde talibin sülûkin kabz'ide.

Bu mürşidin bast kabz sahibi olması tekyelerde hırkapûş olan fukarâlara yahut ol fukarâlar gibi gönüllü sâhib-i servet ve devlet olan ümerâda olur. Yohsa külâh gurûru güngüre-i âsumâna (Güngüre: kal'a, hisar bedenleri üzerine yapılan şerefe herşeyin tabaka tabaka yüksek tepesi) yetirmiş, varlığıyla ve benliğiy-le mülemmâ' olmuş, burnunun kılını kimseye aldırılmaz ki bana dervîş disünler, yahut bir külâh kapmak ve yahut tarıkat sözle-rinden bazı sözler istimâ'ıyla mu'terizeerden olıcak ve mürşidim didiği zâtın sözlerinden hâline münasibolanı dinler, münasib ol-mayanda mürşidini tekdır ider, boğazı damarını gösterir, çingâ-ne gibi yüzüne bed sözler söyler, böyle bîdeh ve hayâ tâlibler-de ne bast olur ve ne de kabz olur.

Zırâ gassal elinde meyyit gibi teslîm-i küllî ile Mürşide tes-lîm olmayan ve ayıplarını arayan ve dâimâ kendi sözünü sohbeti-ni beğenüp mürşidini hor ve hakıyr gören // mu'teriz ifrîtlerde kat'â hâl olmaz ve muhabbet hâsıl itmez. Böyle tâlibleri tark'it-mek kendi hâlinle hallenmek emr-i istikamete mutabıktır. Yoh-sa böylesi âdemi istikametten bîrûn ider.

Nitekim Rasûlullâh Efendimiz buyurmuştur ki : (Et-tasavvuf terkîd-de'âvî ve katmân-il-ma'ânî) (Tasavvuf da'vâları terk ve ma'nâları gizlemektir) Yani: Ben mürîd oldum, Ehl-i Beytten fi-lân zâta mensûbum demek cemî' da'vâları ve i'tirâzları terk'it-mektir. Makaam-ı teslîm ve inkıyâd'da bulunmaktır. Ve sırrı sırr' idüp ifşâ etmemektir. Yani esrârı gizlemektir. Sâhib-i mücâ-hede olmaktır. Şöhret ve şehvet ve tabî'at esîri olmamaktır. Zühd ve takvâ ile müzeyyen olmaktır.

Muhabbet-i dünyâ ve ukbâyı terk'idüp ancak Allâh-ı azîm-üş-Şan'a muhabbet idüp mâsivâ'yı terk eyleye. Ana bir şey maksûd olmaya. Muhasebe asâsın ele almış ola. Bilkülliyye tec-celliyât-ı Bârî Ta'âlâ ile fenafillâh'da mahv-i Mutlak olup Ba-kaa-billâh ola. Alem-i Lâhût ile Nâsût cemî'den fark'a gelmiş ola. Şerî'atı mutahharî emri ve nehyi Lâyıkıyla icra eyleye. Şe-

ri'at, tarîkat, ma'rîfet, hakikat dört kapusu ma'mûr ola. Dört kapunun birisi noksan olan mürşidlikle yaramaz kimseyi irşad idemez.

Her tâlib mürşid-i kâmilî bulmak gayetle güçtür. Eğerçi mürşidi kâmilî buldu, anın işi temâm oldu. Ve eğer ki tâlibde tâlib olduğu hâl üzere ise matlubuna turfa-tül-ayn içinde vâsıl kılar.

O talib cebelenür

(Müfred):

Müstaşnî-i irşâd olur erbâb-ı hakikat

Sükkân-ı Harem n'eyler imiş kıblenümâ'yı.

Ve cezbe-i Hak didikleri Ehl-i Beytten bir insân-ı kâmilin gönlüne girmektir // Hemân insân-ı kamil gönlüne girdin Şaki ise sa'îd olur, Hakk'a vâsıl olur. Nitekim Hak Subhâncu buyurur:

(Yemhullâh-ü mâ yeşâ-ü ve yüsbit-ü ve indehû ümm-ül-ki-tâb-i) (Ra'd sûresi, âyet:39) (Türkçesi: Tanrı dilediğini mahveder, yâ bırakır, Ana Kitabse Yüce Tanrı'nın katındadır.)

(Dr. Bedri Noyan, Türkçe Manzûm Kur'ân'dan).

Ma'nâ-yı bâtın budur ki Bârî Ta'alâ'nın yanında Ümm-ül-ki-tâb vardır ki ol Ehl-i Beytten bir insan-ı kâmilin gönlüdür. Dilediğin yazar ve dilediğin bozar. Sa'îd ise şakîi ider ve Şakîi ise mahvider Sa'îd yazar.

Bu esrâr Ehl-i Beytten insân'ı kâmilin gönlüne girmektir. Hakk'a vâsıl olup azâbullâh'dan emîn olmaktır. Zırâ gerek Ehl-i Beytten olsun ve gerek halifelerinden bulunsun insân-ı kâmil Allâh'ın emînidir ve gönlünde Allâh'ın emaneti vardır.

Nitekim Hakk Cell-e ve ı lâ buyurur: (V-et-tîn-i v-ez-zey-tûn-i ve Tur-ı sînîn-e ve hâz-el-beled-emîn-i . Lekad halakn-el-insân-e Hî ahsen-i takvîm-in) (Tîn suresi, âyet: 1-4.) (Türkçesi:

İncir, zeytin ağacı

Ve Tur-u Sînâ dağı

O güvenlikte olan şar'a and olsun artık

Biz insanı en güzel bir biçimde yarattık) (Dr. Bedri Noyan:

Türkçe Kur'an 'dan). Yani zâhir ma'nâsı İncir hakkıyçün, ve zeytin hakkıyçün ve Tur-u Sînâ hakkıyçün Mekke şehri emîn şehirdir. Ve Tur-i sînâ'dan murâd ma'rifet makaamında olan âşıkın gönlüdür ki ol gönül ehl-i müşahede'ye ayândır. (Ve Hâz-el-beled-i) deki beldeden murad hakikat makaamında olan âşıkın gönlüdür. Ol gönül, ol dil ol kalb ayn-i mahbûb ve ayn-i ma'sûktur. Marifetten murâd Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ'nın sırr-ı Ulûhiyyetidir. Hakikatten murad Hakk Ta'âlânın Zât-ı rubûbiyyetidir. Böyle olsa bu âyetin hakikat mânâsı Hüdâ'yı lamyez-zel yine kendüye kasem idüp buyurur ki sırr-ı uluhiyyetin ve zât-ı rububiyyetim hakkıyçün bu şehir ki hakikat ve Hakk-al-yakıyn makaamında olan Ehl-i Beytten insân-ı kâmil'in gönlüdür. Ol emîn şehir demektir. Ve hâz-el-beled'den murâd Ehl-i Beytten insân-ı kâmil'in gönlü murad olunduğunu (Ene Medîne--til-ilm-i// ve Ali bâbühâ femen erad-el-ilm-efelyedhulumin bâ-bihâ) (Türkçesi: Ben ilmin şehriyim Alî onun kapısıdır. İlmi irade eden bu kapıdan girmeli) hadis-i şerifi isbât ider.

Bu hadîs'in hakikat ma'nâsı Hz. Muhammed (A.S.) İlm-i ledün şehridir ve Ehl-i Beyt'ten Cenâb-ı Alî (K.V.) anın kapusudur. Zîrâ Rasûlullâh Efendimiz gönlü Ledün ilminin şehridir, Alî ol şehrin kapusudur. Her kim Muhammed (A.S.)ı arar ise kapusu Alî'dir. Alî'ye varsun, yani tarykata girsün, dimektir. Zîrâ oniki tarykın Pîr'i Alî'dir.

Bu sebepten Raşûlullâh (A.S.) didi: (Seddû küll-el-ebvâb-i illâ bab-ı Alî). Yani Rasulullâh Efendimiz "Her kapuları kapayın, Alî kapusu kapanmasun (buyurdu). Ve anın kapanması hakkında bazılarınız söz söyledi. Allâh'a kasem iderim ki Ben bir şeyi kapatmadım, Ve açmadım da. Ancak açmağa ve kapatmağa emr'olundum. Emre ittibâ'ittim, buyurmuştur.

Hâsılı kalâm bu âyetin hakikat ma'nâsı her kim Ehl-i Beyt'ten Mürşid-i kamili bulup yahut anların ve nesillerinin halîfelerinden mürşidi bulmağa ve ana bî'at idüp anın gönlü himmetiyle Vâsıl-i ilâllâh olursa azabdan emîn oldın, dimektir.

(Lakad Halak-nel-insân-e fî ahsen-i takvîm Tîn sûresi, âyet:4.) Yani : Biz, Allâh-ı azîm-üş-Şân insanı ahsen-i takvîm üzre (en güzel biçimde) halk'ittik. Yani : sûretimiz, yani sıfatımız kıldık.

Nitekim (İnnâ Ca'alnâ f-il-arz-i halîfe-t..) ("İnsan"ı arz'a halife olarak yolladık) kavl-i cellimizde buyurduğumuz gibi ki, yani insanı yer yüzüne kendi halîfemiz kılup zâhir ve bâtın tasarrufumuzu insan yüzünden zuhûra getürdük, dimektir //.

İmdi Hakk Subhânehu ve Ta'âlâ hazretlerinin zâhir tasarrufu ehli dünyâ yüzünden zuhûr ider. Ve Bâtın tasarrufu Evliyâ-ullâh yüzünden zûhura gelüp eğer Hak'taâlâ'ya vuslat istersen Evliya-ullah gönlüne gir, anların gönülleri himmetiyle yaramaz huylardan halâs olup Hak huy ile muttasıf olmanızla Hakk'a vâsıl olursun.

(Ve hâz-el-beled-il-emîn) (Tîn Sûresi) âyetinde belcd'den murad Ehl-i Beyt'ten insân-ı kâmil'in gönlü olduğunu (Lakad halakn-elinsân-e fî ahsen-i takvîm (Tîn sûresi, âyet:4 âyeti isbât ider.

Yani "biz İnsân'ı ahsen-i takvîm üzre (En güzel biçimde) halk eyledik. Bu âyetin ma'nâ-yı zâhiri ile (V-et-tîn-i v'ez-zeytûn-i) beyninde ne münasebet ki Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ İncir ve Zeytun'a yemîn itsün. Hakerenler cümlemize eşyânın iç yüzünü göstersek daşrasına aldanup kalmayalım. Bu aldanmamakta Ehl-i Beyt'ten bir mürşidin yâ halifesinin gönlüne girmekle olur.

Bu da bî'atsiz olmaz. Zîrâ Allâh-u Ta'âlâ buyurdu : (Enîbû Rabbeküm) Yani Rabb'inize bî'at idin, (V-ebtegû iley-il-vesîle-te) Yani: Taleb idin Ehl-i Beytten sizi Hakk'a eriştirici Mürşid-i kâmilî, sizi Hakk'a vâsıl kılar, buyurdu, dimektir.

Şu âyet-i Kerîme geçen âyet-i kerîmeyi tefsîr ider ki: Allâh-ı Ta'âlâ buyurdu : (İnn-ellezîn-e yübâi'ûnek-e innemâ yübâyî'ûn-Allâhe yed-ullâh-i Fevk-a eydîhim...) (Fetih sûresi, âyet:10.) (Türkçesi Ey Muhammed, şübhesiz sana baş eğerek ellerini verenler, Allâh'a baş eğip elvermiş sayılırlar).

Ve yine Allâh-ü Ta'âlâ buyurdu: (Lakad Radiyallâh-ü an-il-mü'minîn-e iz yübâyi'ûnek-e taht-eş-şecerc-ti..) (Fetih sûresi, âyet: 18.)

(Türkçesi : Ey Muhammed, Allâh inananlardan ağaç altında sana baş eğerek el verirlerken and olsun ki hoşnud olmuştur). âyet-i kerîmesi dahî geçen âyetin bî'at hakkında olduğunu beyân ider. Yani: Yâ Muhammed, şol kimseler ki sana bî'at ittiler, anlar ancak sana bî'at itmeyüb Allâh'a bî'at ittiler. Anların elleri üstündeki el Allâh'ın yed-i kudretidir. Ve yine : Yâ Muhammed, tahkiyk-ı Bârî Ta'âlâ mü'minlerden râzî oldu, zîrâ onlar ağaç altında sana // bîat ittiler diye Hakk Subhâ ehû ve Ta'âlâ rızâsının bî'atte olduğunu beyân eyledi.

Ve yine avretler hakkında : (Yâ eyyüh-en-Nebî-yyü izâ câ'ekel-mü'minat-ü yübâyi'nek-e alâ en lâ yüşrikn-e b-illâh-i şey'en..) Yani: Yâ Muhammed, senden bî'at itmeğe avretler geldiği vakit anlara bî'at virüp istiğfâr ittir ki Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ'ya şirk itmesünler, dimektir (Mümtahane sûresi, âyet:18).

İmdi bu âyetlerden fehm' olundu ki Allahın rızâsı Ehl-i Beyt'e veya halifesine bî'atte imiş. Ve bî'at erkeğe ve avrete farz imiş. Eğerçi bî'at itmeyüp makaam-ı şerî'atta kendülüğinden bin yıl ibâdât itsen Cemal'e vâsıl olamazsın. Tariykat ve ma'rifet ve hakıyat sırlarından mahrûm kalınur. Ve bî'atı da sabıkta kerrâren beyan olunduğu veçhile Ehl-i Beyte veya anlara bî'at idenlere bî'at itmelidir. Zirâ herkes Yevm-i Cezâ'de Bî'at ittiği kimse ile çağrılır.//

Nitekim, sahib-i menakıp Seyyid Veli-yyid-Dîn Gâzî cedd-i a'lâsı Uzun-er'den o da an anhö ile İmâm Alî' nin sahâbelerinden Usbu'dan rivâyşet ider. Ve bu Usbu' didi ki:

Emîr-il-mü'minîn Ali-yyel-Murtazâ kendiyile beraber Kûfa'den Medâyin'e gitmemizi bizlere emritti. İmdi Pazar günü Kûfa'dan çıktık. Ve amru bin Harîs yedi nefer ile Pazar günü kezalik çıktılar. Hornak denilen mahalle geldiler. Burada iki gün teferrüç idelüm, badehu Çiharşenbih günü buradan çıkup Cum'-

dan evvel Medâyinde Alî'ye ilhâk oluruz, didiler. O aralıkta ta'âm iderleridi. Üzerlerine bir keler çıktı. Ol keleri şikât ittiler. Amrû bin Harîs ol keleri avcu içinde kuyruğu aşağı başı yukarı durdurdı. Bâki yedi nefer kimseye hitâben bu kelere bî'at idin, emîr-il-mü'minin budur, didi.

Ol yedi nefer kimseler ol kelere bî'at ittiler ve amrû bin Harîs dahî Bî'at idenlerin sekizincisi oldu. Ve Çiharşenbih gece-si Hornik'ten göçtüler, Yevm-i Cum'ada Medâyine iriştiler. Emîr-ilmü'minin Alî minberde hutbe okurdu. Bu sekiz nefer Cemî'ye girdiler. Alî baktı, bunları gördü. İmdi buyurdu ki : Ey Halk, Rasûlullâh Efendimiz bende bin hadîs // gizledi. Her bir Hadîs'de bin bâb vardır. Ve her bâbda bin miftah vardır. Bu ilimleri hakikaten ben bilürüm. Bende gizli olan Hadîs'ler gibi Rasûlullâhtan işittim ki Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ buyurdu Yevm-i kıyâmet, Yevm-i nedâmette her kimse kendülerinin bî'at ittikleri imâmlarıyla çağrılurlar. İmâmdan murâd Rasûlullâh Efendimiz olduğu hâlde Yâ Muhammed Ümmetlerini al da gel, ve İmâmdan murâd Ehl-i Beyt olduğu takdirce, meselâ, Yâ Alî sana tâbî' olanları al da Livâ-il-Hamd altına gel, ve Eimme-i isnâ-aşer kezâlik Allâh'a yemîn iderim ki içinizden sekiz nefer kimse de imâmlarıyla çağrılacaktır. Anların imamları da "Zabb"dır, yani Keler'dir. Dilemiş olsam anların isimlerini şimdi size söylerdim, buyurduğunda Usbuğ (Asbağ) didi ki Amrû bin Harîs, cehâletinden ve havfından yere düştü, bayıldı.

Yevm-i Kıyâmette Ehl-i Beyte bî'at itmekte başka zulmen halkı onlara sevk idüp bi-gayr-i Hakk'ın zulm ile başlarını bedenlerinden cüdâ kıldırان ve gasb-ı hilâfet iden Emeviyyenin hacâletini ve havfını buna kıyâs eyle ki yevm-i kıyâmette Yâ Yezîd bin Muaviye, siz de size tabî' olanları alınız da cehenneme gidin, dinilür. Zîrâ bî'attan maksûd nice esrâr-ı İlâhiyye vardır ki Ehli Beyte bî'at ile bilinür. Emeviyye ise zulmundan başka birşey bilmediler. Esrâr-ı İlâhiyye şurada dursun ve Ehl-i Beyt'e bî'at ile bilinen sırlarınbazısı makaam-ı tarîykatta zikrullâh'a tevâfuk ider ve zikrullâh nûruyla bilinür. Ve bazısı makaam-ı haki-

katta hâl ile ve sırr'ile ve tahliye-i rûh ve tasfiye-i kalb ve tezkiye-i nefis ile bilinür. Ana tecellî-i Rabbânî dirler. Tecellî ibâret-tir. Nefsin bilkülliyye tabî'atı ve benliği kalmayup Rûh nefs'den tecelliye vâsıl olup evelki sultânlığı âlemine // rücû' ider.

İmdi Ehl-i beyte bî'at itmeyince bu sırlar bilinmez.

Buna Mebde'-i mi'âd sırrı derler. Ve sırr-ı muhît dirler ve sırrı Rübûbiyyet dirler. Bu sırrı Makaam-ı Şerî'atta olan kimse-lere ifşâ itmek câiz olmaz. Zîrâ anların aklı (Akl-i mi'âş)tır. Akl-ı mi'âş ise bu sırrı idrâk itmez.

Ve aklın dört mertebesi vardır. Akl-ı Heyûlânî : Bu, sabîle-rin aklıdır ki mi'âd, mi'âş te'emmül itmeyüp yalnız oynamagla meşguldürler. Ve "Akl-ı b-il-meleke" :Bu da mi'âd'la mi'âş kısımlarına münkasemdir. Ve menât-ı telîf olan akıl "Akl-ı b-il-meleke" dir. Ve "Akl-ı b-il-fi'il" ve "Akl-ı müstefâd'dır. Bu "Akl-ı b-il-fi'il" ile "akl-i Müstefâd" Enbiyâya ve Evliyâyâ mahsûstur.

Anın içün Rasûlullâh Efendimiz (Lâ tu'tû-l-hikmet-e gayr-e ehlehâ fetazlimûhâ) Hadisiyle nehiy buyurmuşlardır. Yani: Hikmeti nâehle söylemeyin, hikmete zulm' idersiz , demek-tir.

İmdi makaam-ı ma'rifet ve makaam-ı hakikatte olan tâli-bin nefsi (Nefs-i mutma'ine) ve (Nefs-i sâfiye) dir. Ve aklı (akl-ı Küll)dür. Makaam-ı Şerî'atta olan kimsenin nefsi (Nefs-i emmâ-re) ve aklı (Akl-ı mi'âş)tır. Esrâr-ı İlâhiyyeyi idrâk idemediğinden Rasûlullâh Efendimiz Sırr-ı İlâhiyye'yi makaam-ı şerî'atta beyan itmeyüp gizlemiştir. Ve makaam-ı Tarıkat'a ve Marifet'e ve Hakikat'a havâle idüp buyurur : (Eş-şerî'at-ü şecere-tü v-et-tarıkat-ü ağsânühâ v-el-ma'rifet-ü evrâkuhâ v-el hakikat-ü esmârühâ V-el-Kur'an-ü câmi'un yecma'uhâ) Yani: Şerîat bir ağaçtır. Tarıkat anın budaklarıdır, ve marifet yapraklarıdır, ve hakikat Meyvasıdır. Kurân-ı azîm-üş-şân cümlesini câmidir. Ağaç dikmeden murâd Meyve olduğu gibi Şerî'attan dahî murad Hakikat // bilinmektir. Ve Hakikat'tan da murâd Mebde' mi'âd sırrıdır ki (Sırr-ı Rübûbiyyet)tir.

Nitekim Rasûlullâh efendimiz buyurur ki : (Minh-übdî-e ve ileyhiye'ûd-u) Yukarıki Hadîs'in ma'nâ-yı bâtını Her kim Mebd'e-Mî'âd sırrını bulmak ve bilmek isterse Tariykata girsın, Tariykattan Marifet'e vardın, ma'rifetten Hakikata varsın deyû. İnsân-ı kâmil bu dört kapunun ilmîne vâsıl olmayınca insân-ı kâmil olamaz. Her ne kadar âlim ise yine cahildir ve nâkıstır. Zîrâ nefsinî ma'rifetten acizdir. Nefsinî bilmeyince Rabbisini bilmez demek ma'nâsına remz'ider.

(Men araf-e nefsehû fakad araf-e Rabbehû) bu sırra işârettir.

İmdî İnsan Tariykata girüp Hakikata vâsıl olmazsa ana insan dimezler. Hakikatte hayvân gibidir. Hak Subhânehû ve Ta'âlâ anlar hakkında buyurur: (Ülâik-e k-el-en'âm-i bel hüm adall-ü, ülâik-e hüm-ül-gaafilûn-e) (A'râf sûresi, Ayet: 178 son bölümü) (Türkçesi): (İşte bunlar hayvanlar gibi , hattâ daha da sapıktırlar).

Ma'nâ-yı bâtînîsi, yani şol kimseler ki dünyaya gelüp dünyâ mâline muhabbet idüp bizi unuttular. Mâle mağrûr olup taptılar. Nefislerini muhasebe idemeyüp hayvan gibi hemân yimeğe içmeğe ve şehvete mâil olup bizim sırrımızdan ve hikmetlerimizden mahrûm kaldılar. Yani nefislerini bilemeyüp (Sırr-ı Ulûhiyyet)i bilmediler. Anlar hayvandan bile eşna'dır. Zîrâ hayvanda hased ve kibir ve kîn ve garez ve buğuz yoktur. Sureti insan olup hakikatta hayvan gibi vâsıl-ı Hakk' olmamağla sîreti hayvan olanda yaramaz huylar vardır. Ol sebepten anlar hayvandan dahî azgundur.

Ey Tâlib-i esrâr-ı İlâhî, dünyâyâ niçün geldin ve ibâdetten maksad nedir, bildin mi? Sana bir mıkdar rümûz ile beyan idiyim. Ey (Li'yarifûn-e ve ey li-yu'hazûn-e) Yani Hakk Subhân hû ve Ta'âlâ buyurur: Biz cinn ile ins'i ancak ibâdet itmek için yarattık. İmdi // ibâdetten maksad (Men araf-e nefsehû fakad araf-e Rabbehû) (Nefsinî bilen Rabb'ini bildi) Hadîs-i şerîfinde Rasûlullâh Efendimizin buyurduğu gibi Nefsinî bilip Rabbisini bilmektir. Yani insan Âlem-i Kübrâ olup cümle mevcûdât-ı câ-

mi' olmasıyla Hakk ile kaaim olduğunu beyân ve cümle mevcûdâtı kendi vücûdunda bulmak, yani Ehl-i Beyt'ten mürşid-i kâmil terbiyesiyle Mebde' mi'âd sırrını bilüp, kenduyu Hakk'da fânî idüp varlığı Hakk'a virüp bakaası ile bâkii olmak ve Hakk varlığı ile vâir olmak ibadetten murâd bu sırları bilmektir.

Bir kimse bin yıl ibâdât itse ibâdetten murâd mebde' mi'âd sırrı bilinmek için olduğunu bilmeseydi anın ibâdâtından fâide yoktur. Ol kimse hayvândan dahî mudill'dir. Ebedî cehennemden halâs olmaz. Dünyâda nice a'mâ ise âhirette dahi öyle a'mâ olur.

Nitekim Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ buyurur (Ve men kân-e fi hâzihi a'mâ fehüv-ef-il-âhiret-i a'mâ ve adall-ü sebîlâ..) (İsrâ sûresi, âyet: 72) (Türkçesi: Bu dünyada kör olan âhirette de kör ve daha da şaşkındır). Yani: Bir kimse bu dünyâda cân gözin açup Ehl-i Beyte muhabbet ve Bî'atle tasfiye-i fikr idüp Hakk'ı müşahede itmezse ol kimse âhirette dahî müşahede idemez, kör olur, Zirâ benlikten, varlıktan kurtulamaz.

Nitekim Hz. Mûsâ salâvatullâh-i alâ nebiyyinâ ve aleyh) Efendimiz (Rabb-i erinî enzur ileyk-e Kaal-e len terânî ve lâkin-inzur elelcebel-i fe-inistekarr-e mekânehû fesevf-e terânî...) (A'râf sûresi, âyet: 142.) (Türkçesi: Mûsâ, Rabbim, bana kendini göster, sana bakayım, didi. Allâh "Sen beni göremiyeceksin, ammâ dağ'a bak eğer o yerinde kalırsa sen de beni göreceksin, buyurdu), Yani: Yâ Mûsâ elbette sen beni göremezsin, ve Dağa bak, dağ cemâlime takât getirüp yerinde karâr idebilürse sen dahî yakıncıkda beni görürsün. (Felemmâ tecellâ // Rabbühû l-il-cebel-i ca'alehû dekken ve harr-e Mûsâ sa'ik-an..) (Ayni âyetin devamı) yani: Vakta ki Hz. Mûsâ'nın Rabbisi dağa arz-ı cemâl itti ise dağı pâre pâre kıldı. Ve Hz. Mûsâ takat getüremeyüp düştü bayıldı.

Ve ma'nâ-yı bâtınîsi budur ki: Yâ Mûsâ, sende Mûsâ'lık var iken ve Mûsâ olduğunu bilürken beni göremezsin. (Vücûdik-e aleyk-e zenbün..) yani vücûdun varlığın sana azîm günâhtır. Madem ki senin vücûdun ve benliğin vardır beni göremezsin

dimektir. Zîrâ Rasûlullâh Efendimiz buyurur: (Hadîs) (İnn-e l-il-Kur'ân-i batnan ve li-batnihî batnan ilâ seb'ati sûtun-in ve fi rivâyet-in ilâ seb'in-e batn-an). Yani: Kur'ân-ı azîm-üş-şân'ın ma'nâ-yı bâtınîsi vardır. Dahî me'nâ-yı bâtınîsinin ma'nâ-yı bâtınîsi vardır. Yedi batna kadar. Dahî bir rivâyette yetmiş batın ma'nâsı vardır. Elhâsıl iş (Yok olmada) dır. Nitekim (İzâ temme-l-fakr-u fehüvallâh) buyurulmuştur. Yani: Fakır'dan murâd yokluktur. Yokluk temâm olsa varlık zuhûr ider, dimektir. Bu Hadîs'le Fenâ f-illâh'a işaret buyurmuşlardır. Yani bir kimse Ehl-i Beytten bir mürşidi kâmil'e bî'at idüp seyr-ü sülûk ve mücahede itse Fenâ f-illâh'da fenâ en-der-fenâ olsa sâbıkta zikir olunan (İzâ ecibtü abd-en cu'ilt-ü lehû sem'an ve basar-an ve yed-en ve lisân-en İlah.. Hadîs-i // kudsîsinde beyân buyurduğu gibi tâlib'de ol vakit Benlik kalmaz varlığı Hakk' olup dilinden söylenen gözünden gören ve kulağından işiden ve elinden tutan ve ayağından yürüyen Hakk'olur dimektir.

Yani Hakk'a vâsıl olur Ve lâkin (Unzur il-el-cebel-e) Yani: Yâ Mûsâ ben senin benliğinin dâğına tecellî ideyim. Cebelden murâd Mûsâ'nın benliğidir. (Fe-inistekarr-e mekânehû..) Yani: Yâ Mûsâ, eğer benlik dağını takat getirüp yerinde karar idebilürse (Fesevfe terânı) Yani dağ ki Mûsâlıktır, aradan Mûsâ'lık kalkarsa yakıncakta beni görürsün. (Felemmâ tecellâ Rabbühû il-el-cebel-i..) Yani: vaktâ ki Mûsâ'nın Rabbisi Mûsânın benliği dağına tecellî ittiyse, (Ca'alehû dekk-en..) Mûsânın Benliği pârelendi. (Ve harr-e Mûsâ as'lik-an..) Yani: Mûsâ'nın benliği kalmadı Fenâ en-der-fenâ mahv-i Mutlak olup Vâsıl-ı Hakk'oldu. Kaal-e (didi ki) : (Tübt-ü. ileyk-e ve en-e evvel-el-mü'minîn-e) Yani: Vakt ki Hz. Mûsâ Fenâ en-der-fenâ olup Baksa-billâh olup Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ'nın cemâl-i bâ-kemâlini müşahede ittiyse Benliğine tövbe idüp: Ya Rabb. Bildim ki benim benliğim vâir iken seni göremez imişim, Vakta ki Yâ Rab, sen benliğim dâğına tecellî idüp, benliğim mahv'olup sen zuhûr ittin. Benliğime tövbe idüp mü'minlerden ~~oldum~~, dimektir.

Pes, âlem-i istiğrâkta ve âlem-i mahviyyette Mühahede-i cemâlullâh dünyâda görülmez. İlm-i tarîkat ve ilm-i ma'rîfet ve ilm-i hakikatta zikrolunduğu vecihle dünyâda ve âhirette görülür. (Allâhümm-e yessir lenâ bi-rü'yetihi) // Rasûlallâh (S.A.) didi ki: (El-insân-ü sırırhî ve en-e sırrahû). Zâhir ma'nâsı İnsân benim sırrımdır, ben insân'ın sırrıyım, dimektir. Bâtın ma'nâsı: İnsan benim sırrımdır, insanın dışı sıfâtımdır, demek. Ben insanın sırrıyım demek: İnsanın içyüzü zâtımdır, demek. (Et-tevhîd-ü iskaat-il-izâfât-i) Tevhîd izâfâtı gidermektedir. İzâfâttan murâd kavî-ü esmâ-ü ve ef'âl. Ve akvâl ve sıfât ve ha'rekâtını Hakk'da fânî bilüp ve görüp Hakk'ın esmâ ve ef'âl ve akvâlini isbât idüp kul'u aradan çıkarmak, ve sırr-ı eşyânın dışı yüzü ve içyüzüne gönül gözüyle bakup eşyânın dışı yüzü ve içyüzünü nefy'idüp ayn-i Zâtullâh-ı azîm-uş-şân'dan gayrı görmemektir.

Eğer bunu anlayamadık ise başkaca dahî beyan olunsun. Tevhîd-i hakiki ana dirler ki Cümle mahlûkatı aradan kaldırıp sonra sıfatı Hakk'ı dahi görmeyüp ayn-i Zât görmektir. Buna ehl-i tasavvuf gice ile gündüz beynini aradan kaldırmak gibi dirler.

Sıfat-ı Hakk ayn-i Zâtullâh'dan gayri muhal olur.

Lâ İlâh-e İllâllâh demek: Yoktur tabacak, Çalabdır ancak, dimektir. Rasûlullâh didi: Men kân-e âhir-ü kelâmühû Lâ İlâh-e illâllâh dahal-el-cennet-e. Yani: Her kimin cân gözü açılur cevher-i eşyâyı ve hikmeti görüp böyle îmân ve i'tikade mâlik olsa o kimse mân-ı tahkiyk'a yetiştî. Âhir kelâmı Tevhîd olur. İmân-ı taklîd'den kurtulur. Zirâ taklîd küfürdür, dimektir.

Vücûdun varlığı Hakk'ındır. Vücûdundan // gayrı vücûd yoktur. Bu sebebdan Rasûlullâh Efendimiz (S.A.S.) (Men re'ânî fekad re'y-el Hakk) buyurmuştur. Manâ-yı zâhirî: Bir kimse beni gördü, imdi tahkiyk Allâh'ı gördü, dimektir. Bâtın ma'nâsı: Cümlelerin vücûdu varlığı hayâl ve gölge gibi fânidir. Hakikatı Hakk'ındır. Hakk'ın vücûdundan gayrı vücûd yoktur, dimektir.

Sakın ki bu kelâmlardan hilâfını anlayup halk'a Hakk dime-

yesin. İttihâd hulûl ve devr gibi mezâhib-i bâtılalara sapmaya-
sın. Uzaklık, yakınlık, vuslat, fârkat bunlar kesret-te olur. Fenâ
fillâh'da Fenâ en-der-fenâ olup deryâyı vahdet-te mahv'olduk-
tan sonra yok'tan bir şey hâsıl olmaz, bahis buradadır. Fark-ı
temyîz lâzımdır.

Nitekim Allâh buyurdu: (Ve Hûv-e ma'aküm eynemâ kün-
tüm..) Yani: Bakaa billâh makaam-ı vahdet ve makaam-ı rûhâ-
niyyettir.

Mâdemki anâsır her tabî'at bendiyle bağludur, pes âlem-i
kesrettesin. Anâsır-ı erbe'a ubûdiyyettir ve kesrettir. Tabî'atı süf-
lîdir. Zirâ abd eşyâyı emri terkidüp rûha kulluk itse rûhâniyyet
peydâ idüp tabî'at-ı anâsırdan çıkup rûh ile olmaktır. İnsan
âlem-i anâsırdandır. Bilkülliyye ubûdiyyetten halâs mümkün de-
ğildir. Elbette anâsır bir vakitte tabî'atını icrâ itmez ise bir vakit-
te icrâ ider. Her tâlibe lâzımdır, cân kulağıyla dinleyüp "Vuslat"
nedir ve ma'rifet nedir? İlm-i kesrette kesret i'tibâriyle cevâbın
al. Çün Hak Subhânehû ve Ta'âlâ kenz-i mahfî (gizli hazine)
idi. Zuhur itmek murâd eyledi, zuhûru kesret iktizâ itti. Kasret
yüzünden zuhûr idüp bir yüzden iken bin yüzden nice bin yüz gö-
ründü // zuhûru ikiye taksîm oldu. Kesret i'tibâriyle biri lâtîf ve
biri kesîf. Lâtîflik ile Enbiyâ ve Evliyâ yüzünden zuhûr itti, kesîf-
lik ile mülhid ve müşrikîn (silinmiş, okunamıyor) (iki kelime).
Ve esmâ i'tibâriyle zuhûru dahî iki kısım oldu:

Biri Hâdî ve biri Muzill. Bunlar da iki kısım oldu: Biri Rû-
hâniyyet ve biri Nefsâniyyet. Enbiyâ ve Evliyâ-i Hakk'ın lâtîf yü-
zünden anlarda nefsâniyyet ol naz. Anlar nefsâniyyetten geçüp
Rûhâniyyet peydâ itmeğin lâtîf olup Hâdî ismine mazhar düştü.
Mülhid ve Müşrik Hakk'ın kesîf yüzünden anlar nefs hevâsına
ve anâ (Esîr olmak, sıkıntı ve kedere düşmek) tabî atına kayd
ve bend olmağın kesîf olup Muzili ismine mazhar düşdüler.

Çün Vahdet-i Bârî kesret yüzünden zuhur iki kısma münka-
sim olup ikilik peydâ oldu. Enbiyâ ve Evliyâ zuhûr itti, Mülhid
ve Müşrik zuhûr itti, Şerî'at ve Hakikat zuhûr itti, Zâhir ve bâ-
tın zuhûr itti, Rûhâniyyet ve nefsâniyyet zuhûr itti, Bir Zât iken

ikiye münkasım oldu.

Cem'den ehl-i muhâsebe olup kesîf (i) lâtif itmek Dalaleti Hidâyet'e tebdîl itmek nefsânîyyetin havâsını ve tabî'atını terk'i-düp Rûhânîyyet peydâ itmek ve Şerî'atı icrâ idüp emri tutmak ve nehyinden ictinâb itmek, şerî'atı ve Hakikatı icrâ itmektir. Kesreti ve vahdet'i ikisini bir itmek lâzımdır. Birliğe yatmak dedikleri bu sırrı ve bu irfânı böylece sahih fehmidersen isbât-ı vücûd itmiş olursun. Zîrâ şerî'atı noksan olanın hakikatı ve // tarîkatı noksan olur didikleri aslı budur ki Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ'nın âdem yüzünden zuhurû iki ismin muktezâsı ileidir.

Letâfet ve Kesâfet, biri Hâdî ve biri Muzill.. Cümle halk bu iki ismin mazharıdır. Enbiyâ ve Evliyâ Hâdî isminin mazharıdır. Ehli temyîz ve ehl-i muhasebedir. Anâsırlarından dâimâ hidayet hareketi zuhûr ider. Anlar (Hâsibû enfüseküm kabl-e en tehâsebû) Hadîs-i şerîfine mazhar ve dâimâ nefislerini muhasebe iderler. Anlardan aslâ hatâ sâdır olmaz.

Mudil ismine mazhar olan Mülhid ve Müşrikler, mürtekibler dâimâ Nefis hevâsıyla olup anların anâsırlarından dâimâ dalâlet hareketi zuhûr ider.

Hak Subhânehû ve Ta'âlâ'nın kesret ve vahdet yüzünden zuhûru şu Hadîs-i şerîfle sâbittir ki: Dâvûd (A.S.) (Yâ Rabb-i limâ zâ halktel-halk-a) Yani: Yarab, bu halkı niçün yarattın deyû su'âl ittikte Allâh-ı Ta'âlâ buyurdu ki: (Künt-ü kenzen mahfiyyen, feahbebt-ü en-u'ref-e fehalakt-ül-halk-a liyu'raf-e) yani: Yâ dâvud, Ben bir gizli hazîne idim, bilinmekliğimi sevdim, bilinmek için bu mahlûkaatın illet-i gasiyyesi olan Muhammed (A.S.)'ın evvelâ nûrunu halk idüp ve Şâh-ı vilâyet'in nûru nûru Muhammed'de mevcude olduğu hâlde bu nûrdan mahlûkaatı halk ittim (aslında bu, âyet değil. Hadîs-i Kudsi'dir. B.N.) Ma'nâ-yı bâtınîsi: Yâ Davud, zuhûr itmek murâd ittim, mahlûkaat yüzünden zuhûr-u tâmmım âdem oldu, Varlığı emâneti âdeme yükletüp âdem yüzünden zuhur ittim // Nitekim sâbıkta (İnnâ arazn-el-emânet-e al-es-semâvât-i v-el-arz-i v-el-cibâl-i fe'a-beyn-e en yahmilnehâ...) (Ahzâb sûresi, âyet: 72.) (Türkçesi:)

Emâneti önerdik biz göklere ve yere
Dağlara.. Çekindiler tümü de yüklenmeye..
Emanete hiyânet etmekten çekindiler,
Korkuya endîşeye düştüler birer birer.
İnsân emanetleri yüklendi isteyerek,
Çünkü o zâlidir pek, çünkü o câhildir pek.

Dr. Bedri Noyan'ın Türkçe manzûm Kur'ân'ından) beyân olundu. Ehli tesavvufun (El-halk-u Hüv-el-Hakk v-el-Hakk-u Hüv-el-halk) kelâmalarının zâhirine zâhib olma, dalâlette kalursun. Bunların Halk Hakk'tır demeden maksûdları halkın vücûdu ve varlığı fânî ve hayâl ve gölge gibi olup kıyâmın ve ku'ûdur, ve harekât ve sekenâtın Hakk ile olduğundan cümle vücûdun hakikati Hakk'ındır dimektir.

Nitekim gölgenin vücûdu asaleten olmadığı gibi Halk Hakk'ın hicâbıdır. Hicâb arkasında zamandan ve mekândan ve cisimden ve cevherden ve heyûlâ-yı sûret-i cismiyye ve nev'iyyeden ve itihâddan ve hulûldan müteba'ız ve mütehayyiz olmaktan ârî ve münezzeh olduğu hâide verâ-yı hicâbdan gezdiren ve söyleden Hakk'dır. Kör olan Halk sanup müşrik-i hakiki olur.

Lâ İlâh-e illâllâh'ın bu surette ma'nâsı: Ne ben varım ve ne mahlûk var. Vü cûtta ancak Allâh vardır deyüp kenduni ve mahlûku nefy'idüp Hakk'ı isbat itmektir.

BEYT

Varlığım halk Hâlık'ın varlığına şâhittir
Gayrı burhân-ı kavî varsa ta'kîd zâittir.

Ve ehl-i tasavvufun (El-Hakk-u Hüv-el-Halk) kelâmalarından maksadları kesreti vahdette bulmak, vahdeti kesrette bulmaklığa remz'iderler. Hakikatte Halk, Hakk, Lâtîf, Kesîf, Hidâyet, Dalâlet, Rûh, Nefis bir Zât'ın ismidir. Esmâ i'tibâriyle Yâ Hâdî, Yâ Muzill, Yâ Lâtîf dersen // bu sırlar lâfz'ile yani kıyl-ü

kaal ile bilinmez. Zîrâ ittihâd ve hulûl vehm'olunur.

Tâ ki Ehl-i Beyt'ten bir mürşid-i kâmil bulup ana bi'at idüp var vaktinden geçüp, dünyâ ve mâfihâ'yı terk'idüp anın himmetiyle kendi vücûdunda olan cânının nice ve nasıl olduğunu keşfi-düp bilmedikçe nefsini bilmezsin, ve nefsini bilmedikçe Rabb'i-ni dahî bilemezsin. Ve şirkten halâs olmaklığın müşkildir. Eğer ârif isen ve yahut ârif olmağa tâlib isen Ehl-i Beyt'i elden bırakma. (İnd-el-ârif yekfih-il-işâre) (Ârife işaret yetiştir).

EBYÂT

Çü var herşey'in zâhirdé vücûdu,
Hakk'a eyler niyâzı hem sücûdu

Sıfatlar dürlü dürlü zât birdir,
Hakikat-ı şems ile ad birdir.

Vücûdun nefy'idersen bu sıfâttan,
Evvel isbât vâhid-i ma'rifetten

Fenâ-ender-fenâ Bâkii bekaadır,
Bakaa'ya vâsıl ol nûr-u safâdır.

Değildir bâkii bu vîrâne külhân,
Ana er kim odur âbâd-ı gülşen

Bunu terk'eyle şeytân menzilidir,
Ki âdem Arş-ı Rahmân menzilidir.

Gönül verme hevâ-yı nefisle mâle,
Ki sonra düşmeyesin saht hâle

Oğul, kız, Hâle, Ammin düşmenindir,
Fenâ mülkü bekaa sanma senindir.

(Li-enn-Allâh-e Tebârek-e ve Ta'âlâ, Kaal-e innemâ emvâlû-küm ve evlâdüküm adüvv-ün leküm)

Çün ta'lîm eyledi Esmâ-ı, Hüsna
Ki bildin ismidir ayn-i müsemma

Yere basdın kadem, kıldın şehâdet,
Bi-emr-i Zülcelâl ittin ibâdet.

Bu mülke geldiğinden ne dem oldu,
Halife oldun âdın Âdem oldu.

Sana dirim işit ey ibn-i Âdem,
Ki rûhun rûh-u kuds'e ola hemdem //

Vücûdun vârını cümle Hak'ın bil,
Bu masnû'ât Hâkim-i Mutlak'ın bil

Çü mir'ât-ı Hakikat işbu fend'in,
Bilürsün kendini bu denlü bestir.

Emînisin bugün esmâ-i Zâtın,
Ata, mîr hizmetinde şeş cihâtın

Süleymân-ı zemânsın bahtını bil,
Sıfât-ı âdem oldun tahtını bil

Yele, nara, âb'a hükümler kıldın,
Mürekkeb cism-i sûret Hâk'i bildin

Beşer şeklinde geldin âdem oldun,
Hakk'ın emriyle rûha hemdem oldun.

Beşâret Ahsen-i Takvîm'e geldin,
Kelâm-ı Hakk ile insâna geldin

Kemâl-i âdemi bilmektir özün,
Neden terkîb ola anlaya sözün.

Elinden âyağından hem yüzünden,
Beyândır ilm'ile esmâ sözünden

Mürekkebdir Yakıyn eylersin idrâk,
Sîmürğ-u deryâ-vü Kaf merkezi hâk

Hakk'ı bildin okudunsa kitâbın,
Halâs oldun ger virdinse hisâbın

Eğer ölmezden evvel öldün ise,
Ki yani ilm-i Esmâ bildin ise

....Mûtû kabl-e en temûtû,
Bu menzildir eğer fehm'idesiz Hû

Tutîsersin zemîn-ü asumânı,
Eğer devr-idersin zann-ü gümânı

Hakk'ın Esmâsına tâlib olasın,
Kamû eşyâya da galib olasın

Bilesin, anlayasın farz-i aynı,
Ki esmâ ilmidir bil akıl zeyn'i

Bilenler ilm-i Esmâda hakikat,
Olurlar hâkim-i vakt-ı şerî'at

Eğer kıldın ise bu ilme hâsıl,
Olisersin yakıyn İnsân-ı kâmil

Hudâ'nın emridir eşyâ Hudâ'nın
Hudâ'nın, ilmidir esmâ Hudâ'nın //

Hudâ'dan gayırırın olsa vücûdu,
Olaydı herbirin ayrı vücûdu

Varırdı hâli eşyânın fesâda,
Bu zannı eyleyen kaldı hatâda

Eğer Allah'dan gayrı ola'idi,
Halk Allâh'ı Anlayub bile idi

Hudâ'dan gayr olaydı işbu eşyâ,
Olaydı halk Hakk'ı görmeye menşe'

Hakk'ı Hakk'ın bilen gayrıyı bilmez,
Azâzildir kim Hakk'a secde kılmaz.

Hudâ Kaadirdürür cümle cihanı,
Yaradup şekl-ü sûret cümle câm

Kemâl-i Kudretin kılmıştır izhâr,
Muhi-i âlem olmuş cümle ey yar

Nizâm-ı âlemin terkihi adem,
Eğer Mûsâ eğer îs-ibn-i Meryem

Kamunun mebde'idir Hakk-ı Mutlak
Şerîki nazîri yoktur Al-el-Hakk

Yakıyn Sultân-ı âlemdir Muhammed
Serâser cân-ı âlemdir Muhammed

Yakıyn evlâd-ı Ademdir Muhammed,
Nem evlâdına hâtemdir Muhammed.

Bihîşt ehline Sultândır Muhammed
Devâ-i dîn-ü îmândır Muhammed

Kemâl-i sırr-ı Sultândır Muhammed
Yakıyn bil Arş-i Rahmândır Muhammed

Kamu mürsellerin oldur imamı
Kelâm-ı Hakdürür ânın kelâmı

Kim ikrar itmez ise oldu murdar
O Hakk'dan Hakk da andan oldu bîzâr

Bu şeytan merzilidir hem işidir
Ki bilmeye âteş anın yeridir.

Ki ol Mîm-i Ahmedin nûru Hakk'dır
Bunu fehîm'itmeyen bî-ma'rifettir

Vasîsi Mustafâ'nın gün Alîdir
Vilâyet mahzeni azîm velîdir

Bunu bilmeyen ne ahmak insân
Dimişler şekli âdem tab'ı hayvân //

Alînin hakkında buyurdu Ahmed
İki Alem nûru server Muhammed

Alînin hılkatın bilin O Subhân
Yaradup şekl-ü sûret virecek cân

Başın Adem başı gibi yarattı
Yüzün Nuh'un yüzü gibi yarattı.

Şu'ayb'ın burnu gibi kıldı burnın
Mûsâ'nın batnı gibi kıldı karnın

Yusuŕ'un alnı gibi itti alnın
Dahî Şît ağzı gibi kıldı ağzın

Dizinden aşağı inciğın O Hakk
Süle man inciği gibi halketti mutlak

Nice bastıysa ishak'ın tabanı
Alî'nin ayağında görün anı.

Benim gözüm gibi kıldı gözünü
Sözüm gibi fasıh itti sözünü

Benim ismim çün Hatem Enbiyâdır
Alînin nesli Hatem-ül-evliyâdır

Alî Hakkında olan cümle keramât Benim Kerâmât-ü mu'ci-
zâtımdır Yakıyn Bil.

PEYGAMBERİMİZİN HZ. ALÎ HAKKINDA DEDİKLERİ

Muvaffak bin Ahmed didi ki : Bize Seyyid-il-huffâz Ebû Mansûr bin Şehrdâr bin Şirûye-tüd-Deylemî senâdiyle İmâm Zeyd-eş-Şehîd bin Alî bin-el-Hüseyn'den Haber verdi. Bu da Babası Alî'den, o da dedesi Rasûlullâh Efendimizden haber verdi ki : Feth-i Hayber günü Şâh'ı Vilâyetin Bâb-ı Hayberi kal' ettiğini (kopardığını) ve kerâmât // ve vilâyât-ı acîbe ve misli sebkât itmemiş şecâ'ât-ı azîmesi görüldükte ekser ashâb, bu fi'l-i beşer değildir gibi fısıldıya vardıklarında Rasûlullâh Efendimiz buyurmuş ki : Yâ Alî, Halkın senin hakkında kavm-i Nasârâ'nın İsi-bn-i Meryem hakkında didikleri sözü dimelerinden emin ol-san senin hakkında bu gün bir söz söyledim ki anı halk işidince eğer sen bir tarafa giderken bir kavme uğrasan o kavim senin mubarek ayağın toprağından ve senin tahurun fazlasından alurlar da hastalarına şifâ için devâ iderlerdi. Lâkin ol sözü havfımdan söyleyemedim ise de **Fakat sen benden ben senden olmak, ve sen bana vâris ve ben sana vâris olmak, sen benden Mûsâ'ya nisbet ile biraderi Hârûn menzilesinde olmaklık kifâyet ider. Lâkin Hz. Mûsâ'dan sonra peygamber çok geldi. Ben hâtem-in-nebiyyîn'im. Benden sonra Nebî gelmiyecektir. Yâ Alî, Ben medyûn vefât idersem benim deynimi (borcumu) edâ idersin ve benim sünnetim üze mukatele idersin. Ve Havz-ı Kevser üzerinde Halifem olup Leb-tene olan mü'minîne Kevser Şerâbın içürürsün. Ve uyuz develerin kuyu başından tard ve teb'id olunduğu gibi munâfıkları, sen, elinde böğürtlen ağacından bir asâ ile defidersin. Ve Yevm-i Kıyâmet'te senden evvel Havz'ı Kevser üzerine kimse gelmez. Ancak sen gelürsin. Ve cennete dahî senden evvel kimse dâhil olmaz, sen dâhil olursun. Ve Tevellâ ve Teberrâ'yı bilen yani senin dostuna dost // ve düşmanına düşman olan muhibblerin cennet-i a'lâda nûrdan minberler üzerlerinde, Yani yâ Alî senin muhibblerin Havzı Kevserin başına gelürler. Sen Saki-i Kevser'in elinden kana kana Kevser'i**

içerler. Vücûdlarında olan ilel ve emraz bilküllüyye def olup yüzleri bedr-i kamer gibi beyâz olarak parlamağa başlar. Benim etrafımda kerterler, ben anlara şefâ'at iderim. Cennete girerler, bana komşu olurlar.

Ve tahkik senin düşmanların Kıyamet gününde Mahşer'e gelürler, susuz ciğerleri kebâb olur, yüzleri kararur, boğazlarında Lâle, çeneleri yukarı kalkmış ve gözleri yire dikilmiş oldukları hâlde iki taraflarına mültefit olamazlar. Ve Melâikeler ateşten topuzlar ile arkalarına düşüp döğerekten cehenneme götürürler.//

Yani Rasûlullâh Efendimiz buyurur ki: Yâ Alî, senin muhareben benim muharebemdir. Ve senin musalâhan benim müsâlâhamdır. Ve senin sırrın benim sırrımdır. Ve senin âşikârın benim âşikârımdır. Ve senin kalbinde olan sır benim kalbimde olan sır gibidir. Ve sen benim İlmimin kapususun. Ve senin veled'in benim veledimdir. Ve senin atın benim atımdır. Ve senin kanın benim kanımdır. Ve sen doğru, dürüstsündür. Ve Hakk seninle beraberdir. Ve Hakk senin lisânın üzerinedir. Ve Hakk senin kalbinde ve gözlerin önündedir. Haksızlık eden belâlarını bulurlar. Ve î mân senin etine ve kanına karışmıştır. Nitekim benim etime , kanına karıştığı gibi. Ve Azîzül-Celîl olan Allâh-ı Ta'âlâ bana emretti ki seni ve senin Ehl-i Beyt'ini Cennet ile tebşîr idüp ve düşmanlarını da cehennem ile tebşîr itmekliğime. Yâ alî, Sana buğz'iden kimseler Havz'ı kevserimin üzerine vürûd idemezler. Ve Muhiblerin de Havz-ı Kevser bâşından hiç bir tarafa gaib olmazlar.

Bu tebşîri Rasûlullâh'dan Şâh-ı Vil ayet Efendimiz işittim, secdeye kapandım ve Allâh-u Ta'âlâ'ya hamd ve şükür ittim. Beni İslâm idüp ve Kur'ân gibi kitâb virüp ve Muhammed (A.S.) gibi bir Nebi-yyi zîşânına benim gibi bir ednâ kulunu bu derecelerde sevdirdiğine buyurmuştur.

İşbu zikr' olunduğu misillû Hz.Şah-ı Vilâyetin kendusi Mu'ciz-i Rasûlullâh olmağla vasfının ve medhinin nihâyeti yoktur. Mu'cize denilen şey Halkın elinden gelmiyecek ve aklının irme-

yeceği Hârikı âde'ler olmaklık tabî'idir. Bu sebepten kerâmât ve vilâyetine bakup ta sakın ki sakın Ulûhiyyet-ı Alî'ye kaail // olup dalâlette kalmayasın.

Nitekim İmam Şâh'î ashâbdan birçoklarını eş'âriyle medh'itmiş binaen'aleyh Şiah-ı vilâyet Efendimizin medhini kendusinden taleb olundukta anın hakkında medih halkın akıl sâhiblerinden Vilâyetini derk itmeden âciz kalup Ulûhiyyetine kaail olmuşlardır. Başka Medih istemez. Bu me'âlde şu ebyâtı inşâd buyurmuştur, (Kaal-e İmam-eş-Şafi'î):

Kıyl-e lî f-il-Ali-yyi medh-an Zikruhû yuhmed-u nâr-en mu'sade
Kut-ü lâ akdim-u fi medh-in imri-î/Zalle zül-libbü ilâ en abede.
V-en-Nebiyy-ül-Mustafâ kaale lenâ Leyle-tül-Mi'râc-i lemmâ sa'adeh
Veza'Allâh-u bi-zahî yedehû Fe-ehass-el-kalb-ü en kad berede.
Ve Ali-yyün vazî'un akdâmehü Fi mahall-in vaza'Allâh-u yedeh

Yani: Bana denildi ki, sen Alî (K.V.) hakkında bir medhiyye söyle ki o medhiyyenin zikri yanık kalbleri söyündürsün. Didim ki: Ben böyle bir zâtın medhine ikdâm idemem ki bunca akıllılar anı ma'bûd ittihâm ile dalâlette kaldılar. Rasûlullâh Efendimiz bize Mi'râc'a çıktığı gicede Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ İzz-e ve Cell-e yedini arkana koydu, kalbim o yedin bürüdetini hissetti, buyurdular. Ve feth-i Mekke gününde Ka'be-i şerîfin damına çıkmak için Rasûlullâh Efendimizin arkasına basdı, çıktı. İneceği vakit arkasına basmağa kıyamadı. Cebrâîl (A.S.) indirdi. Öyle olıçak Allâhın elini koyduğu mahalle Alî ayağını koydu. Nasıl medhedebilürüm, dimiş ise de bundan ziyade// medih olmaz.

Ve Muaviye bin Süfyân bin Harb, Ben Şam meliki oldum deyü iftihar için Şâh-ı Vilâyete bir nâme göndermiş. Şâh-ı vilâyet efendimiz de şu ebyâtı ana göndermiştir. ve evvelinde şu Hadîsleri yazıp göndermiştir ki :(Hadîs) : (El-hilâfe-tü ba'dî selâsüne sen-tin. Sümme melik-ün adud.) Yani: Benden sonra Hilâfet otuz senedir Andan sonra ısırcı melikler zuhûr ider, buyurdu.

(Hadîs): (Ed-dünyâ cîfe-tün ve tâlibühâ kilâb) yani: Dünyâ necâsettir, ana köpekler tâlib olur, buyurdu, dîmehtir. (Hadîs) (Küll-ü haseb-in ve neseb-in yanketî'u illâ sıhrî ve nesebî) yani: Rasûlullâh Efendimiz evvelki hadîsleri buyurdu. Ve bu hadîsde de: Her bir haseb ve neseb munkatî' olur (kesilir, biter), ancak benim sıhriyyetim ve nesebim munkatî' olmaz.

BEYT

Muhammed-ün-nebî ahî ve sıhrî, Ve Hamza-tü Seyyid-üş-şühedâ amrî
Ve Ca'ferüllezî yadhâ ve yamsâ, Yatîr-u ma'al-melâik-i ibn-i Ümm-i

Ve bint-i Muhammed-in seknâ ve arsâ, Menût-un İhmuhâ bi-denîve lâhmî
Ve sıbta Ahmet-e veladâya minhâ, Feeyyekül lehû schm-ün keschmâ

Sabaktüküm il-el-islâm-i turran, Gulâmen mâ belâğu âvân-e Hülmî

Feavceb-a bi-vilâyetî aleyküm, Rasûlullâh-ı Yevm-e Gadîr-i Hum

Fevayt-ün sümme veyt-ün sümme veyt, Limen yekal-ilâh-e bi-zulmî

Yani: Muaviye'ye hitâben Ali (K.V.) buyurmuştur ki: Muhammed (A.S.) // benim kardeşimdir, ve kaim-pederimdir. Ve Seyyid-üş-şühedâ Hamza benim ammimdir. Ve Ca'fer Tayyâr ahşam sabah mel-sikeler ile uçar, benim biraderimdir. Ve Rasûlullâhın kerîmesi muhteremesi Fatîma-tüz-Sehrâ benim zevcemdir. Eti benim etime, kanıma bitişiktir.

Ve Rasûlullâhın iki hafidi ki Hasan, Hüseyin Fatîma'dan benim mahdûmlarımdır. İmdi kanginizin benim Rasûlullâhtan hazım ve nasîbim kadar nasîbiniz vardır. Ve cümlenizden evvel bâlığ olmak zamanlarına irişmezden evvel gulâm iken İslâm idüp cümlenizi sebkât ittim. Ve Rasûlullâh Efendimiz âhir Haccı olan (Hacce-tülvedâ) da (Gadîr-i Humm) denilen mevzi'a gelince: (Yâ Eyyüh-er-Rasûl-ü belliğ mâ ünzil-e ileyk-e min Rab-bik-e...) (Mâide Sûresi, âyet: 67) (Türkçesi: Ey Peygamber, Rabbinden sana indirileni tebliğ et.) âyeti nâzil olmağla Dava hacutlarından minber yapılıp üzerine çıktı.

(Not: O sırada nazil olan âyet: Mâide sûresinin üçüncü âyeti olup, bir bölümünde: (El-yevîn-e ekmelt-ü leküm dîneküm, ve etmemt-ü aleyküm ni'metî ve razî-ü leküm-ül-İslâm-e dîn-en...) deniyor. Türkçesi : (Bu gün size dîninizi bütünledim, üzerinize olan ni'metimi tamamladım, dîn olarak sizin için İslâmîyeti beğendim..) dir. Bunun üzerine Hz. Muhammed Kendi risâlet görevinin de son bulduğunu ve artık âlem-i ukbâya göçme zamanı geldiğini düşünerek hem bu âyeti tebliğ etmiş, hem de vasiyeti denilebilecek bir konuşma yapmış, bu konuşmada Hz.Alî'yi çok yüceltmış, onun hakkında bir çok değerlendirci hâdisler söylemişlerdir. "Dr.Bedri Noyan").

Yazmadan devam ediyorum: Minber yapıp üzerine çıktı ve beni dahî çıkardı. **Lâhmik-e lâhmî, cismik-e cismî** Hadîs-i şerîfinin sırrını beyân idüp yekvücûd olduğumuzu bildirdi.

Men Künt-e Mevlâh-u fe-Aliyyün Mevlâh-)buyurub (Yani: ben kimin efendisi isem Alî de onun Efendisidir) buyurup benim sizin üzerinize vilâyetimi vâcib kıldı.

İmdi hasâret sümme hasâret, sümme dalâlet o kimse içün ki bana zulm idüp o zulümle Allâh'a mülâki oldu.

Seyyid Veli-yyüd-Dîn Gaazî Hazretlerine su'âl olunmuşki : Ey Seyyid, Bu Lâhmik-e lâhmî, demmik-e demm-i Hadîs-i şerîfi Rasûlullâh Efendimiz ile Şâh-ı vilâyete mi mahsustur? Yohsa cv-lâd, evlâd, evlâda şümûlü var mıdır ? Seyyid Cevab'ta :Bizlere dahî şümûlü vardır buyurmuştur.

Zîrâ ceddimiz Hz.İmâm Hüseyin bir hutbesinde // buyurmuştur ki Kefere-i ehl-i Necnân gelüp ceddimiz Fahr-i Kâinâtın risâlet ve nübüvvetini inkâr idüp ba'da-el-mu'araza mu'cizât istediklerinde Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ: (Fekul te'âlû ned'u ebnâ-enâ ve ebnâeküm ve nisâenâ ve nisâeküm ve enfüsenâ ve enfüse-küm sümme nebtehil fenec'al lâ'netullâh-a-lel-kâzibîb) âyet-i celîlesini inzâl buyurdular. Yani (Yâ Muhammed, Sen ol kefere-i

Necrân'a söyle ki, imdi siz benim nübüvvet ve risâletimi inkâr idüp bana yalan söylüyorsunuz. Gelin biz oğlanlarımızı, ve siz oğlanlarımızı ve biz hâtûnlarımızı ve siz Hâtunlarımızı, ve biz nefislerimizi ve siz nefislerinizi çağıralım. Halk bir mahalle cem'olsunlar. Bundan sonra ol cem'iyette beddu'a idelim. Al-lâh'ın lâ'netini yalan söyleyiciler üzerine kılalım.(Al-i İmran: âyet:61)

Eğerçi ben yalancı isem Cenâb-ı Allâh kavm-i ad ve Semûd'e verdiği belâ ki bana versin. Ve eğerçi sizler yalancı iseniz size virsün, buyurduğunda küffâr-ı hâksar Hak Peygamber olduğunu yakınen bildikleri için azâbullâh'tan korkup meydân'a çıkamadıklarından ceddimiz Rasûlullâh "Enfüsenâ"dan yalnız peder-i güherimiz Alî'yi ve "Ebnâ"dan benim ile biraderim Hasan'ı ve "Nisâenâ" dan validem Fâtıma-tüz-Zehrâ'yı bedduâ için meydân yerine getürmüş idi.

(Fenahn-ü ehlühû ve lâhmühû ve demühû ve nefsihû ve nahn-ü minhû ve hüve minnâ ve lâ yuhıbbünâ illâ mü'mün-ün ve lâ yübğizünâ illâ Kâfirün) Yani : İmdi biz, Rasûlullâh Efendimizin ehliyiz ve etiyiz ve kanıyız ve nefsiyiz, biz andanız, o da bizdendir. Bizi sevmez ancak mü'minler sever, bize buğz'etmez, ancak kâfir buğz'eder, buyurmuştur.

Seyyid der ki : Biz de elhamd-ü lillâh Evlâd-ı Rasûlden olduğumuz cihetiyle biz de ehliyiz, ve dem'iyiz ve nefsiyizdir. Ve ceddimiz Ali-yyel-Murtaza Rasûlullâh Efendimizin biraderidir, // (kaale Zeyd bin Alî bin Hüseyn) Ya imdi Hüseyn oğlu Ali oğlu Zeyd (R.A.) didi ki:

Rasûlullâh Efendimiz eshablarını birbiriyle musahib, Allâh için kardeş ittiyse biri gazaya giderse diğer gitmeyen müsâhib gidenin evine ve ehil ayâline lâzımgelen havâ'iy-i beytiyyesinde Allâh rızâsıyçün hizmet idüp bununla âhiret sevâbına nâiliyyete kasd'eyleye.

HZ. MUHAMMED İLE HZ. ALİ'NİN MÜSAHİP OLMASI

Hazret-i Şâh-ı Vilâyetimiz Efendimiz, Yâ Rasûlullâh Şahabe'lerini biribiriyle müsâhib yârân kardeş yaptıkta benimle kimseyi kardeş yapmadın, beni girûye bıraktın, didi. Rasûlullâh Efendimiz buyurdu ki: Beni Hakk Peygamber gönderen Allâh hakkıyçün herkesi karân ve küfv'üyle müsâhib ittim. Sen ancak benim küfv'üm olduğundan seni kendime müsâhib kardeş itmekçün girûye bıraktım. Sen benden Hz. Mûsâ'nın biraderi Hârûn menzilesin dedi. Şu kadar fark vardır ki:" benden sonra Peygamber gelmeyecektir ve sen benim biraderim ve vâris'imsin. Cenette benim ile ve kızım Fâtıma ile sarayımdasın. Ve sen // benim refikımsın," buyurduktan sonra dünyada Allâh rızâsıyçün birbiriyle müsâhib kardeş olup yekdiğerine mu'âvenet iden ve birbirleriyle güzel geçinen kimseler Ahirette saraylar üzerinde birbirine karşı oturub bazısı bazısına bakarlar, dâimî muhabbet üzere olurlar deyû bu âyeti okudu :

(Alâ sürûr-in mütekaabilin-e.) (Sâffât sûresi, âyet:44)
(Türkçesi: Karşılıkla tahtlar üzerinde kendilerine ikrâm olunur).

Rasûlullâh Efendimiz şöyle buyurdu: Şu cemi' Kapuları kapayın, Ancak Alî kapusu açık dursun (Seddü Hâzih-il-e

ab-e illâ bâbı Alî).İmdi bazınız anın hakkında söylenmiştir, Allâh hakkıyçün ben bir şeyi kapatmadım ve açmadım. Ancak Allâh-ı Ta'âlâ'dan emr'olundum, emre ittibâ' ittim. Emr-i İlâhî Alî kapusunun açılması ve Ehl-i Beyt'e muhabbet olunmasıdır. Nitekim Ebû Hüreyre'den mervîdir ki : (Rasûlullâh buyurdu ki : (V-ellezî nefsi biyedihî lâ yezül-ü kadem-ü abd-in Yevm-el-kıyâmet-i hattâ yüs-el-e an ömrihî fîmâ efnâhü ve an cesedihî fîmâ eblâhü ve an mâlihî mimm-e iktesebhü ve fîmâ enfakahü ve an hubbinâ ehl-il-beyt-i) yani Rasûlullâh Efendimiz : (Beni Hakk Peygamber gönderen Allâh (a kasem iderim ki Benim nefsim anın kabza-i kudretindedir. Yevm-i Kıyâmette bir kimse ayağını ayağından değiştiremez. Ancak kendisinden ömrünü ne şeyde tû-

kettin, ve cesedini ne şeyde çütüttün ve malı nerede kesbi'ittin ve kimlere yedirdin ve Ehl-i Beyt'e muhabbat ittin mi? deydü su'al olunmadıkça..) // buyurmuştur.

Zîrâ sâbıkta beyân olunduğu gibi Ehl-i Beyte muhabbet farz'dır. Farzı niçün terk'ittin deyu su'âl olunacağı tabî'idir. Bi-naen aleyh İmâm Şâfi'î dedi ki:

Ali-yyün habbuhû Cennet-e
Kasım-ün-nâr-u v-al-Cenne
Vasi-yyül-Mustafâ Hak-an
İmâm-ül-ins-ü v-el-cinne

Yani : Ali'ye muhabbet Cennettir. Ve Ali'yi seven Cennete gider. Ve, sevmeyen cehenneme gitmek üzere, halkı cennete ve cehenneme taksîm ider. Ve Muhammed Mustafâ'nın vasisidir ve İns ve cinn'in de imâmıdır.

ve kezâlik Şâfi'î dedi ki:
Al-en-nebî zerî' atî
Ve hüm ileyhi vesîletî
Ercü bihim u'tiye gad-en
Biyedi-l-yümnâ sahifeti

Yani: Ehl-i Beyt-i Rasûllâh benim sevdiğimdir. Ve onlar benim Allâh'a vesilemdir. Ümmidvârım ki allâh'dan onların câhı yüzü hürmetine benim defter-i a'mâlim yevm-i kıyamette sağ elime verilür.

Ve Şâfi'î dedi ki (Rahmetullâh-i aleyhi rahmet-en vâsı'a-ten)

BEYT

Ehl-i kehfik-e kad neca Kıtmîrehüm
Keyf-e lâ yencû gad-en Kıtmîr-i Alî

Yani: Ashâb-ı Kehf'in Kıtmır'î (köpekleri) arkalarına düşüp mağaraya bile gittiğinden Yevm-i Kıyâmette necât bulub Cennete gidecektir. Ben de Ali'nin bir Kıtmîri mesabesinde muhibbiyimdir. Elbet de ben de necât bulurum, demektir.

Zîrâ Alî Ashâb-ı Kahîftan indallâh makbul olduğunda şüb

he yoktur. Ve hem kendisi Kelâmullâh-ı natık'tır. Zîrâ Sıffın Muharabesinde Mu'aviye tarafından Kelâmullâh'ı mızrak ucuna diktiklerinde (Ene-l-Kur'ân-ün-natık-u) buyurmuştur.// Bu, Ali'nin Kelâmullâh-ı nâtık olduğunu kendisinin şu beyti te'kid ider:
(Ve ent-el-kitâb-ül-Kerm-üllezî Musannifühu ank-e yuhbiru).

HZ. ALİ BEYİN ALTINDAKİ NOKTA BENİM DEDİ

Ve şu tenbihi dahî te'yîd ider:

İ'lem-ü enn-e cemî'a esrâr-il-kütüb-üs-semâviyyet-i F-il--Kur'ân-i, ve cemî'a mâ f-il-Kur'ân-i f-il-Fâtiha-ti, Ve cemî'a mâ fil-fatiha-ti f-il-besmele-ti, Ve cemî'a mâ f-il-besmele-ti f-in-nokta-tülletî taht-el-bâ-i.

Ve Yine İmâm Alî (K.V.) buyurdu ki:

(El-ilm-ü nokta-tün kessereh-el-câhilûn-e

V-el-elf-ü vahlet-ün arrafeh-er-râsihûn-e. Selûnî an esrâr-il-guyûb-i feinnî vâris-ü Ulûm-il-Enbiyâ-i v-el-Mürselîn).

Yani : Ma'lûm olsun ki Kütüb-ü semâviyye-i münzile olan Yüz üç kitâbın esrârları Kur'an-ı Azîm-üş-Şân'da mevcûddur. Ve Kur'anda olan esrarlar Fâtiha-i şerîfede mevcûddur. Ve Fâtiha-i şerîfte olan esrarlar Besmele-i şerifede mevcûddur. Ve besmelede olan sırlar da Bismelenin bâ'sının altındaki Noktadadır.

Şâh-ı vilâyet İşte o nokta Ben'im. İmdi İlim bir noktadır Câhilliller anlamadıklarından anı teksîr ittiler. Ve elif vahdettir. Anı ârifler ta'rîf iderler, buyurmuştur. (Not: Arabca metinde:

(Besmele'de olan esrâr başındaki Ba harfinedir, bölümü yoktur. Yazmanın hattâtı atlamış olacaktır. Dr. Bedri Noyan).

Ve İbn-i Abbâs (R.A.) dedi ki : (İlm-ün-Nebî-yyi min ilm-illahi, Ve ilm-ü Ali-yyün Min ilm-in-Nebî aleyh-is-selâm, ve ilmî min ilm-i Ali-yyün, ve mâ ilmî v-a'lim-üs-sahabe-ti. İllâ ke-katretin fî seb'ati ebhur-in.)

Yani İbn-i Abbâs (R.A.) // : Rasûlullâh'ın ilmi allâh'ın ilminden dir. Ve Alî (K.V.) nin ilmi Rasûlullâh'ın ilmindendir. Ve benim ilmim Alî'nin ilmindendir. Benim ilmim ve sair Sahabelerin ilimleri Alî'nin ilmi yanında bizim ilimlerimiz de bir damladır, didi.

Kezâlik Nebi buyurdu ki:

(Ene medîne-tül-ilm-i fe-Alî-yyün bâbuhâ. Hemen erâd-el-ilm-e fel-yedhal-i min bâbûhâ). Yani : Bu Hadîs-i şerîfin sebep-i vürûdunu Ceddimiz Zeyd-eş-Şehîd'den rivâyet-an kezâlik ceddimiz Uzun er nâm Seyyid Alî beyân buyurmuş ki : Günlerden bir gün bazı Sahabe ile Hazret-i Cebrâîl'den bahse girdikleri esnâda Şâh-ı vilâyet, Cebrâîl iki kerre bana uğrar, bir kerre Rasûlullâh'a uğrar, buyurduğunu istib'âd idüb Rasûlullâh'a istid'a ittiklerinde : (Ben ilmin şehriyim, ali de kapumdur. Gelürken giderken iki kerre Alî'ye uğraması tabî'îdir) cevâbını vermiştir.

Ve Müşârün'ileyh Uzun-er Nâm Seyyid Alî : "Bunlar Şâh-ı Vilâyet hakkında ba'îd görülmez. Ba'îd görülen Şâh-ı Vilâyet'in kerâmât ve mu'cizâtına bakılup ta Ulûhiyyetine kaail olunmasıdır. Yohsa Allâh'ın kuludur. Peygamberin ümmetidir ve mu'cizesidir deyû i'tikad eyleye de bundan sonra her ne kadar vasfidersen it, zîrâ Rasûlullâh Efendimizin çok mu'cizâtı vardır. İçinden birisi Kur'ân-ı azîm-üş şân'dır ki üç âyetlü en kısa Sûre (Sure-i Kevser) iken bunca Arab'ın fusahası ve bülegası cem'oldular da mislini yapamadılar, âciz kaldılar. İmân // itmeğe mecbûr oldular. Ve ikincisi Alî'nin şecâ'atı mu'cizei Rasûlullâhdır. Ve kerâmât ve vilâyeti bütün mu'cize-i Rasûlullâh'dır ki bunca Arab'ın bahâdırları gelüp Şâh-ı vilâyetle muharebe ve mukatele eylediler, hiç bir ferdin Meydânı Alîden selâmet kurtulan olmadığını gördüler, âciz kaldılar. İmân itmeğe mecbûr oldular" buyurmuştur (Rahmetullâh-i aleyh).

MİRÂÇDA HZ. MUHAMMED'E TANRI HZ. ALİ'NİN LİSÂNI İLE HİTAP ETTİ

Ve yine ceddimiz Zeyd-üş-Şehîd'den ve o da babası Zeyn-el-Abidîn'den rivâyet iderekten Uzun-Er menâkıbında tah-rîr itmiştir ki: (Kaal-e Rasûlullâh S.A.S.) Hz. peygamber buyur-du ki (Lemmâ Üsrâ Bî il-es-semâ-i feci'nâ ma'a Cibrîl-in ilâ Sidre-tül-müntehâ fezehebt-ü minhâ ve mazeyt-ü hicâb-en kesî-râ. Sümme cî't-ü ilâ hicab-in fekellemenillâh-i min verâ-il-hi-câbi bi-lisân-i Ali-yyin, fes'eltehü fekaalâllâh-ü ene şey'un lâ el-eşyâ-i ve lâkin-it-la't-ü alâ kalbik-e feveced-tü fihî muhabbe-tehi Ali-yyin felizâlik-e kellemtü bi-lisânihi) Yani :

Rasûlullâh Efendimiz "Ben mi'râca çıktığım gece Cebrâîl A.S. ile birlikte Sidre-tül-müntehâ'ya vardık. Cebrâîl A.S. bun-dan ilerûsine gitmek bize nasîb ve müyessey değildir. Buyurun didi. Andan ileruye gittim, çok hicâblar geçtim, nihâyet-il-emr bir hicâba geldim.

Safâ geldin, hoş geldin Habîb-i zîşân deyû verâ-yı hicâbdan bir sedâ geldi. Ol sedâ lisân-ı Alî'den // olmağla su'âl ittim ki Yâ Rab, bu hitâb-i İzzet Alî lisânına benzer. İmdi Allâh-ı azî-üş-Şân buyurdu ki Ey Habibim, ben şey'im, lâkin eşyâ gibi değî-lim, senin kalbine muttali' oldum anda muhabbet-i Alî'yi bul-dum. Ve Alî ile ülfet ve ünsiyyetin olduğundan seni korkmaya-sun deyû Alî lisânı ile söyledim" buyurdu, didi.

Ve yine Uzun-er pederi Seyyid Ca'ferden, o da cedd-i a'lâ-sı Zeyd-i Râbî'den o da cedd-i a'lâsı Ali-yyel-Medenî'den O da cedd-i a'lâsı Zeyd-eş-Şehîd'den o da cedd-i İmâm Hüseyin'den an'ane ile rivâyet buyurmuşlar ki : (Kaal-e Rasûlullâh) (Tanrı elçisi buyurdu ki):

(Lemmâ üsrâ bî il-es-semâ-i femerert-ü bi-melek-in câ-lis-in alâ serîr-i min nûr-i ahad-i ricleyh-i f-il maşrık-ı v-el-â-hir-ü fil-mağrib-i Ve beyn-e yedeyh-i levh-un, yanzur-u ileyh-i fekultü Yâ Cibrîl-ü men hazâ kaal-e hâzâ Azrâil-ü, fesellim aleyh-i fesellemt-ü ve kaal-e ve aleyk-es-selâm-ü Yâ Ahmed-ü ve mâ yePal-ü ibn-ü ammik-e Alî fekult-ü ta'rifuhû kaal-e

keyf-e lâ illâ rûhak-e ve rûh-abn-i ammik-e Alî Fallâh-u yetevef-fâkûmâ bimeşîyyetihî).

Yani : müşârün'ileyh Pîr Uzun-Er an'ane ile İmâm Hüsey'n'den rivâyet ider, Rasûlullâh Efendimiz buyurmuş ki : "Ben mi'râca da'vet olunduğumda bir ayağı mağribte ve bir ayağı maşrikte nûrdan // bir köşk üzerinde oturmuş bir Melâikeye uğradım. Ve önünde Levh'a nazar ider. İmdi didim Ey Cebrâîl, bu kimdir? Didi: Azrâîldir, selâm vir. Selâm virdim, didi : Aleyk-es-selâm Yâ Ahmed, Am in oğlu Alî ne iş ile meşguldür, deyû sordu. Didim : Sen Alî'yi bilür misin ? Didi: Nice bilmem, Ben anı.. Cenâbı Allâh halâ'îkîn rûhlarını kabzitlemeğe beni müvekkil kıldı. Ancak senin rûhun ile ammin oğlu Alî'nin rûhuna müvekkil kılmadı. İmdi Yâ Rasûlullâh, sizin vefât itmeniz Al-lâh'ın meşîyyeti ile dir".

Müşâr-ün'ileyh Pîr Uzun-Er buyurmuş ki: Cenân-ı Alî Al-lâh'ı ve Rasûllâh'ı candan sever. Anlar da anı severler. Ve zemânının kutbu olduğundan Allâh ve Rasûlullâh (Men ahabbe şey'an eksere zikrehû) Hadîs-i Şerîfi mantûkunca sevdiklerinden lisânlarından bırakmadılar. Binaen'aleyh Azrâîl Aleyhisselâm dahî hâtırlarını su'âl buyurdular.

Nasıl sevmesünler ve nasıl hâtırı su'âl olunmasun bir pâdişâh iken vefâtında sekizyüz kuruş pâresi kaldı. Anı da bir köle alup âzâd etmek için ma'aşından biriktirmiş idi. Ve Beyt-ül-mâl hazînesini süpürdüp içinde namaz kılardı. Yani Beyt-ül-mâl'den bir akça üzerine geçürmedi. Yâ dünyâ, var aldadabildiği gibi aldad, buyurdu.

Ve Rasûlullâh kendûsunun biraderidir Ve Rasûlullâh anı terbiye itmiştir. Ve Rasûlullâh // Efendimizin hafidleri Hasan, Hüsey'n veledidir. Ve Alî ile Rasûlullâhın dedeleri Abd-ül-Mutalib'dir. Ve Fâtıma-tüz-Zehrâ zevcesidir. Ve halk bütün şirk ve dalâlet zulmetleri içinde iken Rasûlullâh Efendimizi evvel-en tasdîk itti, ömründe hiç Put'a tapmadı. Ve anası Fâtıma bint Esed'i bile batnında iken men'itti. Bu sebebden "Kerem-Al-lâh-ü vecheh" denilür. Sair Sahabeler böyle değildir. Nûtekim şu

ebyât bu didiğimizi te'yîd ider, Kaal-e Alî (Alî didi ki):

Ene ah-ul-Mustafâ lâ şekk-e fî nesebî
Rubbât-u ma'ahu ve sıbtahümâ veledî
Ve ceddî ve cedd-i Rasûlulâh-i müttahid-ün
Ve Fâtım zevcetî lâ kavl-i zî fenedî
Saddaktuhû ve cemî'un-nâs-i fî yehem-i
Min-ed-dalâlet-i v-el-işrâk-i fî neked-i
F-el-hamd-ü lillâh-i şükr-en lâ şerîk-e leh
El-berr-ü b-el-abd-i v-el-bâakii bilâ emed-i.

Seyyid Veli-yyid-Dîn Gâzî babası Yalınca Dede demekle meşhûr Seyyid Hüseyin velî'den rivâyet ider, O da an'ane ile cedd-i a'lâları meşhûr Seyyid Ali Gazî-i Uzun-Er'den o da cedd-i a'lâsı // Seyyid Hasan Gazî oğlu Hüseyin Gâzî'den o da an'ane ile Aliyyel-Medenî'den ben İmâm Hüseyin'den rivâyet ider, buyurur ki : Bir gün Alî (K.V.) bir cemâ'at üzerine uğradı. O kavim sür'atle alî tarafına kıyâm itiler. Ve ta'zîm ve taltîf eylediler. Binaen'aleyh Alî :- Siz kangı kavimdensiniz, deyû bunlardan su'âl buyurdu.

Anlar da cevâben : -Biz senin tâbî'îninden ve muhiblerinizdeniz, didiler. Alî anlara hayır du'âlar eyledi.

Bundan sonra Alî (K.V.) Ol kavın için buyurdu ki : -Eyce-mâ'at bana ne şey' oldu ki sizlerde ben bizim tâbî'lerimizin alâmetlerini ve bizim muhiblerimizin şekil ve şemâillerini göremiyorum, buyurduğunda utandıklarından cevâbdan âciz kaldılar, sü-kût ittiler.

Alî ile beraber bulunan bir kimse didi ki: Yâ Emîr-el-mü'minîn, Biz sana su'âl ideriz şol şeyden ki Allâh size ikrâm eyledi Ehli Beyt olmağı, ve anı size mahsus kıldı. Ve size muhabbeti farz buyurdu. Haber vir bize size bî'at iden ve size tâbî' olan kimselerin hilyeleri ve şekil ve şemâilleri nasıl olmalıdır //.

Alî buyurdu ki "Bizim muhiblerimiz ve bize bî'at idüp tâbî olanlar Allâh'ı bilenlerdir. Ve Allâh'ın emriyle âmil olanlardır.

Ancak ehl-i fazîlet bunlardır. Ve söyledikleri vakitte doğ-

ru söyleyenlerdir. Bu gün bulur bu gün yerler, gad'i (ertesi gün) düşünmezler. Ve elbiselerinin yenleri kısa ve yakası kısa bir kat olur, kat kat olmaz. Ve tevâzu' ile yürürler, mütekebbirâne yürümezler.

Zâhir tâ'atlerinde Allâh'a edeble ve bâtın ibâdetlerinde kezâlik edeb'le iderler. Allâh'ın kendilerine harâm kıldığı şeylerden gözlerini yumar, giderler. Rabbilerini bilmeğe kulak olurlar. Ve Allâh'dan gelen kazâyâ râzı olurlar. Ceza' ve feza'(Sabırsızlıkla hüzenlenüp telâşitmek, Feza' : Feryâd, figaan itmek) itmezler. Ve eğerçi Allâh'ın kendi üzerlerine farzettığı ecellerinin // vakt-i mu'ayyenleri olmasa Allâh'a iştîyâklarından için göz açup yumunca rûhları cesedlerinde durmaz. Allâh-ı Ta'âlâ'ya mülâkaat ve sevâb için uçar giderlerdi. Ve azâb-ullâh'dan korktuklarından için ve anlar ancak Allâh'ı büyük görürler, Allâh'dan ma'dâsı gözlerine küçük görünür. Anlar Cennet'i gözüyle görüb ve köşklerinde yaslananlar gibi görürler. Ve cehenne mi kezâlik içine girüp mu'azzeb olanlar gibi anlarlar. Bir kaç günler bu fenâ mülkünde sabr'iderler. İmdi bunların âkıbetleri uzun râhattır Ve rûz-u şeb dünyâ anları taleb ider, anlar dünyâdan imtina' iderler . Ey dünyâ , var kimi aldadırsan aldat, dir, terk-i dünyâ olurlar.

Amma, ker-âmât-ı Seyyid Veli-yyid-dîn Gaazî çoktur. İçinden birkaçlarını beyân idelim:

Şöyle ki, Uluborlu'dan Kafileoğlu nâm bir adam var idi ki dünyaya zürriyyeti gelmemiş idi. Günlerden bir gün ayâliyle sözleşürler ki Seyyid Veli-yyed-dîn hazretlerine varalar, niyâz iderler ki Allâh'ı Ta'âlâ'ya du'â ide, Ehl-i Beyt yüzü hürmetine Allâh bir evlâd vire.Binaen'aleyh zevce ile zevce heybelerine hediye olarak bir kıyye kızılıcık koyup dergâha gelmişler. Ayâli harem'e, kendisi dergâhın hücreğine girüp arzı keyfiyyet olundukta müşârün'ileyh Seyyid Velî Dede bir kerre teveccüh idüp levh-i mahfûza nazar itmiş ki ol zât için veled mukayyed olmamış olduğunu keşf buyurmuşlar.

Bu sırrı// arz-ı hâcet idenlere söylemeğe mahcûb olup üç

güne kadar gelürüm, misâfirlere hurmet ve ri'ayet idin, buyurup Seyyid Hızır olduğu tepeye çıkup münâcât idüp başını secdeye koyup, Yâ Rabbî, bi-hakk-ı Ehl-i Beyt beni ve benden sonra gelecek evlâdlarımı misafiriniz yanında hacîl itme, ve toprağın-dan daşra çıkan evlâdlarımın nefeslerinde te'sîr halk eyle. Yâ Rab, senin bu arz-ı hâcet için gelen misâfirlerime evlâdları ol-mamağa ilm-i İlâhiyyen ta'alluk itmiş ise de Yâ Rab senin irâde ve meşîyyet sıfatların senden meslûb olmadı. Ya Rab, sen "Ye'fal-ü mâyeşâ ve yahküm-ü mâyürîd ve dahî limâ yürîd'sin. (yani : sen istediğini yapmak, istediğin gibi irade etmek için ka-adirsin). Şu hâlde murâd-ı İlâhîn olup ve meşîyyetin ta'alluk ey-lediği hâlde bunlara bir evlâdcağız i'tâ ve ihsân buyurmak şü'u-nât-ı İlâhiyyende dâhil olup ve kudret-i İlâhiyyenden hâric değıl-dir. Vir bunlara bir veled, deyû üç gün beyaz sakalına gözyaşları döküldü.

Bundan sonra kendusine ilhâm-i İlâhiyye oldu ki: Ey benim nazlı Velî'm, sen ol misâfirin olan er ile bu ahşam hücre-i dergâ-hınızda zikrullâh ile iştiğal idüp nısf-ıl-leylde yatasınız, Sabah olunca ol misâfiri bir veled-i sâlih ile tebşîr idüp gönder, buyu-rulmuş.

Binaen'aleyh Seyyid secde-i Rahmân idüp dergâh-ı şerîfleri-ne geldiler. İlhâm-ı Rabbânî üzere ol er ile dergâhda yattılar. Alessabâh misâfirin // Gözü ve gönlü beşaret ile dolup zevcesiy-le mezkûr şehre geldiklerinde zevcesine mücame'atta bulunup ol hatun ol gicede hamile kalup itmâm-ı hamlinde vaz'ı haml'i-i-düp bir veled-i sâlih vücûda getürmüştür. Aradan üç sene geçtik-te tekrâr dergâha gidüp bir veled dahî olmasını du'â ittirmek üzere evlerinden çıktıklarında Seyyid Veli-yyed-Dîn Gaazî evle-rinin önünde bulunmuş, mukaddemki keyfiyyeti ol ere naklidüp bir dahî Cenâb-ı Hakk'a bu hususta niyâz için yüzüm kalmadı. Kerem idüp zahmet çeküp gelmeyiniz buyurup bir de nazar ider-ler ki gözlerinden gayb'olmuş. Binaen'aleyh bu sevdadan fera-gat itmişlerdir.

Ve diğerk kerâneti : Senirkent karyesi ahâlisinden Memili

nâm bir adam ben terk-i dünyâ ideceğim efkarına düşüp dâimâ ol zamanın kutbundan su'âl idermiş ki kendusini irşâd ittire.

Günlerden bir gün kendusine bir kimse misafir oldukça an-dan dahî bu keyfiyeti su'âl ider. Ol fukara buna nasihat ider ki dünyada her ne ki emr-i müşkil var dirler ise dünyâ ve mâfihâ'nı terk itmek cümlesinden su'ûbetludur. Bahusus bu karye ahâlîsi ağleb celb-i dünyâdır zann'iderim. Zîrâ nâsiyelerinde kesb-i âhi-ret görülemiyor.

Binaen'aleyh sen bu sevdâdan ferağat eyle, işte ben gittim, kalın dünyanızla deyüp gitmek murad ittiğinde merkurum hâne sa-hibi yakasını bırakmayub : "Elbet zamanın kutbunu haber vire-ceksin ve illâ seni katl'iderim" didikte ol fukarâ : "Haber virsem ne faide, her gün gözün ile gördüğün Seyyid Veli-yyid-Dîn Ga-azî bu günki günde // Kutb-uz-zemân'dır. Lâkin kaabiliyyet dâd-ı Hakk'tır, herkese olmaz nasîb fehvâsınca sende ve ahâli-nizde o kaabiliyyet yoktur. Çün kim siz içtimâ'-ı zıddeyn olan dünyâ ile âhireti cem'itmek istersiniz, bu da muhâldir, deyüp gö-zünden gaib'oldu.

Ol merkurum Memili bu hâli görünce terk-i dünyâ olurum zanniyle mâl ve emvâlini evlâd ve ıyâline nefy-i mülk idüp ne ola ve ne olmaya yanımda bulunsun deyû koynuna elli altun ko-yup ve ıyâline telâk virüp dergâha gelmiş. Ve Seyyid Veli-y-yed-Dîn Dede hazretlerine niyaz idüp "El-amân, medet mürüv-vet, ben dünyâyı terk'ittim, beni irşâd eyle" didikte Seyyit "Eyn-es-Süreyyâ min yed-il-mütenâvil" yani: Rûy-i zemînde olan bir kimsenin gökteki Süreyyâ yıldızı ne kadar ba'îd ise terk-i dünyâ olmak sana ol kadar uzaktır" cevabını virdikte, mer-kuum Memili mallarını nefyi mülk idüp ve ıyâline talâk virdiği-ni naklidüp işte terk'ittim didikte, Seyyid : "Terk-i Dünyâ iden ademin koynunda ne olur ne olmaz deyû elli altun olmaz" buyur-dukta ol altunları koynundan çıkarup Seyyid'in önüne kodu Ve seyyid alup postunun altına bıraktı.

Ba'dehû emr'itti ki "git, kapu dağındaki Akçay'dan kendûni aşağı bırak, sonra gel seni irşâd eyleyim" cevabını virdikte, "Yâ

altunlarım ne ola?" demiş. Seyyid : "İşte dünyayı terkittin yâ altunlar da içinde terk'olundu. Git, emr'ittiğimi işle" deyû hiddet ittikte // nâcâr merkuum Memili Akçay'a giderken Çıkrıkçı çingânlarından birine tesadûf idüp keyfiyyeti ana nakl'itti. "Şayed ben ölürsem elli altunumu evlâdlarım Seyyid'den alsunlar, git haber vir" didi. Merkuum Kıptî seri'an Senirkent'e yetişüp feryâd itti. Yirmiyedi hânedan ibaret olan ehâlî-i Senirkent başına cem' oldular ve sebep-i feryâdını istihbâr ittiklerinde merkuum Memili'nin sözlerini söyledi. Cümlesi birden Akçay'a koştular. Merkuum Memili'yi dağın eteğinde mütehayyir bir hâlde buldular. Alup Seyyid'in huzûrına getürdiler ve ağır sözler söylediler. Altunları ve merkuum Memili'yi alup karye-i mezkûreye geldiklerinde Memili nâ'mını kaldırup Terk-i Dünyâ deyû merkuum Memili ile eğlenmeğe başladılar.

Ba'dehû tekrar gelüp Seyyid'e altunları virdi. Ve çok özür diledi. Bu def'a "Git, şu servî ağacının tepesinden aşağı kendini bırak, seni irşad ideyim" buyurdu. Merkuum ârından emri gibi itti. Servinin dibine düştü, bayıldı. Bu esnâda kendisini eşcâr-i müsmire ve gayr-i müsmireyi müstemil dürlü ırmaklar ve bağlar ve bağçeler ve müzeyyen bir mahalde bir saray içinde buldu. Gördü ki misliyle hiç bir gözler sürmelenmemiş ve misline kimse nâil olmamış allar giymiş ve dürlü mücevherâta gark'olmuş bir kız gelüp ol sarayda bulunan kırk dâne pîrlerin ellerine su döktü, yüzlerine tükürdüler. Ve önlerine yemek koydu // ve sofraya kaldırdı, ve süpürdü, tekmil-i erkân itti. Yine yüzine tükürdü. Merkuum Memili'ye dahî reisleri her ne kadar "Sen tükür" deyû ilhâh (ileri derecede zorlamak) ve ibrâm itti. "Ben daşrada tükürürüm" deyüp kızın arkasından çıktı, "Benim olur musun?" didi. Ol dahî "sen de beni terk itmez misin?" didi. Beyinlerinde terk'itmemeğe ahd-ü peyman ittiler. Ol saraydan çıktılar.

Merkuum Memili ayıldı. Seyyid'e geldi : "İşte serviden kendimi attım, beni irşad it" didi. Seyyid: " Sen henüz dünyâ ile kimeri müsadakat'ı muhkem bend'ittin, niçün yüzüne tükürmedin? Bu kadar çalışdım da.. Al altunlarını def'ol" didi.

Ve diğerk kerâmeti : Bir kimsenin dâimâ kız evlâdı olup oğlu olmazdı. Seyyid'den du'â taleb itti. Seyyid: "Eb-ül-binât-i merzûk-un" (Türkçesi : Kız babası rızıklandırılmıştır) hadîs-i şerîfini kendusine beyan ittikten sonra bu olıcaktan sonra diğerk olıcak oğlan muammer olacağını haber virdi. Hakikaten ol kimsenin bir kerîmesi dünyaya geldi. Çend gün sonra vefât idüp aradan bir sene geçtikten sonra ol kimsenin bir oğlu dünyaya geldi. Üç yaşına iriştikte babası elinden tutub bilesince dergâha götürür idi. Bir kaç günler getürmediğini Seyyid gördükte "Niçün getürmezsin?" deyû su'âl itti.

Ol kimse "Size karşı hilâf söylenmez, âlem-i menâmda gördüm ki bu kapu üzerindeki siyah taş gulâmımın // başına düştü, başını paraladı. Binaen'aleyh gulâmımın başına bir kazâ gelür havfiyle getürmedim" didikte Seyyid, ol kimseye (Allâhümm-e innî lâ ees'elük-e bi-redd-el-kazâ-i bel es'elük-e b-il-lutf-i fih-i) du'âsını ve (Allâhümm-e innî E'ûz-ü bik-e min şerr-i mâ acid-ü ve uhâriz-u) Hadîs-i şarîfini ta'lîm idüp bunları gulâmına sen de öğret. Bu kapudan her ne vakit gelür giderse bu ed'iyeleri okusun, cenab-ı Hakk gelecek belâyı ve kazâyı bu ed'iyeler hurmetine def'ider , buyurdu.

Ol kimse dahî gulâmına bu ed'iyeleri muhkem hıfz ittirüp ol gulâm dergâh-ı şerîfe kapusundan girüp çıktıkça ol taş toz gibi ufaklanup gulâmın üzerine döküle döküle yumurta mıkdarı kaldı. Ba'dehû bir gün gulâmın başına düştüyse de keder itmeyüp Allâh'ın lutfu ile gulâm selâmet olup tûl-i ömr ile muammer olmuştur.

Ve diğerk kerâmeti : Seyyid Veli-yyed-Dîn Gaazî hazretleri ile mu'asır bulunan ve kendisine Üveysi tarîkında münîb ve müntesîb olanlardan Taht-bend nâm mahalde medfûn Ahmed Dede ve Urkebek nâm mahalde Kırklar makberesinde medfûn Alî Haydar Dede ve Sarı // Kanber Dede ve İğde dibi'nde medfûn Karaca Ahmed Velî Sâlis ve Ak Şemseddîn Dede ve Hüseyin Karkınî Dede birlikte oldukları hâlde Seyyid Hazretlerine ziyarete çıkmışlar. Bir ardıç ağacına Seyyid Velî Dede arkasını

dayamıştı. Bir elmâ olsa da tenâvül itsek, didiklerinde mubârek arkasıyla mezkûr ağacı ırğalamasıyla enva'-i dürlü elmalar dö-külmüştür.

Aradan çok zaman geçmeden Cezayirde olan keşif ve kerâ-metleri zuhûra gelüp andan sonra şöyle ki : Kapudân-ı Deryâ Barbaros Hayreddîn paşanın İstanbula azîmetle Gezâyir'i ku-mandansız bırakup müsadif olduğu dokuzyüz kırkbeş tarihinde geldiğini Alamanya ve Portekiz ve İspanya ve İtalya devletleri Fırsat (Yazma : Fırsant) bilerek güzîde askerlerinden yirmi iki-bin piyade ve binyüz suvârîden mürekkeb bir ordu hazırlayub yet-miş adet korvet ve yüz kıt'a brik ve kolt harb sefineleri ve dört-yüz'e karîb nakliye gemileri kapudân-ı şehir Anderya Dorya (Yazmada : Andeya Dora) kumandasına virerek Cezayir'i bilmu-hasara ahâlisini fenkal'âde nokta-i mühlikeye düşürmüşler. Hat-ta Seyyid Ya'kub tepesini zapt'itmişlerdi. Düşmanın kesretiyle beraber intizâm-ı eslahâ ve edevât-ı harbiyyeleri sebebiyle Ce-zayir Arab'ları her ne kadar müdafa'ada ikdâm göstermişler ise de mukavemet idemeyeceklerini anladıklarından tabî'î ağlama-ğa başladıklarında Sâdât-ı Hüseyniyye-i Aleviyyeden Seyyid Ve-li-yyid-dîn Gazî hazretleri İsparta'nın (Yazmada : İsbarta) sanca-ğında Uluborlu kazâsına mülhak Uluköy'deki dergâhı şeriflerin-de // olduğu hâlde "Cezâyir'e yetiş" deyû aldığı emr-i ma'nevî üzerine İzmirden Tayy-i mekân sûretiyle (yani bir an içinde ken-dini İzmirden Cezayir'e nakletmek suretiyle) Cezâyir'e gelerek İsm-i Celâl'i zâkir olduğu hâlde gözünü diryâya urmuş bulundu-ğu akabinde cev-v-i semâ'yı bulutlar ihata ederek Ra'd ve berk (Gökgürültüsü ve yıldırım) zuhûr idüp bora ve fırtına ile karışık bâran-ı belâ nazil olmağa ve her taraftan seylâb hücûm itmeğe başlamağa şu hevl-engiz. Mahşer'den nişâne blan âfât-ı nâge-hân'ın düşman askerinin ve hattâ kapudân-ı merkuum'un kalble-rine ilkaa eylediği dehşet-i azîmesiyle asker kaçmak, kapudan gemileri kurtarmak çâresine düştüler ise de yine ekseri şikeste-i gark oldular.

Almanya Kralı ve Fransa Hükümdârı meşhur Şarlken bu

âfâta göğüs gererek Seyyid Yakub tepesinde Beygirlerini (Yazmada: Bargîrlerini) kesüp askerine ekl'ittirerek bir mîkdar sebât itti ise de sefâ'ininin sekizbin asker ve hamûlesiyle battığını görünce garkdan masûn olan bakiyye-i sefâinine heman can atarak karanı firâra tebdîl idince Seyyid-i Müşârün'ileyh hazretleri deryadan gözünü girûye almış ve bi-lutfihi Ta'âla güneş doğup bârân-ı bela sakin olmuş idi. (Fe-izâ nazaret-i il-es-semâ-i binazaret-i. Fe-eris-semâ-i tedil inneke vâhid-i. Ve izâ nazaret il-el-kevâkib-i nazaret. Fe-al-el-kevâkib-i lil-mükevkeb-i şâhid.) fehvâsınca a'yân ve mevcûdâta çeşm-i basîretle bakıldığında bunların mâverâsında bir Halık-ı Kadîm ve bir Müdebbir-i Hakîm mevcûd olup İcra'ât ve muvaffakiyyât'a şüphe yoktur.

Ahalî-i cezîre (Cezâyir?) bu kerâmetin müşâhedeşiyle Hazret-i Seyyid'in ayağına düşüp Cezayirde kalmasını rica ittiler. (birkaç kelime tamamen silinmiş) Cümlesiyle Veda'laşarak // (yine bir satıra yakın silinmiş) ism-i Celâl ile zâkir oldu. (Bir satıra yakın silik) Tahrike başladığı sırada Mısır Kıptî'lerinden birisi orada bulunarak bil'itlâ' fedâkârın Süleyman olup Yâ Seydî deyu denize yürüdü. O hâlde merkuumu Hz. Seyyid kabul idüp nezdine alarak (bir kelime silik) körfezine gelüp çıkarken Seyyid'in ayağı kayup, mühtedî merkum, ey Pîr, bunca mühlik şeyleri gördünüz ve haber virdiniz de suda bir taşı niçün göremediniz? didiğinde Seyyid Hazretleri Evliyâullâh'ı (Birsatır tamamen silik) olmadıkça ayağının altındaki taşı göremez buyurdular. (Yarım Satır silinmiş) mantuku meydandadır.

Velhasıl bu mühtedî hazret-i Seyyid ile Dergâha gelüp isminin Hüseyin tesmiyesiyle Hz. Seyyide pek çok hizmetlerde bulundu. Ba'dehû Seyyid-i müşârün'ileyh Rûmilinde (Bir kelimelik yer silinmiş) kasabadan gelürken (Bir kelimelik yer silinmiş) kabilesinden bir esir görüp ana Dîn-i İslâmı telkîyn idüp ismini Ahmedtesmiye itmiş idi. Kara Ahmet meşhûrdur. Bu adem îmân-ı rûsûh (metin, sabit, kuvvetli îmân) sahibi olmamakla fırsat arardı.

Bir gün Mühtedî Hüseyin ile konuşurken Hüseyin izmir kör-

fezinin (yarım satır yer silinmiş) gidüp orada bulunmasa helâk ola. Ve Cezayir önünde deryaya atup yürüdüğünü kemâl-i fahr ile hikâye itmekle heman Kara Ahmet, birader senin kerâmât ve vilâyetin Seyyidden ziyade // olduğu hâlde sen (üç satır tamamen silinmiş) ciğerim kebâb oluyor. Bunu her halde katlitmek gerektir deyû iğfâlen mel'ûnluklarda bulunmuş. (Bir satır kadar yer silinmiş) Nasıl mümkün olacağını su'âl itmesi üzerine Kara Ahmet cevâbında "Sen yarın sabah namazından sonra Seyyidin oğlu Hüseyin Velîyi kandırıp kahraman ve Rüstemi beraber al, götür. Hz. Seyyid namazdan sonra bir vakit kalur. (Bir satır yazı tamamen silinmiş). Bunun üzerine merkuum Kıptî gidüp Hüseyin Velî ile oğulları (yarım satır silinmiş) itmekle sabah namazı bağdatta, bunlar ava (eve?) gittiklerinde Kara Ahmet mel'ûn Hz. Seyyidi hançer ile böğürlerinden urup şehîd eyledi ise de hikmetullâhi Ta'âlâ fîrar idemeyüp mahall-i vak'ada kalmış idi.

Seyyid Hüseyin esnâ-yı râhda onlara bu ahşam âlem-i ma'nâda bir siyah kelp gelüp hücûm ile mecrûh eylediğinden ben de kelbi öldürdüm. Diğer bir küçük kelb dahî pederime hücûm iderken feragat idüp benimle hânemize geldi. Bu zağarı dahî telef etmek fikrinde bulundumsa da bir zât gelüp, evlâd evlâdınıza bi zağarın nesli hizmet ide, düşmanı kaçırup ana dokunma, didi. deyu bu rû'yayı hikâye ile (bir satır kadar yer silik) Kelb nefisdir, sen nefsini öldürmüşsün, küçük kelbi de öldürse idin (bir kelimelik yer silik) dahî öldürür idin. didi // O halde Seyyid Hüseyin Velî bu sözden dahi muztad olup rûfekasıyla geruye dönüp dergâha geldiklerinde Kara Ahmed'i perişan bir hâlde dergâhın etrafında gezer olup bid-defa'ât mütelâşî sorulduysa da cevaben hiç bir şey söylemedi.

Seyyid Hüseyin Velî hazretleri Kıptî Hüseyin pederini görmek için cami'e girdi. Kıptî ise seyyidin burnundan kan boşanmış aman çaresine bakalım diyerek geldiğinde Seyyid Hüseyin

Velî Kara Ahmet mel'ûnunu bırakmayup mescide götürdü. Gördü ki bedenleri mecrûhtur. Merhum Kara Ahmedî istintâk itmek istediğinde der-akab Kıptı-i merkûm Hüseyin "Ay aydınlık, hisab bellidir. Ol fi'lin fa'ili budur. Bırak söyletmeü katl'eyle" deyu ibrâm eyledi.

Ol hâlde Hz. Seyyid bir kerre Allâh deyüp kanlı gömleğiyle Mevlâsına vâsıl oldu. Kara Ahmed de fi'lini mukirr olmakla Kahraman Pehlivân mel'ûnu ayağı altına alup boynunu kopartarak canını cehenneme gönderdi.

Ba'dehû müşârûn'ileyh hazretleri derûn-u dergâhta kible tarafında Hüseyin Gaazî ve Hasan Gaazî ve Hatice Ananın üstündeki dördüncü sanduka altında vedî'a-i rahmetullâh eylediler.

Müşârûn'ileyh Seyyid hazretleri Onsekiz yaşında iken Cedd-i a'lâları Zeyd-eş-Şehîd neslinden kalan akrabalarını ziyaret etmek (bir satıra yakın yer silik) pederleri Hüseyin Veliden bil-istizân (silinmiş) Mehmed (bir kelime silinmiş) oğlu Mûsâ'nın ahfâdından abd-ül-Vâhid'in kerîmesi Fatımayı kendûsine tevîç ittiler. Üç sene orada (silik) oğlu dünyaya geldi. Biri müşârûn ileyh Seyyid Hüseyin Velî zikrolundu. Cezayirde Medfûndur. Vilâyetinden için Cezayir'de Velî Dede didiler. Zikirde //

(Not : Bu sayfada yazmanın dikişi bozuktur. Aradan bir sayfa eksik hissini viriyor. Çünkü müteakıp 299. sayfa ile bağlantıda bir bozukluk var. Dr. Bedri Noyan) (Not: Zaten, 296. Sayfada başlayan yazılardaki silinmiş durum 306. sayfa başlarına kadar sürüyor. Bu sayfaların yazıları tamamen silinmiş olup sonradan ilk hattatının yazısı değil, kendisini tanımış olduğum, yine bu soydan gelmiş olan sayın Veliyyiddîn Oktay beyin elyazısı ile yazılmış, okunamamış olan silintili yerler yine açık bırakılmıştır. Dr. Bedri Noyan)

Türbesine gitsün deyû tenekelerle memlû yağ bıraktıkları nasıl ki meşhûrdur.

(Not : Seyyid Veliyyiddîn Gaazî'nin vefatı hakkında 294. sayfa kenarında "Andan sonra 955 (hicrî) tarihinde Cezayirde vefat itmiştir" diye bir kayıt var. Dr. Bedri Noyan).

Biri dahî Seyyid Ca'ferdir. Bu da Kaanûnî Sultan Süleymân zamanının Nemçeye beraber gidüp orada Şehîden vefât eyledi. Seyyid Veli-yyid-Dîn Gaazî hazretleri bu Seyyid Ca'feri (Gül Dedem) deyû severdi. (Onbir satır yazı tamamen silinmiş) Ve Seyyid Veli-yyid-dîn Gaazi Hz. Bu mahdumu Seyyid Ca'fere Gül Battal demekle maruf Ca'ferin ismini virüp (Gül Dedem) dir idi.

Diğer oğlu Seyyid Hüseyin Velîye Gül Battal oğlu Hüseyin Gaazî ismini ve dahi kendi pederi ismini virüp ana Hüseyin Gaazîm dir idi.

Ve diğer oğlu Alî Seyyid Veli-yyid-Dîn Gaazî Horasandan dergâha geldiklerinde kademnihâde-i âlem oldular. Bu Seyyide Fatıma Hazretleri mevsim-i baharda gül civarında Cebel-i // Şâhika yaylasına çıktıklarında Seyyid dergâhta bulunmağla Müşarün'ileyhâya (İrci'î)' da'vet-i celîli şerefvârid olmağlaa Seyyid Veli-yyid-Dîn hazretlerine işaret için ateş etrafından bir çok çalı çırpı, katran dalları alup dağdan aşağı ovaya attığında mezkûr çalı çırpı çöplerinden düştüğü yerlerde Katran ağacı hasıl olmuştur.

Onsekiz veliyye'nin biri (Gelincik Ana) diye meşhûr bu Fâtıma'dır. Ba'dehû Seyyid gelüp görüştüler ve helâlleşdiler. Müşarün'ileyhâ sâlif-üz-zikir da'vete icabet olduğundan Zirve-i cebelde defn' olundu. Ve Seyyid tarafından cebel'a (Gelincik) nâmı verildi. Güzel Müşk ve gûnâ ezhâr-ı şükûfe ile ve lâtif havâdâr bir yayladır.

Seyyid veli-yyid-Dîn Gaazî Horasan'dan gelürken oğulları Seyyid Hüseyin ile Seyyid Ca'fer ki Gül Dede demekle ma'rûftur. Hizmet itmek üzere bir siyah köle alup on yaşında iken bile-

since getürmişidi. İsmi Abdullâh'dır. Bir gün merkebler ile mu-mâileyh Abdullah hatab taşırken Seyyid Hızır Hazretleri mak-
amına geldiğinde Azrâîl aleyhisselâm'ın kabz-ı rûhuna memur
geldiğini görünce : "Şu merkebin yükünü yıkayım ve şu baltayı
atayım, her nereye düşerse rûh emânetimi orada alınız" deyüp
baltasını attı. Kible tarafında ve dergâh cihetinde bir tepeye düş-
tü. Mezkûr tepede teslîm-i rûh itmekle ol mahalle defn'olun-
makla mahall-i mezkûr'a (Sünbül Arab) tesmiye olundu. Halen
Sünbül arab İlegüp'te (yani: Uluğ bey kasabasında) bir yer adı-
dır. (Rahmetullâh-i vâsi'a).

Mezkûr baltanın sapı cihet-i arabiyeye düştü. Anın dahî
âsârı görülmüştür, dirler. Bu arab'a (Sünbül) tesmiyesine sebep
bu olmuş ki Seyyid Veli-yyid-Dîn Gaazî hazretlerinin // ecdâd
ve şcca'at-nihâdlarından, cânsipâran-ı guzât'tan ma'dud olanlar-
dan **Hasan Şair** ve biraderi oğlu Mûsâ Kâzım'ın oğlu Hüseyin
namında biri var idi. Lâkabına (Sünbül) dirler idi, gayetle güleş
(güleç) bir zat idi. (Not: Sahife kenarında Veliyyiddîn Oktay be-
yin şu kaydı var: Bizim eski soyadımız olan Sünbülüğlu şöreti-
nin tevatür ve an'aneye göre menşe'i.) (Dr. Bedri Noyan). İtibar-
lı ve gülşen bir zât olmağla Seyyid Sünbül deyû çağırılırdı.

Binaen'aleyh bu Seyyid Veli-yyid-Dîn Gaazî çok muhabbet
idüp sümbüller ismi sair arablara, seyyidler isimleri üzerine gali-
bolmuştur.

(Rahmetullâh-i aleyh-i ve rahmeten vâsi'aten).

Ve dokuz seksen dokuz sene-i hicrînin ('1581M.) Cemâzi-
yel-âhir'inin yirmisinde Cezayirli Hasan Paşa zamanında Ceza-
yirde büyük ve küçük dört yüz kırk altı kıt'a İspanya sefâini varup
karaya seksen binden ziyade asker ve pek çok toplar ve askerler
ve atlar ile çıkup hendekler kazup (iki-üç kelimelik yer silir) it-
mişidi.

Müşarun'ileyh Seyyid Velî-yed-Dîn gaazî hazretlerinin oğlu Cezayirce Velî Dede dimekle ma'rûf Seyyid Hüseyin (Yarım satır yer silinmiş) olup tabî'î (ikisantım yer silik) Allâhallâh Al-lâh deyüp karıştırdı. Bir vâfir hay hûy deyû nidâlar itti ve na'rarlar ve sayhalar urdı. Herkes bu hâle ta'accüp ittiler. Ve âdetâ aklını aldırđı, didiler.

Müşarun'ileyhin kal'adan çıkup gittiğini herkes gördü, lâkin nereye gittiğini kimse bilemediğinden oğlu Velî Baba hazretleri ve akrabası ve kerîmesi Şehribânû ve zevcesi Hadice ağlayarak kaldılar. Müşarun'ileyh ise Cezayirde bulundular. (bir kelime silinmiş) âlîleri dahi harbe ve darba yaramayacak ta'ife-i nisvân ile olan sığırlarını (bir kelime yer silinmiş) mahalline götürmüşler ve harbe (iki satır tamamen silinmiş) // Bir meyhâne içinde bir miço gördü. Nâsiyesinde (alnında) İslâm ile müşerref olmak isti'dâdı zâhir olmağla bir köşede bulunan fuçî'dan şerâb istediğinde Miço "Bu fuçî boşdur" diyerek fuçîya baktığında lebâleb dolu gördüğünde, doldurup al Seydî iç deyû söyledi. Seyyid Hazretleri dahî "Buyur sen iç te bu küfürden geç" ikaa zâtında bulunmakla Miço dahî bir kadeh içmekle küfürden geçti. (İkibuçuk satır yazı tamamen silik) Yirmi senedir bu fuçîya Hamr konulmadığını söyler iken bu gün dolu olması mutlaka kerametin diyerek îmân-ı rûsûh bulup Hazret-i Seyyid'e kim olduğunu sormakla "Miço, işitmedin mi fâtilh-i Hayber olan (birkaç kelimelik yer silinmiş) Miço ağlayarak ayağına kapanup ve ahâl-i İslâm'ın tahlîsini ricâ eyledi. Seyyid Hazretleri Miço'yu Cezayir ümerâsına gönderüp Cezayir dilâveri Beşbin mıkdarıyla (yarım satır silinmiş) pâdişâhıdan gelen asâkir imdâdına Hüseyin velî hazretleri (Biraz yer silik) getürdüp koyduktan sonra asâkir-i mevcûde bir ağuzdan düşmana hücûm ittiler.

Seyyit Hüseyin Velî hazretleri (biraz yer silinmiş) ile deryâ kenârına varup bir koca taşı denize atup "Bre deryâ sen niçün cûş-i hurûşa gelmezsin" deyû zikre koyuldu. Lâ yenkatı' emvâc-ı deryâ tufân çıkup inmeğe başladı. Asâkir-i mevcûda sâbık-uz-zikr dahî harb-ü darba şürû // idüp düşmandan ellibin mıkdarı

katl'ile (bir kelime silinmiş) oldu. Deryâdaki sefâin (bir satır silinmiş) başlayub ancak seksen (bir satıra yakın yer silinmiş) idebildiklerinden (Bir satır tamamen silinmiş) delilî zâhir oldu. Seyyid veda'laşub haremserâyâ döndüler. Bir kaç mâh sonra zevcesi Hadice bint Alî vefat eyledi. Seyyid Veliyyiddîn Gaazî ile Hasan Gaazî hazretlerinin arasındaki şandukanın (yarım satır yer silinmiş). Bir kaç sene sonra oğlu Veli Baba hazretler.. (Silinmiş) Hasan dede gibi pek çok zevât (Yarım sayfa yer tamamen silinmiş) //.

Ve vilâyetleri meşhûrdur. Ezcüm'e mesmu'umuz olup ilâve olduğuna göre Sultan Mahmûd-u sâni tâb-e serâh hazretleri zemân-ı saltanatlarında Fransız Cezâyir'i zaptetmek için bir mareşal ile kırkbin asker gönderdi. Mareşal geldi Cezayir'e girdi. Müşârün'ileyh Seyyid Velî dedenin Hânkaah-ı âlisi sahil-i bahirde yol üzerinde olduğundan merhum mareşal Cezayir'in ileri gelenlerini celb ve cam' ile "Bu türbeyi buradan kaldırın, medfûn'un kemiklerini başka mahalle defn'idin" deyû amir virmiş ise de anlar cevabında "Bizler bu gibi hareket ve hizmet-i nâlây-kaya cesaret idemeyiz, korkarız", didiler. Binaen'aleyh Mareşal dahı "Ben korkmam" deyüp askerine türbenin hedmini emr'itmekle türbe-i şerîfe baltasını uran askerlerin derhal el ve kolları kurduğu gibi Mareşalın dahi dili göğsüne sarktı. Ve bu derd-i hazîn ve elîm ile âzım-ı ye's-ül-masîr oldu (Bu başka türlü hâle gelişinin ye'sine düştü).

Ne hâcet (Manastır hor bakma kirkor gibi er yatır) darb-ı meneli meydanda Türbe-i şerîfenin kadr-i âlisi ise k-eş-şema'tir (güneş gibidir). Ma'hâzâ:

Nâzır-ı fillâh olan gavs'in mukaddes meşhedi
Kalbi gibi savn-ı râbbîsindedir yıkmak muhâl
Olmuyor ki gaafil olsun dahl-i a'dâdan velî
El uran bir nesnesine baş virir bulmaz mecâl

İşte bu dahî îkaaz itmiş oldu. Türbe-i şerîf el'ân mevcûd ve ma'mûrdur. Ekseri ehl-i keşf kerrâtla zikri sebkât iden Uluköy karyesindeki (şimdiki Uluğbey kasabası) dergâh-ı şerîflerini zi-

yaret ittiklerinde bugün Velî Dede buradadır veya değildir gibi rûhânî gelüp gittiğini söyledikleri meşhurdur. Ve Cezayirce dahi müte'ârifdir.

Oğlu sâdât-ı izâmından Kutb-ul-ârifin ve Gavs-ül-vâsılîn (siline bir iki kelime) makaamına koyup Cezayirde ikametlerinden sonra akdemce dergâh-ı şerîfleri hazerâtının vakıf buyurduğu evkaafı şeriften âyende ve revende (gelüp geçene) lerine // it'âm-ı ta'âm ile hizmet olunduğundan Müşârün'ileyh hazretleri İstanbula gelüp keyfiyeti i'lâm etmekle (onüç buçuk satır kadar yazı tamamen silinmiş).

Hacı Bektâş velî kaddas'Allâh-u sırrah-ul-âli erba'in müddeti ibâdât ve Tâ'ât ve zikr ile iştiğal idüp ve ba'dehû dergâh-ı şerîfe gelüp ve hemân derûh-u dergâhı bir yeşil renkte görüb müşerün'ileyh Hacı Bektaş (bir kelime silinmiş) kendisini ol zikre atub (iki satır silinmiş).//

Ali-el-gaazî bi-lakab-ı Uzun-Er Alevî hazretlerine hilâfet virerek Kırşehrine avdet eyledi. Hânedânlık vazife-i mukaddese siyle iştiğal eyledi. Müşârün ileyh Velî Baba hazretleri dahî Çillehâne-i mezkûruna gidüp girdi, üç kıyye nânı azîz ve üç kıyya mâ-e ile ibâdât ve Tâ'ât eyledi. Bir semerei lutfâ nâil olamadı. Defa yine iki kıyya etmek ve iki kıyye su götürdü (bir kelime kadar silinmiş) hâsıl oldu.

Üçüncü defe bir kıyya etmek ve bir kıyye su ile çillede ibâdât ve tâ'ât ve niyâzât-ı bîpâyânda bulunmakla vâsıl oldu. Ricâl-i gayb vasıtasıyla hitâb-ı İzzet geldi ki "Çillenez kabul oldu yâ velî çık" deyû. Ol zamân çillehânenin kubbesinden kuş gibi pervaz tayrânen çıktı. Bu ilhâm-ı Rabbâni ve himemât ve eser-i füyûzât-ı rûhânî ile kendüsini dergâh-ı şerîf içerusinde buldu.

(Not: Bu dergâh-ı şerîfe Hazret-i Pîr Hünkâr Hacı Bektâş velî'nin de geldiği anlaşıyor. Hacı Bektâşın bu gelişinde Uzun-Er lâkablı Alî Gâazî'yi irşadettiği ve ona hilâfet virdiği ve Kırşehrine döndüğü anlaşıyor. Bazıları Uzun-ar Hacı Bektâş veliyi irşad etmiş şeklinde bir değiştirme yapmışlar. Bunu Velî Baba ile ilişkili bir kişinin yazmanın bu önemli sayfalarındaki ya-

zıları hiç okunmayacak derecede silip yazılı yerleri boş kâğıt hâline getiren kişinin pek kabul etmek istemediği anlaşılıyor. Yazma'dan okununca anlaşılır ki Kendilerinin Sâdât-ı Aleviyyeden olduklarını her fırsatta tekrar tekrar yazmışlar. Ancak kendilerinden irşâd olunabileceğini tekrarlamışlar. Adetâ Uzun-er'in Hacı Bektâş Velî hazretlerinden irşâd edilmiş olmasını aile için yayılmasını istemedikleri bir husus olarak kabul etmişler ve olayı tersine çevirmek gayretine düşmüşler. Bu Yazmanın asıl yazılışında tamamen tarafsız ve gerçeğe uygun olarak yazılmışken sonradan bir değiştirme olarak belli oluyor.

Yazmanın son tarafında arabca duâlar var. Burada Veli Babanın arabca "Kasîde-i tevessüliyye" adlı bir şi'rinde de bütün soy kişilerini sayarken Uzun-Er konusunda böyle bir hususu yazmaması tarafsız ve bilgili kişi olduğunu göstermektedir. Kezâ Uzun-Er'in sultân Orhan'a sunduğu "Kasîde-i Hüznîyye"sinde de böyle bir işaret yoktur. Bu gibi gerçeği tahrîf etme elbette ki bir nevi taassub oluyor) (Dr. Bedri Noyan).

Ba'dehû Fatîma bint Nebî'yi kendüsine akd ve tezvîc ittiler. Üç oğlu dünyaya geldi, birisi Seyyid Hüseyin diğeri Seyyid Mustafa ve diğeri ki Ca'fer Paşa dirlir. Ve bir de kerîmesi Şehribânû dünyaya geldi.

Çend sene muharebe ve mücahedeye gidüp cadd-i a'lâlarından bakii kalan timur toluzu ve okları silâh idüp dâimâ cihad ve gazâdan hâlî kalmazdı. Ve bazı irşâd ve câm-ı hicâbını küşâd iderdi.

Geygel ve Çakırlık aşîretlerinden, Riyân yanur aşîretlerinden çok hoşlanırdı. Ve Cendî aşîretine çok gelür giderdi. Anları Sultan Mustafa Tâb-e serâh hazretleri Nehr-i ahmer'e (Kızıl ırmak) sürdüğün ve Haksan-ı müşârün'ileyhâya âlem-i ma'nâda "Gözlerine parmağımı sokar, akıdırım, aşîreti gerûye çevir" de-yû bir nidâ-yı tenbîhât'a muttali' olmasıyla mezkûr Kızıllırmak'dan giden aşîretleri gerûye gönderdi. Ve ba'dehû dergâha geldiklerinde "Bizler nereye gidelüm" dimesiyle Bursa'dan İzmir'den Antalya'ya bir hat hat çevirüp şuralara iskân olunuz, beyan-

muşlardır. Rivâyet-i uhrâ olarak ol aşîretler hemân oralarda bulunurlar. Sair mahallerde bulunmazlar.

Zîrâ bu Velî Baba hazretleri ol asırda ulemânın fâik'i ve hükemânın hâzıkı ve ecdâd-ı âlîleri gibi cihâd-ı sagar ve ekber'in sâbıkı makaam-ı Hazret-i İzzet'te rif'at hâsıl itmişidi. Ve makaam-ı kutbiyyette karâr tutmuşidi. Ve takarrüb mülküne yetişmiş idi.

Erbâb-ı basîret ve ashâb-ı hakikattan olmak efkârında bulunan ahâlî-i belde ulemâlarından vâfir kimseler bir gün Dergâh-ı şerîfe cem'olup oturdıkları ve ne içün geldikleri Müşârün'ılayh Velî Baba hazretlerine ma'lûm olup geldi, postuna oturdu. Bunlara mübarek cemâl-i bâ-kemâlini arzitti. Gördüler ki nûr-u İlâhî mübarek vechinde zâhir ve nümâyân ve gayetle müşecca' (şaca'atlı, korkusuz, yiğit) ve mard-i kâmil ve Zâhid ve ilmiyle âmil ve fâzıl ra'ade ve zehede bir zât-ı şerîftir. İtiler: "Ey cedd-i a'lâ, senin nazir (in) yok. Ve ey cihâd-ı asgar ve ekberi çok (Not: cihad-ı asgar, küçük savaş; düşmanla edilen savaş, Cihâd-ı Ekber, En büyük savaş; Nefis ile, benlik ile savaş) (Dr. Bedri Noyan) Ve ey Tarıkat meydânının bâ seyr-i serî' süvârî (si), ve ey ma'arif bostânının mürzârı ve ey eser-i inâyet nâsiyesinde râyih ve ay nûr-u kiyâset cebîsinde lâyih ve ey hakikat erenlerinin püşt-ü penâhı ve ey zînet-i Muhammediyye ile müzeyyen olan // ve ey şâh-ı merdân'da su'ayyen bulunan ve ey himmet-i ecdâdıyla makaam-ı âlî hâsıl iden.. Kem evhâm-ı çâlâk anı idrâk itmez, ve ifhâm-ı pâk-i eflâk ana yetmez ve tâkat-ı beşeriyye tahammül eylemez ve çerh-i gerdûnket buyun tutmaz ve ey İbn-i Rasûlullâh sen ma'rifet ilminde ve sıdk-ı ubûdiyyat hâlinde ve hakikat deminde şu kadar kadem urmuşsun ki irfân-ı mesnedin sadrı olan Kutub ve Gavs'ı bugünkü günde sana teslim olduğu gibi âciz bu kullarınız dahî uzak ve yakın beldelerimizden şedd-i rahl'le (bir menzilden bir menzile sür'atle seyr-ü sefer etmek, seğırtmek) gelüp huzûr-u lami'ün-nyru pakinizde boyun büküp oturduk. Zâhir ve bâtın ba'zı müşkilâtımız vardır. Hall ve halliyçün istifsâr-ı ahvâli emr buyurulsun, deyû istirham

eylediklerinde Seyyid Velî hazretleri : (Ve emm-es-sâil-e felâ tenher. Ve emmâ bi-ni'met-i Rabbik-e fehaddis) (Dahâ sûresi 10.-11. âyetler) (Türkçesi : Ve sakın bir şey isteyenî azarlama. Yalnızca Rabbinin ni'metini anlat) emrine imtisâlen itti: "Müşkilâtınız nedir, arz kılınız, halledelim. Aklımız ve ilmimiz irdiği kadar cevâb-ı şâfi virelim".

Ol ulemânın içinden kâmil-ül-haml ve âkıl olan zevât-ı kirâmdan Küçük Şeyh demekle ma'rûf olan Mustafa efendi ile aralarında şu muhavere cereyan itti. Şeyh Mustafa Efendi : Ey Kutb-u zemân, bu âleme gelmezden evvel kânde idin? Seyyid Velî Baba hazretleri: -Alem-i ummânda idim ki hadîs: Kân-e fî amâ-in mâ fevkahû hevâ-ü ve mâ tahtahu hevâ.

Küçük Şeyh : alem-i ummânda ne yaptın, nasıldır? Anı biz ne vecihle fehmi idelim? Seyyid-i Müşarün'ileyh şöyle cevap verir ki:-Alem-i ummân âlem-i ma'ânı'dan ibârettir. Suver ilminde yani cemî'sûret-i mevcûdât Allâh-ı Ta'âlâ Cell-e İzza'nin ilmindeki meknûzât hep sûretlerden ibârettir.

Küçük Şeyh : Ey hafîd-i Rasûl-u Rahmân, daha îzâh buyurunuz. Seyyid-i müşarün ileyh : -Bir şey tasavvur kıldığımız vakit bize bir sûret hâsıl olur, ol şey'i ol sûret ile tasavvur // ve ta'akkul ideriz. Eğerçi Allah'ın ilmi Kadîm ve bizim ilmimiz hadistir. Ve Hakk Ta'âlâ'nın ilminde cemî' eşyânın sûreti vardır. Gerçi ilim gayr-i zât değildir. Ana nukuuş-u ilmiyye i'tibâriyle İlm-i Ummân ve Alem-i ma'ânî dahî dirler, asıl âlem-i Ceberûtur. Ve âlem-i Ceberût unvânîyle ibârettir. Hakk Subhânehu ve Ta'âlâ Cell-ve izzet'nin zâtıyla sıfâtından. İmdi ol âlemde münasebetimiz Safâ-ullâh ile idi. Andan sonra Alem-i Melekût'a gönderildik, âlem-i ervâhtır. Ana Alem-i gaaib dahî dirler. Anın aslı Melekût'a gönderildik, âlem-i ervâhtır. Ana Alem-i gaaib dahî dirler. Anın aslı Melâik-i müheymin ve Melâike-i Kerrûbiyyun'dur. Ve akıl ve nüfûs ve ervâhtır. Ve ol âlemde münasebetimiz anlar ile idi. Şimdi ol âlemde âlem-i mülk'e geldik ki Şehadetteyiz. İşte bu âlem Alem-i Eflâk ve encü ve anasır'dır. Andan mevâlîd-i selâsedir ki ma'âdîn nebâtat hayvânât seyr-olun-

muştur. (didi).

Küçük Şeyh: Beyân buyurduğunuz bir kaç âlemden ibârettir. Yâ onsekizbin âlem niçün didiler?. Seyyid itti:

"Asıl âlem onsekiz alemdir. Bui'tibar ile ki yedi felek'tir. Yani yedi kat göklerdir. Ve bir Kürsî ve biri Arş ki Dokuz olur. Ve dört anasıdır, ustukuus derler, buna da **od, Su, Yel, Toprak'** tır, onüç oldu, beşi dahî hazerevât-ı hamse'dir. Atîde beyan iderim. Öyle olıcak mecmu' avâlim onsekiz oldu. Bunların her birin bin i'tibar ittiler, kesret içün, yani her bir âlemin eczâ kesretti vardır.

Demek olur ki Onsekiz bin âlem dedikleri mübalağadan içün, belki Onsekiz yüzbin âlem" didiler.

Küçük Şeyh itti : -Beyan buyurduğunuz Hazerevât-ı hamse ne alemdir? C.-Alem-i Ummân'dır. Şöyle bilmek //gerek ki Evvelkisi: âlem-i Ummân'dır. İkincisi: Alem-i Ervâh'tır, Üçüncüsü: Alem-i Misâl'dir ki ana "Hayâl-i Mutlak" dirler. Mecmu'ta'dâdın yeridir. Enbiyâ, Evliyâ, Melâike, Ukuul, Nufus-u Ehl-ullâh cümlesi bunlara anda keşfolunur. Meselâ Dîvân-ı Kübrâ ki ol Padişâhlar Padişâhı Azamet-i Kibriyâ'sı müşahede olunup hicâbından Emr-i ma'rûf ve Nehy-i münker fermân-ı celîli ol dîvân-ı Kübrâ'ya mukarriblere emir gelüp işârât-ı fermân-ı İlâhî kılındığı mükâşifler katında Alem-i Misâl'de görürler.

Nitekim Cebrâîl A.S. ceddinâ ve seyyidinâ Muhammed-in A.S. a geldikte Alem-i Misâl'de görünürdü. Ve dahî rû'yâ-yı sâliha ki ehl-i îmân âlem-i ma'nâ-yı nevmde görürlerdi ve havâdisle hükmiderlerdi. Hadîs: (Lem yebk-ı ba'dî illel-mübeşşirât-i yerâh-el-mü'min-ü ev yerâ leh). imdi ol âlemi Misâl'de görürler.

Ve, Alem-i Misâl'e **Berzah** dahî dirler. Ve ta'rif-i sihhati dahi böyle beyân kıldılar ki (Alem-i fih-al-ervâh-u ve yesîru ileyh-il-ecsâd).

Ve hazerevât-ı hamse'den dördüncü : Alem-i hayâl-i Mukayyed'dir ki asıl Alem-i Misâl'dir. Hayâl-i Mukayyed deyû insânın kuvvei muhayyilesine dirler. Ol Alem-i Misâl-i Kübrâ'ya ilhaktır ki feyz-i hakikii andadır.

Ve Hazerevât-ı Hamse'den Beşinci : Bu Alem-i Şehâdet'tir. Ol Alem-i Misâl'e taklîd bu Alem-i şehâdet'te ol mukayyed umûr-u mesâlihîn görür misâle mutabık olur. Misâl ile râz'ın keşfider. Ol kuvve-i mütehayyile ile ki asıl Alem-i Misâl'dir. Zîrâ seyyidinâ ceddinâ Muhammed A.S. Buyurmuştur. Türkçesi: "Her kişinin hayâlî küçük ırmağal (ırmak) menzilesindedir. Nitekim berr-ü bahr alem-i Misâl'dedir. Küçük ırmağal (ırmak) Alem-i Hayal-i Mukayyed'dir ki // bu da ana raci'dir.

İmdi hayâl-i Mutlak ve Hayâl-i Mukayyed iki kısım oldu ki evvelki Hayâl-i Mutlak'tır. Alem-i Melekût'a müte'allıktır. Arşı Mecîd ve Kürs ve Seb'a-i semâvât'tır. İkinci Hayâl-i Mukayd'dir. Alem-i Mülk'e müte'allıktır. Anasır-ı erba'a ve anlardan mütevellit olan nesneler yani hayvânât ve nebâtât ve ma'âdin-i kebîr ki Esfel-i sâfilîn'dir.

Pes, Küçük Şeyh :-Ervâh ki nûrânîdir, mûnisi Hakk mülküdür. Alem-i Ulvî ki Arş-i Mecîd ve Kürsî ve Seb'a-i semâvât'tır. Andan tenezzül idüp bu Alem-i anâsır ki Esfel-i sâfilîn'dir, niçün getirildi? Ve bu âleme gelmekten maksûd nedir? (didi).

Hz. Seyyid dir : -Maksûd budur ki, deryâdan katre cüdâ düşmedin deryânın azamet ve şevketin bilmez ve keyfiyyetini anlamaz. Ve dahî evinden daşra çıkmayan, seyr-ü seyâhat itmeyen, acı ve tatlı görüp tatmayan dört duvar içinde büyüyen mahdûm gerçi gün görmemiş güzel olur. Zîrâ Arş-ı Mecîd Makaam-ı sâmi'a oldu. Rûhu Rasûlullâh ki Muhammed A.S. dır Ve Kürsî Sami'a oldu. Ervâhı Enbiyâ-i Mürselîn'e sâhib-i şerî'attır. anların ğayri Muhammed A.S. Rasûlullâh ki Muhammed A.S. dır. Ve yedinci gök Makaam-ı Sâmi'a oldu.

Bakii ervâh-ı Enbiyâ ki mürseldir ammâ gayr-i şerî'attır, ve altıncı gök Makaam-ı Sami'a oldu. Bakii ervâh-ı Enbiyâya ve beşinci gök makaam ve halvethâne-i evliyâ oldu. Dördüncü gök Makaam-ı ervâh-ı ehl-i ma'rîfet oldu Ve üçüncü gök Makaam-ı ervâh-ı zâhid oldu. Ve ikinci gök Makaam-ı ervâh-ı âbid oldu Ve üstümüze gelen // evvelki gök : Makaam-ı ervâh-ı bâki-yel-mü'minîn oldu.

Ve dört tabi'at ki zübde-ı nûranî yaradılmıştır. Bu da Alem-i Ceberût, Alem-i Ervâh, Alem-i Misâl ve Alem-i Hayâl-i Mukayyed'dir. Her biri anâsırın birinde karar eyledi.

Pes dokuz mertebe-i ulvîdir ki Arş-ı Mecîd ve Kürsî ve seb'a-i semâvat ve dört mertebe süflî ve üç mertebe mevâlid'dir ki anın arş-ı a-lâ-sı İlliyyîn'den ibârettir.

İmdi : Bu yer, esfel-i sâfilîn'dir. Ve cemî' Enbiyâ ve Evliyâ ve irfân (ârifân) ve zâhid ve âbid ve mü'minîn makaamlı makamından nüzûl iderler ki, kesb-i kemâl için, ve bu esfel-i sâfilîn ki yer'dir, gelürler (Fî leys-in min halk-ın cedîd) fermân-ı İlâhî üzere..

Pes kemâl ise âletsizdir bâsıl olmaz. Hak Subhânehû ve Ta'âlâ hazretleri bu ânâsır kisvetinden âlet verdiği cesed-i insân'dır. Rûhun kisvesidir. İnsân âlyem-i ulvî'den olan rûh ile âlem-i züflîden olan cesedden mürekkebtir. Ve cesed ve kalıb dahî âlemi süflîdendir. Çün ki cenâb-ı Hakk Akıl ve İlim'le müretteb ve iki âlemden mürekkeb eyledi.

Bu kalıb merkebine süvar oldu. Nitekim Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ Hazretleri kelâm-ı kadîminde buyurur : (Lakad halakn-el İnsân-efî ahsen-i takvîm-in) (Tîn sûresi, âyet:4.) (Türkçesi : Biz insanı en güzel şekilde yarattık) (Sümm-e redednâh-ü esfel-e sâfilîn-e) (Tin suresi, âyet: 5.) (Türkçesi : Sonra onu aşağıların en aşağısı kıldık). bu esfel-i sâfilîn-e geldiler, kesb-i kemâl ve kesb-i taharet ve kat'-ı meratib kılmak için. Eğer ol kemâl kim bunlardan fıtrat yani (bir-iki sözcük silik) itmek üzerindedirler, ana irmiş'idi.

Her birisi makaamlı makaamına varır âlem-i ulvîden. Nitekim Hakk Ta'âlâ buyurur: (İllelezîn-e âmenû ve amil-us-sâlihât-i lehüm ecr-ün gayr-i memnûn-in) (İnşikak sûresi, son 25. Ayet) (Türkçesi: Yalnız inanıp yararlı işler yapanlara, onlara ke-sintisiz ecir vardır).

Seyyid böyle söyleyince Küçük Şeyh Mustafa efendi : -Ey Sâhibil-ihsân ve ey adîm-ül-akrân // (Lehüm ecr-ün) deki ecir ne ecirdir? (didi). Seyyid itti :-Ecr üç harftir. Elif işârettir i'â-

de'ye. Yani Hakk Ta'âlâ kullarını ba'd-el-i'dâm yine eczâ-yı asliyyelerine cem'idüp vücûda getürür. Cim işârettir Cennet'e. Yani mü'minleri ba'delfenâ vücûda getürdükte Cennet dahî virir. (Râ) işârettir rü'yete. Yani Hak Subhânehû ve Ta'âlâ Cennette cemâlin gösterir. Matlûb da budur.

İmdi, insan bu âlem-i süflîye geldi. Üç kısım oldu. Bir kısım bilmez aslâ bu âleme niçün geldi. Ve gelmekten murâd nedir? Maksûd tahsîl-i kemâl idüğün bilmez. Hemen ekl-ü şürb ve cima' ve muhabbet-i evlad ve mi'âş kârında mağrûr kalmıştır.

Ve bir kısım dahi bilür maksud nedir. Ve buâleme gelmekten garaz ve murad tahsîl-i kemâl idüğün bilür. Ve lâkin muhabbet-i cân zâhire ve muhabbet-i mal ve muhabbet-i câh yani mansıb muhabbeti bunları mağrûr kılmıştır, Tahsîl-i kemâle meşğul olmaktan. Nitekim Hak Subhânehû ve Ta'âlâ buyurur : (Züyyin-e li-nâs-i hubb-uş-şehevâtî min-en-nisâ-i vel-benîn-e vel-kanâtır-il-mukantarât-imin-ez-zeheb-i vel-fidda-ti vel-haylil-müsevveme-ti vel-en'âm-i v-el-hars-i zâlik-e metâ-ul-hayâtîd-dün-yâ vallâh-u indehû hüsn-ül-me'âb-i) (Al-i İmrân sûresi, âyet:14.) (Türkçesi :

Kadınlarla oğullar, yük yük gümüş ve altın,

Cins atlar, davar, ekin gösteriş verir bakın.

İç çeken insanların hırslarını kabartır,

Bunlar dünya zevkidir, bunlar dünyâda vardır.

Varılacak en güzel, en iyi yer nihâyet

Bil ki Yüce Tanrı'nın huzûrudur âkıbet.) (Doc.Dr. Bedri

Noyan'ın Türkçe Manzûm Kur'ân'ından).

Bu âyet-i celîlede zikr'olunan matâ'-ı dünyâ yedi şehvetten ibaret olup her bir şehveti yedi tamu'dan bir tamu üzre perde kıldı. Her kangısına insân hilâf-ı şer'-i şerîf meşğul olup tahsîl-i kemâlden kalur ise Tamu-ya gideceğini beyândır.

Evvelki üç'e ki : Ekl, şürb, muhabbet-i evlad'dır. Buna Put-i avâm dirler. Sonra zikr'olunan üç'e ki : Muhabbet-i ârâ-yiş-i cân ve muhabbet-i mâl ve muhabbet-i câh'tır. Buna Put-i havâss dirler. Bu zikr'olunan yedi put cümleye galibtir. Cemî'isi

Nefsi Emmare içündür. Bunefs-i Emmâreyi kesr'itmek hayli müşkildir.//

Bu âlem-i süflî'de gelen üç kısımdan üçüncü kısım budur ki bu âleme gelmeden maksad tahsîl-i kemâl idüğünü bilür. Emr'olunarı edâ ve nehy' olunandan ictinâb ider ki: Atî'ullâh-e ve atî'urresûl-e ve ül-il-emr-i minküm) (Nisâ sûresi, âyet: 59) (Türkçesi: Allâh'a ita'at edin, ve Peygambere ve sizden buyruk sahibi olanlara ita'at edin), (Kul lâ es'elüküm aleyh-i ecr-en ill-el-meveddet-e f-il-kurbâ) (Şûrâ Sûresi: âyet 23 den)(Türkçesi: "Ey Muhammed" de ki : Ben sizden buna karşı yakınlarla sev-giden başka bir ücret istemem) (İnn-Allâh-e Ye'mürü b-il-adlm-i v-el-ihsân-i ve îtâ' z-il-kurbâ ve yenhâ an-il-fahşâ-i v-el-münker-i v-el-bağ-yi ya'iziküm la'alleküm tezekkerûn) (Nahl sûresi, âyet:90) (Türkçesi:

Yüce Tanrı tüzeyi, iyilikler etmeyi

Buyurur akrabâdan yoksullara vermeyi.

Utanmazlık, kötülük, zulm'etmeyi yasaklar,

Kabul ediniz diye size böyle öğüt var) (Dr. Bedri Noyan'ın Türkçe manzûm Kur'an'ından).

Fermân-ı celîli ile âmil olanlardır. Ve bu kısım derk'ider ki bu âlem-i süflî'ye ikamet için gelinmedi, belki sefer üzerine misafirdir. ve hem kemâl üzerinedir ve kemâle meşguldür. Ve nefs-i nâtika-i insâniyyenin ki rûh-u Sultânıdır, iki kuvvesi vardır. Birine Nazariyye ve birine İlmiyye dirler.

Nazariyyenin kemâli Allâh-ı azîm-üş-şan ve Rasûlullâh'a ve emir sâhiblerine ita'at olunacağını ve Ehl-i Beyt-i Rasûlullâh'a muhabbet ve meveddet olunacağını ve üç emr'ittiğinde ita'at olunacağını ve üç nehy'ettiğinde ictinâb olunacağını itikad etmekle ve kuvve-i ilmiyyenin (Yazmada yanlış olarak: ameliyye-nen yazılmış) kemâli : itikad ittikten sonra mihver-i matlûbta tâ'at ve meveddet, adl ve ihsân ve îtâ icra idüb fuhs ve münker ve bağy gibi hâlâttan ictinâb ile olur. Eğer itikadı terk'idirse el-iyâz-ü billâh kâfir olur. Ve eğer ameli terk iderse âsim olur, dirler.

Bu üçüncü kısmı ol mezkûr putlar bunları mağrur kılmamıştır. Zirâ bu kısım insandan İnsân-ı Kâmil'dir. Her ne kadar kendi zu'umlarınca evvelki iki ki avâm ve Havâs bu üçüncü kısma İnsan-ı Kâmil dimeyüp kendi nefislerini beğenmişler ise de lâkin bu kısım-ı sâlin anların medhine memnûn ve zemmine mahzûn olmadıkları gibi bulduklarına memnûn Olmazlar, gaib ittiklerine mahzûn olmazlar // Dünyânın varlığı ve yokluğu indlerinde seyyân olup tahsîl-i kemâl kaydındadırlar.

Küçük Şeyh, : -Ey İbn-i Rasûlullâh, âlem-i ulvîden gelen kimse kendi makaamına varır mı? Hz. Seyyit İtti: 'Kemâline sırat yani hilkat anın üzerine idi. Ana iriştî ise bu âlem-i süflî'de imdi görelim, bu dünyâda ne mertebe üzerine gitti, lâbûd anın üzerinedir.

Meselâ, eğer mertebe-i âbid veya mertebe-i zâhid üzerine akallî yâ dünyadan îman üzerine gitti ise hemân bu âlem-i ulvîden ol mertebe ehlinin cemm'isine irişür. Andan a'lâ mertebeye varamazlar. Eğerçi Nuzûlî a'lâ mertebede ise, meselâ bir kişinin rûhun Hakk Subhanehû ve Ta'âlâ âlem-i ervâhta chl-i kemâl velâyetinde yer itmişidi. Bu âleme geldi. Ehl-i vilâyet kemâlin hâsıl itmedi, zikrolunan putlar kendilerini azdırdı ve kendülere meşğûl ittiler. Mezkûr üç âyet-i celîlenin amelen hilâfında bulundular, geldiği mertebesine irişüp kâmil olmadılar, nâkıs kaldılar. hemân mertebe-i îmâna iriştî. Anın urucu felek-i evvelinedir ki makaam-ı ehl-i îmandır. Felek-i hâmise makaam-ı evliyâ'dır. Eğerçi irişmezse mağbûndur.

Küçük Şeyh: -Ey Kutb-uz-zemân ve ey allâme-i zemân mağbûn hod mağbûndur. Yâ mağbûndan mağbûn nice olur? Hz. Seyyid itti : -Bu ma'nide ceddinâ ve seyyidinâ aleyhis-selâm buyurmuştur : "Menistevâ yevmân-e fehûve mağbûn-un" Yanî bir gün mertebesinden kaldığıdır ve birgün mertebesine vardır. Eğer ki yine geldiği makaamına varırsa ol kişi mağbûndur. Zirâ âlem-i esfelîne geldi, müsaferet geçti, ticaret kıldı, zahmet çekti, eğer ol mâye ile varırsa lâbûd // mağbûndur. Zirâ bunca ruzigâr ve bunca ömür zayi' oldu.

Ehl-i î mânın tarakkisi vardır, Felek-i hâmis'e değin, O da makaam-ı evliyâdır. Bu âleme gelmeden maksûd tarakkii idi, yine ol makaama varırsa mağbûndur, eğer evvel geldiği makama dahi varmaz ise mağbûndan mağbûndur. Zîrâ her ne ki âlem mevcûd idi, anın hilkatî î mân üzerine idi. Rûhun makaamı felek idi, andan aşağı değildi.

Bu manîde Ceddinâ ve Şeyyidina Rasûlullâh A.S. buyurdu: "Küllü mevlûd-ın yûled alâ fıtrat-il-İslâm-i, sümme ebevâh-u yühewidânihi ve yunassırânihi ve yumeccisânihi." İmdi her kişi î mân üzerine mahlûktur. Hattâ kâfirler dahî fıtratta î mân üzerindedir. Ve lâkin âdet-i câhiliyye-i küfr levâzım ya'nî Ata Ana sebebiyle cehl-i küfr tabî'atlarında râsih olmuştur. Kabiliyyet-i î mân kalmamıştır. Çûn ki bu esfel-i sâfilin'e geldiler, esnâm'ı ma'bûd matlûb idindiler ve Şeytân'ın ığvâsına uydular, bu dünyâyı mağrûr oldular. Ata Ana sebebiyle ve bazı yaramaz mürebbi ve müsâhibler ve câhil papazlar izlaliyle tahâret ve kesb-i kemâl idemediler. Menzillerinden kaldılar. Ve tasdik-ı Enbiyâ ve Evliyâ kılmadılar, kâfir oldular. Me'ûzü b'illâh min sû'il-kazâ.

Nitekim Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ buyurur: "İnn-ellezîn-e kezzebû bi-âyâtinâ v-es-tekberû anhâ lâ tufettahû lehüm ebvâb-üs-semâi ve lâ yedhulûn-el-Cennet-e hattâ yelic-el-cemel-ü fi semm-ilhiyât-i ve kezâlik-e necz-il-mücrimîn-e" (A'raf sûresi, âyet: 40) (Türkçesi:

(Ayetlerimizi kim yalan sayarsa, bir de

Kim onları kibrine yediremez gelirse

Bunlara açılmaz

Gök kapıları biraz..

Bir iğne deliğine bir deva girmedikçe

Bu kişiler giremez, giremezler Cennet'e.

İşte, suçlulara biz

Böyle cezâ veririz.) (Doç.Dr. Bedri Noyan'ın Türkçe manzum Kur'ân'ından).

Yani doğru, şunlar ki yalan didiler, bizim sözlerimizi dahi tekebbürlük eylediler. Anlara göklerin kapısı açılmaz, Cennete

girmezler. Tâ deve ibrenin yordusundan yani iğnenin gözünden geçmedikçe.

Hâlbuki devenin ibre yordusundan // geçmesi âdet-en mümkün değildir, belki muhâldir. Kâfirlerin Cennet'e girmesini Hakk Subhânehû ve ta'âlâ bu muhâl'e ta'lik buyurmuş. Öyle olacak bunların Cennet'e girmeleri dahî muhâldir. Zîrâ anlar Enbi-yâ ve Evliyâyı tasdik idüp uymadılar. Eğerçi anlar sûrette adem'dir, manîde hayvândır, behâyim'dendir. Behâim âlem-i ulvî'ye varamazlar. Ve munâfıklar dahi böylecedir. Zîrâ anların tasdikleri lisânendir, kalben değildir. Her ne kadar zâhîr hâllerine nazaran tezviç ve tenkih ve ganâimden hisse gibi ve selâm vermek gibi ve İslâm kabrine koymak gibi ahkâm-ı dünyeviyye üzerlerine icrâ olunursa da nitekim Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ buyurur: "Yekulûn-e bi'efvâhihim mâ leys-e fî kulûbihim".

Belki kâfirîn ve munâfıkıyn behâimden ednâdır. Çünkü Behâim haklarını ahz'ittiklerinden sonra turâb olurlar. Muazzeb olmazlar. Kâfirîn munâfıkıyn ise elbette muazzeb olurlar. Nitekim Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ buyurur: "Ülâik-e k-el-en'âmi bel hüm adall-ü ülâik-e hüm-ül-gaafilûn-e " (A'râf sûresi, âyet: 179 son bölümü) (Türkçesi : İşte bunlar hayvanlar gibi, hatta daha da sapıktırlar. İşte bunlar gaafillerdir).

Yani Kâfirler ve munâfıklar Hayvanlar gibidir. Belki de anlardan da azgındırlar, demektir.

Küçük Şeyh itti : 'Felek-i nûrânî makaam-ı ulvîdir. Ve behâim zulmânîdir ve mâkaam-ı süflîdir. Makaam-ı ulvî'ye yol yoktur. Ve insanın dahî rûhu ulvîdir, buyurdunuz. Ve melâ'ike ki anlar ulvîdir anların tarakkîisi var mıdır? yok mudur? Yoksa heman tarakkii ve tenezzül insânın midir?

Seyyid Hazretleri itti : -Melâ'ikenin vücûdu nûrânîdir, ammâ insan nûr ile zulmetten mürekkebtir. Ve melâ'ikenin bir âlemi vardır. Artık değil.. Ve behâimin bir âlemi vardır, artık değil.. Ammâ insan'ın iki âlemi vardır. Birisi Alem-i Mülk'tür, bu beden i'tibârı ile . Vebehâimin bir âlemi vardır, artık değil.. Ammâ insân'ın iki âlemi vardır. Birisi Alem-i Mülk'tür, bu be-

den i'tibârı ile. Ve birisi Alem-i Melekûttur, rûhî i'tibârı ile. Nitekim ceddinî ve Seyyidinâ Muhammed A.S.// bu ma'nide buyurur : (İnn-Allâh-i Ta'âlâ halak-al-melâ'ike-ti min akl-i bilâ şehvet-in ve halak-aln-behâim-i alâ şehvet-i fe-hüv-e şeyi min-el-insân-i). Yani Hak Ta'âlâ melâike yarattı akılla şehvetsiz, ve behâim yarattı şehvetle akılsız, âdemi yarattı akılla ve şehvetle. Lâkin insânın ki akıllı şehvetiyle nefsi üzerine gaalib olursa insan peygaberi melâike peygaberinden ki Cebrâîl, Mîkâîl, İsrâfîl ve Azra'îl gibi efdal ve yeğrekdir. Ve melâ'ikenin peygamberleri, peygamber olmayan sair avâm ve havâss ve havâss-ül-havâss insanlardan efdal ve yeğrekdir. Ve sair insanlar da sair Peygamber olmayan melâiklerden efdal ve yeğrekdir.

Nitekim Hak Subhânehû ve Ta'âlâ : "Ve allem-e Adem-el-esmâ'i küllehâ sümme arazehüm al-cl-melâ'ike-ti fe-kaal-e enbi'ünî biesmâ-i hâülâi in küntüm sâdıkıyn. Kaalû Subhânek-e lâ ilm-e lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ent-el-alîm-ül-hakîm-ü . Kaal-e yâ Adem-ü enbi'hüm bi-esmâ'ihim felemmâ enbe'ehüm bi-esmâihim kaale elem ekul elküm innî a'lem-ü gayb-es-semâvât-il-arz-i ve a'lem-ü mâ tübdûn-e ve mâ küntüm tektümün-e.) (Bakara sûresi: âyet: 31,32,33.)(Türkçesi:

Çalab bütün adları Adem'e öğretince
O, anladı eşyâda sırrı inceden ince,
Sonra Tanrı eşyâyı Meleklerle gösterdi,
"Gerçek da'vâdaysanız isimleri ne o dedi.
(31.âyet)

Melekler âciz kalıp dediler: "Sen Yücesin,
Ulu'sun, bizim için kutsal bir mevki'desin,
Seni her nesnelerden arı-duru biliriz,
Sen ne öğrettin ise yalnız onu biliriz.
Sensin dosdoğru bilen hakkıyla her nesneyi
Sensin hikmetin ile tamâm kılan herşeyi.
(32.âyet)

Tanrı dönüp Adem'e buyurdu ki: "Sen söyle
Bunların adlarını bilsinler bundan böyle".

Ademde vâir olanın sırlarını anlattı,
Onların bilgisine yeni bilgiler kattı.

Tanrı buyurdu: "Size göklerde ve yerlerde
Sizlerin görmediği neler varsa her yerde,
Apaçık olanlarla, tutup gizlediğiniz,
Demedim mi bunların hepsini biz biliriz?" (âyet:33).

(Doç.Dr. Bedri Noyan'ın Manzum Türkçe Kur'ân'ından).

Yani, insanın Melâike'den efdal olduğu Adem A.S. her ne kadar keser, balta, araba, arab, çuval, divar, taş, timur gibi müsemma varsa onların isimlerini bilüp melâikeler bilmediğinden ilimle insan Melâikeden efdal oldu. Ve insanda kuvve-i gazabiyye ve kuvve-i şehviyye var. Kuvve-i gazabiyyesiyle def-i mazarrat ve kuvve-i şehviyyesiyle celb-i menfa'ata çalışır. Rûy-i arzda Cenâb-ı Hakk her ni'metin bitmesine isti'dâd ve kabiliyyet vermiştir. Bu kuvveler insanda oldukça ol ni'metleri ihrâc iderler. Allâh-ı azîm-üş-şân'ın kuvveti zâhir olur. Melâikelerde bu kuvve-i gazabiyye ve şehvetiyye olmadığından böyle celb-i menfa'at ve def-i mazarrat ile bu ni'metleri ihrâc idemediklerinden insan Melâike'den efdal olmuştur.

Bu gaibi //Melâike bilmediklerinden (Ve iz kaale Rab-bük-e l-il-Melâiket-i innî câ'il-ün f-il-arz-i halife-ten kaalû atec'al-ü fihâ men yüfsüd-ü fihâ ve yesfik-üd-dimâ'e ve nahn-ü nüsebbihu bihamdik-e ve nükaddis-ü lek-e kaale inni a'lem-ü mâ lâ ta'lemûn-e) (Bakara sûresi : âyet:30) Türkçesi:

Hani bir gün Çalab'ın demişti Meleklerle:

"Yeryüzünde kendime bir arda koyacağım."

Melekler dedilerdi : "Tanrı'm bunlar her yere

Fesad ateşi yakar, kan dökerler korkarım.

Bizler sana hamdedip, seni kutlular kuluz

Seni her kötülükten arı-duru buluruz"

Tanrı dedi onlara: "Sizin bilmediğiniz"

Çok nesne var ki onu bildiğimi biliniz".) (Doç.Dr.Op.Bedri

Noyan'ın "Manzum Türkçe Kur'ân'ından). nazm-ı celîlinde" İn-nî a'lem-ü mâlâ ta'lemûn-e" kavliyle (yani: sizin bilmediklerinizi bildiğimi biliniz) Melâikelerin bu gâibi bilmediklerinden eyledikleri su'al ve istifsârîlerine cevab virdi. Yoksa Melâikelerin su'alleri men'-i nakz-ı muaraza kabîlinden olmayup talebenib kalbine gelen hadesiye def' ve izâle için üstâdına "bilmiyorum beni öğret" demesi gibi bu istifsar dinür.

Zîrâ Hakk Subhânehu ve Ta'âlâ hazretlerine i'tirâz isyân-dır. Halbukise Melâikeler ma'sûmdurlar. Hak Cell-e ve alâ buyurur: (Lâ ya'sûn'Allâh-e mâ emrihüm ve ye'âlûn-e mâ yû'merûn-e). Ve eğerçi insanın nefsi ve şehveti aklının üzerine galib ise melâike şurada dursun behâim andan yeğrekdir.

Nitekim Hakk Cell-e ve alâ buyurur: (Ülâik-e k-el-en'âm-i bel hüm adall, ü, Ülâik-e hüm-ül-gaafilûn-e) (A'râf sûresi, âyet:179 Sonu) (Türkçesi: İşte bunlar hayvanlar gibi, hattâ daha da sapıktırlar, İşte bunlar gaafillerdir).

Ve melâike ki ülvidir, her birinin mertebe-i muayyenesi vardır. Ve makaam-ı ma'lûmu vardır. Amelde ve ilimde hiçbirisi mertebesi mu'ayyenesinden tecavüz itmezler. Ve merteba-i evvel fitratta her ne kemal ki anlarda mu'ayyen oldu. ccm'isi anlara bilfi'il hâsıdır. Yoksa kuvvet ve isti'dâtta olup ta sonradan kesb'ile fi'le gelmek değildir. Andan artık dahî tarakki yoktur.

Nitekim Hakk Ta'âlâ buyurur : (Ve mâ minnâ illâ lehû makaam-ün ma'lûm-ün) (Saffât sûresi: âyet: 164.) (Türkçesi : Bizim herbirimizin bilinen bir makaamı vardır) (Not: Melekler böyle derler). Ve her biri kendi işiyle meşguldür. Her ne ubûdiyyet gösterildi ise ana muti'dirler. Nitekim Cenab-ı Hakk buyurur ki: (Lâ ya'sun'Allâh-i mâ emrihüm ve ye'âlûn-e mâ yû'merûn) sâbıkta beyân edilmişti, ve melâike-i ülviyyenin bazıları rûhânîdir ve ba'zısı dahi // Kerrûbiyundur. Ukuul'e kerrûbî, nüfûs'a rûhânî müekkillerdir. Bu Kerrûbîler ve rûhânîler vakitlerinde Al-

lâh'ın emriyle gökten yere inerler. Allâh-ı ta'âlâmn buyurduğu-
nu yerine getirirler ve ba'zısı âdemîlere mütemessil olur. Söyler
ve bazı şey' haber virirler, ve işi buyururlar. Ve gâh olur, âvâz-ı
büleml ile âdemîlere nidâ iderler. Ol savt'ı işitenler anı "Hâtif"
dirler, ve ol ma'nî ile Melâike mü'minlerin kalblerine ilkaa
iderler, yani iriştirirler. Ana uyanıkla olurs a"İlhâm", eğerçi
hâl-i nevmde olursa" Rü'yâ" dirler.

Küçük Şeyh itti :-Ey Seyyit, melâike ve ehl-i îmân ve behâ-
imin hâllerini bildik ve hâl idindik. Ammâ, anlar ki Enbiyâ ve
Evliyâyî tasdik kılmağı. Belki ezâ ve cefâ idüp inkâr ittiler ve
katlettiler. Anların rûhları âlem-i ulvîye yol bulmağı. Anların hâ-
li ne olur?.

Hız. Seyyit Veli Baba itti :-Ol taifa ki îmân mertebesine iriş-
mediler. Tekzîb-i enbiyâ ve Evliyâ kıldılar, kâfir oldular. anla-
rın ervâhı kalıptan çıktığı vakit felek-i kamer altındaki âlem-i
anâsırda kalurlar. Azâba giriftâr olurlar. İlâ yevm-ilhisâb.. Bilâ
şek ve laşübhe Kıyâmet-i kübrâ olunca Hakk Subhânehû ve
Ta'âlâ her birinin kalıbının eczâ'-i asliyyesini cem'idüp yani Tu-
râb ve Hevâ ve mâ ve nâr kalıplarını k-el-evvel ikmâl idip rûhu-
nu ana müta'allik kılar.

Ve sahrâ-yı Arasât'ta hazır ider. Her âdemîşin muhasebesi-
ne bakarlar. Eğer dünyâda Mûtû kabl-e entemûtu sırrına maz-
har olup dünyada hesabını gördü ise İzzet ve sa'âdet-i sermedîde-
dir. Ve illâ cemî'âdemi Cehenneme uğadırlar.

Nitekim Hakk Subhânehû ve Ta'âla buyurur // : (Ve in
minküm illâ vâriduhâ Kân-e alâ Rabbik-e hatm-en makzıyy-en)
(Meryem sûresi, âyet: 71.) (Türkçesi: Sizden Cehennem'e uğra-
mayacak yoktur, Bu, Rabb'inin, yapmayı üzerine aldığı kesinleş-
miş bir hükümdür.)

İmdi, şunlar kim ehl-i îmân ve ehl-i takvâ ve âbid ve zâhid
ve irfândır. Zahmetsiz ve meşakkatsiz Cehennemden geçerler.

Nitekim bu ma'nâda ceddinâ ve Seyyidinâ Muhammed (A.S.) buyurur: (Tekuul-ün-nâr-i yevm-el-kıyâme-ti lil-mü'minîn-e, yâ mü'min-i cez fekad itfâe nûruke lehebî).

Küçük Şeyh itti: Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ künh-ü hakika-tiyle bilinmek mümkün olur mu? Hz. Seyyid (İtti): -Hakk Cell-e ve alâ zâtında ve sıfâtında olan şeylerden ilim, Semi', Ba-sar, Hayat, Kelâm, İrâde, Kudret-i tekvîn gibisinde nümune koy-muştur. Allâhu Azîm-üş-Şan'da olan şeylerin sende nümunesi vardır. Eğerçi kendi nefsinin künh ve hakikatini bilürsün, Allâh-ın da künh ve hakikatini bilürsün. Lâkin insan keşifsiz rûhun ha-kikatini bilmez. Ve keşifsiz Allâh'ın künh ve hakikati bilinmez. Zîrâ bu ma'nada Ceddinâ ve Seyyidinâ Muhammed (A.S.) bu-yurmuştur: (Men araf-e nefsehû fekad aref-e Rabbihû) (Nefsini bilen Rabbini bildi).

Zîrâ sana senden yakın yok. Rûhun ile cesedin bir şey iken kendi cânın nedir bilinmeyince Allâh-u Ta'âlâ ve tekaddes haz-retleri zamandan ve mekândan münezzeğ olduğu hâlde keşifsiz nice bilebilürsün.

Küçük Şeyh itti: -Ey kutb-u zemân, keşfin taryıkı nedir? Hz. Seyyit cevâbında: -Keşfin yolu Aşk ve Muhabbet ve Açlık ve riyâzât ve nefsinin gassâl elinde meyyit gibi bir mürşid-i kâ-mil, âlim-i âmil, âkil, âbid, zâhid, asîl, Necîb zâta teslîm-i küllî ile teslîm idüp "Makaam-ı i'tirâz"dan" Makaam-ı teslimiyyet"e tenezzül idüp tabîb-i hâzıkın marazı tedavî ittiği gibi tedavî itti-rüp zulumât-ı nefsâniyyeden halâs olmaktır. Ve illâ kendini Kur'ân-ı azîm-üş-şân'a tatbik idüp Kur'ân ve ahâdis-i sahiha-i şerîfenin ma'nası ile amel eyleyüp zikr // ve fıkır ile irşad küşâd olunup Kur'ân-ı mürşid ve ceddinâ ve seyyidinâ Muhammed (A.S.)'ı delîl ittihâzı ile keşf hâsıl olur. Lâkin bu taryıkın Üveysî evlâd-ı Resûle mahsus gibidir. Zîrâ anları cedd-i a'lâları terbiye-ye mütekeffildir.

Küçük Şeyh itti: -Ey Seyyit, bu asırda tâife-i sufiyyeden ehliyyetlü ricâl çok mudur? Az mıdır?

Seyyid itti: -Yâ'Eyyüh-et-tâlibîn.. Allâh-ı Ta'âlâ size rahmet itsün. Tâife-i sufiyyeden ehil olanlar ekserisi münkariz oldular. Bâhusûs zemânımızda ol ehil olanlardan hiç bâkii kalmadı. Ancak anların eserleri bâkii kaldı.

BEYT

Emm-el-hıyâm-ü fe-innehâ kehiyâmihim

Fârâ nisâ-el-hayy-i gayr-i nisâihâ.

Didiği gibi Tariyat-ı Aliyyede fetrat hâsıl oldu. Belki hakikat-i hâlde Tariyat-ı Aliyye minderis oldu. Kendilerine ihtidâ olunacak Şeyhler oldu. Anların seyir ve sünnetlerine iktidâ edecek şebâb kalmadılar. Verâ' zâil oldu. Ve bisât tayy'olundu ve tema' ziyadelendi. Şerî'at-ı garrâ'ye hürmet kalblerden irtihâl itti. Dîn-i Muhammediyye'ye az mübâlât ider oldular. Ve helâl ile harâm beynini temyîz (i) terkittiler. Ve şerî'ata ihtirâm terke karîb oldular. Ve ihtişâmları tarh ittiler. Gasfet meydanlarında ayaklarını tepüp edâ-yı ibâdâtı hafif addettiler. Şu işlerinden kendilerine verilen şey'e razı olmayup ta hakaayık-ı ahvâlin a'lâsına işaret ittiler. Ve iddi'â iderler ki rıkk-ı isr-ü iğlâlden (Rıkk, İsr: Kulluk, esaret anlamınadır) âzâd oldular. Hakikat-i bakaa-yık'a vâsıl oldular. Ne'ûz-ü billâh-i min şerrihim hâl bu ise Ehl-ullâhın tariyatı böyle değildir. Zîrâ zemânımızda bulunan Şeyh'lerin kendilerini zamân-ı sâbıkta olan Arifîn'e teşbîhleri tilkinin arslana teşbîh olunması gibidir.

٧١ teşbîh şöyledir ki bir tilki bir arslana rast gelerek // kar-
nım açtır deyüp arz-ı fakat itmesiyle arslan tilkiyi suya kadar gö-
türüp suyun kenarında bir gûnâ hayvan bulunup bulunmadığım
tahkik itmesini tilkiye emritmiş. Ve tilki suya bakınca bir fil gö-
rüp arslana beyân-ı keyfiyyet itmiş olması üzerine arslan fiilin
saydına gidüp tilkiye hitâben "Gözlerim nasıldır?" deyu su'al it-
miş. Tilki, gözleriniz ateş gibi demiş. Arslan kıllarım nasıldır?,
sormuş, Tilki kıllarınız iğneler gibidir, deyu cevap vermiş. Ars-
lan kuyruğum dahî nasıldır, su'âl iderek, tilki: Kuyruğunuz mız-
rak gibidir, deyu beyan itmiş olmasıyla arslan filin üzerine hü-
cûn iderek telef eylemiş ve anı tilkiye bırakmıştır. Tilki, ol fil-
den bir kaç gün mükemmel istediği gibi yiyüp mağrurlaşmağa
başladıktan sonra gidüp, "Ben bir fil avladım" deyu anlara i'lâm
ve ihbâr itmiş. Tilkiler beraberinde giderek fili yemişler. Filden
birşey kalmayınca tilkiler diğer bir fili seyd itmesini mezkûr tilki-
den rica ve niyaz ve iltimâs itmeleri üzerine merkum tilki suya
gidüp bakmalarını emretmiş ve bakmışlarda suyu bir filin geldi-
ğini ihbar itmiş olmalarıyla tilki sair tilkilere hitaben "Gözlerim
nasıldır?) deyu su'al itmiş. Tilkiler "Gözleriniz beyazdır" demiş-
ler ise de, tilki "Ateş gibi diyiniz" söylemesine mebnî tilkiler "A-
teş gibidir" demişlerdir. Tilki, kıllarım nasıldır? su'al itmesine
cevaben "Kıllarınız arkanda yapışıktır" didiler ise de tilki "Hayır
öyle dimeyiniz, iğneler gibidir diyiniz" deyu emritmesiyle, tilki-
ler" iğne gibidir" demişlerdir. Tilki "kuyruğum nasıldır?" deyu
sormuş. Tilkiler cevaben "Kuyruğunuz bacaklarınızın üzerine in-
miştir" demişler ise de tilki "Mızrak // gibidir diyiniz" ifade it-
mesiyle tilkiler de "Mızrak gibidir" demişler.

Bunun üzerine tilki file hüçûm itmiş ise de fil tilkiyi hortu-
mu ile alup yere atmış ve karnına basup öldürmüştür. Ol vakit
tilkinin gözleri kırmızı kesilüp, kıllarıyla kuyruğu doğru dikilmiş
olmasıyla tilkiler "Şimdilik beyân ittiğin sıfât ile muttasıf oldu-
nuz" diye firar itmişlerdir.

Küçük Şeyh itti: -Ey kutb-u zemân, nâdir olarak bulundu-
ğu hâlde Ricâlullâhın alâmetleri kaç şeydir, buyurun, didi.

Seyyid Hz.leri itti: -Ma'lûm olsun ki Ricâlullâhın muaz-zam alâmetleri dördtür. Birincisi: Allâh'tan gayrısından havf itmemek. İkincisi: Dünyâ muhabbetini kalblerinden çıkarmak. Üçüncüsü: Amel-i sâlih'tir. Dördüncüsü: Enbiyâ ve Mürselîn'in arvâh ve ecsâmını kendi uğrunda bezl eyledikleri şeyde i'tinâ itmektir. O da şerî'at-ı garrâyı izhar, ümme-i Muhammede şefkatle beraber bu izhar-ı şerî'at-ı garrâ dört hasletle muttasıf olan şahsın gayrısından olamaz.

Ol hasletler akıl ve ilim, ve amel ve himmet'ten ibarettir.

Küçük Şeyh itti: -Ey kutb-u zemân, zikrin âdâbı ne şeylerdir? Seyyit Hz.leri buyurdular ki: -Allâh-ı Ta'âlâ hazretlerine mûsıl olan zikrin âdâbı, Allâh zâkir olan kimse akmel-i âdâb ve zâhiren bâtınan ahsen-i hey'ât üzerine olup taharet ve nezâfet i tâtıme olmağla zikir hâlinde Allâh'tan korkup azamet-i celâlini ta'zîm iderek Kibleye müteveccih azaları sâkin olmaktır. Namazda olduğu gibi amme geçen âdâbın gayrile zikreden kimse-nin zikri ecirden hâli değildir. Fakat menha'atı azdır. Eğer bu âdâb üzerine bazı meşâyihin zam // ittiği ilhân ile şî'rler ve güzel asvât ile makaamlar söylemek ve aşk-ı cemâlin evsâfını zikretmekle gençleri toplamak nufûs-u behimiyye böyle şeyin içtimâ'ıyla tab'an ve meyl'en ve raks'an lezzet ve keyf idüp ekseriyya gençlerin ve alelhusûs avâmın hâli gibi bil-ittifâk harâmıdır. Ve mürüvvete muhildir. Zîrâ hiç bir âlim, fazıl, âkil raks'itmedi.

Küçük Şeyh itti: -Ezkâr kaç kısımdır? Seyyit itti: -Ma'lûm olsun ki ezkâr üçtür. Zikr-i cehrî, zikr-i hafî, zikr-i kalbî'dir. O da ezkârı kalbte tasvîr itmektir.

Küçük Şeyh itti: -Nefsin makaamı kaçtır? Ve bu makaamlarda nefis ne ile tesmiye olunur? Ve makaamların zikri nedir?

Seyyit itti: -Nefs için yedi makaam vardır. Makaam-ı evvel: Zulûmât-ül-ağyâr. Bu makaamda "Nefs-i Emmâre" tesmiye olunur. Bunun zikri Lâ İlâh-e illâllâh. Makaam-ı sâni: El-vâr. Bu makaamda "Nefs-i Levvâme" ile tesmiye olunur. **Bunun zikri Allâh, Allâh, Allâh.**

Makaam-ı sâlis: El-esrâr. Bu makaamda "Nefs-i Mülhime" ile tesmiye olunur. Bunun zikri HÜ. Makaam-ı râb i': El-Ke-mâl. Bu makaamda "Nefs-i Mutma'ine" ile tesmiye olunur. Bunun zikri: Hakk.

Maksam-ı hâmis: El-visâl. Bu makaamda "Nefs-i Râziye" tesmiye olunur. Bunun zikri: Hayy. Makaam-ı sâdis: Tecelli-yât-ül-af'âl. Bu makaamda "Nefs-i Marziye" ile tesmiye olunur. Bunun zikri: Kayyûm.

Makam-ı sâbi'; tecelli yat-us-sıfat-ı v-el-esmâ. Bu makaamda: "Nefs-i kâmile ile tesmiye olunur. Bunun zikri: Kahhâr'dır.

Ve ba'zı sufiyyeye göre Makaamât üçtür. Nefs-i Levvâme, -nefs-ı Mülhime ve Nefs-ı mutma'inedir. // Bunların gayrısını saymadılar. Zira bunlar ancak bi-i'tibâr-il-fırsat Nefs-i Zekiyye'yi i'tibâr iderler. Ve aslâ şek yoktur ki bu "nüfûs-u selâse" nefsi mutma'ine ile tesmiye olunacak makaama vâsıl olduğu hâlde kemâl bulup irşâd sâlih olur.

Nefs-i Levvâme'nin zikri Lâ İlâh-e İllâllâh, Mülhime'nin evvelindeki zikir Allah, Allâh, âhirinde Hü Hü ve Bu Hü ismiyle Nefs nefis "Nefs-i Mutma'ine-i Rahmâniyye" makaamına dâhil olur.

Eğer bu zâkir kitâb ve sünnete mütaba'atı dâim iderse "Sırr-ı sır" lisâniyle nefse nidâ olur. Ey "Nefs-i Mutma'ine" İrcil'i ilâ Rabbik-e râziye-ten marziye ve ba'zı sufiyye ol makaamların zikirlerinin gayri bir zikir ile ol makaamlarda zikrolunur, dimişlerdir. Makaam-ı evvel: Allâh, makaam-ı sâni: Hayy, Makaamı sâlis: Kayyûm.

Küçük Şeyh itti: -Ey kutb u zamân, zikir buyurduğunuz yedi makaamât-ı Nefs, lâtâ'if-i nefis'in aynı midir? Gayri midir?

Seyyid buyurdu ki: -Aynı gibidir. Zîrâ ba'zı sufiyye ol nefis'in yedi makaamını Yedi Lâtife ta'bîr iderler. Evvelki lâtife: Nefsi Emmâredir. Bu istifa'ye (Lâtife-tül-kalb) dahî tesmiye olunur. Bu latîfenin nûru sol memenin iki parmak altında bir sarı nûrur.

İkinci latîfe: Nefs-i Levvâme'dir. Bu latîfeye (Latîfe-tür--Rûh) dahî tèsmiye olunur. Bu latîfenin nûru Sağ memenin altın-

dan iki parmak aşağı bir kırmızı nûr'dur. Üçüncü latîfe: Nefs-i Mülhime'dir. Bu latîfeye (Latîfe-tüs-sır) dahî tesmiye olunur. Bu latîfenin nûru Sol memenin iki parmak üstünde bir beyaz nûr-dur.

Dördüncü latîfe: (Nefs-il-mütma'ine) dir. Bu latîfeye (Lâtîfetül-hafâ) dahî tesmiye iderler. Bu latîfe'nin nûru iki parmak kadar sağ mamemenin üstünde // bir siyâh nûrdur.

Beşinci latîfe: "Nefs-ir-râziye) dir. Bu latîfeye (Latife-tülir-fâ) dahî tesmiye olunur. Bu latîfenin nûru sadr'ın ortasında bir yeşil nûrdur. Altıncı latîfe "Nefs-i Merziye"dir. Bu latîfe insânın cebhesinde olur. Yedinci latîfe "Nefs-il-kâmile" dir, bu latîfe insanın re'sinin a'lâsında olur. Bu cemî' lâtâîflerin zikri Allâh ve Lâ İlâh-e İllâllâh'dır. Lâkin elfâz zikri tasvîr ile nefesi ketm ide-rekten cemî'lâtâîf üzerine mürûr ittirerekten olur.

BEYT

Kadd-i yâre kimi er'ardır demiş kîmi Elif
Cümlelerin maksûdu bir ammâ rivâyet muhtelif.

Efdal-ü ezkâr budur, Lâ ilâh-e İllâllâh
Bunda seyrânın Hû'dur, Lâ İlâh-e İllâllâh.

Bundadır Allâh bes, Hubb-u sivâ bâki heves
Aşk ile di her bir nefes, Lâ İlâh-e İllâllâh.

Geç hep mâsivâ'yı ko, Ol kuru sevdâyı ko
Zikret "Fa'lem innehu , La İlâh-e İllâllâh

Zât-ı sıfât-ı esmâ, Fi'l-i âsâr müsemmâ
Bunda cem'oldu cem'â, Lâ İlâh-e İllâllâh.

Lâ'nın vücudu lâ'dır,
Mevcût hemân Hudâ'dır.
Tevhid nûr-u Lokmândır,
Lâ İlâh-e İllâllâh.

Bundadır sırr-ı sücûd,
Bundadır mahv-ı mevcûd
Bundadır Hakk'ı şühûd,
Lâ İlâh-e illâllâh.

Ma'bûd-ü maksûd odür,
Şâhid-ü meşhûd odur
Vâcib-ü mevcûd O'dur,
Lâ İlâh-e illâllâh.

Tevhîd'e rabt it özü,
Tevhîd ile aç gözü,
VELÎ, Hatmayle sözü,
Lâ İlâh-e illâllâh.

* *

Âlem-i gayb-ı şehâdet şemsidir envâr-ı Hü
Görünen Hü, gösteren Hü, mazhar-ü izhâr Hü

Zât-ı ef'âl-ü sıfâtı cem'idüp bir noktaya
Üç merâtibten tecellî eyledi Settâr Hü.

Dört anâsır ittihâdiyle girüp bu sûrete
Âdem-ü Havvâ yüzünden ittiler ikrâr Hü.

Onsekiz bin âlemi itmiş ihâta hây-ü huy
Halka-i HU'da umûmen zâkir-ü ezkâr Hü.

Varlığı mahveyle Velî îkilikten kıl güzer
Nokta-i vahdet içinde kalmaya ağyâr Hü..

(Ezkâr ve Evrâd)

Bir kimse şu gelecek ezkâra devam eylese anda sırr-ı azîm ve te'sîrât-ı serî' ve kerîm vardır. Ol ezkâr da budur ki: Dört yüz kerre (Lâ İlâh-e İllâllâh) ve Yüz kerre (Hâ'nın sükûniyle (Al-lâh) ve yüz kerre (Yâ Hü), üç yüz kerre (Hü).

İmdi esnâ-yı zikirde zâkirlerin evvelâ lisânına zâhir olan Hadîs-i Kudsi'de vâki' olan şey'dir ki: (İnne fî cedd-ibn-i Âdem muzgat-en ve f-il-muzgat-i kalben ve f-il-kalb-i fu'âden ve il-fu'âd-i rûh-an ve f-ir-rûh-i sırr-an ve f-is-sırr-i nûr-en // ve f-in-nûr-i en-el-hadîs-i).

Zik-i lisan âlemine Âlem-i nâsût tesmiye olunur. Ve âlem-i Mülk tesmiye olunur. Ve zikr-i kalb âlemine Âlem-i Melekût tesmiye olunur. Ve zikr-i rûh âlemine Âlem-i Ceberût tesmiye olunur. Ve zikr-is-sır âlemine Âlem-i Lâhût tesmiye olunur. Ve zikr-i hafî âlemine (Âlem-ür-Rahmân) tesmiye olunur.

Lâkin zikrin efdali kalb ve lisân ile birden olandır. Yalnız zikr-i kalb zikr-i lisân'dan efdaldır.

Ve zikrin üç keyfiyeti vardır. Evvelkisi kalbiyle ve lisaniyle ikisini birden zikredüp zikir lâfzını çekmemektir. İkincisi: Kalbiyle ve lisâniyle Allâh'ı zikredüp külfetsiz nefesi bitince Allâh kelimesini çekmektir. Üçüncüsü: Allâh kelimesini çekmeksizin kalbinle zikredüp lisânını kabartmayup ve nefesini hasbetmektir. Eğer nefesin daralursa burnundan nefes almaktır. Tarıklar müta'addit lâkin maksûd birdir, bu da (Matlûb)a vusûldür. Nitekim İzmirden ve Cezayirden ve Ulah'dan ve Buğdendan ve Bağdattan ve Hintten Hicâz kastıyla Haccâc-ı Müslimîn Hicâza gider. Tarıklar muhtelif amma cümlesinin maksûdu Beytullâh'ı ziyâret olduğu gibi.

Her tarîk'ın aslı zikr olunduğu gibi Rasûlullâh'a ittiba' olup tarîkatın ta'addüdü ancak pîrleri i'tibâriyledir. Nitekim Tarîk-ı Alevî ve Rufâ'î ve Kasdirî ve Mevlevî tarîk'ı denildiği gibi her birinin ol ittiba'da birer zikir, fikri var. Lâkin cümlesinin maksûdu bir "Allâh"tır.

BEYT

İbâretünâ şettâ ve hüsnük-e vâhid-ün
Ve küll-ün ilâ zâlik-el-cemâl-i yüşir-ü.

Elhâsıl bir kimse ki şer'-i şerîfte câiz olan bir zikir ve şart-larına ri'âyet ederek pîrinin ta'rifiyle ya kendusini Kur'ân ve ahâdîs'e // tatbik ile ziyadesiyle zikr'iderse ve gelicek beş erkâ-na ri'âyet eylerse ve âfât-ı zikirden kendusini hıfz'iderse o hâlde kitâb ve sünnete ittibâ'ı bulunur.

Binâen aleyh envâr-ı zâtîyye ol kimse üzere feyyâz-ı Mut-lak'tan feyezân ider. Makaamât-ı salîyyeye terakki eyler. Eğer bir kimse emr-i dünyevînin husûlü için zikr'iderse şürûtiyle mat-lûbuna nail olur.

İmdi bir âdem rûhâniyyeti teshîr için zikr'iderse şürûtuna ri-âyetle nâil olur. Zîrâ cenâb-ı Hakk'ın feyzinin feyezânı tıynetin-de yuğurulduğu hamurun iktizâsına göre abdin bâtınının elvânı üzerine müteveccihdir. Abd âyînesinin büyüklüğüne ve küçüklü-ğüne göre görür.

Küçük Şeyh itti: -Ol erkân-ı hamse buyurduğunuz nasıl şeylerdir?. Seyyid buyurdu ki: -Erkân-ı hamse dediğim Evvelki-si: İhtiyâriyle açlık'tır. Lâkin cehele-i Hindîler gibi etmek (ek-mek) yimeyüp yalnız süt içmek gibi riyâzlar ile nefsinin açlıktan öldürmek (Ve lâ taktîlû enfüseküm b-il-bâtıl) nazm-ı celîlide memnu'dur. Tâlîbe lâzım olan batnının üç bölüğünden bir bölü-ğünü ancak doldurmalıdır. Ve yahut savm'a müdavemet ittirme-lidir. İkinci: zaruret olmadıkça halk'tan uzlet itmelidir. Meğer ki ilim öğrenmek gibi veyâ gayri emr-i mi'âşe müte'allik ve ya-hut namaz ve niyaz gibi emr-i mi'âda müte'allik bir iş için çıkar-sa be'is yoktur.

BEYT

Var mı hiç kûşe-i vahdet gibi bir câ-yı refâh
Buldu vahdette gönül yâri ile başka vefâ.

Üçüncü: Zahiren ve bâtınan sükût itmelidir. Bu da ancak zikrullâh'tan değildir. (Hadîs) : Kul-il-hayr-i fa-illâ fesküt) //

ve hazret-i Lokmân'dan : (Es-sumt-u hikmet-ün ve kelîl-ün fâ'i-lühû) vâki'olmuştur. Dördüncü: Gecenin üç bölümünden bir bölümünde sabah namazı vaktine kadar zikir, fikir için uyanıklık lâzımdır.

Beşinci: Pîrinin verdiği veya Üveysî ise kendi ihtiyâr eylediği zikre devam eylemektir. Zirâ seyr-ü sülûkten murâd Rasûlullâh'dan ve evlâdından beyân olunan evrâdlar ile emr-i Rabbânî'de terakki itmektir. Nitekim Şâh-ı Vilâyet Kerrem-Allâhü vecheh buyurmuştur: "Devâ'ek-e fik-e ve mâ tebsar-u Ve dâike mink-e ve mâ teş'ar-u Ve tez'am-u innek-e cirm-e sağıyr-u ve Fik-e intevâ â lem-ü ekber-i".

Minvâl-i muharrer üzre, küçük Şeyh tarafından mahzar-ı ulemâda birkaç günler mubahase-i mezkûre beyinlerinde cereyân ittikten sonra her birisi huzzâr-ı mecliste istedikleri tarıyktâ Hazreti Seyyide bi'at ittiler. Müşârün'ileyh dahî matlubları vecihle Feyyâz-ı Mutlak'ın verdiği isti'dâd ve kabiliyyete göre her birerlerini irşâd eyledi.

VELÎ BABA HAZRETLERİ'NİN DERGAHI RESMEN KURMASI

Müşârün'ileyh Veli Baba Hazretleri Bin kırk iki (H.) (1632 M.) tarihinde İstanbul'a gelüp, sabıkta beyân olunduğu vecihle Karya-i Uluköy kendi sâkin oldukları köy olduğundan Seyyid Velî Baba nâmına dergâh-ı şerîfe vakf'olmağla ol gündenberi (Veli Baba Dergâhı) deyu dergâh şöretlenmiştir.

Müşârün'ileyh Hz.leri 1047 (1637 M.) tarihinde kendi bağını ve Yassı viran hududu dâhilinde zâten Davud Değirmeni demekle ma'rûf değirmenini ve iki kazğan (kazan) ve iki sofrasahan'ı ve Kadı evi demekle arîf (bilinen) evini vakıf ve tescîl ittirüp evlâdına meşrût olmak üzere büyük oğlu Seyyid Hüseyin Çelebî'ye teslîm itti.

Kûşe-i vahdette münzevî ibâdât ve tâ'âtle evkatgüzâr iken zâten Şâmî olup dergâh-ı // Şerîfeye gelerek Dervîşlik itmekte olan ve Kebiz aşîretinden Teke Battal'ın kerîmesini alan Kara

Dehmen nâm pelidin bir oğlu dünyâyâ gelip Seyyid Veli Baba'nın pederleri Seyyid Hüseyin Velî hazretlerinin zamanında olmağın dergâha götürüp, bu tıfl'ın ismini koy, didiğinde Seyyid Hüseyin Velî gayetle muhabbet idüp sevdi ve ismini **Haydar** koydu. Anın zamanında Haydar büyüdü. Hasb-el-kader, kerîmesi Şehribânû'yu Haydar'a tezvîç eyledi. Haydardan Şehribânû'nun bir oğlu olup ismini Seyyit Velî Baba Hz.leri Mehmet koyup onsuz ta'âm yimezdi ve ekseri evkâtta makaam-ı makaam-ı inzivâyâ çekilmmezden evvel yanında olurdu. Pek çok severdi.

(Lekad rebbeyt-ü cirvan tâl-ç dehrî / Felemmâ sâr-e kelben edde riclî) fehvâsınca Kara Haydar bir gün Kebiz aşîretleriyle çıkup katl-i nüfûs ve gaarât-ı emvâl itmeğe başlayup bu efal-i kabîhaları Seyyid Velî Baba hazretlerine bizzat bildirildikçe çok esef iderlerdi.

Nihayet-ül-emr Kara Haydar fevka'l'âde bâğiiliğe çıktıkta Anadolu vâlîleri Seyyid Velî Baba'ya bu edepsizi terbiye eyle deyû haber göndermeğe başladılar. Seyyid çok nasihatler itti, kabul etmedi. Kız karındaşı Şehribânû'yu tatlik eyledi. Kuru dağın kesti, aldı. Gündüz dağda, gece köye gelirdi. (Dört satır yazı tamamen silinmiş. //

Seyyit Velî Baba Hazretleri bu hâle vâkıf olup geldiğini Kara Haydar'a haber virdiler. Seyyit gelmedin sancağı yere urup gazabından kıldı. Makaam-ı Seyyit Hızır hazretleri üstünden Manastır tarafına firâr eyledi. Seyyit gelüp Manastır nâm mahalle çıkup du'a buyurdular.

Allâh-u Azîm-üş-şân ganî rahmetler ihsân eyledi. Ahşam memnûnen dergâha teşrîf ittiler.

Ol gece **Kara Haydar**'ı, evine geldiğinde, basup katl'ittiler. Lâkin kaatili kim idüğü ma'lûm olmadığından Seyyit Velî Baba Hz.leri Kara Haydar Bâğiisini katl'ittirdi deyû beyinlerinde kadîm olan husûmete mebnî Seyyid Velî Baba'ya ifkü iftirâ ittiler.

Mukaddemce İran'da Şâh İsmâil'in pederleri Şâh Safî nâm bir taryık icâd idüp ismine erdebîl taryık'i dirler idi. Gûyâ evlâd-ı Resûle muhabbet itmekten ibaret imiş. Bu taryık'ın etrafa

ifşâ ve i'lâmı için Şeyh İbrahim oğlu Sâfî nâm bir ademi konya havâlisine göndermişler. Ol havâlî'de bu tarık'ı neşr'ittirmişler.

Nihayet-ül-emr bunların ahfâdından **Saçlı Koca** nâm bir acem dergâha gelüp Hızır bey cinsinden bir avret alup dergâhın bulunduğu Uluköy karyesine yerleşti. Ol karyede sadâttan olanlara **Arablar ve Sünbüller ve Paşalar** ta'bîr iderlerdi.

Merkuum Acem Sâdattan olup olmayan dünbekleri ve **Kara Haydar oğlu Mehmed'i** ve Kara Ahmet oğlunu belleyüp Sâdâttan Velî Baba hazretlerinin huzûruna vardığında "Ah Hüseyin, vâh Hüseyin, Yâ Ehl-i Beyt-i Rasûlullâh.." deyû bağırını döğüp ağlar idi. Ve Sâdâttan olmayanları gördüğünde "Ben size doğru söylerim, cümlesini sizler kanmıyorsunuz, câhil kalıyorsunuz. Ammâ Acem ola, anlar câhil // olsa da bilürler. Bu Seyyitlerin Ceddi a'lâları İmâm Zeyn-el-Abidîn evlâdından Zeyd'dir. Kûfe'de Hişâm bin Abd-ül-Melik ibn-i Mervân zamanında kendusinden su'al olundukta "Ben Ebû Bekr, Ömer hakkında eyulîkten gayrı nesne dimezem" didiğinden için ve İmâm Bâkır kendüsünün büyük karındaşı iken anın hâtırını Saymayup Hişâm bin Abd-ül-Melik bin Mervân üzerine hurûç itiğinden Onaltı bin Kûfî Acemler kendusine bi'ât itmiş iken bi'atlerini bozdılar. Haccâc Yusuf Hişâm tarafından bağdatta vâlî idi. Geldi, bu İmâm Zeyd'in üzerine asker çekti. Ve Amr ibn-i Abd-ül-azîz bilesince idi. Böylesini şehîd ittiler. Bir Darağacına astılar.

Avret mahallini örümcekler yuva yaptı. Dört sene asıldı kaldı. Ba'dehû indirdiler defn'ittiler. Bunlar bize düşmândır. Ammâ biz İmâm Bâkır evlâdından Seyyit Mûsâ Kâzım evlâdındanızdır. Diyârı Acem hemmisini bilür" deyû bir vâfir yalan ve gerçek halkı kandırup kendûsine gizli tâlib oldılar.

Ve kendusine (K â z ı m î) nâmı virüp kendusini İmâm Mûsâ Kâzım Efendimize nisbet eylerdi.

Günlerden bir gün tâlibleriyle iyş-ü işret iderken Seyyit Velî Baba hazretleri haberdâr olup merkum Saçlı Sâfî'yi getirdüp kendisinden su'al itti ki : "-Sen kendûni evlâd-ı Resûlden İmâm Mûsâ Kâzım Efendimize nisbet ider ve bizim ecdâdımız hakkın-da bir çok yalan dolan sözlerde bulunmuşsun, (İmâm **Bâkır ile**

biraderi Zeyd arasında bozğunluk var idi, İmâm Zeyd İmâm Bâkır'ın hâtırını saymadı) dimişsin. (Bunları sen kimden işittin? Ve kanğı kitabta gördün?) didi.

Saçlı // sükût itti. Tekrar su'âl eyledi. Acem itti:

-Ben vâlidemden işittim. Şeyh İbrâhîm oğlu İran'dan bu diyâ-ra geldiğinde kendisinden su'âl olundukta bize İran'da Hoy nâm şehirde Kâzımî dirler imiş. Buna dâir bir kitabta görmedim. Siz-in huzûrunuzda yalan olmaz. Binaen' aleyh Ben Musa Kâzım ev-lâdından olduğumuzu bilmem.

Zât-ı pâk-i Siyâdetpenâhîleri gibi evlâd evlâda mazbût elde mevcûd müşeccer Seyyit değiliz. **Bu zapt-ı haseb ve neseb Zât-ı âlî-i siyâdetleri gibi Evlâd-ı Arab'dan olup** ve elde mevcûd şecere-i musaddakası bulunup ve âlemde tevâtüren siyâdeti şerîflerini ihbâr iden zevât-ı kirâmlar da olur. Bu abd-i dâ'îleri ise haseb ve nesebimi bilmeyince ne cevâb virebilürüm, didi.

Saçlı :- İmâm Bâkır büyük iken Zeyd-eş-Şehîd'in İmâm olmasına gücenmiştir, didim, didi.

O hâlde, Seyyit Velî Baba Hz,leri:-"Böyle vâhî şeyler ile mi halkı izlâl ideyorsun? Da'vâ'ya delîl gerek, âşık'a burhân.. Fehvâsınca delîl'in da'vâna mutabık değildir. Böyle vâhî ve bîesas da'vâları terk idüp üçbuçuk günlük ömr için kezbiyyâtı irtikâb itme ve Ehl-i Beyt'in hakkında İfk-ü iftirâ eyleme. Allâh'dan kork, Peygamber'den hayâ eyle. Allâh'ın emrini tut, nehyinden içtinâb idesin, öyle izlâl itme" buyurdu.

Ol dahî i'tirâf-ı kusurda bulunarak ve hattâ:

Ne kadar verse fesâd gamze-i câdû-yu fiten

Cânı cânâna ne mümkün // ider gamz-u tebgıyz.

Müfredini tasdikân hem okur ve hem de "Hatâyâda bulundum" deyû Seyyid Velî Baba'nın huzûrunda tövbe ve istiğfâr eyledi.

Binaen'aleyh, Hz. Seyyit, tekrîren:

Kizbi ter it bulmak istersen cihânda ihtirâm

Subh-u sâdık gibi ol kim halk ide sâna kıyâm., didi)

İşbu emri ba'd-et-telakki gitti.

Aradan bir zemân geçti. Dünbek oğlu ile Kara Ahmet oğlu

ve Kara Haydar oğlu Mehmet birlikte bu **Acem Saçlı Koca'nın** evine geldiler. Gizli ıyş-ü işrete meşğul oldılar. Eyüce mest oldular. Bu hâlde, "Seyyid Velî Baba Hz.leri senin baban Hayr'î öldürdü. Vâlideni tatlik ettirmeğe de sebep oldu. Her ne kadar dayın ise de gücüne gelmesün, ben senin yerinde olsam bir gün ruhsat virmem katl iderim", didi.

Ol Kara Haydar oğlu merkuum Mehmet :-"Böyle Sâdâta cesaret dilâzâr-lık olunur mu? Ne dirsin? "deyû merkuum Dünbek oğlu Hüseyin ile Kara Ahmet oğluna baktıkta anlar dahi babası Kara Haydar'ın hâl ve Ahvâlinden bahisle" Mâdem senin babandır, babanın hak kanını âhirete bırakmayabilürsün. Ve biz de elden gelen yardımı ideriz" didiler.

Ol gice cümlesi bir uğurdan Kara Haydar oğlu Mehmed'i eyüce kandırdılar. Ertesi gün oldu Haydar oğlu Mehmed 1048 Bin kırksekiz (H.) (1638M.) tarihinde Sultân Murâd-ı Rab' zamanı Sükut dağına gidüp hurûc eyledi. (Not : Yazmanın bu sayfası kenarına : Na'îmâ, Evliyâ Çelebî tarihlerinde de zikri geçmektedir, diye bir kayıt yazılmış).

Başına üçbin kadar Haydut cem'oldular. Bir gece gelüp dergâhı bastılar. Seyyid Veliyyeddîn Gâzî oğlu Alî'nin oğlu Halil'in Nebî'yi ve Mustafa'yı şhid eyledi Ba'dehû Seyyid Velî Baba hazretlerini Şhid itti. Ve biraderi Mehmet Takî'nin // oğlu Mûsâ'yı şhid eyledi. Ve Seyyit Velî Baba'nın oğlu Seyyit Mustafa'yı ve Seyyit Mustafa'nın oğlu Seyyit Hasan'ı ve Seyyit Beşîr'i ve Alî-yi şhid eyledi.

Ve muhadderâtan Nebî'nin zevcesi Amine'yi ve Hasan'ın zevcesi Fâtîma'yı ve Beşîr'in zevcesi Hadice'yi Ve Alî'nin zevcesi Ümm-ü Gülsüm'ü ve Alî'nin kerîmesi Sakîne'yi, Ve Hüseyin Sünbül'ünkerîmesi Atike'yi, ve diğer kerimesi Aynî'yi ve diğer kerimesi Zeyneb'i ve Mûsâ'nın kerîmesi Ketayun'u ve diğer kerimesi Cemâne'yi ve diğer kerimesi Ümmühâni'yi şhid eyledi.

Ol gecede hıfz-ı Hakk'ta selâmet-ü bâkii kalan Seyyid Velî babanın oğlu Seyyit Hüseyin ve zevcesi Amine, ve oğlu Nebî ve zevcesi Aynî olup bâkii akraba-i asdikaaları velhâsıl bütün erkek ve dişileri şhid oldular. Ehl-i Beyt'ten anlardan **ma'dâ ol**

karyede kimseleri kalmayıp ancak düşmanları bâki kaldılar.

Bu Kara Haydar oğlu Mehmed'in katl'olunduğu şöyledir ki:

Seyyid Velî Baba Hazretleriyle ol geceki muharebe başında olan bâgiilerden üçyüz mıkdarı eşkıyâ'nın cânı cehenneme gidüp bâkii ikibin yediyüz elli mıkdarı eşkıyâlar ile gidüp ilkon garbında huccâcı yağmaladı. Üzerine Anadolu Vâlîsi gönderildi.

Vâlî dahî cenkte şehîd olmağla beş bölük başısı ve katırcıoğlu Anadolu'ya velvele saldı. Bütün Anadolu ayağa kalktı. Merkuum Haydar oğlu oradan Karahisar'ı yağma ve katl-i nüfûs itmek istedikte Bolavarın kasabasından İsâ ağa ve Bola arın hâkimi İstanbulla yazdılar ki Kara Haydar oğlu Mehmet Karahisar'ı bastı, Karahisar elden gidiyor. Bu Kara Haydar Oğlu'na bir tuğ ve bir sancak verin de // bu fitne basılsın yohsa Karahisâr bitti, böylece bilesiniz deyû.

İstanbuldan Ağa'lar kulak asmadılar. Tekrar İsâ Ağa Gedik Ağalarına yazdı, vuku'-u hâli tafsîlen bildirdi. Gedik Ağası Mehmet Ağa dahî Koca Musluhiddin Efendiye bildirdi. Koca Muslihiddîn söze gelüp itti:

-Şimdi bu bâgii'ye bir tuğ verilse seir eşkıyâ'ya yol göstermek lâzımgelür ki herkes eşkıyâlığa çıkup Tuğ ve Sancak almak isterler.

Bu, eşkıyâ'ya bir kapu açtıraktır. Başka türlü bu fitnenin önü alınsun, didi.

Ol hâlde bu Tuğ ve Sancaı virmek eskârından vazgeldiler.

Bu taraftan , Haydar oğlu da Karahisar'ı basup Bedesteni yağmaladı. Ve bir çok katl-i nüfûs ve gaarât-ı emvâl itti. Oradan askerini çeküp İsparta hâricine geldi, çadırlar kurdu, oturdu.

Bu Haydar oğlu Mehmed İsparta'ya gelmezden mukaddem Abaza Hasan Ağa Anadolu Vâlîsi Ahmet Paşa'nın tarafından İsparta'ya mütesseлим gönderilmişidi. Gayet müdebbir, âkıl ve şecî' bir zât idi. Mezkûr İspartada bulunmağla Haydar oğluna haber gönderdi ki şehrimizi harâbitmesün. Bize kırk gün müsa'ade

buyursun ve kaç bin kuruş saliyâne salmak isterse emir buyursunlar, tıpkı emirleri üzere tahsil idelim, teslim idelim, deyû âdemler gönderdiler.

Merkum Haydar oğlu dahî gelen âdemlere :-Pek a'lâ bu İspartaya Dörtbin kuruş salyâne saldım, topla'yup getürsinler, didi.

İş-ü işretten başı kalkmazdı ve kimseden pervâsı yoğidi. Hâric-i İsbarta'da yirmi gün mıkdarı eğlendi, kaldı. Ba'dehû bir kerre haber gönderdi ki çabık paraları toplamağa gayret itsünler, Karahisar'dan bed beter iderim, deyû.

Ol haber göndermekte olsun içerûden // Mûmâileyh Abaza Hasan Ağa gizlice asker topladı. Nihayet ikibin mıkdarı etraftan cem'yledi. Bir gün sabah namazından iki saat evvel bir başgın virdi. Halbukise gerek Haydar oğlu ve gerek başında olanlar köpekler gibi olvakta kadar içüp olzamanda taze uykuya varmışlardı. Başgın olduğunu bilinceye kadar bir ikiyüz kadar eşkiya telef oldu. Haydar oğlu, atına binüp:

Bre ne yatıyorsunuz? Başgın var.. deyû hem na'ra urur ve hem de muharebe iderdi. Ahir-ül-emr tarafaynden çok adamlar telef oldu. Haydar oğlu baldırından mızrak ile yaralandı, atından düştü. Arkadaşları diğer bir at getürdiler, bindirdiler ise de muharebeye vakti kalmadı. Bu cihetle askeri başından dağıldı. Yüz mıkdarı âdem kaldı. Anlar dahî Haydar oğlunu alup kaçtılar.

Abaza Hasan Ağa arkalarından ta'kip itti. Gönen civarında İğdecik karyesinde yetişti. Bir müddet muharebe dahî ittiler. Nihayet Haydar oğlunun başında otuz kişi ile tutuldu, aldılar, İstanbul'a getürdiler. Herkes Haydar oğlu geliyor deyû karşuya çıktılar. Ve şenlikler ittiler. Oradan Sadr-ı a'zâm huzûruna getürdiler. Ammâ kendusinden haberi yok, gayetle mecrûh idi. Kendi serı bıyıklı, yirmisekiz yaşında ve gayetle binici ve silâhşör olup a'lâ karğı kullanırdı. Düşmana salıcak. Vücudunun izalesi vâcib Ehl-i Beyt düşmanı bir fâsık-u fâcir idi. Arkadaşlarının boyunlarını urdular ve kendusini getirüp bağçekapu'sunda salb'ittiler.

Ba'dehû Dergâh-ı şerife kapu ağalarından Mehmet Ağa'yı gönderdiler. Seyyid Hüseyin Çelebi'yi Derse a'dete celb'ittiler. Dergâh-ı şerîfin berâtlarını der'akab üzerine tevcih idüp 1049

Bin kırkdokuz tarihinde // Sultân İbrahim zamanında vakfını tashih ile Dergâha geldi. Peder-i âlîlerini şehîd iden merhum kaatil Mehmed'in oğulları Yusuf ve Haydar ve Murtazâ ve Mehmet ve Safî Koca ve Dünbek Hüseyin gelüp dâmenini pus ittiler. Ve küçük Kara Ahmet Ağa gelmedi ise de bu merkuumûn bir uğurdan gidüp anı dahî getürüp cümlesi birden :

Kusur ittik, afveyle.. deyû ricâ ve niyâz ittiler. Ve b-il-ittifâk bi'at eylediler.

Binaen aleyh müşârûn'ileyh de bunların isti'fâ-yi kusurları ile bî'atlerini kabul buyurdular.

Çünkü kendusi : (V-el-kâzımıyn-el-gayz-a v-el-âfiyn-e an-in-nâsi v-Allâh-ü yuhıbb-ül-muhsinîn-e) (Al-i İmrân sûresi, âyet: 134 sonu) (Türkçesi : onlar öfkelerini yenerler, insanların kusurlarını affederler . Allâh iyilik yapanları sever). Ayet-i celîlesinin mutazammın olduğu kazm-ı gayz ile Afv'in ârif-i billâh'ın ve vâsıl-ı ilâllâh'ın ve mustağrak-ı fî Zâtullâh'ın mertebe-i kusvâsı olduğunun bilür ve (Hadîs) (Ahbib habîbeke hevnen mâ asâ en yekûn-e ba'îzek-e yevmen mâ v-ebğız be-gayzike hevnen mâ asâ en yekûn-e habîbek-e yevmen mâ) ma'nasının fehmidir yani kendi hibibini ifrat ile sevmek, şayed bir gün olur ki senin edû'n olsun, kendi adû'nu dahî ifrât ile buğz eyleme.

Bir gün olur ki senin habîbin olsun.

Kâmil olan insan kalbini mülâhaza eyledikten sonra kendini her bir nâsten hakıyr bilmekten başka ilmine ve amelîne ve kuvvet ve şeca'atına ve haset ve nesebine ve salah-ı hâline dahi mağrur olmaz. Çünkü hatime insanın amellerine güler, zîrâ çok müznib âsî var ki ma'siyyetten tövbe ider, hüsn-ü hâtîme üzere vefâ' ider. Ve çok âlim ve âmil vardır ki ayağı kayar, su'î hâtîme üzere vefat ider. Cenâb-ı Allâh'tan biz sâdât-ı aleviyye ve ahlâbımız bile beraber bir hüsn-i hâtîmedileriz diye Haydar oğullarına hitâben // Müşârûn'ileyh Seyyid Hüseyin Veli min-vâli muharrer üzere biraz nasihat eyledi.

Seyyid-i Şehîdin hâl-i hayatındaki bazı kerâmâtı Beyân ider: Şöyle ki, Uluköy karyesinde Hızır Bey nâm bir âdem kızını Küçük Kara Ahmed oğlu Alî'ye akd ve tezvic itmiş. Düğün

gecesi kızı bir çok mücevherât ile mütezeyyine olduğu hâlde zevci ile beraber kalmıştır. Zevç irkenden uyanup zevcesi uyanamayup henüz uykuda iken hânesinden çıkmış ve zevce ise bir müddet sonra uyanarak üzerinde mücevherattan bir şey bulamadığı gibi zevcinin dahi hânesinden çıktığını gördüğünde hemân pederinin hânesine gitmekle keyfiyeti ihbâr itmiş. Zevcinin bir malûm ve muayyen işi olmadığından irkenden hânesini terk idüp gittiğinden ve bu mücevherat zevcinin sirkat itti deyu sirkat töhmeti altında kalmıştır.

İmdi ol karye-i merkuumede Hacı İbrahim oğlu Sâfi Koça ve Dünbek oğlu Hüseyin Koça namlarıyla yad ve meşhurlardır. Kitâb-ı evâilde beyân olunan Acem'ler ve Kıptî'lerden keramet da'vasında ve şeyhlik efkârında bulunan iki âdemler bulunup kızın pederi bu Acem zade ile Kıptî zadenin yanlarına gelerek vuku'u hâli beyân ve sârıkın kim idüğünü beyanlarını taleb eylemiş olmasıyla ol merkuumân Sâfi ile Hüseyin sârık'ın kızın zevci olduğunu beyân itmişler. Ve kızın pederi câhil olup merkuumân Sâfi Koça ile Dünbek oğlu Hüseyin Koçanın keşif sahipleri bulunup, keşiflerinden söylediklerine inanup Zevc için "Vir kızımın mücevherâtını" deyû musallat olmağla zevç inkâr idüp ve merkuumân Sâfi Koça ile Hüseyin Koça'nın vakı' ihbârlarını tekzîb ile Seyyid Velî Baba Hazretlerine arz-ı keyfiyyet // itmesini taleb eylemiş olmasıyla ol merkuumân Sâfi Koca ile Hüseyin Koca istihzâ sûretinde : "Eğer Seyyid Velî Baba didiğiniz Alevî sirkatten bir şey ihrâcına muvaffak olursa bir mıkdarını bizlere veriniz" deyû müstehziyâne bir surette söylemişlerdir.

Merkuum zevc dahi bu merkuumân-ı müstehziyân Sâfi Koca ile Hüseyin Koca'yı bırakup Hazret-i Seyyid Velî Baba'nın nez-dine gitmiş ve keyfiyeti tafsilen arzylemiştir.

Bunun üzerine Seyyid-i Müşârün'ileyh Kara Haydar'ı bana celb idesiz deyû emir buyurmuşlar. Ol zemana gelince **merkuum** Kara Haydar'ın sirkate dair bir vuku'âtı olmamağla **herkes** ucub ve esefte kalmışlardı.

Merkuum Kara Haydar celb'olduğunda işin **hakikatini** beyân eylemesini emir ve ihtar itmiş. Ve merkuum **Kara Haydar**

ise şu sirkatı inkâr iderek aslâ haber ve ma'lumu olmadığını ifade eylemiş ise de müşarün'ileyh Seyyid Veli Baba Hazretleri merkuum kara Haydar'ın sırf yalan söylediğini ve kızın mücevherât-ı mesrukayı Dere nâm mahalde sâklanmış bulunduğunu keşfen beyân buyurmalarıyla tabi'î merkuum Kara Haydar sirkat-i vâkı'asını ikrâr ve i'tirâf itmiştir.

Binaen'aleyh mücevherât-ı mezkûrenin hemân bulunduğu mahallinden getirilmesine müsare'atle Hz. Seyyidin huzûruna celb olundukta müşarün'ileyh Hz.leri mücevherâtı mezkûrdan bir mıkdarı ta'rif buyurdıkları vecihle mezkûr derede düştüğünü beyân buyurulması üzerine ol düşen mücevher dere-i mezkûreden getirilüp merkuum Sâfi Koca ile Hüseyin Koca'ya i'tâ olunmasını emir buyurmuşlardır. Ve Seyyid // Velî Baba Hz. lerinin ba'deş-şehîd diğer kerâmât-ı bâhiresi de :

Uluborlu ahâlisinden bir kadın, ahşam vaktına yakın, beraberrinde bir kölesi olduğu hâlde mezkûr Uluborlu'dan dergâh-ı şerîfin bulunduğu Uluköy karyesine gitmek üzere iken merkuum köle mezbûreyi yolun hâricine çıkararak kendusinden erkeklerin kadınlardaki hakkını talep itmiş. Ve mezbûre kadın da her ne kadar imtina' iderek bir çok ricalar eylemiş ve nihayet üzerinde bulunan hulliyyât ve mücevherâtı merkuum köleye vermek istemiş ise de köle azminden aslâ rüc' itmeyüp cebren kaza-i hâcet itmek üzere elini uzadır uzatmaz, mezbûre tarıyk-ı halâs bulaamayınca, melce-i zu'afâ olan Hakk Ta'âlâ'ya ve Hazret-i Seyyid Veli Baba kuddise sırrahul âlî'ye sığınmış olmasıyla derhâl büyük bir yılan zuhûr itmesiyle köle üzerine hücûm idüp mezbûreye uzatmış olduğu elini sokmuş olup köle o ânda meyyiten düşmüştür.

Bu vak'a müşarün'ileyh Velî Babanın cedd-i a'lâsı Zeyd-iş-Şehîdin Urumlar ile muharebe ettiği "Seyyidler Kırn" demekle ma'ruf mevki'de olmağla, mezbûre kadın ise yalnızca böyle hâlî yerde kalmış olmasından nâşî ızdırabı bir kat daha artarak tekrâren Hz. Seyyid Velî Baba'ya mededlerini istirhâm eylemesi üzerine ol sa'atte yanında bir esb-süvâr zâtı görmüş.

Ol atlû Eline ve Diline ve Beline sabr'itmeye hâinin hâlî iş-

bû hâldir ki, düşkündür ve yolundan şaşkındır. Şimdiki hâlde cezâsını buldu."Ver bu hullî ile mücevherâtı Bana" deyû almış ve önüne düşerek Uluborlu'ya kadar mezbûreyi getürmüşdür. Ve orada mücevherâtını kendusine i'âde ve teslim ile şehri mezkûrde hânesine gitmesini // tavsiye eylemiştir. Mezbûre kadın dahî mezkûr atının kim olduğunu kendusinden su'âl eylemesi üzerine "Ben bundan evvel sıkıldığında istigâse ittiğim âdem'im" cevabını vermiş , ve ol atlu derhâl gaib olmuştur.

Bunun üzerine merkuume şehirde hânesine gidüp mâcerâ-yı serencâmı ehline ve komşularına beyân eylemiştir. Anlar dahî zikri sebk'iden Seyyidler Kırî'na gidince kölenin zehr-i hayye te'sîrinden simsiyah kesildiğini aynen müşahede itmişler.

Ve kezâ Seyyid Velî Baba hazretlerinin şehid olduğundan sonra diğer kerâmeti dahi: Altun Cabbar karyesi tarafında sinek gibi bir dürlü Hevâm (Hamme'nin çoğlu: Sinek, tahtakurusu, pire, karınca, bit, çıyan, akreb gibi çeşitli haşerât anlaşma kullanılır) Peydâ olup insanın kulağına girer ve çok alem ve keder verir idi. Âdetâ karye-i mezkûre ehâlisi mecnûne döndüler. Ve ufak çocuklarını beklemekle çok mutazarrır olurlardı.

Nihâyet-ül-emr, bunlar Hz. Seyyid Velî Baba'dan istiyâne ittiler. Ve dergâhında kandillerdeki yağlarını ol mezkûr hevâm'ın yaraladığı mahallere sürdüler, Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ el sürmüş oldukları yağlardan ol yaraları def'ittiği gibi ol mezkûr hevâm'dan dahî eser kalmamıştır.

Enbiyâ-yı izâm ve Evliyâ-yı kirâm gerek hâl-ı hayâtlarında ve gerek vefâtlarından sonra istigaase ve tevessül itmek cevazı hakkında sünnet-i sahiha vârid olmuştur. Niyet-i hâlise olduğu hâlde istigaase'nin (yardım istemenin) müstegisîn hakkında faidesi olacağı şüphesizdir.

Sâdât-ı Aleviyy-i Hüseyniyyeden gerek Seyyid Velî Baba ve gerek âbâ ve ecdâdının ve evlâdının kerâmetleri hadd-ü pâyânı yoktur. Zîrâ bunlar Fahr-i kainât aleyh-i akmel-it-tahiyyât Efendimize intisâb ve ihtimâ (kuşun uçup bir yerden başka **bir yere**

konması anlamındadır. Dilimizde nisbetlenmek, intisâb anlamına kullanıldı) ve muhabbet ve ta'nîmleri ümmet-i muvahhide-i İslâmiyye için farz buyurulmuş.

(İnnemâ yürîdullâh-ü liyüzhîb-e anküm-ür-rics-e ehl-el-beyti ve yutahhireküm tathîrâ) (Ahzâb sûresi, âyet: 33.son yarısı) (Türkçesi:)

(Ey Ev Halkı, Hakk Çalab, üzerinizden sizin Her tülü kirliliği yok edip hepinizin

Tertemiz olmasını

İster O Yüce Tanrı..) (Doç Dr.op. Bedri Noyan'ın Türkçe

Manzum Kur'ân'ından). âyet- tathîrinde // dâhil olmalarıyla aleyhlerinde Salât ve Teslîmin vâcib olduğu misillü pek çok hasâ'isle Hakk Subhânehû ve Tâ'âlâ tarafından mümtâzdırlar.

Evlâd-ı Resûle her kim hâlisâne muhabbet ider ise âhirette sebeb-i avâ (en kuvvetli) ile temessük itmiş olur. Evlâd-ı Resûl kalblerince herkese fâik olup mahasinleri dâima gözetmekte ve kerâmatları her zaman rivâyet olunmaktadır.

Bununla beraber Ümmet-i Muhammediyyenin rivâyet olunan kerâmâtının kâffesi Sâhib-i Risâlet Efendimizin Nûr-u kerîmlerinden iktibâs olunup ve meded-i azîmlerinden alınmıştır.

(Tasavvuf):

Nâm-ı Ahmed nushâ-i îcâda Bismillâh'dır

Hamse-i âl-i abâ aynıyle bir Allâh'dır.

Asumân-ı vahdete nûr-u İmâmeyn-i güzîn

İki şakkolmuş yed-i i'câz ile bir mâh'dır. tammet-

Sâdât-ı kiramdan Veli Baba Hz.lerinin kerâmâtı çoktur. Cümlesinden biri dahî sâbıkta zikr'olundu ki: **Çillehânenin kubbesinden hurûç ittiği bir hârik-ı âdedir.**

Ve diğer kerâmeti: Günlerde bir gün Kuru dağı nâm yaylada giderken gördüğü yaylanın otu ve suyu gayetle çok meddi hemtân yani kara koyu yapraklı çirdik ve benefşe ve çiğdem ve sair çayır ve çimen gayetle hûb ve dilkeş bir mahaldır. Baktı ki bir tavşan bir otun dibinde gayetle mahzun ve mükedder yatıyor.

Hiç ilişik itmedi, geçti gitti. Diğer sene ol mevsimde bir dahî yolu// ol yaylaya oğradı. Gördü ki yaylanın otu ve suyu kurumuş, ruzigâr toprağını havaya savurur. Etrafa nazar eyledi gördü ki el tavşan yaylanın bir tarafından diğer tarafına koşar, gayetle ferahnak bir hâldedir. Ol tavşana buraya gel deyû nidâ eyledi. Hayvan çekildi, geldi.

Su'al itti ki : Biz geçen sene bu yayladan geçerdik . Seni mahzûn gördük. Bu sene memnûn olmanızda sebep nedir?. Tavşan cevap verdi ki:

-Ey seyyid, geçen sene bu yaylanın otu ve suyu berkemâl idi, bu kemâlin bir zevâli vardır deyû ana mahzun ve mükedder idim. Bu sene ol zevâl geldi. Gelicek kemâle memnun olduğumdan bu hâl-i ferahnâk ile koşarım, didi.

Bu hayvanın söylenmesi dahi diğer bir hârik-ı âdedir.

Ve diğer kerâmeti dahi: Seyyidin bir değirmeni var idi. Yası viran karyesinden bir fakıyr Hüseyin nâm kimesne ol değirmeni beklerde. Gâhice dergâha geldiğinde: "Ey Seyyidimiz, elimde âhirete götürecek bir hayır amelim yoktur. Ancak kaç sene-den beri senin değirmenini bekledim, lâkin doğrulukla bekledim. Hamd' olsun bir hiyânetlik itmedim. Bu doğruluğumu elime alıp gideceğim. Gelen Munkir ve Nekir Melâikelerin su'âllerine cevap olur mu?" deyû su'al ittiğinde Seyyid Veli Baba Hz. le-ri : "Ecelin gelüp vefât idiceği sana bu doğruluğun hayır virdiğinde sen de bize haber virirsin" didi.

Nihayet bir gün değirmende yatsu namazını kıldı. Yalnız olduğu hâlde ağladı. Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ hazretlerine çok du'âlar eyledi. "Benim doğruluğundan gayri nesnem yoktur. Beni îmân-ı selâmet ile kabz-ı emânet // eyle" deyû.

Kendusine hâfiften bir sadâ geldi ki "Üç güne kadar sen îmân ile hatm'olursun" deyû. Sabah oldu Seyyid Velî Baba Hz.-lerine gidenler ile haber gönderdi. Üçüncü günü Seyyid geldi. Henüz emâneti teslîm itmek üzere idi. Görüştüler, derhal vefât eyledi. Yassı virân nam karye-i mezkûrenin kabristanına defn'eylediler.

Ol zamanda olan Küçük Şeyh ve Hasan Dede ve Balım Dede ve Şeyh Ahmed Dede gibi ashab-ı keşiften bir vâfir kimseleri mukaddemki değirmenci ile Seyyidin beyninde olan hâli bildirmeksizin esnâyı telkîynde teveccüh ittirdi.

Şöyle hâline muttali' oldular ki hemân kabir örtüldü, Münkir ve Nekir denilen Melâikeler geldiler. (Min Rabbik-e ve min Nebiyyik-e ve mâ dînik-e..) deyû su'âl ittiklerinde hitâb-ı İzzet geldi ki "Siz ânı terk'eyleyin ol Ben Azîm-üş-şânın doğru ve nazlı kulumun değirmencisi" deyû Fermân-ı Rabbânî üzerine Melekler de su'âl ve azâb itmeksizin gittiklerini haber virdiklerinde Seyyid mukaddem bu keyfiyyet-i değirmenciden haberdar olanlara hitâben buyurdular ki

"Gördünüz mü, bu zevâtın bu hâllerden haberleri var mı idi. Nice keşş ittiler. Resullâh Efendimiz "F-estekım kemâ ümirtü" benim belimi бүктü, buyurdu. Emr-i istikaamete yeni doğruluk gayetle güçtür. Doğruluk olunca girusi (gerisi) tabîî sühulettir. Nasihat kolay amma müşkil olan kabûlûdür. Kabul idince âkibeti böyle hoş olur" didi.

Bu Seyyid Velî Baba Hz. lerinin acîb ve garîb işleri çoktur. Günlerden bir gün Rusya muharebesinden gelürken Kara Hisâr-ı Sâhib // (Not : Yazmada bu sayfa kenarında bozuk bir yazı ile şöyle bir not var: Küçük Şeyh deyû İlavîs'de medfûn Arslan Dede'ye denilmiştir. Bir arslana binip Dergâh'a gelmiştir. Ve Balım Ahmet dede Çal'da medfundur. Dünbelekçi dede demekle ma'rûftur. Ve Balım dede sahrasında medfundur. İsmi Hasan'dır. Ve yatırını İç İl'de Kınalı karyesi bâlâsında Sazlı Dere'de. Ve İlavîs'de İsmail Efendi ve Emir Sultan bunlar cümlesi Velî Baba Halifelerindendir). tarafında Paşa Köyü nâm bir kar-

yeye gelürken esnâ-yı râh'da bir rençber şarkı söylermiş. Başında bulunan gaazilere : "Şu vâ'ız nasihat ider, dinleyelim, nasihati bizden başkaca dinleyecek cema'ati yoktur" buyurdular.

Ol hâlde herkes atından inüp oturdular. Ol rençber cüvân Başladı : (Al elmanın beşini - Sığa entârinin peşini- ben yalnız yatamam- Gönder benim eşimi) deyû söylerken baktı ki kendisini dinlerler. Üç-beş defa bu beyti tekrar eyledi.

Bunun üzerine Seyyid-i müşârün'ileyh "Kalkın gidelim" buyurdular.

Atlarına râkiben giderken gaazilerin hâtırlarına geldi ki "Bu Seyyid'e bir hâl oldu. Zîrâ bu şarkı ile va'z ve nasihati fark itmiyor" didiler. Bu hâl-ü kaal Seyyid'e ma'lûm oldu, itti:

"Ey yoldaşlarım, iş sizin fehmidüp hatırınıza gelen gibi değildir. Çünkü ol cüvân Vâ'ız (Al elmanın beşini) didiği : Ey Al-lâh'ın kulları, Hakk Subhanehû ve Ta'âlâ Hazretleri size beş vakit namazı farz buyurdu, kılın", didi.

(Sığa entarinin peşini) didiği : "Namâzda kavme ve celse'yi ve kıyâm ve ku'ûdu ve secdeleri ta'dil-i erkân üzre yapın, namazda tekasül itmeyin, hatırınızı toplayup huşu' ve huzu' üzre namazı kılmağa ceht ile sa'y idin", didi.

(Ben yalnız yatamam -Gönder benim eşimi) didiği dâhî : "Asıl insana lâzım olacak şey' îmândır. îmânsız amel ile Cennete girilmez, Yâ Rabbî.. Ben dünyâdan âhirete giderken Şaytân-ı aleyhî mâ yestehakk'a benim îmânımı selb ittirüp te beni îmânsız kabre gönderme. Benim kabrimi "Hufre-tün mi hufer-in-neyrân" eyleme, yani Cehennem çukurlarından bir tamu eyleme.

Ancak beni îmân ile gönder de benim kabrimi "Ravza-tün min riyâz-el-Cenne-i" eyle. Yani Cennet bahçelerinden bir bahçe eyle" didi.

Ve îmân dahî mucib-i Cenne-t değildir.

Cennet ve Cemâlullâh Allâh'ın lutfuyla nâil olunur. Fakat bu î mân ve Tâ'âtları sebep kılmıştır. Binaen'aleyh İbâdât ve ta'âtınıza mağrur olmayın. (Ve mekerû ve meker-Allâh-ü, V-Al-lâh-ü hayr-ül-mâkirîn-e) (Al-i imrân sûresi, âyet: 54) (Türkçe-si): (Fakat hîle yaptılar. Allâh ta onları cezalandırdı. Allâh hîle yapanların cezasını en iyi verendir) işte ma'nâ-yı celîlini eyûce mülâhaza idüp Allâh-ı Azim-üş-Şân'a kemâl-i sıdk-u ubûdiyyetle sığınup kulluk idin. (Birkaç sözcük silik) beyn-elhavf-i v-er-ri-câ olun, didi. Bundan ziyade Vâ'ız nice olur, rahmet olsun atasına ki bize güzel nasihat itti, buyurdular.

Ve hattâ bunu müeyyed olarak:

Hakk Ta'âlâ hûb yaratmış beş yemiş
Beşi dahî birbirini görmemiş.
İkisine gün dokunur yaz ve kış
Üçü dahî gün yüzünü görmemiş.

sözüyle ihtitâm-ı edille buyuruldu.

Ve diğer kerâmet: Hızır Bey oğlu Rüstem Pehlivan günlerden bir gün gayetle marîz olduğundan Seyyid Velî Baba Hz.lerine vâlidesini gönderdi ki: "Lutuf buyursunlar. Bir kerre hâne-i fakırlarına teşrifleriyle ve illâ benim bu marazdan kurtulmaklığım ümid idemiyorum" deyû. Vâlidesi rahm-ü şefkatle götürüp bahadırın selâmını ve ricâsını tebliğ eyledi. Basra'lı oğlu Kahraman Bahadır-ı merkuum Rüstem Bahadır'ı iyâdet için gelmişti. Ol dahi arkasından gelüb Seyyide ricâ ittiler. Ol halde dergâh-ı şerîflerinde bulunan fukarâ ve zu'afalar ile// birlikte merkuum Rüstem'in hânesine geldiler.

Gördüler ki Rüstem'in marazı gayetle ziyâdedir. Bazı dervîşân fukarasından "Okuyalım, Allâh defider inşallâh" didiler.

Ol hâlde Seyyid Velî Baba Hazretleri "Rüstemin marazını

taksîm eylesek. Hissenize isabet iden maraza râzı olur musun?" buyurduklarında, rüstem Pehlivân: "Bana marazdan hisse bırakınız, sizinle beraber olayım" deyû ricâ eyledi. Cümlesi taksime râzı oldular.

Seyyid el kaldırıp du'â itti. Merkuum Rüstem derhâl ayağa kalktı "Elhamd-ü lillâh bir şeyim kalmadı" deyû Seyyidin elinden öptü. Lâkin her kes bedeninde bir kaç gün bir miktar hastalık hissedüp bir kaç günsonra lehülhamd v-el-minne-ti bir şeyler kalmadığını beyan eylediler.

Ve Seyyid Velî Baba Hz.lerinin zamanında ağzı eğri ve kendusine cünûn arız olan ve masrû' bulunan ve meflûç olan ve sair ağrı ve sancı illetleriyle mübtelâ olanlar gelür, bi-izni Hudâ şifâyâb olurlardı.

Hamd-en sünime hamd-en evladlarının dahî bu hasse ile hissedârdırlar.

Rivâyet iderler ki: Seyyid Velî Baba Hz.lerini Haydar oğlu şehîd ettiği gece yatsu namazını kılmış, bir vâfir evrâd ve ezkârını okumuş cümle evlâd ve ayâliyle helâllaşmış, cümlesine : " Benden râzı olunuz, huzûr-u Mevlâ'ya varıldıkta benden şikâyet eylemeyin, hoşnutluk eyleyin. Hasb-el-beşer sizlerin hakkınızı edâda belki kusûr itmişimdir" deyû halâllık diledi. Evlâd ve ayâli dahî cümlesi "Helâl olsun, sen bize hakkını helâl eyle" deyüb ağlaştılar.

Bu hâlden sair akrabâları haberdâr olup // cümlesi Seyyid Velî Baba'nın hücreğine kurbanlık koyun gibi çekilüp geldiler. Cümlesi ağlaşıp ve helâlleşüp Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ hazretlerine hamd-ü senâlar ittiler.

Seyyyid'e su'âl eylediler ki : " Sizin âdetiniz böyle değil idi. Bu hilâf-ı vâki- âdetiniz üzere bulunduğundan fehîm olunur ki bize bir belâ mı teveccüh itti. Şâyet öyle bir belâ teveccühünü keşf ittiniz ise def'inin çâresine teşebbüs idelim. Def'i mümkün belâ

ve kazalardan ise. Ve illâ sabır ve tehammül ile râzı olalım, emir buyurun, didiklerinde Hz. Seyyid itti:-

"Biz gürûh-u Evliyâ (Uşek) denilen hayvana benzeriz. Ol hayvan şöyledir ki gideceği makalle anı tutmak için tuzak kurarlar da gelür, ol tuzağı görür, arlânur da girûye dönmez. Ağlaya ağlaya ol tuzağa basar, tutulur.

Bizim de başımıza gelecek kazâ-ullâhı Hakk Subhâneh-u ve Tâ'âlâ levh-i mahfûzunda bizlere gösterir. Lâkin bile bile ol kazâyâ sabır ve tahammül ideriz. Her ne ise Allâh'ın emri yeri-ne gelür. Zîrâ bu dünyâyâ gelen gidiserdir. Bir dem gelüp seyr idîserdir. (Küll-i şey'in hâlik-ü illâ vecheh (Kasas sûresi, son âyetten parça) (Türkçesi: O'ndan başka herşey yok olacaktır). Nısf-illeyl oldu, herkes bugün olduğu mahalle yatsunlar, deyû emir buyurdular. Gayri hâlden haber vermediğinden herkes olduğu mahalde yattılar. Nısf-il-leyl geçince Hayvan ararız deyû Dünbek oğlu Hüseyin Koca ve sairleri tarafından bir kaç câsuslar gelüp Seyyid Velî Baba'nın hayvan yitirdik". sözüyle ahurunu aradılar. Seyyid'in haberi olup (Hasbünallâh-ü ve ni'm-el-ve-kîl-ü) (Âl-i İmrân sûresi, âyet: 173 sonu) (Türkçesi: Allâh bize yeter, O, ne güzel vekîldir), (Lâ havl-e ve lâ kuvvet-e ve lâ kudret-e illâ b-illâh-il-aliyy-ül-azîm) // (Allâh-u ekber, Allâh-u ekber, Lâ İlâh-e İllâllâh. V-Allâh-u ekber Allâh-u ekber ve lil-lâh-il-hamd) (Türkçesi: Tanrı'dan başka kudret ve kuvvet yoktur. Yüce ve Ulu ancak O'dur. Allâh en büyüktür, Allâh en büyüktür. O'ndan başla tapacak yoktur. Ve Allâh en büyüktür, Allâh en büyüktür. Ve övgü yalnız Allâh'adır) deyüp daha sesini çıkarmadı.

Herkes iki sa'at mikdarı tatlı uykuya daldılar. Diğer câsuslar gelüp ahur'a girdiler. Dah çüş deyüp çıktılar, gittiler. Yine Seyyid müşarün'ileyh (Hasnün-Allâh-ü ve ni'm-el-vekîl) deyüp daşra çıktı. Abdest aldı, namaz kılmağa şuru' eyledi. Ol hâlde

Seyyid Velî Baba'nın ammisi Ali'nin oğlu Halîl'in mahdumu Nebî dahi kalkup Abdest alup eve dönerken arkasından eşkıyâ yetişüp başına kılınç ile urduklarında Allâh deyû na'ra urdu. O ân-da şehid ittiler.

Kardaşlarının na'rasını uyku arasında işidince mûmâileyh Nebî'nin biraderi Mustafa ve Hüseyin Sünbül acele yerlerinden kalkup Seyyid Velî baba "Silâhlarınızı alın" deyû her ne değlû nîdâ eyledi ise de anlamadılar. Evden aşağı kendülerini ittiler. Anları dahî Düşmanlar der'akab avladılar. Bundan sonra Seyyid Velî Baba ve sair evlâd ve akrabâsı silâhlarını alup düşmana hü-cûm ittiler ise de sâbıkta beyân olunduğu vecihle Allâh-ı azîm-üş-şân'ın emri yerini buldu. Da'vaları mahşere kaldı.

KITA

Sırr-ı aşkı duydu Yemlîhâ olup lâl-ü hâmûş

Mekselînâ oldu hemzâr-ı mezâyâ-yı sürûş

Bâde-i tevhîdi Meslînâ'ya işrâb ittiler

Bi-tevakkuf içti Mernûş-ü debernuş, şâzenû (Kefeşteateyyuş)

Kâselîs-i bezm olup Kıtmîr dahî kalmadı Boş.//

Müşarün'ileyh Seyyid Veli Baba'nın şehid olduğundan sonra kezâlik 1057 Târihinde (1647 M.) oğlu Seyyid Hüseyin Çelebî uhdesine Ciheteyn-i mezkûreteyn tevcîh olunup ve Karye-i Uluköy tîmârı dahilinde arazî-i mîriyyeden iken 1053 sene-i kameriyye şehr-i Rebî'ul-evvelin 19. Gününde bâ hatt-ı tevkî'-f tekrar Seyyid Velî Baba zâviyesi vakfına karye-i mezbûre arazî-si (Sayfa kenarına ek olarak yazılmış: İlegüp köyünün eski sınırı) orta yoldan Abdal İsâ harımından Kara Habib bacağından ve kuru maslaktan ve geri inden Elbiz deresine kadar olup ve mer'âsı ve yaylası ağıllar üstünde Kara keran'a giden yoldan ve Kuruca Kek'ten ve Karaca Gedik'ten ve Bese gediği'nden ve Bambıl gediği'nden ve toklu sivrisi'nden ve Akpınar'dan ve Taş-

köprü'den ve Terzi kayası'ndan ve Oyulu tepesi'nden Çalbalı'dan ve Dalgıç oğlu tepesinden ve Çubuk içi'nden ve Yel belği tepesinden ve İshak viran söykenin nihayetinde Tekne Kaklığa kadar ve yine arazîsi mezkûr Tekne kaklık'tan ve Yalnız Alıç'tan ve Gömüler Gediği'nden Aktaş ve Sarıtaş ve Kara Arslan'a giden yoldan ve kapucu harımından ve Kara Arslan bucağından ve Çerçi oğlu kuyusuna giden yoldan ve Gölgeciler Harmanı'ndan ve Seyyid Velî Baba kuyusundan ve yine Uluyol'da Meydan oğlu İğdesi başından Kuru Maslak ile mahdût olarak ve Çaylak nâm mahaldeki harmanın nısıf öşrü ile beraber Seyyid Velî Baba dergâhına vakıf olmak üzere tashih kılınmış ve muahharen Alî nâm kimesne bir taryk ile tevcih-i berât ittirmekle Dergâh-ı şerîfin Şeyhi Seyyid Hüseyin'e gadr-i küllî olmağla tekrar esâsât-ı rebî'ul-âhir Sene 1057 tarihinde, Sultan İbrahim zamanında Bâ hatt-ı tevki'î zaviye-i mezkûreye merbutu mukarrar olup ve olvecihle tashih olunmuş. Ol târih-i mezkûrda mûmâileyh Seyyid // Hüseyin Çelebî bir kaç defa muharebede bulunup ba'dehû kûşe-i inzivâ'ya ihtiyâr ile zahitlik itmiştir.

Bu zât (ârif-i vahdet olup kasret-i yârândan geç

Râzi-i kısmet olup gayret-i akrândan geç

beyt-i darb-ı meseline de ittibâ'an münzevî olmuş dimerdir.

Bu sırada zevcesi vefât idüp mücerret kaldığını İsparta mütesellimi anlayup hemen ihbâr eyledi ki "Benim bir ehl-i iffet kerîmem vardır, Sizin gibi Ehl-i Beyt'e lâyıktır. Kabul buyurulursa akdiyle memnun olurum" didikte Seyyid-i müşarün'ileyh: "Lâ-zımsa da ba'demâ gönül rabt itmem. Lâ havl-e ve lâ kuvvet-e il-lâ billâh" mukaddime-i nesriyle buyurdular ki: "Şimdengirû dünyâyı üç talâk ile tatlik ittik. Ehl-i iffet te bunun içinde tatlik olundu "meksal-i ihtitâmiyle târih-i mezkûrde irtihâl-i dâr-ı bakaa cyledi.

Vasiyyet-i vâkı'ası üzre (Urkebek tepesine Kırklar Makberesi'ne defîn-i hâk-i itirnâk olundu. (Rahmet-ullâh-ı aleyh-i ve rahmeten vâsi'a).

Andan sonra oğlu Seyyid Nebî çelebi hükûmete gelüp berâ'tin uhdesine tevcihini b-il-istid'â (1068 tarihinde) Şaban-ı şerîfin 12. günü yedine tevliyet ve zâviyedârlık cihetleriyçün iki kıt'a Berât-ı âlîşân i't ve ihsân buyurulup mu'avedetle (geri döndüğünde) postuna oturdu ise de karye-i mezkûrda karabet-i nesebiyye ve sıhriyyeleri olmadığından Ve Kara Haydar oğlu Mehmed oğullarıyla alup vermek varup gelmek için beyinlerinde olzamanda munkatı' olmağla bu hâllerden ise Karye-i mezkûrda bulunan gerek Dünbek oğulları ve gerek Kara Ahmed oğulları ve Safi Koca oğulları mûmâileyh Seyyid Nebî Çelebi'nin mahvına kıyâm ittiklerinden Sâfi Koca // oğlu Kâzım'ın kerîmesi Es-mahân'ı kendi tezevvüç itti. Ve Küçük Kara Ahmed'in kerîmesi Ümmühân'ı Buğdan'da şehîd olan oğlu Alî'ye tezvic eyledi. Ve kendi kerîmesi Hadice'yi Küçük Kara Ahmed oğlu Mehmed'e viridi.

Bin doksan bir (1091) tarihinde (1680 M.) Seyyid Nebî Çelebî dahî burnundan kan bışanup vefât eyledi.

(Kıt'a):

Levh-i takdîra düşünce nohta-i emr-i Hudâ
Kün diye bir emr ile vâ'r oldu eşyâ küllühâ
Yazılıp kıl-k-i hakikatle bu emr-i bî-bahâ
Âlem-i kevn-ü fesâd ashâbına mev-ü fenâ
Görünen şimdi Adem iklimine rihlet gibi.

Ba'dehû oğlu Seyyid Alî Çelebî İstanbul'a gidüp b-il-istid'â berâtlarını tevcih ittirüp 1070 tarihinde (1659 M.) Buğdan muharebesinde şehîd oldu. (Not: Burada bir tarih yanlışlığı var gibi görünüyor). Andan sonra Mûmâileyh Seyyid Alî'nin oğlu Öksüz Nebî Çelebî İstanbul'a gelüp, postuna oturdu, Gayetle âbid ve zâhid kimse idi. Aşair-i Gaygel'den emvâl-i mîrîlerini allurdu. Ve değirmenlerinden galebesi gelürdi. Ve bağlarından Pekmez hâsıl iderdi. Gayetle güleç ve sahî ve âbid ve zâhid ve taki bir Seyyid idi. Hattâ elini cebine sokar yeşil yaprakları çıkarırdı. Ve kış gününde güller ile dürlü şükûfeleri çıkarırdı. 1075 tarihinde

(1664 M.) Muharrem-ül-haramın üçüncü günü Kâzım oğlu Hasan, Dünbek oğlu Hüseyin ile iki genç delikanlı gavra iderken müşarün'ileyh Hasan ile Hüseyin'i aralamakta iken kaza'en kurşun isabet idüp Şehîd oldu. (Rahmetullâh-ı aleyh).

KITA

Hakiym-i Mutlak'ın olmaz ise bir işde takdîri//
Müfid olmaz hazâr arbâb-ı akl'ın re'yü tedbîri.
Hırz-ı men'i kadar kılmaz nedeğlû gûşîş eyleser
Kaza-yı mübremin mümkün değil sa'y ile tağyîri
Hezârân cevşen-i fûlâd ile kat kat Zırk giyse
Kişi ref'idemez kavs-i kazâdan âtılan tîri.

Andan sonra oğlu Seyyid Alî Çelebî'ye tevcih olundu. Bu dahi (tarih yazılı yeri iyice silmişler) Hocabey'de şehîd oldu. Ve ba'dehû oğlu Seyyid Mehmed efendi uhdesine tevcih olunarak efendi-i mûnâileyh İstanbula geldi. Yedi sene kadar tahsîl-i ulûm ve fûnûn eyledi. Ve ma'a-ziyâde ilm-i hikmet okudu. Sultan Mehmed Fâtih Câmî'-i nûr-i lâmi'-i şerîfinde kürsî-i tedrîse çıktı. Esnâ-yı derste filân feleğin burcu böyledir ve filân feleğin burcu şöyledir deyû takrîr-i dilnişinde bulunduğundan beyn-et-tullâb şöreti (Bürûsî Hoca) telkîyb edildi.

İşte bu, Mûnâileyh (Seyyid Mehmet Bürûcî) efendi Seyyid Veliyyiddin Gaazî Hz. lerinin asrına kadar seceresini kayıd ve tescîl ettirdiği gibi hafîdlerine kadar nakıyb-ül-esrâf kalemine 480 adet numarasında kayda geçtiği el'ân mestûr ve mukayyeddir.

Ve senevî, şa'bân-ı şerîfte (Beş guruh) Emîr sarık parası, gel buradan ahz'ayla deyû yedine ilm-ü haber dahi vermişlerdir. Ol secere-i aliyyede mezkûret-ül-esâmî olan ecdâd-ı kirâmından Sâdâtın esâmîleriyle tevessül itmek üzre bir kasîde te'lîf itmiş, ol kasîdeye (Kasîde-i Bürûciyye) dirler, meşhûrdur. Ve şâh-ı vilâyetin âsârı olan // Kasîde-i Celcelûtiyye'yi ma'a şerhiyye zâyî' iken, buldu, yazdı. Ve şâh-ı Vilâyetten bâkii kalan evrâd-ı aliyyeyi müteaddid nushalar yazdı.

Zayî'den hıfz için mûmâileyh dahi 1100 (Bin yüz) trihinde (1688 M.) Dergâh-ı Şerîfe gelüp postuna oturup, (Tarih yazılı yeri silinmiş) tarihinde irtihâl-i dâr-i beksa eyledi. Rahmetullâhı aleyh.

İğdecik Erenleri demekle maruf Ak Şemseddîn ile Karaca Ahmed'in kabirleri cânîplerine vasiyyet idüp urkebek alt köşesine yaz' olundu. Kabri andadır.

Tarih (1208 H.) (1793 M.) (Not: Bu tarih yeri silinmiş ve yerine arab rakamları ile 1208 yazısı kötü bir yazı ile yazılmış) oğlu (**Deli Nebî Dede**) uhdesine mücedden tevcîh-i berevât olundu.

Mûmileyh dahi keşf-i kerâmât sâhibi bir Seyyid-i Zâhid-i Âlî idi. Ekseri evkaatını Aydında geçirüp biraderi, lâkabı Sünbül pehlivan demekle arîf, ismi: Seyyid Hüseyin Çelebî ile imti zaç itmeyüp mûmâileyh Seyyid Deli Nebî Çelebî Bozok'lu nâmiyle ma'rûfe Medîne'yi aldı. Ve Seyyid Hüseyin da Türkman kızı Emîne'yi aldı. Kürt ile Türkman bir arada geçinmeyüp mûmâileyh Seyyid Hüseyin Sünbül Kara Arslan nâm mahalle hicret eyledi. Andan sonra Seyyid Deli Nebî Çelebî'nin veled-i züfuru olmadığından, Seyyid Velî Baba'nın vakfı ise evlâd-ı zükûruna meşrût olduğundan, Mûmâileyh Seyyid Nebî Çelebinin vefâtından sonra Tarih 1227 (1812 M.) Seyyid Hüseyin Sünbülün üzerine tevcîh olunup İstanbuldan Dergâh-ı Şerîfine gelürken, es-nâ-yı râhta (Geyikler) tarafında İlkırlı ile Sundurlu arasında Bin ikiyüz yirmi yedi târîhinde (1812 M.) seksen iki yaşında olduğu hâlde Adlî Sultân Mahmûd Hân -ı Sâni zamanında şehîde vefât itmiştir. Rahmetullâh-ı aleyh. //

Bin ikiyüz yirmiyedi (1812 M.) tarihinde , keزالik Adlî Sultân Mâhmûd Hân-ı Sâni zamanında mûmâilyhin oğlu (**Seyyid Ahmet Paşa**) Borlu ağalarıyla hoş geçinemeyüp, değirmeni dahî müstesnâ vakit teğallüben elinden aldirmiş ve karye-i **merkû** ume'de Mirî meyânında öşrü ta'sîr olunmağla İstanbula gelüp

vakfının ihracına çalışmış ise de, Defterhâne-i Hâksanî'ye müraca'atında karye-i merkuume kadîmî Kılınç Timar olmağla vakf olmak meşru' olmadığından girû tımâr'a tashih olunmak babında Sene 1068 (Bin altmış sekiz) (1657 M.) tarihinde Sultan Abdülmecîd Hân-ı evvel zemânında şa'ban-ı şerifin onikinci günü Emr-i âlî sâdır olmuş ve Tîmâr sahibinin oğlu Mustafa bile vefat eylediğinden mahlûlünden bâ-ilm-ü haber Karye-i merkuumeyi Mâliyye hazînesi zapt itmiş.

Ber-micib-i tashih zaviye-i mezkûrenin karye-i mezkûrede alâkası yoktur deyû kuyûd-u hâkaaniden bâ-i'lâm beyân olunup mûmâilyeh Seyyid Ahmet Paşa'nın eline virmişler.

Ol zamanda hasbî olarak tevcîh ittirmek mümkün iken karye-i mezkûr mazbût-u hazîne olmuş deyû tevcîh-i berât ittirmiş. Lâkin bu i'lâmın sûretini alarak gelmiş ve sene 1261 (Bin ikiyüz altmış bir) (1844M.) tarihinde, Sultan Abdülmecîd Hân-ı evvel zamanında müşarûnileyh Ahmet Paşa vefat eyledi.

Ve andan sonra mahdumu Seyyid Hüseyin Sünbül sayd-ü şikar-ı tuyûrâta ve At'a ve silâh'a mecbûr bir âdem imiş. Abâ ve ecdâdından irsan kalan bağ ve bağçe ve tarlaları satup yemiş, vaktini hoş geçürmüş, ve fakat 1272 (Bin ikiyüz yetmiş iki) (1855 M.) kıht-u galâsında Kızıl darı tedarikiyçün Aydın'a gidüp geldiğinde burnundan bir kan bişanmasıyla vefat eylemiştir.

KITA

Dünyâ ile sen sulh it bî-hüccet-ü bî-da'vâ

İsterse cihân halkı Hep şâhid-i z r olsun.

Mûmâileyh Seyyid Sünbül dahî beratlarını tevcîh ittirmedüğinden Dergâh-ı şerîf // vakıfsız olmağla içerusı islendi, paslandı. Ve hattâ sakfı kubbelerinden bir yarıldı. Gül Baba makaamına sular akmağa başladı. Ve etrafının divârları göçtü. Havlusunda merkebler yayılıp yatmağa başladı. Ve çeşmesi dahi kurudu. Velhâsıl dergâh-ı mezkûr harâbezâr oldu.

Bu, Sünbül lâkabıyla mülâkkab olan Seyyid Hüseyin Ve Seyyid Ahmet Paşa ve Seyyid Hüseyin Sünbül ve Seyyid Mûsâ Kâzım Efendiye gelinceye kadar vakfı alınmayup mazbût-u hazîne olduğundan Dergâh-ı şerîfin odalarına kel'evvel mûnâileyhim Seyyidler bakıyorlar ise de başında beklenmediğinden her kim ziyaret için gelür de bu dergâhın şeyhi kimdir dir ise bulunan kimse ben'im dir idi. Ol misafiri ziyaret ittirirdi. Bir kaç mangırına vaz'-ı yed iderse alur giderdi.

Bu sebepten herkesin gözü dergâh-ı şerîften ve yahut muhiblerinden beş-on para kapmakta olup bu suretin devamından hiç bir kimse dergâha beş para sarfitemzdi.

Gitgide Seyyid Velî Baba'nın evlâdından ve Sâdât-ı müşârün ileyhâ'dan olmayan ve sâbıkâa zikri sebk'idan Sâfî Koca oğlu ile Dünbek oğlu ve Haydar oğlu gibi ecnebîler dahî mürûru zemân ile menâkıbını görmediklerinden Evlâdlık ve Seyyidlik da'vâsına kalkışup etraf ve eknâfı izlâl ittiklerine ve Dergâhın ve odalarının harab olmasına ve çeşmesinin kurduğuna ve dergâhın avlusunda hayvanlar yayıldığına mûnâileyh Seyyid Hasan Sünbül Çelebi Oğlu Seyyid Mûsâ Kâzım Efendi sabır ve tahammül idemeyüp kendusi gayet mazlûm ve perde-i hicâbta mağlub ve mahviyyetle meclûb bir zât-ı kerîm idi.

Bir gün büyük mahdumu olup // Bin ikiyüz seksen dört senesinde (1867 M.) silk-i celîl-i askeriden b--il-imtihan afiv ve müstesnâ olan ve Seksen beş tarihinde (1868 M.) tehhül ittirdiği Seyyid Mehmet Takiyyüddîn Efendiye huzûruna çağırıp, keyfiyeti bir bir beyân idüp Dergâh-ı şerîf için İstanbul'a gidüp "Para benden, zahmet ve meşakkat senden. Bu yolda İstanbul'da hem tahsîl-i ilm eyle ve hem de bu Dergâh-ı şerîf vakfının ihracına çalış. Eğerçi bu dergâhımızın vakfını Hakk Subhânehu ve Ta'âlâ bize ihsân iderse hem dünyadaki zillet ve zarâ-

retten kurtuluruz ve hem de âhirette ecr-i cezîle nâil oluruz ve ecdâd-ı şeca'at-nihâdımız bunca defîn-i hâk olan Sâdât türbeleri havlısında bu düşmanların hayvanları yayılmaz ve yalan yere muhibb-i Ehl-i Beyte biz evlâdız deyû söylenmezler ve behemehâl git " deyû emreyledi.

Mûmâileyh Mehmet Takiyyüddîn Efendi dahî "Semi'nâ ve ata'nâ" duydum ve ita'at ittim- deyüp Seksen altı tarihinde (1869 M.) Deraliyye'ye gelüp Dîvân yolunda Irgat pazarı'nda Sinân Paşa Medresesi'nde Senirkentten Kıldır oğlu Hasan Efendi ve Seyyid Gaazî'den Çoban Baba oğlu Aşir Efendinin kerîmesinin mahdumu Sâdık Efendi olmaları münasebetiyle ol medrese-i mezkûreye kaydolundu. Ve Sadık Efendinin yanında sâkin oldu.

Sâdık Efendinin hocası ol zamânda Bâb-ı fetvâ'da Meclis-i tedkik A'zalarından Oklu Hacı Mahmut kâmil Efendinin dersine devam eylediler. Ve esnâ-yı ta'tilde Evkaf-ı Hümâyûn Nezâret-i Celîlesine arzuhâl ittiler. Ve ba'det-ta'kıyb isti'lâm-ı keyfiyet olundu ki, bu Seyyid Mûsâ Kâzım Velî Baba Evlâdından mı? Ve dergâhı ma'mûr ve mevcûd mudur? Ve âyende ve reven-deyi icrâ ile it'âm-ı ta'âm // iderler mi? diye. Olzamanda olunan isti'lâm üzerine mazbata ve i'lâm-ı matlûbenin cânib-i Nezâret-i Evkaf-ı Hümâyûn'e geldiğini mûmâileyh Seyyid Mehmet Takiyyüddîn Efendi haber alup, gitti. Evrâkları buldu, numarasını aldı, ta'kib-i keyfiyet eyledi.

Cennetmekân Sultân Abd-ül-Azîz Hân-eş-Şehîd hazretlerinin zemânı saltanatlarında 1288 senesi (1871 M.) Recebinin yirminci günü tarihi ile mûmâileyh Seyyid Mûsâ Kâzım Çelebî'nin uhdesine tevliyyet ve zaviyedârlık cihetleri tevcîh ve yedine iki kıt'a Berat-ı âlîşân i'tâ ve ihsân olundu.

Vakfı içün dehi arzuhâl ittikte Defterhâne-i Hâksanî'ye ha-

vale olunup sabıkta beyân olunan Dedesi Seyyid Ahmet Paşaya virdikleri cevâbı Seyyid Mûsâ Kâzım Efendi tarafından verilen Arzuhâle derkenâr ittiler ki Karye-i merkuume 1268 (1851 M.) tarihinden berû mazbût-u Hazîne-i mâliyye olup zaten tîmâr olduğundan vakıf nâmeşrû' demek idüğünden târîh-i mezkûr i'tibâriyle mazbût-u hazîne-i müşârün'ileyhâ olup esasen Kılınç Tîmârı olmağla vakf-ı mezbûr nâmeşrû' idüğünden Tîmâra tashih olunmuş ve bu babta mâliye Hazîne-i celilesinden zapt itmek iktizâ ider deyû i'lâm olunmağla belki vakfının tashihine İrâdei Seniyye istihsâl olunur diye beklemekte ve tahsîl-i ilm itmekte iken Sultan Murad Hazretleri tahta cûlûs idüp ânu hal'ittiler. Ve (1293) senesinde (1876 M.) Şa'ban-ı şerîfin onbirinci gününde Sultân Hamid-i Sâni hazretleri Taht-ı âli-aht-ı Osmânî'ye cûlûs-u meymenet me'nûs-u mülûkâne olarak // bîlcümle hayrî ve müberrâtın i'mârâtına bezl-i atıfet-i şefkat buyurulduğu sırada bu Dergâhın cihât-ı müteferri'ası Bereaât-ı şerîfelerinin tecdîd olunmasına İrâde-i Seniyye-i Hazret-i Pâdişâhî şeref-müte'allik buyurulmasıyla müceddeden dahi mûmâileyh Seyyid Mûsâ Kâzım üzerine tevliyyet ve zâviyedarlık için bir kıt'a Bereaât-ı şerîfelerinin tecdîd olunmasına İrâde-i Seniyye-i Hazret-i Padişahî şeref-müte'allik buyurulmasıyla müceddeden dahi mûmâileyh Seyyid Mehmed Takiyyüddîn Efendi Yedi sene Rum ilerine cerre gidüp aldığı paraları dergâh-ı şerîfin vakfını tashih ittireceğim diye ve tahsil-i ulûm ideceğim diye sarfıdûp dergâhın semtine bile hiç gelmedi.

Ve iza'a-i vakti tecvîz itmediğinden mütevâliyen dersine çalıştı. Nihayet-ül-m-emr (1295) senesinde (1877 M.) müşârün'ileyh Of lu Mevâlî-i izâmdan Hacı Mahmud Kâmil Efendiden icâzet aldı. Usûl-ü tadrîs ve nâiliyyet-i ru'ûs hakkında ba-irâde-i Seniyye müttehiz olan ka'ide-i mahsûsaya tevfikân bâb-ı vâlâ-yı

meşîhatenâhîde (1297) senesi (1879 M.) Cemâziyel'evvelinde li-ecel-ilimtiyhân teşkil buyurulan Meclis-i imtihanda isbât-ı ehliyyet ve liyâkat idüp tarih-i mezkûrda Sultan Bayezid-i Velî Câmî'-i şerifinde derse çıkup tadrîs iderken pederi Mûnâileyh Seyyid Musâ Kâzım'ın vefâtı haberi gelüp (Rahmetullâh-ı aleyh..) ol sene dersi kesüp Dergâh'a geldi. Ve dört sene meccânen tedris itti. Ve (1311) tarihinde (1894 M.) icazet virdi.

Bu esnâ-yı neşrinde ondört sene ve senede üç mâh // Dergâhın kuruyan çeşmesinin başı nerde ve nereden gelür kimse bilmez iken çeşmeden başlayup Koca çukur'a varıncaya kadar lağım olan mahallerini buldu. Bir urğan boyu yıkılan lağımı nerdi banlı kuyular yaptırdı. Arka arka ameleyle taş ve toprağını çektirdi. Ve lağım olmayan havlısına divarlar yapup üzerini kapakladı. Ve eski künkleri çıkarup cedîd künkler döşetti. Ve dergâhın etrafı duvarlarını yaptırdı, bir daha hayvanlar girmez oldu. Ve dergâhın kubbelerinin yarıklarını yaptırdı. Ve kubbelerini sıvattı, tokturdu ve etrafına düzdürdü. Pardi taşları kodu ve içini sıvattı.

Karya ahâlisi "Bu tekyeye bakıyor. Bizim gelürler kesilür" deyü köycek mühürler bastılar, da'vâya kıyâm ittiler, ve Dergâhın kilidini kırdılar. Seyyid Velî Baba'ya ittikleri mu'amelc-i nâbecâdan ziyade buna da ittiler.

Bu hâl üzere icazet virdi. Yüz kuruş ihsan-ı Şâhâne ile beraber ma'aş mecmu'u ondört adet Sîm Mecidiyye oldu ki İkiyüz altmış sekiz guraştır. Ailesinin idaresine gayr-i kâfi iken bir kimseye müraca'at ile ab-i ruy dökmezdi.

Bir gün rü'yasında "Sen mekteb-i nüvvâb'a git" denildi.

Rü'yasında" Aman yâ Rabbî.. Beni Kadı idüp te yevm-i kıyamette ihkak- hak itmedin deyû itab ve azâba şitâb itme" niya ziyle ağladı.

Bu rü'yayı gördüğü gecedi İzmirde Ramazan-ı şerifin leyle

-i Kadr'inde idi. Ve tedrisatta bulunmuştu. Ba'd-el-îd Fıtır gelüp Mekteb-i Nüvvâb'a // girdi. (Not: Nüvvâb: Nâib-in çoğulu. Kadı vekilleri, taşralarda bulunan şer'iyye memurları demektir: Mekteb-i nüvvâb) . Mekteb-i mezkûrda Hâfız Efendi nâmiyle bir Bevvâb var idi. Her ne hâl ise beline dizlerine yeller ve sızı-lar ârız olmuş gayet muztarib idi.

Mûmâileyh Seyyid Mehmet Takiyyüddîn Efendinin icrâ-yı imtihânı kabul olunup ta mekteb-e devam pusulası geldiğinin birinci günü mekteb-e vardığında bir âdem gelüp" Bu dizlerime okul? diye ricâ-yı israrda bulunmuş. Seyyid-i mûmâileyh dahî her ne kadar reddetmiş ise de yine musirrâne ilticâ eylemiştir.

Ahir-ül-emr, bevvâb-ı mûmâileyh Hâfız dir ki : (Ben rû'yamda Fahr-i kâinat aleyh-i ekmel-it-tahiyyât Efendimiz Hazretlerini gördüm. Bu ağırlardan hâlim pek perîşan aman Yâ Resûlallâh didim. Ol server-i âlem fem-i sa'âdetiyle buyurdular ki yirmibeş güne kadar bana geleceksin. Lâkin ol vakte kadar zahmet çekmemek üzere benim evlâdımdan orada bulunan Seyyid Mehmed Takiyyüddîn'e bir kerre nef'es ittir, geçer) beyân-ı âli-siyle ağladı.

Ol halde mektebin müdiri Hacı Osman Efendi "Me'mur-sun, oku" didi.

Seyyid-i mûmâileyh te okumuş. Bi-izn-i Hudâ kesb-i sıhhat eylemiş. Ve filhakika yirmibeş gün hitam bulunca mûmâileyh Hâfız Efendi vefat itmiştir. (Rahmetullâh-i aleyh..).

Bu haber İstanbuldan işitilüb mûmâileyh Takiyyüddîn Efendinin üzerine gulüvv itmişler. Nihayet-ül-emr bu haberi ser-karîn-i Hazret-i şehriyârî atûfetlu Hacı Alî Beyefendiye ve birader-i âlikadr'leri Hacı Said Beyefendiye işittirmişler. Anlar dahî Zât-ı kerîmî-yüs-simât Hazret-i Pâdişâhı Es-Sultan-ibn-is-Sultân El-Gaazî Hamid Hân-ı Sânî (Edâm'allah-ı devletühû, âmîn) // bu sâye-i sa'âdette ve alelhusûs ol vaktin Sadr-i a'zam

Afyonkarahisar'ından Fehâmetlü, devletlû Mustafa Beyzade Cevâd Paşa Hazretleri olup el'ân Şadr-nişîndir. Ve âmedî-i dîvân-ı Hümâyûn Mehmed Alî Bey ve mu'avini Cemîl Bey ve mektûbî-i sadaret Abd-ül-Bakîi Bey ve Evkaaf-ı Hümâyûn Nâzırı Ali Galib Paşa ve Mâliye Nazırı Nazîf Paşa ve Mâbeyn-i Hümâyûn Müşîri Gaazî Osman Paşa Hazeratı cümleten muhibb-i ehl-i dil idi. Ve Hassa-i Ordu-yu Hümâyûn Müşîri Rauf Paşa ve katibi Ali Bey ve Evkaaf-ı Hümâyûn Muhasebecisi Cânib Bey ve Cihât Müdîri Mahmud Efendi, Ve mâliye muhasebecisi Sabri Bey ve mu'avini Reşad Bey ve mâliye müsteşarı Mecdettin Bey ve Mühürdârı Sa'id bey ve Hicaz kâtibi Emîn Efendi idiler.

Bâ-irâde-i Seniyye-i Hazret-i Pâdişahî makaam-ı fehâmet ittisâmı Hazret-i vekâletpenâhî'ye : " Beşyüz gurus bir münhal ma'aş bul da bana arzeye. Seyyid Velî Baba dergâhına ta'amiyye yapalım" deyû serkurenâ-yı müşarûn'ileyh Hacı Ali bey vasıtasıyla emr-ü fermân buyurulması üzerine müşarûn'ileyh Cevad Paşa Hazretleri dahi Mâliye Nezaret-i celîlesine ledil-iş'âr Aşkar Paşa zevcesi emîne Hanım'ın münhal olan Beşyüz gurus ma'aşını ihbar eylemiş. Ve ba'dehû (1310) sene-i mâliyyesi (1893-94) M. nisanının onikinci günü tarihiyle virilsin diye merfemûta'allik buyurulan İrâde-i kerâmet-mu'tâde-i Hazret-i padişâhî üzerine Dergâh-ı mezkûreye Beşyüz gurus tahsis kılındı.

Ve bu esamîleri zikrolunan zevât-ı kiram dahî bu babta rızâ-yı Bârî içün gayret ve himmet ittiler. Ve vakt-i karıbd e Berevât keyfiyyeti dahî pezîrâ-yı husûl olur diye va'd-i kavî ile te'mîn // itmişler ise de tevcîhat hususunda isti'lâm-ı keyfiyyet usûlî mevzû'a ve kaide-i müttahize îcâbından olmağla (1311) sene-i hicriyyesi (1894M.) zilhiccesinde bil-isti'lam (1312) senesi Muharrem-il-harâmın yirminci günü mazbata ve i'lâm gelüp senei meruumenin rabi'ul-evvelinin beşinci gününde evkaaf-ı hümayundan tevliyyet ve zaviyedârlık beratları i'tâ ve ihsan buyuruldu.

Ve (1310) sene-i mâliyye Hazîne-i celîlesinden tahsis olunan beşyüz guruş ma'aşın sened-i resmîsi virildi. Ve cihat kalemine Seyyid Velî Babanın vakfiyyesi kaydolunsun deyû irâdei seniyye-i cenab-ı tâcdârî şeref-sadır olmağın, mucibince cihat kaleminde Vakfiyye-i râbî'a nam deftere bi-ibâretihî kayd olunup târih-i mezkûrde i'tâ olunan berevât-ı şerîfte ber mucib-i vakfiyye dinildi.

Ve Mûmâileyh Seyyid Mehmet Takiyyüddîn efendi abâ ve ecdâdiyle b-it-tevessül Dergâh-ı şerîflerinin vakıfları nice sene-ler mazbut-u hazîne olup ba'dehû Nevşehir kazasından Aksaray nahiyesinden Serkarîn-i Hazret-i Padişahî Hacı Ali Beyefendi vasıtasıyla zikrolunan beşyüz guruşun tahsis okunduğunu müstemil bir kaside te'lif idüp tekdîm eyledi. Ba'dehû mecmu' kasâid-i erba (ay) Seyyid Veliyyiddin Gaazî menakıbı zeyline derceyledi. Hakk Subhânehû ve Ta'âlâ zenbini mağfûr, ve sa'yini meşkûr eylesün, âmîn.

Bu kasîdeyi te'lif ittiğinde Elli yaşında idi. Selâmet-i îmân ile Allah-ı azîm-üş-şân hatm-i enfâs ihsan buyursun, âmîn.

Not:

Yazma mışarın 366. sayfası ile metin burada bitmiş oluyor. 367-371 dahil sayfalarda , yazmada adı geçen (Uzun Er) in (Sultân Orhan'a takdim eylediği Kasîde-i Hüzniyye'dir) başlığı altında 86 Beytlik arabça bir kaside yazılıdır.

372. Sayfada yine arabca olarak şerh-i evrâd, Tanrı-adları, du'â ve azîmetlerle 398. Sayfa sonuna kadar gelinmiş.

Sayfa: 399 da (Sâdat-ı kiramdan Uzun Er'in Kasîde-i tahdîsiyyesidir) başlığı altında 33 beytlik bir kasidesi yazılmıştır.

Sayfa: 400 Boş bırakılmış olup buraya fakıyrleri 1971 Mîlâdî'de bu nushayı Velî Baba soyundan olan ve Senirkent-Uluğbey kasabasında oturan Emekli öğretmen ve Belediye reisi (Veliy-

yiddin Oktay) beyden alup sûretini çıkardığımı kaydederek İmzâ ve mühürlemişim.

402.sayfadan 499. Sayfaya kadar yine arabca evrad, bazı hastalıklara iyi geleceği umulan şiirler, Veli Baba'nın bu kabil şi'irleri yazılmıştır.

S/ 500-502 dahil sonuna kadar (Seyyid Bürûcî Mehmed Ta-kiyyüddîn ibn-i Alî'nin Kasîde-i tevessüliyye'si yazılmıştır. Bu ka-sîde Elli iki beyttir. 508. sayfa sonuna kadar da Takıyyeddîn'e aid bir kasîde yazılıdır (Yine arabca olarak).

509. sayfada şu bitiriş kaydi var:

(Bu menakıb-ı âliyeyi lisan-ı arabîden lisân-ı Türkî'ye tercüme ettiğimin sebebi budur ki Türk deyû Tatar, Hata ve Kiten ahâlisine ta'bir olunur ki anlara Türk dinür. Ve lisanları Çağatay lisânıdır ki asıl lisân-ı Türk Çağatay lisânıdır. Fakat bu menâkıbın sâhibi ceddin, Sadat-ı kirâmdan Seyyid Veliyyüddîn Gaazî ve sair mezkûr ecdadlarımız ebâ an ceddin Arab iken mukadderat-ı İlâhiyyediyâr-ı Türk'e gelinüp Türkler ile mükâleme ide ide Arab lisânını Türk lisânına mezc'idüp gitgide lisân-ı arabî nisyân ile Türk yanı Çağatay lisânını isti'mal itmekte olduklarından ve bu Çağatay lisânını dahi Türkler Arap ve Acem lisanlarına mezc itmişler olmağla bunun gibi arabiy-yülibâre kitablarda bir fâide görülemeyüp metrûk hük-mündekalmakla lisân-ı Türkî'ye kasâidleriyle evrâd-ı usbu'iyyelerinden ma'dâsını mehmâemken tercüme ittim. Ehil ve erbâbından kusurumun afvını ba'd-er-ricâ okuyup dinleyenler menakıp sahiplerine ve fakıyrın rûhuna bir Fâtiha ihdâ buyuralar. (Temmet-ül-kitâb)

(Not):

Fakıyr yazmayı aynen yazdım. Bazı sayfalardaki yazıları

hangi câhil sildi ise, iyi bir şey yapmamış. Bazı tarihlerde tutma-
mazlık görülüyor.

Bu menakıp kitabını yazan zat Otmanoğullarını Arab soyu-
na bağlamış. Kendilerini de Arab asıllı göstermiş. Bunlar
Kavm-ı Necîb-ı Arab diye başımıza çıkardığımız arabların Dîn
ve Kur'ânın arabca olması yüzünden bizim cahil softaların etkisi-
ne uyma durumlarıdır.

Yazmanın sekseninci sayfasında Hazret-i Alînin Ayasof-
ya'ya kadar girüp bir koca putu kırdığı gibi bir hikâyeye de var
(yazma:s:80).

Yazmanın 204. sayfasında Rumiline ilk salla geçiş konusu
verilirken (ol iki sallardan birine Şehzade Süleyman Paşa binüp
bu sal içinde Hünkâr Hacı Bektaş velî hazretlerini Pîr-i irşâd
iden Pîr Seyyid Uzun er ile oğlu Gül Battal Gaazî ve hafidi Hü-
seyin gaazî bile idiler) Deniliyor. Bazıları, bu Uzun Er'in sanki
Hacı Bektâş Velî'yi irşad etmiş olduğu gibi bir zanna düşmüşler-
dir. Hacı Bektâş Velî'nin mürşidi besbellidir. Uzun Er ona inti-
sab etmiştir. Ve böyle olması daha akla yakındır. Hadiseyi ince-
lemeden yazanlar hataya düşerler.

Yazmanın 418. sayfası boş olup buraya bir restorasyon ya-
pan mütaahhidin notu yazılıdır, şöyledir: (Sandıklı'nın Ekinhisar
köyünden Mütaahhit Mehmet Akçay tarafından 1974-1975 tari-
hinde i'mârı: Çatı kısmı çinko, içinin ve dışının yeniden Evkaf
umum (müdürlüğü) tarafından müzayede suretiyle alup evkafın
mühendisleri tarafından plan ve kontrolları altında yapılmıştır.
Bundan evvel kara toprak tam (dam) olduğundan köylü tarafın-
dan bir-iki sefer tamir olduğu hâlde bu sefer evlâdiyye bir hatıra
olarak yapıldı. Bu kıssa hatıra olarak bu yaprağa Hacı Hüseyin
ve oğlu Takiyyüddîn Öztoprak tarafından yazıldı).

İÇİNDEKİLER

Önsöz	
Adem (A.S.) ve Evlatları	9
Şit, Nuh, Hud (A.S.)' lar	9
Lokman, Salih, İbrahim (A.S.)' lar	11
Musa-kelim-ullah.....	14
Şu'ayb, Yahya, Eş'ıyâ, İsa(A.S.)' lar	15
Hız. Muhammed-ül- Mustafa (S.A.S.)	16
Hız Ali, Fatıma-tüz-zehra (A.S.) ve Evlatları	19
" Ya Ali Ben ilmin şehriyim Sen Kapısıydın "	45
Eğer Muhammed Ali'yi sevmek râfizilik ise!	49
Ehli Beyt hakkında inen ayet.....	59
Muhammed (S.A.S) buyurdu! "Sevdiğimi katledeni sevmem"	77
Muaviyenin ölürken oğlu Yezide vasiyeti.....	81
Şeytan ile yılan, Muaviye ile Yezit.....	83
Amr-ibnil-as ile Muaviyenin hilesi	88
Anların gösterdiği Kağıt mürekkebidir	
Ben Kuran-ı Natık-ım.....	89

Dördüncü İmam Zeynel Abidin.....	96
Beşinci İmam Muhammed Bakır.....	98
Altıncı İmam Cafer-üs-sadık.....	102
Yedinci İmam Musa Kâzım	103
Sekizinci İmam Rıza	107
Dokuzuncu İmam Muhammed Taki	113
Onuncu İmam Ali-yyün Naki	114
Onbirinci İmam Hasan-ül-Askeri	117
Onikinci İmam Muhammed Mehdi	118
Otuzyedi Abbasi padişahları	146
Resulullah Efendimizin eşgalinin tarifi	181
Peygamberimizin, Hz. Ali hakkında dedikleri	217
Hz. Muhammed ile Hz.Ali'nin müshap olması ..	223
Hz. Ali, Bey'in altındaki nokta benim dedi	225
Miraçta Hz. Muhammede Tanrı, Hz. Alinin lisani ile hitap etti	227
Veli Baba Hz. lerinin dergahı resmen kurması	268

ISBN : 975-7812-06-4

